

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Grace Arnold

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ KOMÜNİST PARTİ TARİHİ

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
KOMÜNİST PARTİ TARİHİ

SENTEZ
YAYINCILIK

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Grace Arnold

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ KOMÜNİST PARTİ TARİHİ

Çeviren: Yusuf Kerim Şemikli

Grace Arnold

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ KOMÜNİST PARTİ TARİHİ

Çeviren: Yusuf Kerim Şemikli

SENTEZ YAYINCILIK

Inceleme-Araştırma Dizisi: 2
Sentez Yayınları: 02.003

Eserin orjinal adı:
Zur Geschichte der komunistischen Partei der USA

Amanca Baskısı: Verlag Marxistische Blätter
Frankfurt am Main 1976

Türkçe Baskı: 1990

B&S

Sentez Yayıncılık: Ağâhedefendi Sk. No: 6/51 Ulus-Ankara

Ofset Hazırlık: DAMAR Ltd.Şti. 229 80 56
Baskı: Bil Ofset, 231 91 95

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
1.ABD İşçi hareketi tarihine genel bakış (1880-1914).....	9
2. ABD Komünist Partisi'nin kuruluşu, savaş sonrasını izleyen yıllardaki çalışmaları. Parti içi kuram, strateji ve taktik tartışmaları.....	23
3. ABD Komünist Partisi- 1930'lardaki kitle mücadelesinin önderi	57
4. 1930'ların ortalarında strateji ve taktik sorunu. Browderizm ve sonuçları.....	75
5. ABD Komünist Partisi'nin, Amerikan emperyalizminin dünya egemenliğine ve içteki gerici güçlere karşı mücadelesi.ABD Komünist Partisi'ne uygulanan baskılar.....	93
6. ABD Komünist Partisi'nin yasallık ve yeni bir görünüm kazanma mücadelesi.....	127
EKLER	
● ABD Komünist Partisi'nin kuruluşu. Kuruluş yıllarındaki çalışmalarından özetler.....	147
● ABD işçi sınıfının seçkin önderleri anısına Kısa yaşam öyküleri.....	183

ÖNSÖZ

Bugünkü Amerika Birleşik Devletleri, bundan iki yüz yıl önce verilen devrimci bir mücadeleden doğdu. Yeni dünyalıların İngiliz emperyalizminin sömürü zincirlerini kırmalarından sonra, ABD, insan haklarını kendine temel ilke sayan ve sonraları Büyük Fransız Devrimine örnek olan anayasasını ilan ederek tarih sahnesine çıktı. Ne var ki, o günlerin böylesi ilerici anayasasına karşın, bu devlet, Kuzey Amerika'da Batı yönündeki ilerleyişi sırasında, yerli kıızılderili kıyımından geri durmadı ve yaklaşık bir yüzyıl boyunca zenginliğinin bir bölümünü, Afrika'dan sürüklenip getirilen insanların köle olarak çalışmalarından sağladı. ABD'nin kuram ve gerçekliği arasındaki bu çelişki, tarih boyunca, giderek çok daha belirgin boyutlara ulaştı. Ve sonunda bu ülke, Latin Amerika, Asya, Afrika ve hatta Avrupa insanları için gerçek anlamda bir korkulu düş görünümü aldı. Bugün çoğu kimsenin sorduğu soru şudur: Nasıl olur da, böylesine zengin bir ülkede milyonlarca insan yoksulluk içinde yaşar? Bu derece demokratik geleneklere karşın, ırk ayırımına dayalı baskı, keyfi polis yönetimi, kokuşmuşluk ve siyasal cinayetler olağan şeyler sayılır? Nasıl olur da, insan haklarını kendine ilke edinmiş bu devlet, Çin-Hindi uluslarına karşı bir kıyıma yönelir? Tüm dünyada CIA gizli örgütünün oyunları ile eş anlamda tutulan da, yine bu Amerika'dır. O CIA ki, öteki ülkelerin politikacılarını alabildiğince satın almıştır. 1960'ların başlarında İtalyan neofaşistlerini planlı bir darbeye kışkırtmış ve onlara bu amaçla para vermiştir. Lumumba ve Alende gibi, satın alamadığı politikacıların öldürülmesine yönelik plan ve hazırlıklara katılmıştır. Yine o CIA ki, Yunanistan'da, kara subayların yaptığı darbenin, Şili'deki faşist askerlerin ve Anagola'daki karşı devrimci iç savaşın iplerini elinde tutmuştur. Bir de, her geçen gün gittikçe gün ışığına çıkarılan bir Watergate var: Su altındaki buzdağının gözle görülür yalnızca bir ucu niteliğindeki bu skandal, CIA'nın kendi ülkesinde çevirdiği kirli işlerin kapsamını göstermeye yeter bir örnektir.

Amerika'nun **bu** yüzünün, giderek daha da aydınlığa çıkması ve ürkütücü olması bir yana, **öteki Amerika** pek bilinmiyor bizde. Bu öteki yüz, Joe Hill, Sacco, Vanzetti, Rosenberg'ler, Martin Luther King, Angela Davis gibi adlara sıkı sıkıya bağlıdır. ABD'nde, demokratik ve devrimci geleneği sürdüren, köklü toplumsal değişiklikler uğruna savaş veren ilerici simgesi güçler olmuştur, bugün de vardır. ABD'nde devrimci bir işçi hareketi vardır; işçi sınıfının ve ezilen azınlıkların zor koşullar altında verdiği mücadelede ön safalarda çarpışan bir komünist partisi vardır. Ne var ki, bizdeki antikomünist eğilimli basın-yayın organları bu gerçekleri saklayarak, ABD'nin çarpık bir biçimde tanınmasına yol açmışlardır.

Ana çizgileriyle ABD Komünist Partisi tarihinin yayınlanması, bu tek yanlı görüşlerin gözden geçirilmesi yolunda bir katkı olacağı gibi, bizde bilinçli olarak saklanagelen öteki Amerika gerçeğine de ışık tutacaktır. Çünkü bu öteki Amerika, tarihsel süreç içerisinde finans kapitalin kokuşmuş düzenle yaptığı mücadelede zafere ulaşacağını, köklü devrim yapma olgunluğuna eriştiğini ve -ABDKP programında da belirtildiği gibi- "sosyalizmin, Amerika ulusunun bugün karşı karşıla bulunduğu güç sorunların tek ve baş çözüm yolu olduğunu"*) haykırmaktadır.

Yayıncı

Verlag Marxistische Blätter

*) "ABD Komünist Partisinin Yeni Programı", Dietz Yayınevi Berlin (Demokratik Alman Cumhuriyeti) 1971, S.6

1. ABD İŞÇİ HAREKETİ TARİHİNE GENEL BAKIŞ (1880-1914)

ABD Komünist Partisi'nin organı durumundaki "Political Affairs"de yayınlanan ve başyazısında Gus Hall, partinin 50. kuruluş yıldönümü dolayısıyla şunları yazıyordu: "Komünist Partisi, fikir ve eylemi birlikte içeren bir güçtür. Marksist-Leninist bir parti oluşu nedeniyle de, mücadelenin bütün evrelerinde öncülüğünü, -her hareketin nesnel gerçeklerine özgü-önderlik niteliğini koruyabilmiştir.

Komünistler, sendikaların örgütlenmesi yolunda verilen mücadelede ön saflarda yer almış, reform yanlısı sendika yöneticilerinin işbirlikçi politikalarına karşı yürüttükleri mücadeleyle sınıf tarihi yazmışlardır. William Z. Foster'in 1919 yılında demir-çelik işçilerinin örgütlenme hareketinin liderliğini üstlenmesinden başlayarak, Komünist Partisi, toplu üretim yapan endüstri işçilerinin sendikalaşması, CIO'nun kuruluşu ve günümüzdeki sendika üyelerinin eylemlerine destek olmuştur, bu eylemlerde yönetim görevi üstlenmiştir. Bugünkü -işsizlik yardımını da içeren- sosyal güvenlik yasasına, Komünist Partisinin başlatıp yürüttüğü mücadele sonucunda ulaşılmıştır.

Öteki bütün partiler arasında Komünist Partisi, 25 milyon siyah Amerikalıya uygulanan baskı ve ırk ayırımına karşı verilen mücadelenin de öncüsü olmuştur. Biz komünistler, ırkçılık ve şovenizme karşı sürdürülen mücadelenin öncüleriyiz. Faşizme karşı mücadeleyi de komünistler yönetmiş, bu savaşa vurucu güçleriyle katılmışlardır. Komünistler, İspanyol faşizmine karşı verilen mücadelede, gönüllüler ordusunun çekirdiğini oluşturmuş, aşırı sağın saldırılarını durdurmak için savaşan güçlerin en ön saflarında yer almışlardır. ABD Komünist Partisi, Amerikan emperyalizminin en yılmaz düşmanı olagelmıştır. Bu sarsılmaz tutum, kapitalizm karşısındaki

uyuşmaz tavrımızdan ve işçi sınıfı enternasyonalizmi doğrultusundaki siyasal görüşlerimizden kaynaklanmaktadır" ¹⁾.

ABD Komünist Partisinin 1919 Eylülünde kurulması, Amerikan işçi sınıfının tarihinde bir dönüm noktası olmuştur. Her komünist partisinin köneninde, hem kendi tarihi, hem de temsil ettiği işçi sınıfının tarihi vardır. Bu bakımdan, ABDKP tarihine kısaca bir göz atalım:

Socialist Labor Party'nin (SLP-Sosyalist İşçi Partisi), Avrupa'da yaygın Lasallcilik ve yaşarlığını yitirmiş daha başka akımlar nedeniyle dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı sıralarda, Friedrich Engels, Friedrich Adolf Sorge'ye yazdığı 16 Ocak 1895 günlü bir mektupta, ABD'nin gelişiminin, işçi hareketinin o zamanki tarihine de yansıyan bir takım özelliklerine değinmiştir. "Amerika, dünyanın en yeni, olduğu kadar da en eski ülkesidir". Örneğin günlük yaşamda Avrupa'da çoktandır piyasada bulunmayan malların çoğuna, yeni mallar arasında rastlanılmaktaydı. "...böylelikle, Avrupasının eski diye çıkarıp attığı kültürel giysileri de alacaksınız. Burada gününü dolduran herşey, Amerika'da daha 1-2 kuşak boyu yaşar gider... Örneğe, bir zamanların Lasallcileri sizde hala yaşamalarını sürdürüyorlar. Bugün Fransa'da antika sayılacak Sanial türünden kişiler, sizde hala belirli bir rol oynar. Bunun nedenlerinden biri, Amerika'nın, mal üretimi ve zenginleşme kaygısından başını alıp, özgür-kültürel çalışmalarla bunların gerektirdiği eğitim için zaman kazanmaya yeni yeni başlıyor olmasıdır; öte yandan, daha hala birinci görevle uğraşan, yani bomboş duran geniş alanlarını tarıma elverişli duruma sokmaya çalışan Amerika, aynı zamanda, mal üretiminde birinciliği elde etmek amacıyla rekabete ayak uydurmak durumundadır."²⁾.

Yine Sorge'ye yazdığı 2 Aralık 1893 günlü bir başka mektubunda Engels, daha başka etkenlerden söz etmekte, bu etkenlerin "işçi partisinin sürekli gelişimi bakımından büyük ve kendine

1) Gus Hall : The Party of Marxism-Leninism. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1964, S.5/6

2) Engels'in friderich Adolf Sorge'ye 16 Ocak 1895 günlü mektubu. Marks/Engels: Yapıtlar (Bundan böyle MEY), Cilt 39. S. 385/386

özgü güçlükleri içerdiğini" belirtmektedir: "Bunların ilki, hükümetteki iki partinin gösterdikleri adaylardan birine verilmeyen her oy kayıp oy durumuna düşüren, party government (parti egomoniği) temeline dayalı anayasasıdır... Sonra, özellikle göç etkeni var: Göç, işçilerin yerli ve yabancı diye iki gruba ayrılmasına neden oluyor. Yabancılar, yeni baştan 1. İrlandalılar, 2. Almanlar, 3. Çekler, Polonyalılar, İtalyanlar, İskandinavlılar vb. gibi ancak kendi aralarında anlaşabilen çeşitli küçük gruplara ayrılıyor. Bu yetmezmiş gibi, bir de zenciler... Tüm bu grupları bir partinin çatısı altında toplamak için, son derece etkili, itici güçler gerek...

Üçüncü ve son etken olarak da, koruyucu gümrük sistemi ve giderek büyümekte olan iç pazar var. Bunlar işçileri, bizim Avrupa'da yıllardır izine bile rastlamadığımız bir refahın kuracağına atmışa benzer...³⁾ ABD'nin İngiltere, Fransa ve öteki kapitalist ülkeleri ekonomik alanlarda geride bırakmak ve kendi egemenlik alanlarında yenmek üzere olduğuna, Marks daha önce işaret etmiş bulunuyordu. Lenin, "Tarımda Kapitalist Gelişme Yasalarına ilişkin Yeni Veriler" adlı yazısında, bu konuda şu sözlerle yer verir: "Birleşik Amerika başa geçiyor: Hem kapitalizmin 19. yüzyıl sonlarıyla 20. yüzyıl başlarındaki gelişim hızı, hem bugün eriştiği düzey, hem de en son bilimsel gelişmelere dayalı çağdaş teknik uygulamaların yapıldığı, alabildiğine geniş tarımsal alan bakımından... rakip tanımıyor...⁴⁾.

Bütün bu etkenler, yalnız ülkenin gelişimini etkilemekte kalmamış, aynı zamanda işçi sınıfının gelişimi ve olgunlaşma sürecine de yön vermişlerdir. Mark, Engels ve Lenin, bu sınıfın her kıvrımını dikkatle izliyorlardı. Marks'ın, demiryolcuların greviyle ilgili olarak Engels'e yazdığı 25 Temmuz 1877 günlü mektup bunu açık açık göstermektedir: "United States işçilerine ne dersin? Civil

3) Engels'in Friedrich Adolf Sorge'ye yazdığı 2 Aralık 1893 günlü mektup. A.g.y., S.173

4) W.İ.Lenin: Neue Daten über die Entwicklungsgesetze des Kapitalismus in der Landwirtschaft. I. dizi. Amerika Birleşik Devletlerinde Kapitalizm ve Tarım. Yapıtlar, Cilt 22, S.5

war'dan (içsavaş) bu yana associated capital (birleşik kapital) oligarşisine karşı ilk kez başgösteren bu patlama, kuşkusuz bastınılacaktır. Ne var ki, bu grev United States'de ciddi bir işçi partisinin kurulması yolunda bir başlangıç olabilir... Yeni Başkanın (Hayes) izlediği politika nedeniyle zenciler, railway, mining etc. compagnies (demiryolu, maden vb. şirketleri) yaranna yapılan arazi kamulaştırmaları nedeniyle de Batılı çiftçiler, sonunda, işçilerin oluşturduğu orduya katılacaklardır⁵⁾.

Demiryollarının, sözünü ettiğimiz 1877 grevinin yanı sıra, işçi sınıfı bir başka mücadeleyle de, oluşum halindeki tekellere karşı göğüs germeye hazır olduğunu göstermiştir. "Molly Maquies" adıyla bilinen maden işçilerinin, kömür tröstlerine karşı başlattıkları mücadele buna örnektir. En büyük "suçları", 1842'de bir kez yok edildikten sonra zor-güç yeniden kurulan sendikalarnı, 1875'deki yeniden yıkmaya çabalarından kurtulmak ve güçlendirmeye çalışmaktı. Maden işçilerinin bu grevi ve demiryolcuların bunu izleyen 1877 grevi, ulusal düzeyde gidilen ilk grevlerdi; bu grevler aynı zamanda, işçi sınıfının ABD tekellerine karşı verdiği örgütlü mücadelesini muştulayan ilk belirtilerdi.

İşçi hareketi, zaman zaman ortaya çıkan gerilemelere karşın (örneğin, 1876'da "komplo hazırlanmakla" suçlanan 16 maden işçisi ölüme mahkum edilerek ipe çekilmişti) özellikle ekonomik alanda giderek gelişti ve 1886'da yeni bir doruk noktasına ulaştı. Amerikan işçi sınıfının birliğini sağlayan etken, sekiz saatlik iş günü için verilen mücadeleydi. Özellikle üç örgüt, bu mücadeleye önderlik etmişlerdir. Örgütlerin en büyüğü, Lenin'in, program ve tüzüğündeki tüm "maskaralıklara" ve "eksikliklere" karşın, "Amerikan işçi sınıfının tümü tarafından yaratılan ilk ulusal örgüt" şeklinde nitelediği Knights of Labor (Şövalye İşçiler) idi. 7000 üyeli bu örgüt, üstün nitelikli yerli işçilerin yanı sıra, çok sayıda göçmen, Afro-Amerikalı ve niteliksiz işçiyi de çatısı altında topluyordu. Dev bir "işçi birikimiydi bu: yavaş, ama kararlı bir şekilde yaşarlıklı güce dönüşmeyi bekleyen, pinekler durumunda bir işgücü birikimi... Gerçekte, Amerikan

⁵⁾ Marks'ın Engels'e 25 Temmuz 1877 günlü mektubu. MEY, Cilt 34, S.59.

Ücretli işçiler sınıfının tümün bir eseri ve tek ulusal bağı...⁶⁾.

Federation of Organized Trades and Labor Union (Meslek ve İşçi Birlikleri Federasyonu) adlı ikinc örgüt, 1881'de, daha çok meslek birlikleri temelinde kurulmuş ve İngiliz sendikalarının yapısını benimsemiştir. Örgütün başkanlığını, 1882'den ölüm yılı olan 1923'e dek, daha ileride çokca sözünü edeceğimiz Samuel Gompers yapmıştır. Önceleri Marksist olduğunu söyleyen Gompers, Friedrich Engels ile de ilişki kurmuştur. 1886 yılında yapısında değişikliklere gidilen bu örgüt, **American Federation of Labor** (AFL- Amerikan İş Federasyonu) adını almıştır. Şövalye İşçiler'in dağılmasından sonra, 1990'larda ABD'nin en büyük sendikal örgütü durumuna gelmiş olan AFL, bu niteliğini bugün de korumaktadır. Kuruluşu sırasında kabul edilen örgüt tüzüğüne, önsözünde, "İş ve kapital arasında, yıldan yıla yoğunluk kazanacak savaş"⁷⁾ sözleri yer almaktadır. Ne var ki, bu örgüt, tekelçi kapital egemenliğin gelişmekte olduğu yüzyıl dönümü sıralarında Gompers'in yönetimi altında, sınıflararası bir uzlaşma politikası izlemeye başladı. Örgüt yöneticileri, Eugene V. Debs'in bir deyişiyle (Ekteki Kısa Yaşam öyküleri bölümüne bakınız) "işçi sınıfı adına kapitalin bekçisi" olup çıktılar. İşçi sınıfının her türlü bağımsız siyasal eylemi ve endüstri düzeyinde her türlü örgütlenme, bu kuruluşça reddedildi. AFL'nin, hâlâ iş ve kapital arasındaki mücadeleyi savunduğu 1886 yılında örgütün 300000 üyesi vardı.⁸⁾

Üçüncü örgüt olan **Socialist Labor Party**, 1876 yılında Lasalle'ci ve Sosyal Demokrat Partililerle, Friedrich Adolph Sorge ve Otto Weydemeyer gibi Uluslararası İşçi Birliğine mensup güçlerin temsilcileri tarafından kurulmuştur. Bu örgütün geçirdiği ilk zorlu sınav, demiryolcuların daha önce sözünü ettiğimiz grevi oldu. Samapazan davasının sanıklarından olan Persons, daha o zamanlar Chicago merkezli örgütün yazmanıydı. Lasalle'ciler, daha 1886'da üstünlüğü ele geçirmiş bulunuyordu. SLP'nin 1890'da bölünmesinden başlayarak örgüt liderliğini Daniel de Leon yapmıştır.

6) Friedrich Engels: Amerika'da İşçi Hareketi, MEY, Cilt 21, S.340

7) William Z.Foster'den alıntı. Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi Tarihi International Publishers, New York 1852, S.70

8) Krş.,a.g.y., S.62-72

International Working People's Association (Uluslararası İşçi Birliği) adıyla kurulan dördüncü bir örgüt daha vardı ki, Johann Most'un etkisi altında kısmen anarşist özellikler edinmişti. Aktif ve mücadeleci işçileri üyeliğe almayan SLP'nin oportünist politikasının ürünü olmakla kalmayan bu örgüt, aynı zamanda küçük burjuva radikallerinin işçi hareketine etkisi sergilemekteydi. Platformunda anarşist, aynı zamanda sendikacı çizgiler vardı. Örneğin: "Sendikalar, gelecekteki toplumun tohumlarıdır". 1886'da bu örgütün 7000 üyesi vardı (1886 Mayısındaki olaylar sonunda bu örgüt, August Spies gibi liderlerden de yoksun kalınca, yıkıldı)⁹⁾.

Bu örgütler, sekiz saatlik iş günü hareketinin 1886'da, özellikle Chicago'da doruğuna eriştiği günlerdeki çekirdeğini oluşturuyorlardı. Ne ki, bu hareketin kökeni çok daha eskilere gider. Bu mücadelenin doğuşu üzerine Marks, "Das Kapital" adlı yapıtında şunları yazar: "Kuzey Amerika Birleşik Devletlerinde başlatılan her bağımsız işçi hareketi, cumhuriyetin bir kısmında köle ticareti kol gezdiği sürece, tavsayıp kalıyordu... Ama köle ticaretinin tarihe karışmasından hemen sonra yeni bir gençleşme, canlanma dönemi başladı. İşsavaşın verdiği ilk meyve, sekiz saat eylemi oldu: Lokomotiflerin baş döndürücü bir hızla Atlantikten Pasifiğe kadar taşıdığı sekiz saat eylemi..."¹⁰⁾ Bu sözlerle Marks, Baltimore'da yapılan Genel İşçi Kongresinin (16 Ağustos 1866) bir kararını kastediyordu. Bu karar, normal iş gününü sekiz saat sayacak yasanın çıkarılması için tüm güçleri seferber etme kararlılığını dile getirmekteydi. Bu, "bu ülkede işgücünü kapitalist kölelik düzeninden kurtarma"¹¹⁾ yolunda atılmış ilk adım olacaktı. Bu karar, Uluslararası İşçi Birliğinin Cenevre'de Eylül 1886 başlarında aldığı kararla uyum halindeydi.

1 Mayıs 1886'da, 190 000'i grev halinde bulunan 350 000 işçi direnişe geçti. Bunların 80 000'i yalnızca Chicago'da grevdeydi. Grevci işçilerden altısı öldürüldü. Bu cinayeti protesto için 4 Mayıs'ta Chicago "Samanpazarı"nda yapılan gösteri sırasında, bir provokasyon sonucu bir polis bombayla öldürüldü, yedi gösterici yaralandı. Tutuklananlar oldu. Egemen çevreler, bas bas bağırarak

9) A.g.y.

10) Karl Marx: Das Kapital. Birinci cilt MEY, Cilt 23, S.318

11) A.g.y.

kanlı bir misilleme istiyorlardı. Sekiz saatlik iş günü için mücadeleleye girenlerin sekizi mahkemeye verilmiş, bunların dördü "cinayet komplosu" hazırlamak gerekçesiyle idama mahkum edilmişti. Bunların hiçbirisi af dileğinde bulunmadı. Sanıklardan Spies, giyotinde şunları söylüyordu : "Gün gelecek, susuşumuz, bugün onu boğan seslerden daha güçlü olacaktır."¹²⁾ Yıllar sonra yargıç Altgeld, bütün sanıkların suçsuz olduklarını kanıtlayacaktı.

1890 yılında 1 Mayıs, işçi sınıfının uluslararası mücadele günü ilan edildi. Engels, bu günle ilgili olarak şunları yazıyordu: "Keşke bugün Marks hayatta olsa da bunları kendi gözleriyle görebilseydi". Çünkü bugün, ben bu satırları yazdığım sırada Avrupa ve Amerika proletaryası, ilk kez seferber ettiği ordularıyla geçit gösterisi yapıyor. Tek bir ordu olarak, bir bayrak altında ve en yakın hedef, sekiz saatlik normal iş gücünün kabulü için! Bugünkü gösteri, bütün ülkelerin kapitalistleriyle toprak ağalarının gözlerini açacak, onlara, bugün bütün ülkenin emekçilerinin gerçekten birleştiklerini gösterecektir."¹³⁾

1886 yılındaki hareketin güçlü etkisiyle Friedrich Engels, "İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu" adlı yapıtının Amerika baskısının önsözünde şunları yazıyordu: "1886 yılı Şubatında Amerikan kamuoyu, Amerika'da-Avrupa'dakine benzer- bir işçi sınıfı bulunduğundan birleşiyordu. Deneseydi ki, işçilerle kapitalistler arasında, Avrupa toplumunu ikiye bölen türden bir sınıf mücadelesine Amerika Cumhuriyetinde olanak yoktur. Yine deneseydi ki, sosyalizm dışardan getirilen bir bitkidir, Amerikan toprağında kök salamaz. Ne var ki, patlak veren sınıf mücadelesi daha o zamanlar dev adımlarla yayılıyordu... Yine de, bütün bunlar bir başlangıçtır sadece. Çalışan kitlelerin, sorun ve çıkarlarının ortak olduğunu hissetmeleri, öteki tüm sınıflar karşısında sınıf bilinciyle dayanışma göstermeleri, bu duyguya anlatım ve etkinlik kazandırmak amacıyla her ülkede bu tür adımlar için hazır tutulan politik mekanizmayı hareke-

¹²⁾ Anthony Bimba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi International Publishers, New York 1936, S.188.

¹³⁾ Friedrich Engels : "Komünist Parti Manifestosu"nun Almanca 4. baskısının (1890) önsözü, MEY, Cilt 22, S.59, 58/59

te geçirmeleri (Burada kasdedilen, 1886'da Henry George adlı birinin ilk kez olarak başkanlığa aday gösterilmesidir-Yazar)- bütün bunlar, sadece ilk adımdır. İkinci adım, bu ortak sorunlara ortak çözüm yolları bulmak ve bunları yeni işçi partisinin programında dile getirmek olacaktır. Tüm hareketin en önemli ve en zor yanı olan bu adım, Amerika'da daha atılacaktır." ¹⁴⁾

Yüzyıl dönümü sıralarında sınıf mücadelesi yeniden alevlendi. ABD'nin, Yakın Çağın ilk emperyalist savaşını, 1898'deki İspanya-Amerika savaşını sürdürmesi sırasında, çiftçilerin demiryollarına karşı ayaklanmaları ile aynı zamana rastlayan çelik, maden ve demiryolu işçileri grevinin kanlı bir şekilde bastırılması, bir rastlantı değildi. Binlerce işçi hapse atıldı. Linç usulüyle yargılama, Güneydeki eyaletlerde yeniden ortaya çıktı. Carnegie çelik tröstü egemenliğini genişleterek maden, demiryolu ve çelik işçilerinin hayatında etkinlik kazandı. AFL, ABD'ndeki örgütlü işçilere özgü geleneklerin dışına çıkarak, sendikaları çok sayıda, yüksek aidatlı meslek birliğine bölme uygulamasına geçtiği gibi, artık sadece kalifiye işçileri üyeliğe kabul ediyordu. Bu sistemde ise, işçilerin büyük çoğunluğu örgütsüz kalıyordu. Bunun dışında, 1880'den bu yana ABD'ne göçmen olarak gelmiş beş milyonu aşkın işçi vardı. Bunların çoğu, geliş yol masraflarıyla yatakhane masraflarını çalışarak ödemek üzere sözleşme yapmışlardı. Almanya ve İngiltere'den gelme pek az işçinin dışında, sayıları çok olan bu göçmenler, örgütsüz işçiler ordusunu güçlendirmişti. Siyah proletarya mensupları-örneğin Meksikalılar ve "Asyalılar"- sendika üyeliğine kabul edilmiyordu. Bu nedenle, örgütsüzlerin kazanılması için savaş verilmesi doğaldı. Bu mücadelenin önderliğini özellikle V. Debs ile William D. Haywood yapmışlardır (Ekler bölümünde bkz.: Kısa Yaşamöyküleri). Onların önderliğinde yürütülen "Örgütsüzlerin Örgütlenmesi" hareketinin amacı, o zamana dek örgütsüz bulunan işçilerin endüstri temelinde sendikalaştırılması şeklinde belirlenmişti. Son derece karmaşık olan bu sorun, ancak yüzyılımızda, 1930'larda çözümlenebilmiştir. **American Railway Union'un (Amerikan Demiryolu İşçi-**

¹⁴⁾ Friderich Engels: Amerika'da işçi hareketi, MEY, Cilt 21, S. 335, 337

leri Sendikası) saygın önderi Debs, verdiği mücadeleyle, bu sürecin nasıl gelişmesi gerektiğini göstermiştir. Onun mücadelesi, aynı zamanda, çeşitli sendikalarda örgütlenmiş bulunan meslek birliklerini birleştirmeye ve hat işçisinden lokomotif sözcüsüne kadar tüm demiryolcuları örgütlemeye yönelik bir çabaydı.

Yüzyıl dönümü sıralarında sadece bira fabrikaları ve kömür ocağı işçileri endüstri temelinde örgütlenmiş durumdaydılar. Maden ocağı işçilerinin bu temelde birleşmeleri ise, özellikle çelik işçilerinin 1892 Temmuzundaki grevinin Homestead ve Pannsylvania'da kanlı bir şekilde bastırılmasından ve 1200 işçinin altı ay süreyle dikenli teller ardında atılıp 85'inin mahkemeye sükülendiği Idaho madenciler grevinin bastırılmasından sonra başlamıştır. 1902 yılında 25000 üyesi bulunan **Western Federation of Miners** (Batılı Madenciler Federasyonu), bağımsız siyasal eylemler yapılması gerektiğini ve Sosyalist Parti tüzüğünün kabul edilmesini savunuyordu. Bu federasyon, United Mine Workers (Birleşmiş Maden İşçileri) ile sıkı bir işbirliği içindeydi. Federasyonun saygın liderlerinden biri olan "Bill" Haywood, madencilerin 1903'te sekiz saatlik iş günü için yaptıkları grevden sonra, tekelci madencilerin kurbanı olarak seçildi. Suikastı, daha önceleri 19 Molly Maquies'in yok edilmesine de katılan James McFarlan hazırlayacaktı. Bu konuya daha sonra yine döneceğiz.

29 Temmuz 1901'de Socialist Party of the United States (Birleşik Devletler Sosyalist Partisi), Indianapolis'de yaklaşık 10 000 üyeye kuruldu (1904=20000 üye, 1909=50.000, 1910=58.000; 1911=84.716; 1912=118.045; 1913=95.957; 1914=93.579)¹⁵. Partinin başkanı olmamakla birlikte saygın önderi Eugene V. Debs idi. 1897'de yataklı vagon işçilerinin grevinin yöneten Debs, daha o zamanlar, Demiryolu İşçileri Birliklerinin AFL yaranna grev kırıcılığı yaptıkları günlerde AFL'nin ihanetini hissetmişti. Bu, AFL içerisinde sınıflararası bir uyumsuzluğa geçişin açık bir belirtisiydi. Buna tepki niteliğinde olmak üzere, Sosyalist Partinin sol kanadı içerisinde yıllar süren bir düalizm politikası (parelel

¹⁵) Anthony Binba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi International Publishers, New York w1936, S.230, 236.

sendikalar) egemen olmuştur. AFL, örgütsüzlerin örgütlenmesinden söz etmekteydi gerçi. Ama bu örgütün 1900 yılında 675.000 üyesi varken, 1903-1904 yıllarında üye sayısının hızla artarak 1.500.000'in üstüne çıkmasının ¹⁶⁾ başlıca nedeni, kalifiye işçilerin örgüt üyeliğine katılmaları olmuştur. Amerikan iş çevreleri, kalifiye işgücü az olan ülkelerden de göçmen işçi getirmeye başlamıştı. Bu nedenle de, örneğin çelik, besin maddeleri ve tekstil endüstrisi ile petrol rafinerileri gibi toplu üretim yapan endüstri dallarının hemen hepsinde, dış ülkelerde doğmuş işçilerin oranı tüm çalışanların yüzde 50-69'unu oluşturunuyordu ¹⁷⁾. Bu dallardaki yedekler ordusuna AFL el atamıştır. Bunun nedeni, bu örgütün endüstriyel örgütlenme düşüncesini hor görmesi ve buna karşı mücadele vermesiydi. Örnekse, AFL'nin 1903'deki kongre kararında şu sözler yer almaktadır: "...sendikaları endüstriyel örgütler denen örgütlere girmeye zorlamak... işçilerin bugünkü çıkarlarını en iyi savunan görüşlere ters düşen bir tutumdur... Endüstriyel sistem denilen örgütlenme biçiminin avukatları, etkin bir grev uygulayabilmek için, mesleği, yetenekleri ve işi ne olursa olsun, bütün işçilerin bu örgütlere katılmaları gerektiğini iddia etmektedirler... Arada bir bu tür grevler başarılı olmuşsa da, bunlar genellikle bütün işçilerin zararına olmuştur. Endüstriyel sistem denilen örgütlenme şeklinde sempati grevlerine gerek vardır; ama zaman ve tecrübeler göstermiştir ki, bu tür grevler... yarım kalmaya mahkumdurlar. Belirli bir meslek ya da belirli bir istihdam alanında (memurlar) yapılan grevlerde ise en büyük başarı oranı ve en az yenilgi oranı görülmüştür. En iyi avantajlar, greve gitmeye ve iş bırakımına gerek kalmaksızın, sendikalar tarafından sağlanmıştır."¹⁸⁾

Samuel Gompers -özellikle, başkanlığını uzun yıllar güçlü iş adamı Agust Belmont'un yaptığı **National Civic Federation**'in (Manufacturers Association'un bir öncüsü) başkan yardımcısı olduğu sıralarda- AFL'nin çalışmalarında işverenlerle yapılan görüşmelere özel bir önem vermişti. Bu örgütün en kıdemli üyele-

¹⁶⁾ A.g.y. S.226

¹⁷⁾ A.g.y. S.224

rinden biri olmakla övünen Gompers, örgütün, işverenlerle barış içinde işbirliği yapmanın işçilerin çıkarına olduğu yolundaki görüşüne katılıyordu. Çünkü "ortak çıkarlarımız, uzlaştırma kurulunun yaptığı görüşmelerle korunmakta ve çabalarımız sonucunda tartışmalı sorunlarda görüş birliğine varılmaktadır"¹⁹⁾. Burada Gompers'i, bugün Meany ve Ortakları türünden "Sendika yöneticilerinin" hükümet komisyonlarında oynamakta oldukları rolde görmekteyiz.

"John. Phil. Backer, Jo. Dietzgen, Friedrich Engels, Karl Marx vb.'in F.A.Sorge vb.'a Muktapları ve Mektup Özetleri" adlı kitabın Rusça çevirisinin önsüzünde Lenin, ABD'ndeki "siyasal arenanın tümüyle zafer sarhoşluğu içerisindeki, kendi kendinden memnun burjuvazinin elinde olduğunu, bu burjuvazinin de işçileri aldatma, satın alma ve onların morallerini bozma sanatında dünyada bir eşinin bulunmadığını"²⁰⁾ belirtmektedir. Burjuvanın bu başarısında, AFL'nin, önce siyasal mücadelede sendikaların sözde yansızlığını savunması, sonra da her türlü "parti köleliğine" karşı çıkmasının payı büyüktü. Ayrıca, baştan beri sosyalist partilerle işbirliğini reddettiği için, işçileri bu iki partili sisteme köle etmişti. Sosyalist Partiyeye, özellikle bunun sol kanadına gelince, o da, AFL yönetiminin sınıfsal uzlaşma politikası izlemesi nedeniyle bu sendikalarla işbirliğine yanaşmıyor, sınıf mücadelesini ilke edinmiş sendikalar kurulmasını istiyordu.

Sol kanat sosyalistleri ve AFL'nin alt düzeydeki fonksiyonerleri olan Haywood, Moyer, Debs, Daniel de Leon 1905 yılı Haziranında Chicago'da **Industrial Workers of the World** (IWW-Dünya Endüstri İşçileri) adlı örgütü kurdular. 1901 yılında, Carnegie ve Morgan ABD Çelik Birliği'ne karşı çelik işçilerinin gittikleri grevde, örgütlü işçiler örgütsüz işçilere karşı kullanılarak grev bastırılmış, 1903 yılında maden işçilerinin grevi ise her türlü provokasyon ve teröre karşın başarılı olmuştur. Bu iki grevden alınan dersler

¹⁹⁾ A.g. yerden alıntılanmıştır, S.229

²⁰⁾ W.I.Lenin: "Briefe und Auszüge aus Briefen von Joh. Phil. Backer, Jos. Dietzgen, Friedrich Engels, Karl Marx u.A. an F.A. Sorge und Anhdere" adlı kitabın Rusça çevirisinin önsüzü. Yapıtlar 12, S.371

IWW'nin kuruluşunda doğrudan doğruya rol oynamıştır. Sağ eğilimli AFL yöneticisi Samuel Gompers, daha 1900 yılında, "büyük sanayicilerle olan... sorunları devrimci değil, evrimci çabalarla çözümlenebilmek için, söz sahibi üç büyük kuvveti, yani kapital, işgücü ve kamuoyunu bir araya getirmenin zorunlu olduğunu"²¹⁾ söylemişti. IWW örgütün programının giriş bölümünde ise şu sözler yer alıyordu: "... İşçi sınıfı ve işveren sınıfının ortak hiçbir yanı yoktur. Milyonlarca işçi açlık ve yoksulluk içerisinde olduğu ve işveren sınıfının oluşturduğu azınlık yaşamın bütün nimetlerinden yararlandığı sürece barış olmayacaktır. Hem siyasal hem endüstriyel temelde bütün işçiler birleşinceye dek, bu iki sınıf arasındaki mücadele sürdürülmelidir..."²²⁾

Ne yazık ki, IWW daha 1908'de bölündü. Siyasal eylemler konusunda görüş ayrılıkları baş göstermişti.

IWW'ye göre, devrimci endüstri sendikalarının doğrudan doğruya yapacakları eylemler, işçi sınıfının baş silahıydı. 17 Şubat 1906'da Moyer, Haywood ve Pettibone, cinayet iddiasıyla tutuklandılar. Doğu kıyılarından Batı kıyılarına kadar uzanan büyük gösteriler yapıldı. 70.000 kişi sadece Boston ve New York'da sokağa döküldü. "Appeal to Reason" ("Sağduyuya Çağır": Sosyalist Partinin sol kanadının dergisi. Bu dergide Debs, sık sık yazılar yayınlamıştır) bir milyon baskıyla çıkmış, Samanpazan davasından 20 yıl sonra yeni bir adli cinayete göz yumulmaması uyarısında bulunmuştur. Dergide aynı zamanda, 20 yıllık devrimci eğitim, eylem ve örgütlenmenin, işçi sınıfını yeni baştan adli cinayeti önleyebilecek güce erıştirdiği belirtilmiştir. Nitekim, bu cinayet önlenmiş, hüküm "suçsuz"²³⁾ şeklinde olmuştur.

IWW'nin sendikacılığa geçmesinden sonra Sosyalist Parti, bu örgütle olan bağlantılarını kesmiş, ancak sosyalistler onların mücadelesini desteklemeye devam etmişlerdir. Özellikle "Bill" Haywood, William Z. Foster ya da Elisabeth Gurley Flynn (Ekler bölümüne

²¹⁾ Anthony Binba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi International Publishers, New York 1936, S.239

²²⁾ A.g.y. S.332. -Ayrıca krş. W.D.Haywood: Unter Cowboys und Kumpel, MOPR Verlag GmbH, Berlin 1930, 11. bölüm.

bkz.: Kısa Yaşamöyküleri) gibi işçi sınıfının önde gelen temsilcilerince yönetilen eylemlerde bu destek daha büyük olmuştur.

Ülkenin ekonomik yaşamında egemen faktör durumundaki tekelilerin ustaca manevralarına, sendikaların sınıflararası uyum politikasına ve Sosyalist Parti içindeki sağ eğilimlilerin de bu tutuma girmelerine karşın, işçi sınıfının verdiği mücadele engellenememiştir.

Ne var ki, Sosyalist Parti içerisindeki sol güçler, sağlıklı bir sendika politikası izlemiş olsalar, bu kitle mücadelesi sadece daha büyük başarılarla ulaşmakla kalmayacak, aynı zamanda Sosyalist Partinin endüstri işçileri arasındaki etkinliğini de artıracaktı. (Bu düalist politikaya son veren -kuruluş kongresinde kendisi de aynı görüşlerde olmakla birlikte- Komünist Parti olmuştur). Tekellere karşı beklenen saldırılar, hükümetin, örgütlenmekte olan işçi sınıfına karşı Sherman-Anti-Tröst Yasası denen yasayı uygulamasına yol açmıştır. Bu konuda Lenin, "Dünya Politikasında Patlayıcı Madde" adlı yazısında şunları yazar: "Tam anlamda siyasal özgürlüğün egemen olduğu ve proletaryada canlı devrimci ve sosyalist geleneğin ya hiç bulunmadığı ya da yok denecek kadar az olduğu Amerika ve İngiltere'de gerilim ve cepheleşmeyi gösteren belirtiler, tröstlere karşı hareketin güçlenmesi, sosyalizmin olağanüstü bir biçimde gelişmesi, varlıklı sınıfların buna verdiği önemin giderek artması ve kirli kez salt ekonomik amaçlarla kurulan işçi örgütlerinin, bağgımsız ve planlı proleter siyasal mücadeleye geçmekte olmalarıdır."²⁴⁾

Birinci Dünya Savaşı arefesinde Sosyalist Partinin üye sayısı 93.579, AFL'nin ise 2 milyona ulaşmıştır. IWW'nin üye sayısı ise 1917'de bir milyonu aşmıştır.

²³⁾ A.d.y., 13. bölüm

²⁴⁾ W.I.Lenin: Zündstoff in der Weltpolitik. Yapıtlar Cilt 15, S.181

2. ABD KOMÜNİST PARTİSİNİN KURULUŞU. SAVAŞ SONRASINI İZLEYEN YILLARDAKİ ÇALIŞMALARI. PARTİ İÇİ KURAM, STRATEJİ VE TAKTİK TARTIŞMALARI.

31 Ağustos 1919'da Komünist İşçi Partisi, 1 Eylül 1919'da da Komünist Parti olmak üzere, iki partinin kuruluşunun o günlere rastlamasına karşın, ABD Komünist Partisinin kuruluş tarihi 1 Eylül 1919 olarak kabul edilir. İki parti kurulmasının asıl nedeni, 1919 Ağustos ayı sonlarında toplanması kararlaştırılan ABD Sosyalist Partisi kurultayı karşısında izlenecek taktik konusunda baş gösteren anlaşmazlıklardı. Bu kurultaya katılma-katılmama üzerine tartışılıyordu. Sosyalist partinin sol kanadının 21 Haziran 1919'da New York'da ulusal düzeyde yapılan toplantısında ortaya çıkan tartışmalarda iki grup, bir Komünist Partinin kurulması ve III. Enternasyonal'e katılması gerektiğini savunuyor, ama görüş ayrılıkları bir türlü giderilemiyordu. Sosyalist Parti kurultayını etkileyerek, bu parti çoğunluğun yeni kurulacak partiye alınabilme olanakları aranıyordu. Görüş ayrılıklarının özü bu sorunda yatmaktaydı ²⁵⁾.

Sosyalist Partideki bölünme, aynı zamanda devrimci sosyalizm ile küçük burjuva oportünizmi arasındaki mücadelenin de doruk noktası olmuştu. Bu mücadele, Birinci Dünya Savaşında, özellikle Büyük Sosyalist Ekim Devriminin zafere ulaşmasıyla en kritik evresine ulaşmıştı. Sosyalist Partinin o zamanki lideri ve ABD'ndeki sosyalist harekette Kautsky yandaşlarının başı olan Hillquit, sava-

²⁵⁾ Krş. William Z. Foster : Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi Tarihi, International Publishers, New York 1952, S.171-186
Anthony Bimba: Amerika İşçi Sınıfı Tarihi, International Publishers, New York 1936, S.280-292
William Weinstone: The Formative Period of the CPUSA. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969

şın başlangıç döneminde pasifist parolalarla ortaya çıktı. Avrupa'daki sosyalist parti liderlerinin ihanetini savunan Hillquit, ABD'nin savaşa girmesi üzerine -başlangıçta üstü örtülü de olsa- kendini yurt savunmasına adanmış bir kişi oluverdi. Ne var ki, 7 Nisan -14 Nisan 1917 arasında St. Louis'de yapılan Sosyalist Parti kurultayında alınan iki karar arasında yapılacak bir karşılaştırma, parti içinde ne denli bir uçurum meydana geldiğini göstermeye yetmektedir. Partinin proletarya enternasyonalizmine ve işçi sınıfıyla dayanışma ilkesine bağlılığının ve savaş ilan eden hükümete muhalefetin dile getirildiği çoğunluk kararında şu sözler yer almaktaydı : "ABD Sosyalist Partisi, askeri iktidar ve sahte yurtseverliğin ayakta tutup beslediği sömürü ve sınıf egemenliği sisteminin kesinlikle karşısındadır. Bu nedenle bütün ülkelerin işçilerini, kendi hükümetlerine savaş konusunda yardımcı olmamaya çağırıyoruz. Ulusal kapitalist güçlerin yaptıkları savaşlar, işçi sınıfının savaşları değildir. İşçilerin silaha sanılmalannı gerektirecek tek savaş, bütün dünya işçi sınıfının ekonomik sömürü ve politik baskıdan kurtulmak için vereceği büyük mücadeledir..." ²⁶⁾ Azınlık karar adıyla bilinen karara ise, tam tersine, şu görüşlere yer veriyordu: "Kongre, bu ulusla Almanya arasında savaş hali bulunduğunu açıklamıştır. Bu iki ulus arasındaki savaş, artık bir gerçektir. Bu Cumhuriyetin savaşa girmesine karşıydık, ama başarılı olmadık. İşçi sınıfının politik ve ekonomik örgütlerin elinden gelen, protesto etmekten başka bir şey olmadı. Faaliyetimizle savaşı önlemeyi başaramadığımız için, bugün savaşı bir gerçek olarak kabul etmek ve hükümeti, kamouyunun baskısıyla yapıcı bir programa zorlamaya çalışmak durumundayız." ²⁷⁾ Bu açıklamalar, düpedüz teslimiyet anlamına geliyordu. Bunun izleyen referandumda gerçi çoğunluk kararının üyelerin tam desteğine sahip olduğu anlaşıldı. Ama -hem Hill quit'in yönetimindeki partide hem de Gompers'in yönettiği sendikalarda bulunan-sağ güçler, sınıflararası uzlaşma politikasını sürdürüyor, işçi sınıfını seferber etmek için hiçbir şey yapmıyorlardı. Hillquit ve Sürekâsı

²⁶⁾ Anthony Birnba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi International Publishers, New York 1936, S. 261

²⁷⁾ A.g.y., S. 262

hükümete yönelttikleri bir çağrıyla, savaşa katılma nedenlerinin halka bir kez daha açıklanmasını istiyorlardı. Çünkü -çağında belirttiğine göre-, kimi "demokrasi için savaşıyoruz" diyor, kimi "Morgan'ın müttefiklerdeki tahvillerinin kurtarılmak istendiğini" söylüyordu. "Belçika işgal edildiği için" ya da "dünya pazarları ve ticaret yolları tehlikede olduğu için savaşa girdik" diyenler vardı. Bu nedenle de Amerikan ulusu, Başkandan ve Dışişleri Bakanlığından, müttefik hükümetlerle yapılan anlaşmalar konusunda aynntılı ve kesin açıklama bekliyordu. Çağırıda bunun gerekçesi şöyle açıklanmıştı: "Özellikle savaşa katılmak istemeyen bizler, savaşın ne gibi koşullar altında sona ereceğini bilmek istiyoruz" ²⁸⁾. Bu düpedüz ihanetti: Partiye ve işçi sınıfına ihanetti. Ama çoğunluk karanna bağlı klanlar, mücadelelerini sürdürdüler. Bu yüzden de olmadık baskılarla karşılaştılar. Örneğe, Eugene V.Debs: Lenin, Debs'i Amerikan işçilerinin sevilen lideri, Amerikan Bebel'i olarak nitelendirmiş ve 1916 yılındaki tartışmalarda sık sık Debs'e atıflarda bulunmuştur²⁹⁾.

Eugene V.Debs, 11 Eylül 1915'de şunları yazar: "Bütün savaşlara mı karşısın, diye sordular bana... Hayır... Bunun tersini söylesem, devrimcilik niteliğimi yitirdim. Ben savaşa karşıyım derken, egemen sınıfların savaşını kastediyorum... İster saldırı ister savunma savması olsun, bu savaş beni ilgilendirmez... Ben bu savaşa karşıyım. Bu tür bir savaşa katılacağıma, vatana ihanet suçundan kurşuna dizilmeyi yeğlerim. Şu da var ki, halka karşı yüzyılın cinayetini işleyen, yoksulları sömüren, işçi sınıfını ezen egemen sınıflar için gerçi bir tek damla kan dökmeyeceğim, ama onların kurtuluşu uğruna verilecek bir savaşta, eğer gerekirse, bir yürek dolusu dökecek kanım var... İşte benim yerim. Savaş konusunda sosyalist partilerin yerinin de -öyle sanıyorum ki burası olması gerekir"³⁰⁾.

²⁸⁾ A.g.y., S.263

²⁹⁾ Krş. W.I.Lenin: Bern'deki Uluslararası Gösterideki Koruşma, 8 Şubat 1916. Yapıtlar, Cilt 22, S.124

³⁰⁾ Eugene V.Debs: "Ne Tür Bir Savaşa Varım?", Appeal to Reason, 11 Eylül 1915. Yeni basımı: Voices of Revolt. Sepeeches of Eugene V.Debs, Cilt IV, International Publishers, New York/1928.

ABD'nin savaşa katılması için geniş çapta girilen kampanyanın en alevli günlerinde, yıl 1916, savaş aleyhtarlarına karşı ilk kovuşturmalar da başladı. Bir ibret dersi verilmek isteniyordu. Bunun kurbanları, yararlı çalışmaları görülen sendika yöneticisi ve kazan demircisi Tom Mooney ile Warren K. Billings adlı genç bir radikal oldular. Suçlamaya göre, San Fransisco'da yapılan bir seferberlik töreninde bomba atmışlardı. Bütün kanıtların bunun tersini doğrulamasına ve bunlardan hiçbirinin bomba atmış olamayacağının kanıtlanmasına karşın ölüm cezasına hükmedildi. Uluslararası dayanışma, özellikle Rus işçi sınıfı ve Lenin'in gösterdikleri dayanışma sayesinde ki, Wilson, Kaliforniya Valisinden idam kararını gözden geçirmesini rica etmek zorunda kaldı. İki hükümlü affedilerek cezaları yaşamboyu hapse çevrildi. Ölümünden bir yıl önce, 1939'da Mooney, ondan sonra da Billings salıverildiler. Böylece ABD iktidar çevrelerinin siyasal muhalifflerine karşı izledikleri utanç verici politikanın bir başka bölümü de kapanmış oldu. Bu olay, hakları için mücadele veren işçi sınıfına karşı egemen çevrelerce uygulanan terörün uzun geçmişinden yalnızca bir örnektir.

1917 yılı sosyalist partilerin yaşamında -hem dünyanın başka bölgelerinde hem de ABD'nde- bir dönüm noktası olacaktı. ABD solcuları Bolşevik devrimden bu yana çıkarken, sağ liderler -şu ya da bu ölçüde- açıkça Avrupa sağcılanna bağlandılar. ABD tarihinde çok kez olduğu gibi, gericiler fırsatı fırsat bilerek, sözde ilerici içerikli yasaları, örneğin Birinci Dünya Savaşında "Alman casuslarıyla" mücadelede yararlanılmak istenen Casuslarla İlgili Yasayı ilerici güçlere karşı silah olarak kullandılar. 1917 Haziranından 1919 Haziranına dek toplam olarak 1.000 işçi tutuklandı, bunların 877'si mahkum edildi. Debs de bunlar arasındaydı. Cleveland Eyalet Ağır Ceza Mahkemesinde 12 Eylül 1918 günlü ifadesinde Debs, şunları söylüyordu: "Rus Bolşeviklerine duyduğum sempatiyi açığa vurmakla suçlandım. Suçumu kabul ediyorum... Her fırsatta iftira edilen bu Rus devrimcileri kimlerdir? Bunlar, yıllar yılı vahşi bir çann kurbanı olagelmış insanlardır. Gerek onlar, gerekse kendilerinden öncekiler Sibiriya'ya sürülmüş, özgürlüğün rüyasını görseler kamçılanmışlardır. Sonunda büyük değişikliğin saati gelmiş, devrim gerçekleşmiş, çar devrilerek korkulu rejimine son verilmiştir. Peki son-

ra? Sonra, Rus halkı gelmiştir iktidara: Çiftçiler, işçiler, askerler... Bunlar, ellerinden geldiğince, halkın hükümetini kurma çabasına girmişlerdir... Olabilir, kin besleyen Bolşevikler sonunda kaybedebilirler belki. Ama unutmayın ki, tarihe şanlı bir bölüm eklemişlerdir. Bu bölüm, onların adıyla birlikte sonsuzluğa dek silinmeyecektir...³¹⁾

7 Kasım 1918 günü iese şunları yazar Debs: "Sovyet ve Bolşevik Rus Cumhuriyetinin yoldaşları! İnsanlık için tarihsel bir önemi ve derin izler bırakacak etkisi olan büyük devrimci zaferinizin birinci yıldönümünde hepinize selamlar, saygılar! Tüm dünyanın beklediği umut yıldızını Doğunun göklerine astınız... Bu büyük kurtuluş mücadelesinde yalnızca ezilen kendi ulusunuz için değil, aynı zamanda tüm dünya ezilen ulusları için kanınızı döktünüz... Devrimci zaferinizin en şanslı yanı, sosyalizmin temel ilkelerini hiçbir şekilde zedelemeyip baş tacı etmeniz ve her türlü uzlaşmacılığı geri çevirmiş olmanızdır... Tarihinde ilk kez olarak işçi sınıfı, ektiğinin hepsini biçecek, bir ara sınıfı iktidara getirerek kendi ezilme ve köleliğini sonsuza dek sürdürmeyecektir... Size söz veriyoruz: İş işlerinize karışan ve planlarınızı engellemeye çalışan hükümetinizi protesto etmekle yetinmeyecek, proletaryamızın tüm ilerici güçlerini size desteklemeye çağırarak ve size elimizden gelen her türlü yardımı yapacağız...³²⁾

Gerçek bir devrimcinin bu tür açıklamaların sadece sözde kalmadığını tarih göstermiştir. "Sovyet Rusya'ya karışmayın!" çağırısı dünyanın dört bucağına yayıldı. Tutuklanma tehlikesinin söz konusu olduğu ülkelerde (ki bunların başında ABD geliyordu) bile gerçek dayanışma örnekleri verildi. 7 Kasım 1921 günü Ekim Devriminin dördüncü yıldönümü törenlerindeki konuşmasında Lenin şunları söylüyordu: "...Her yandan birden saldırıya uğradık, ama yine de dayandık... Bir mucize değildi, dayanmamızı sağlayan....Dayandık, çünkü karşımıza çıkarılan birlikler, sadık birlikler değildi.

³¹⁾Eugene V.Debs: The Bolsheviks. Federal Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda konuşma, 12 Eylül 1918, a.g.y.³²⁾ Eugene V.Debs: Greeting to our Russian Comrades. A.g.y.

Eğer... asker giysisiyle üstümüze gönderilen yabancı işçi, Sovyet iktidarına sempati duymamış olsa, bugün bile bir saldırı karşısında hiçbir güvencemiz olmaz³³⁾. Bu mutlu sonuç, tüm gerçek devrimcilerin yorulmadan çalışmaları ve milyonlarca dünya yurttaşının ilk işçi devletine gösterdikleri saygı sevgiyle sağlanmıştır. Sovyet iktidarının doğuşu sırasında girilen her türlü kışkırtma ve iftira kampanyasına karşın, işçiler hiçbir zorlama olmadan bu devlete yakınlık duymuşlardır. Yeni doğan bu devlette sömürü ve kölelik kaldırılmış, işçi sınıfı ve öteki tüm çalışanlar için aydınlık bir gelecek doğmuştur.

Lenin'in Amerikan işçilerine hitaben yazdığı mektubu herkes bilir. Ama bu mektubun nasıl, hangi koşullar altında kaleme alındığı pek bilinmez. İşte bu koşullardır, işçilerin genç Sovyet Cumhuriyetine inancını kanıtlayan. Lenin bu mektubu Seattle (Washington Eyaleti) kentinde IWW üyesi işçilerin bir mektubuna yanıt olarak yazmıştır. Mektubun yazıldığı günler, tüm savaş aleyhtarları, sosyalistler, IWW üyeleri, anarşistler ve kamu yaşamında ilerici bilinen kişilere yönelik tutuklamaların bir birini izlediği günlerdir. ABD Komünist Partisinin eski emektarlarından Art. Shields, bu günleri şöyle anlatır. ³⁴⁾: Devrimin üzerinden daha bir ay bile geçmemiştiki ki, Seattle'li dok işçileri Wladiwostok Parti Komitesine haber göndererek, tekellere karşı mücadeleyi desteklemek amacıyla Amerika'ya bir delege yoldaş gönderilmesini rica ettiler. Bu yoldaş, devrime karşı çıkarılan iftiralar konusunda aydınlatıcı bilgiler verecek, devrimin nasıl gerçekleştiğini anlatacaktı. Bunun üzerine Sovyet yoldaşlar bir gemi (o zamanki deniz ulaştırma gemisi "Schilka"yı) göndermeye karar verdiler. Gemi komiserliği görevine, üç Rus devrimine katılmış bulunan ve o zamanlar Leningrad'da yaşayan yoldaş Krukhow getirildi. 1917 Aralığının ilk haftasıydı, gemi yola çıktı. 19

³³⁾ W.I.Lenin: Moskova Chamowniki Mahallesi erkek ve kadın işçilerinin, kızıl ordu mensuplarının ve gençlerin katıldıkları Ekim Devriminin dördüncü yıldönümü töreninde konuşma, 7 Kasım 1921. Yapıtlar, Cilt 33, S. 100/101.

³⁴⁾ Krş. Art. Shields: The Story Behind Lenin's Letter to American Workers. Political Affairs (New York), Ocak 1970, S.1-17.

gün sonra "Schilka" üstünde dalgalanan kıvıll bayrakla Seattle limanına yanaştığı sırada, binlerce kişi gümrük ve polis kordonunu yarıdı. Gümrük yetkilisi sonunda güverteye çıkmayı başarıp geminin geliş amacı konusunda bilgi istedi. Kendisine, bunun bir dostluk ziyareti olduğu yanıtı verildi. Fakat ABD hükümeti sadece devrik Geçici Hükümeti tanımış olduğundan, gemi mürettebatına karaya çıkış izni verilmedi. Rus altını ve silah bulunduğu gerekçesiyle gemide arama yapıldı. Arama sırasında limanda bulunan birçok gemi sirenlerini bağırtarak, Sovyet Hükümetinin ulaşına sempati gösterisinde bulundular. Yapılacak işlem, Washington'dan soruldu. Yeni baştan aramalar yapıldı, ama birşey bulunamadı. Broşür, gazete ve Sovyet Hükümetinin ilk bildirileri gibi başka tür silahlarla dolu bir bavul ise bulunamadı. Sonunda Krukhov ile Vladimir Alabushew adlı bir yoldaş birlikte karaya çıkmayı başararak IWW lokalinde birkaç bin işçi karşısında konuşmalar yaptılar. Bu konuda yoldaş Krukhov daha sonra şunları söylemiştir: "İngilizcem ortalamanın da altındaydı. Ama yine de onlarla konuşmak zor olmadı." Toplantıya IWW fonksiyonerlerinden Roy Brown başkanlık etmişti. Brown, kısa bir süre önce hapisten çıktıktan sonra Komünist Partiye girmiş, orman ve kereste işçilerinin "Endüstriyel Örgütlenme Kurultayı"nın (Congress for Industrial Organization-CIO) oluşturulması çalışmalarına önemli katkıları olmuştu. Toplantı bittikten sonra, "Schilka" ile gelen iki yoldaştan, Lenin'e bir mektup götürmeleri istendi. Gemiye limandan çıkış izni verilmedi; ancak sonunda, gemi mürettebatının karaya çıkmasına izin verildi. Böylelikle Sovyet gemicileri, salt varlıklarıyla, ülkelerine yönetilen iftiraların asılsızlığını kanıtlamış, Sovyet Hükümetinin propagandasını yapmışlardı. Sonunda resmi çevreler korkuya kapılarak, geminin Seattle limanından ayrılmasının daha uygun olacağı görüşünde karar kıldılar. 8 Ocak 1918 gününü "Schilka" demir alarak Rusya'ya doğru denize açıldı. Seattle'li işçilerin "Nikolai Lenin ve Sovyet Hükümeti temsilcileri ile Rusyalı işçilere" hitaben yazdıkları mektup, bir can simidinin içine dikilmişti. Gemi Japonya'da da bir kez alıkonulduktan sonra, sonunda Wladivostok'a, böylece mektup da Lenin'in eline ulaştı. Mektubun çevirisi, 20 ve 21 Mart 1918 günleri Wladivostak'da "Krasnoje Znamja"da (Kızıl Bayrak) çıktı. Bu çeviri metni 1968'de B.Muchachjew'in

arşivlerinde bulunarak yeniden yayınlandı. Böylelikle, Krukhov'la ilgili olarak, bir mektubun uluslararası tarihin bir parçası niteliğindeki öyküsü yeni baştan yazılabildi.

Mektubun başında şu sözler yer almaktadır: "Sosyal devrim mücadelesinde yoldaşlarınız olarak biz dünya endüstri işçileri sizlere selamlarımızı yollar, sosyalist duygu ve düşüncelerinizi paylaştığımızı bilmenizi isteriz. Duygularımız, Amerika Birleşik Devletlerindeki tüm devrimcilerin ve geniş işçi kitlelerinin duygularıdır. Bu kitleler görülmemiş bir hızla uyanmakta, kapitalizmin köleleştirme ve yoketme politikasının bilincine varmaktadır...Rus işçi sınıfı olarak sizler, yönetimi kendi elinize aldınız. Kendi geleceğinizin çok daha dışına çıkacak bir toplum düzeni yaratma, kurma çabasındasınız. Bugüne dek bir eşi daha görülmemiş bir devrimci hareketi yaratıyor, hızla yayılmasını sağlıyorsunuz..."⁽³⁵⁾

Devrimin yazgısının son derece tehlikeli olduğu günlerde yazdığı yanıt mektubunda Lenin, bu yeni toplumsal düzenin ne şekilde kurulduğunu açıklar ⁽³⁶⁾. Bu açıklamaları ise, "demokrasinin kurtarılması" uğruna tutuklama ve kovuşturmasız gün geçmeyen "özgür Amerika"daki durumun betimlenmesi izler. Lenin, burada da işçi sınıfı demokrasisi ile kapitalist demokrasi arasındaki ayrımı vurgular ⁽³⁷⁾. Seattle'den gelen mektupda denir ki: "Mücadelemiz, bizim mücadelemizdir. Zaferiniz de -zaferimizdir." Mektup bir ricayla son bulur: Amerikalı ilerici işçilerin uğradığı baskı ve haksızlıkların Bolşevik Hükümetce proteste edilmesi istenir. Mektubun sonunda şu sözler yer almaktadır: "Dostluk ve dayanışma duygularımızı yineleyerek, çok kısa bir gelecekte tüm dünyaya gerçek demokrasi ve sürekli banşın egemen olmasını dileriz. Sosyal devrim için verdiğimiz mücadelede size yoldaş olmaya devam edeceğiz"⁽³⁸⁾. Çe-

⁽³⁵⁾ Industrial Workers of the World. Letter from American Workers to the Soviet Government. Political Affairs (New York, Mart 1970, S.27/28

⁽³⁶⁾ A.g.y., S.37

⁽³⁷⁾ Krş. W.I.Lenin: Amerikan İşçilerine Mektup Yapıtlar, Cilt 28, S.60

⁽³⁸⁾ A.g.y., S.61

şitli limanlardaki dok işçileri ve denizciler gibi, Seattle'li işçiler de 1919 Ekiminde dayanışmalarını sadece söze değil, eylemle de dile getirmişlerdir. Bunun bir örneği, 50 demiryolu vagonu silah ve cephaneyi "S.S. Delight" adlı gemiye yüklemeyi kabul etmemele-ridir. Yükleme işini ancak haftalar sonra askerler yapmış, ancak gemi Wladiwostok'a çok geç vardığından Amiral Koltschak'a yardım da da geç kalmıştır.

Lenin'in üç nüsha olarak sigara kağıdına yazdığı yanıt mektubunun, Başkan Wilson'a barış çağırısını içeren, ama Wilson'un kamuoyundan sakladığı bir yazının örneği ile birlikte Birleşik Devletlere ulaşmasının öyküsü de devrimci işçilerin yiğitlik ve becerikliliğini göstermektedir ³⁹⁾. Sovyetler Birliğinden daha yeni dönmüş olan John Reed (Bkz. ek bölüm: Kısa Yaşamöyküleri), mektupta geçen "yeri geldiğinde düşmanın içinden işbirlikçiler bulunmalı" şeklindeki cümleyi uygulamaya koymayı başarmış, Mooney'in tutuklanmasında önemli ölçüde rol oynayan, ancak siyasal yalnızlık yanlısı olarak ABD'nin savaşa girmesine karşı çıkan gerici senatör Hiram Johnson'un, Wilson aleyhine senatoda gensoru açtığını sağlamıştı.

Lenin'in, ABD emperyalizminin oynadığı rolü acımasız bir şekilde sergileyen mektubu, aynı zamanda Sovyet hükümetine karşı yürütülen burjuva propagandasının da foyasını ortaya çıkarmaktadır. Bu mektup, bir ulusun devrimci geleneklerinden yola çıkışla, Sovyet halkının çözümlmek zorunda bulunduğu güç sorunlara gösterilen anlayışın ne denli arttığını anlatmakta, Bolşeviklerin düşmanın içindeki çelişkilerden ne şekilde yararlandıklarını göstermekte ve iktidara gelme yollarını konulamaktadır. Lenin bu mektubunda, Sovyet Hükümetini ortaya çıkaran kendi ülkesinin emekçilerine olan inancını yineler: "Bu hükümet her türlü belaya karşın yenilmeyecektir... Çünkü, gözü dönmüş emperyalizmin bize vuracağı her darbe, uluslararası burjuvazi karşısında uğrayacağımız her yenilgi, giderek, yeni yeni işçi ve köylü kitlelerini mücadelemiz için seferber edecek, onları çelikleştirerek ve yeni, yiğit kitleler oluştura-

³⁹⁾ Krş. Lenin'in Bir Mektubu Amerika'ya Nasıl Ulaştı? Nenu Zeit (Moskova), 13/1960, S.11-13.

caktır". Daha sonra sözü Amerika işçilerine getiren Lenin, mektubunu şöyle sürdürür: "Biliyoruz, Amerikalı işçi yoldaşlar, yakın bir zamanda bize yardıma gelemeyeceksiniz. Çünkü devrimin başka başka ülkelerdeki gelişimi, bu gelişmenin şekilleri ve hızı da başka başkadır... Biliyoruz, beklediğimiz gelişmeler olmayabilir, Avrupa proleter devrimi önümüzdeki haftalar içerisinde patlak vermeyebilir... Bizim dayancımız, uluslararası devrimin kaçınılmaz olduğu gerçeğidir... Uluslararası sosyalist devrim ordularının öteki birlikleri bize yardıma gelmediği sürece, çepeçevre kuşatılmış bir kale içerisindeymişiz gibi olacağız. Ama bu birlikler var... İşçi sınıfı hainlerle hesaplaşıyor; Gompers, Henderson, Renaudel, Scheidemann, Renner gibilerinden kopuyor. Yavaş yavaş, ama yılmadan, işçiler komünist-bolşevik taktiğine, insanlık kültürünü batıp yokolmaktan kurtaracak tek güç olan proleter devrime yaklaşıyorlar. Kısacası, biz yenilmeyiz. Çünkü proleter dünya devrimi yenilmez"⁴⁰⁾

Çok çeşitli yollarla ABD'ne ulaşan öteki belgelerle birlikte bu mektup, cepheler arasındaki çizgilerin daha da belirginleşmesini sağladı. "Dünyayı Sarsan 10 gün" adlı kitabında, görgü tanığı olduğu Ekim Devrimini anlatan seçkin gazeteci ve proleter savaşçı John Reed, -Rhys Williams ve daha başkaları gibi- bu önemli belgelerin ABD'ne ulaşmasında aktif bir rol oynamıştı. Daha savaş çıktığı sıralarda, Gompers, pasifist olduğunu söylemişti. Ancak daha 1917 Mart ayında, sendika yönetimince alınan aşağıdaki kararın kabul edilmesinde de Gompers'in önemli katkıları olmuştu: "... Ülkemiz Avrupa'daki çatışmanın içine sürüklendiği takdirde, ABD Cumhuriyetini savunmak ve korumak için her alanda ülkemizin hizmetinde olmalıyız... Emek adına, adalet adına, özgürlük ve insanlık adına... işçi kardeşlerimizi ülke hizmetine çağırıyoruz."⁴¹⁾ Bu kararın alınmasından önce, Gompers, 1916 Aralıkta toplanan Ulusal Savunma konseyinin bir danışmanlık komisyonunda görev almayı kabul etmişti. Bu komisyonda Rockefeller ve Küba celladı Roosevelt ile birlikte çalışıyordu. Savaş, artık "hak yolunda bir savaş" olu-

40) W.I.Lenin Amerikan İşçilerine Mektup Yapıtlar, Cilt 28, S.61/62

41) Kaynak: Anthony Bimba: Amerika İşçi Sınıfı Tarihi. International Publishers, New York 1936, S. 250-251

vermişti, "özgürlük ve demokrasiyi koruma savaşı" niteliğine bürünmüştü. Bu savaş, artık "kapitalist bir savaş" değildi, "kitlelerin hayati çıkarları ve hakları uğruna" bir savaştı. Bunlar burjuvazinin parolalarıydı ve bu sözde işçi liderleri bu parolaları benimsemişlerdi.

Sonra, Amerika İş ve Demokrasi Birliği (American Alliance for Labor and Democracy) kuruldu ve bu örgüt, savaşın özde bir işçi savaşı olduğu, zulüm ve baskı organlarıyla onların ajanlarına yönelik bir savaş olduğu yolunda görüşler ortaya attı. Bunu "şükranla" karşılayan hükümet, ABD işçi sınıfı tarihinde ilk kez olarak, işçilerin sendikalarda örgütlenme ve kendi temsilcileri aracılığıyla işverenle görüşme hakkını kabul etti ⁴²⁾ Ama aynı zamanda ilerici sosyalistler, sendikacılar ve IWW üyeleri "zulüm ve baskı odaklarının" (gerici ABD hükümeti ve onun işbirlikçilerine göre bu odaklar, yeni Rusya'daki Sovyetlerdi) "ajanları" olarak nitelendirildiler.

Debs ve sosyalist mücadelelerini sürdürüp yeni Sovyetler Cumhuriyetini destekleme çabasında oldukları bir sırada, Hillquit, barış için hükümete çağırı üzerine çağırı yöneltiyordu. Bunun da ötesinde, Sosyalist Partisinin üye sayısı savaş sonrasında en yüksek düzeyine ulaştığında (104 822), Hillquit bir dizi örgütü hiçe sayarak parti içerisinde giderek büyümekte olan muhalefetin karşısında yer aldı.

Sosyalist Parti, etnik temeller üzerine kurulmuştu, yani parti içinde Ruslar, Güney Slavlar, Almanlar, Macarlar, Finler, Letler, Litvanyalılar vb. gibi etkin gruplar için özel örgütsel birimler vardı. 1919 yılında, Parti üyelerinin yüzde 57'si yabancı uyruklu kapsayan federasyonlar çerçevesinde örgütlü bulunuyorlardı. Gerçi parti içindeki bu örgütler, savaş ve Sovyetler Birliği konularında kendi ülkelerindeki görüş ayrılıklarını da yansıtlıyorlardı, ama yine de bunların çoğu sol kanatta yer alıyorlardı. 1918 yılı başlarıydı, -Ekim Devriminin de etkisiyle- iyi örgütlenen sol kanat açık bir manifestoda, sağ kanadın "kapitalist reformlar" programı karşısında kesin tavır alınıyor, kapitale karşı "sınıf bilincine dayalı ekonomik ve siyasal eylemler" isteniyor, Partinin II. Enternasyonelle olan bağlarını kesip atarak III. Enternasyonale katılması gerektiği görüşü savunuluyordu.

⁴²⁾ Krş. a.y., S.252

Daha sonra Ulusal Yürütme Kurulu seçimlerinde 15 sandalyenin 12'si sol kanadın eline geçip de uluslararası delege John Reed sağ kanat sosyalistlerin adayı olan Berger'in dört katına yakın oy sağlayınca, sağ kanat harekete geçti. Sağ kanattan gelen saldırıların ilk kurbanları, yurtdışı federasyonları ile Partinin Michingan, Massachusetts ve Ohio eyalet örgütleri oldu. Yönetim Kurulu, Toplam 60.000'in üstünde üyeyi partiden ihraç etti. Aynı zamanda da 30 Ağustos 1919 günü için Olağanüstü Kurultay kararı alındı.

21 Haziran 1919 günü, sol kanat delegeleri New York'ta bir görüşme yapmak üzere bir araya geldiler. Bu toplantıda, bir konu hariç, tüm ilke sorunlarında görüş birliği sağlandı. Anlaşmaya varılmayan tek konu şuydu: Olağanüstü Kurultaya kapılarak delegelerin çoğunluğu bir Komünist Partinin kurulmasına ikna etmeye mi çalışarak mı, yoksa hemen mi partiyi kurmalıydı? John Reed ilk seçmekten, Charles Ruthenberg ise ikincisinden yanaydı (bkz. ekler bölümü: Kısa Yaşamöyküleri). Ruthenberg'i destekleyenler, 1 Eylül günü için bir Kuruluş Kurultayı çağırısında bulundular.

Sosyalist Partinin olağanüstü kurultayı toplandığında, sağ kanat, yukarıda sözünü ettiğimiz partiden ihraçlarla durumu sağlama almış bulunuyordu. Sol kanat adayları kabul edilmediler. Salonu terketmeleri istendi. onlar da buna yanaşmayınca polis çağrıldı. Böylece Kurultay dışı bırakılan üyeler ertesi günü bir araya gelerek Komünist İşçi Partisi. (Communist Labor Party) kurdular. aynı gün Komünist Partisi de kuruldu (Communist Party). Programları bakımından iki parti de aynı görüşleri savunuyorlardı (bkz. ekler bölümü: ABD Komünist Partisinin kuruluşu). Her iki parti de, Komünist Enternasyonal üyeliği için başvuruda bulundular ⁴³⁾. Komintern'in etkisi ve ülkedeki olayların gelişimi nedeniyle bu iki parti 1921 Mayıs ayında Amerika Komünist Partisi (Communist Party of America) adı altında birleştiler. Yine o sıralardaydı, ABD tarihinde bir benzeri daha olmayan o büyük grev dalgası ve hükümetle tüm ilerici güç-

⁴³⁾ Krş. William Z. Foster: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi, International Publishers, New York 1952, Bölüm 11, 12-William Weinstone: ABDKP'nin kuruluş dönemi, Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.7-19.

arasında amansız bir mücadele başladı. Bi grevlerin en büyüğü, William Z.Foster'in örgütlediği çelik işçileri greviydi. Bu grev başlangıçta AFL'den destek gördü, ama mücadelenin üçüncü ayının bitiminden sonra onun ihanetine uğradı (Bu mücadelenin amacı, endüstri temelinde örgütlenme hakkının elde edilmesi idi. Bu amacın gerçekleşmesi ancak 19340 yılında olmuştur).

Rocky Mountains bakır madeni işçileri, Bill Haywood ve Joe Hill'in başlattıkları mücadeleyi sürdürüyorlardı. Washington eyaletinde, Seattle'de, öncülüğü tersane işçileri, gemiciler ve liman işçilerinin yaptığı bir genel greve gidildi. 500.000 kömür madeni işçisinin grevi, ABD tekellerinde birbirine karşı verilen bir meydan savaşını hatırlatıyordu. Hükümet, mahkeme kararıyla maden işçilerinin eylemlerini yasaklatarak, çelik ve maden işçileri arasında bir ortak cephe kurulmasını engelledi. Sendika yöneticisi John Lewis, "biz Amerikalıyız, onun için hükümete karşı gelemeyiz" diyerek greve son verilmesi çağırısında bulundu. İşverenlerin, işgücünün süresi uzatma ve ücretleri kısıtlama tehditleri savurmaya başlaması üzerine, giyim endüstrisi işçileri, New York'lu liman işçileri ve Lawrence'li (Massachusetts) tekstil işçileri de greve gittiler.

Bütün bu grevler, AFL'nin satılmışlığını açıkça ortaya çıkardı. Sosyalist Partinin sağ kanadı ise, ekonomik mücadeleye girmeyi kabul etmedi. Ekonomik bir mücadele programı ancak daha sonraları Komünist Parti tarafından kabul edildi. AFL savaşta ihanet etmişti. Sovyetler Birliğine karşıydı ve savaş sonrası grevlerde de ihaneti bir kez daha yenilemişti. Bu acı deneyimler nedenleriyle ki, yeni kurulan iki parti, reformist sendikalar çevrevesinde çalışmama kararı aldılar. Seçimlerin anlamı ve reform mücadelesi konularında da aynı durum söz konusuydu. Ancak Lenin'in, özellikle de onun "Sol Racikalizm: Komünizmin Çocuk Hastalığı" adlı çalışmasının etkisiyle ki, komünistler tavırlarını gözden geçirerek doğru çizgiye girdiler. Bu çizgi, iki partinin birleşmesinden sonra kabul edilen programda da dile gelmiştir. Şöyle ki: Devrimci güçlerin mevcut sendikalardan ayrılması yolundaki karar uygun bulun-

44) Krş. Anthony Bimba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi, International Publishers, New York 1936, S.290

muyordu. Çünkü, "bu yiğit ve bilinçli devrimcilerin emekçileri kazanma uğruna verdikleri mücadele ile ki, sendikaların dağılması önlenmiş, gerici sendikacılar kilit noktalardan uzaklaştırılmış, bürokrasi çarkı kınlarak onun yerine işletme temsilcileri sistemi getirilmiş ve böylece endüstri sendikalarına götüren yolda adım adım ilerlemeler kaydedilebilmiştir"⁴⁴⁾.

Sol kanat üyelerinin Partiden ihraç edilmelerinden sonra da Sosyalist Parti yöneticileri, kendi saflarındaki genel hava nedeniyle Sovyetler Birliği ve Komintern'e karşı açıktan açığa düşmanca bir tutum içine girmeye cesaret edemediler. Sosyalist Parti yöneticileri, Olağanüstü Kurultayda, Komünist Enternasyonale katılmaya hazır olduklarını açıkladılar. Kaldı ki bu yeni öneri, "Sosyalist Enternasyonel"ın yeniden kurulması ile bir anlamdaydı. Öte yandan Sosyalist Parti yönetici kademesi, emekçi sınıfındaki isyancı ruhu överek Amerikalı işçilerin "gerici ve beceriksiz yöneticilerden silkinerek tüm dünya devrimci emekçilerinin daha ileri aşamalara ulaşmış bulunan kurtuluş hareketine katılma" eğiliminde olduklarını açıklamak zorunda kalmıştı. Eski "vatan kurtancılar" eleştirildikten sonra şu sözlere yer verilmiştir: "Amerikalı örgütlü sosyalistler olarak bizler, yeni kurulan Sovyet iktidarı koruma mücadelesi veren Rusyalı devrimci emekçileri, ülkelerinde işçi sınıfının egemenliğini kurma çabasında olan Almanyalı, Avusturyalı ve Macaristanlı radikal sosyalistleri ve savaş yıllarında hiçbir ödün vermeden uluslararası sosyalizmin ilkelerine bağlı kalan İngiliz, Fransız ve İtalyan sosyalist örgütlerini destekleyeceğimize and içeriz"⁴⁵⁾.

Hillquit, Berger ve şürekâsı, bu tür demogojileri yapmak zorundaydılar. Ancak gerçek niyetlerini daha sonraları ortaya koydukları istekleriyle belli ettiler. Örneğin Hillquit, İngiliz İşçi Partisinin (Labor Party) hükümet kurulmasını 1917 bolşevik devriminden "daha köklü bir devrim" olarak nitelendiriyordu. "Bunlardan ikincisi" diyordu, "körükörüne girilen tarihsel bir macera, ilki ise tarihsel bir

45) A.y., S.291/292

46) Alıntının yapıldığı yapıt: William Weinstone, ABDKP'nin kuruluş Dönemi. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969.

olaydır". Yine aynı Hillquit 1923 yılında, Sovyet hükümetinin kuruluşunu "sosyalist hareketini uğradığı en büyük felaket, en büyük bela" olarak nitelendiriyordu. ⁴⁶⁾

Ancak, gerçek oydu ki, sözü edilen açıklama Kurultayda kabul edilmişti. Bu da, Sosyalist Parti içerisinde devrimci mücadeleden yana çıkabilecek güçler bulunduğunu gösteriyordu. Bu ilerici güçlerin sesi, Rus devriminin 3. yıldönümü dolayısıyla kaleme alınan kutlama telgrafında duyuldu. 7 Eylül 1920 tarihli bu telgrafi kaleme alan, Atlanta (Georgia) cezaevinde tutuklu bulunan Debs'ti Telgraf metninde ayrıca şu sözler yer almaktaydı: "Rusya emekçi sınıfının zaferi, davamızda bir dönüm noktasıdır... Bu zaferin etkisi, tarihin bundan sonaki yolunu çizecektir. Rusya'nın kurtuluşu ve işçi cumhuriyetinin kuruluşu, dünya emekçilerini umutlu doldurmuştur... İnsanlığın büyük umudu olan bu işçi cumhuriyeti, tüm dünya işçilerinin kurtuluşuna örnek olacaktır. Kayalar kadar sağlam, sarsılmaz bir emel üzerinde sonsuza dek yaşayacak bir halk hükümeti kuran o soylu yoldaşlarımıza selam olsun!

Yoldaşlar! Fırtınalı günleri geride bıraktınız. Yoldaşlar arasındaki sıkı dayanışma, kapitalin dünyayı saran birliğinin yenilgisiyle sonuçlandı. Şundan eminim ki, kapitalizmi altetmesini bilen o aynı ruh, Rusya'daki kapitalist düzenin sizlere miras bıraktığı o yıkıcı hastalıkları da yenecek ve kurtuluşu gerçekleştiren Sovyet Rusya halkını yok etmek isteyen yabancı kapitalist hükümetlerin tasarladıkları oyunları bozacak önder kişileri de yaratmasını bilecektir... Öteki uluslar da kurtulacak ve el ele, kardeşlik dolu bir dünya kurulacaktır. ⁴⁷⁾

Hillquit ve Debs'in bulundukları çizgiler, aynı zamanda Sosyalist Parti içerisindeki durumun birer göstergesiydi. Sosyalist Parti, sağ kanatçıların yönetimi altında günden güne sınıfsal uzlaşma bataklığına gömüldü ve giderek kişiliksiz bir klik kimliğine büründü. Hızla taraftar kaybeden partinin 1923 yılında sadece 11.000 üyesi

⁴⁷⁾ Greetings on the Third Anniversary of the Russian Revolution. New York Call, 7 Kasım 1920.

Tıpkıbasımı: Voices of Revolt, Speeches of Eugène V. Debs, Cilt IV, International Publishers, New York 1928.

kalmıştı. 1921 Aralık ayında, yani savaşın resmen sona ermesinden sonra, Eugene V. Debs ile birlikte 23 yasal tutuklu bir af kapsamında salıverildiler. Bu ant, Eugen'e Dennis'in sözlerine göre, geniş tabanla yürütülen bir kitle hareketinin sonucuydu. Ağır hastaydı, ama moral bakımından dimdik ayakta idi. Sovyetler Birliğine ve işçi sınıfına olan bağlılığından hiç ödün vermeksizin, 1925 yılında ölünceye kadar Sosyalist Partinin devrimci çizgiye sokulması uğrunda yılmadan mücadele verdi. Ne var ki, bu mücadele boşunaydı. Debs Komünist Partiye doğru son adımını her ne kadar atamadıysa bile, bu parti için mücadele verenlerin başında gelir.

Komünist Partinin bu dönemdeki mücadelesinden söz edilirken bir noktayı unutmamak gerekir: Daha bir parti olarak ortaya çıkar çıkmaz komünistler büyük bir terör dalgasıyla karşı karşıya kaldılar. Terör kampanyasını yöneten Adalet Bakanı Mitchell Palmer, Senato Adalet Komisyonunda yaptığı bir açıklamada, 1919 Temmuz ile 1921 Ocak ayı arasında "yabancı uyruklu anarşistler" aleyhine toplam 6328 tutuklama emri çıkarıldığını ve bunların (4138'inin tutuklandığını) söylüyordu. 1119 yoldaş sürgüne yollanmış, 505 yoldaş da sınır dışı edilmişti. Palmer, bakanlık çalışmalarının (50'sinin "radikal hareket" dediği eylemleri hedef aldığını) itiraf ediyordu. Komünistlerin, bu koşullar altında partilerini koruyabilmek için yeraltına inmekten başka çareleri kalmamıştı. Bu gibi durumlarda, mücadele deneyimi olmayanların, kararsız ve korkak kişilerin genellikle davadan döndüklerini de biliyorlardı. İki komünist parti birleştiği tarihlerde toplam üye sayısı giderek 12.000'e düşmüştü; ancak bu, güvenilir yoldaşların oluşturduğu sağlam çekirdekti.

Birinci Dünya Savaşındaki i sınıf mücadelelerinde, özellikle de 1917-1919 yılları arasında kanlı terör ve uzun süreli tutuklamalar IWW saflarının da geniş ölçüde seyrelemesine yol açtı. Bu terörün kurbanları arasında, Sovyetler Birliğine göçen "Big Bill" Haywood ile, o zamanlar IWW üyesi olan ve çelik işçilerinin 1919 yılındaki mücadelelerinin önderliğini yapan William Z. Foster de vardı. Tüm siyasi tutukluların savunmasını örgütleme çalışmalarına, uzun yıllar İşçi Savunma Ligi'nin (Labor Defense League) yöneticileri arasında yer almış bulunan Elizabeth Gurley Flynn'in de önemli katkılan oldu. Bu örgüt çatısı altındaki öteki yılmaz savaşçılar gibi o da daha

sonraki yıllarda Komünist Partisine girdi ve ön saflarda mücadele verdi (20'li yılların başlarında IWW kitle örgütü niteliğini yitirerek dağıldı).

1919 yılında ABD'nde seferberlik henüz kaldırılmamıştı. Savaş malzemesi ve teçhizat baş satıcısı durumundaki ABD'nin müdahale kuvvetleri, karşı devrimi desteklemek amacıyla Vladivostok'ta ve Arhangelsk yöresinde üstlendirilmişti. Ama tam o sıralarda ve belki de bu nedenle, Sovyet Rusya Dış İlişkiler Komiserliği ABD'ne resmi bir temsilci atadı. Bu temsilci, New York'daki bolşevik parti örgüt üyesi bir göçmen ve Martens adında bir Rus mühendisiydi. Sovyet Hükümetinin iki ülke arasında ticari ve ekonomik ilişkiler kurulmasına yönelik ilk resmi önerisini ABD Dışişleri Bakanlığına ileten kişi Martens'ti. Bu öneriyle Sovyetler Birliği, altınla ödeme karşılığında ABD'yle en kısa zamanda ticari ilişkiler kurmaya hazır olduğunu açıklıyordu. Ama ABD Hükümeti bu öneriyi kabule yanaşmadı. Buna gerekçe olarak da, ABD'nin, Rusya'nın tek temsilcisi olarak Geçici Hükümetin -yani 1917 Şubat Devriminden sonra kurulan, ancak daha sonra Büyük Sosyalist Ekim Devrimiyle bertaraf edilmiş bulunan hükümetin- atadığı büyükelçiyi tanıması gösteriliyordu. Buysa, Bolşevikleri devirerek Rusya'da eski rejimi hatırlatmak amacıyla karşı devrime askeri destek sağlamakla aynı çizgide bir tutumdur. Bu nedelemdir ki, o zamanlar Amerikalı komünistler çalışmaları, müdahale politikası ve ticari amborgoya son verilmesi ve Sovyet iktidarının ABD tarafından tanınması için verilen mücadele üzerinde odaklanmıştı. Amerikalı komünistler, Martens'in hem işveren çevresinde hem de kamuoyunda benimsenen ticari ilişkiler kurulmasına yönelik çalışmalarını O da destekliyorlardı.

Daha önceki satırlarda sözünü ettiğimiz Palmer baskınları (ki bunları yönetenler ilk FBI çevreleri ile J. Edgar Hoover idi) sadece Partiyi ve ABD'ndeki öteki ilerici güçleri hedef almakla kalmıyor, aynı zamanda Sovyetler Birliği aleyhine girilen sınırsız kampanyanın da başlangıcını oluştuyorlardı. Bundan başka, "yurtdışında doğmuş kişiler"in tutuklanıp sınırdışı edilmeleriyle de, sosyalizmin "Amerika'ya özgü" bir rejim olmadığı ya da -daha sonraları bir de bu çıktı- "Kremlin'in finanse ettiği bir hareket" olduğu kanıtlamaya çalışıyorlardı. Martens'in de 1921 Ocak ayında sınırdışı edilmesi önl-

nemedi gerçi. Ama -ABD Komünist Partisinin resmi organı olan "The Toiler" in 5 Şubat 1921 günlü baskısında bildirildiği gibi -binlerce emekçi, onunla vedalaşmak için New York limanında doklarda ve kızaklarda foplandı. Bu konuda gazete de şu sözlerle yer veriliyordu: "Rusya'nın tanınması ve Rusya ile ticari ilişkiler kurulması yolundaki istek, Martens'in sınırdışı edilmesiyle birlikte ölmemiştir. Bu derece önemli bir sorun, böylesi bir önlemle çözümlenemez. Bu sorunun olumlu bir çözüme kavuşturulmasını gerektiren nedenler giderek çoğalmaktadır. Rusya gibi büyük ve ekonomik potansiyele sahip bir ülke, bu ülkenin ticari palanlarının dışında tutulamaz... koşullar, ticari ilişkilerin kurulmasını gerektiriyor. Konumun insancı' yani bir yana bırakılsa bile, sonuçta bu gerek yerine gelecek ve sorun ticaretin lehine olacak şekilde çözümlenecektir."

Sovyet Hükümetinin ABD'nce tanınmasını sağlamak amacıyla verilen mücadele aralıksız sürdürüldü. Fakat ABD'nin çaresiz kalıp da SSCB ile diplomatik ilişkiler kurması ancak 1935 yılında gerçekleşti. Amerikalı komünistlerin o tarihlerde kazandıkları büyük bir başarı da, onların etkisiyle ABD Hükümetine baskı yapan kitlelerin, müdahale birliklerinin geri çekilmesini sağlamaları oldu.

Bunun dışında, Amerikalı emekçilerin Sovyet iktidarına duydukları sempatinin öldürülemeyeceğini kanıtlayan bir gelişme de 1921 yılında oldu. Lenin 2 Ağustos 1921 günü "Uluslararası Proletaryaya Çağın"sını kaleme aldı. Lenin'in bu çağrısında şu sözler yer almaktaydı: "Önce emperyalist savaş ve sonda da tüm ülkelerin toprak ağalanyla kapitalistlerin işçi ve köylüyü zorla içine soktukları iç savaş olmak üzere yedi yıllık savaşın ağır bir sonucu olarak bazı bölgelerde kıtlık ve açlık hüküm sürmektedir". Açlık tehlikesinin bulunduğu bölgelere yardım edilmesinin gerektiğini belirten Lenin'in çağrısı şu sözlerle devam ediyor: "İşçi ve köylülerin kurduğu Sovyet Cumhuriyeti, kendileri de kapitalizmin ve emperyalizmin sömürdüğü çalışanlardan, endüstri işçilerinden ve küçük çiftçilerden bu yardımı bekliyor. İşsizlik ve artan hayat pahalılığı nedeniyle kendileri de güç durumda olmalarına karşın, onların bu çağrımıza uyacakları kanısındayız. Kapitalin boyunduruğunu sırtında hissetmiş olan herkes, Rusyalı işçi ve köylünün durumunu anlayacaktır. Kapitalist düzeni yıkmayı ilk görev bilen, bu zorlu görevi seve seve

üstlenen Sovyet Cumhuriyetine yardıma koşmanın en kadar gerekli olduğunu, çalışanlara ve sömürülenlere özgü o önseziyle anlayacak, hissedecektir. Tüm ülkelerin kapitalistleri, işte bu nedenle Sovyet Cumhuriyetinden öç almak istemektedirler. Yeni yeni savaş ve müdahale planları yapmalarının, ona karşı karşı-devrimci komplolar hazırlamalarının nedeni budur. Eminiz ki, tüm dünya emekçileri ve elinin emeğiyle geçinen tüm çiftçiler var güçleriyle ve her türlü özveriyle yardıma koşacaklar-dır⁴⁸⁾. Bu çağın, beklenen tepkileri gösterdi. Öteki ülkelerde olduğu gibi. Amerikalı işçi ve çiftçiler de Sovyet Cumhuriyetine yardım için yarışa girdiler. Yardım kampanyasını Parti örgütlemişti. Kamyanya geniş çevreleri kapsıyordu. İşçi ve çiftçilerin yanı sıra, insancıl amaçlarla faaliyet gösteren örgütler ve kiliseler de, kendilerine göre nedenlerle yardım kampanyasına katıldılar. Dikimevleri açılması, yiyecek yardımı, ders araç ve gereçleri ile para yardımları da kampanya kapsamındaydı.

1921 yılında Friedns of Soviet Russia (Sovyet Rusya Dostları) adlı örgüt kuruldu. 7 Ocak 1922 tarihli "International Presse Korrespondanz"ın bir haberine göre, daha 1922 yılı başlarında bu örgütün ABD'nin dört bir yanında 125 şubesi açılmış bulunuyordu. Çok sayıda sendika ve işçi örgütü, hastalık sigortaları, kardeşlik dernekleri ve sendikalara bağlı kadın dayanışma örgütleri de bu kuruluşun çalışmalarını destekliyorlardı. Örneğin sadece 1921 Ekim ayı içerisinde 93.500 Dolar para yardımı toplandı. 1922 yılına gelindiğinde, kampanya artık bir kitle hareketine dönüşmüştü. Çeşitli alanlarda etkinlik gösteren "Sovyet Rusya Dostları"nın bu çalışmalarından, Lenin, Sidney Hillman'a yazdığı 13 Ekim 1921 tarihli mektubunda övgüyle söz eder. Bir tarım makinaları parkı donatılarak Perm'de faaliyete geçti. Bir benzeri Ural'da olmak üzere, Kemero-wo yöresindeki Kusnezsk havzasında "Kusbass" denilen bir sanayi işçi kolonisi oluşturuldu. 1922 yılında ise, Rus-Amerikan Endüstri Kurumu (Russian-American Industrial Corporation) kuruldu.

Kampanyanın doruk noktasına ulaştığı sıralardaydı, komünist düşmanı Hoover -ki ondan daha başka bir hareket beklenmezdi-, bu yardım hareketinin özünde yatan Sovyet toplumuyla dayanış-

⁴⁸⁾ W.I.Lenin:Uluslararası Proleteriyaya Çağrı. Yapıtlar, 32. Cilt. S. 526.

ma düşüncesini gözden saklayarak ABD Hükmetinin daha işine gelen "insan severlik" düşüncesine saptırmak amacıyla kampanyaya resmi bir nitelik getirdi. Amerikan Kongresi, açlık tehlikesiyle karşı karşıya bulunan insanlara 20 milyon dolarlık yardımı kabul etti. Fakat daha sonraları, açlık ve kıtlığın sona erdiği yolunda Kongreye rapor vererek bu yardımları durduran da yine Hoover oldu. Liberal çevrelere mensup çok kişi Hoover'in demagojisinin kurbanı oldular. Ama Sovyet Rusya Dostları'nın verimli çalışmaları aralıksız devam etti. Parti ve partiye yakın örgütlerce desteklenen bu kuruluş, özellikle kamuoyuna sovyet iktidarının gerçek yüzünü anlatmak suretiyle son derece önemli propaganda çalışmaları yaptı ve onun bu çabaları desteklendi. Yazar Theodore Dreiser'in de bu çalışmalara katkısı oldu.

Programlarında çoğu ortak yanlar bulunmasına karşın, iki ayrı komünist partinin varlığı, bu partilerin kitleler üzerinde, özellikle de sendikalarda örgütlü işçilerle Sosyalist Partide kalan işçiler üzerinde etkili olabilmelerini ve etkinliğini artırabilmelerini güçleştiriyordu. Bu nedenle Komünist Partisi ve Komünist İşçi Partisi 1921 Mayıs ayında Amerika Komünist Partisi adı altında birleştiler. Aynı zamanda yasallık doğrultusunda verilen mücadele de sürdürülmekteydi. Bunun için iki yol izlendi: Yasadışı Komünist Partiye dokunulmadan, 1921 Aralık ayında yasal İşçi Partisi (Workers Party) kuruldu. Reformist sendikalara el atmak amacıyla da Sendika Eğitim Ligi (TUEL: Trade Union Education League) kuruldu.

Komünist enternasyonelin sempatisan üyesi bulunan İşçi Partisi, özde bir değişiklik geçirme durumunda kaldı: Bu partinin, başlangıçtan beri, maksimal ve minimal olmak üzere iki programı vardı gerçi. Bu programlarda, partinin çizgisinin işçi sınıfının çıkarlarını savunmak ve kapitale karşı yoğun bir mücadele vermek olduğu açık bir dille belirtiliyor, Ekim Devrimi övülerek "İşçi Cumhuriyetleri Çağı"nın başlangıcı olarak niteleniyor ve Sovyetlerin tanınması görüşü savunuluyordu. Ancak 1922 Aralık ayında proletarya diktatörlüğünün de zorunluluğu kabul edilmiştir. Afro Amerikalılar konusunda da partide olumlu bir değişim oldu: Komünist Partisinin yeni kurulduğu sıralarda olduğu gibi, siyahların uğradığı ırkçı baskılar önceleri tek taraflı bir değerlendirmeyele ekonomik köleciliğin bir

yansıması olarak kabul edilirken, Parti, kısa zaman sonra, siyah yurttaşların ayrıcalıklı işlem görmesinde ekonomik, toplumsal ve ırkçı etkenlerin ortaklaşa rol oynadıklarını kabul etti. Artık Partinin yeni çizgisi, -renkleri ne olursa olsun- tüm işçileri "ortak düşmana karşı bir devrimci güç birliği içine sokmak"⁴⁹⁾ amacıyla, hem beyaz ve siyah emekçilerin aynı sınıfta yer aldıkları ve bunlar arasında sınıfsal bir bağ bulunduğu, hem de ırk ayrımlarına karşı, siyah ve beyaz işçileri birbirinden ayıran tüm barikatların yıkılması yolunda verilecek mücadelelerin ortaklaşa yürütülmesi gerektiği idi.

Partiye yasal statüye kavuşturma olanaklarını görüşmek üzere, Komünist Partisi ve İşçi Partisi arasında 1922 Ağustos ayında bir ortak toplantı yapıldı. Hükümet ajanları toplantıyı basarak 17 delegayı toplantı salonunda, 40 yoldaşı da daha sonra tutukladılar. Tutuklananlar arasında Komünist Partisi Genel Sekreteri Charles Ruthenberg (bkz. kısa yaşamöyküleri bölümü) ve İşçi Partisi Genel Başkanı William Z.Foster de vardı. Bu baskınla güdülen amaçlar belliydi: Komünist Partisi daha da yeraltına itilmek isteniyor, İşçi Partisinin çalışmalarının engellenmesine ve böylece bu dönemdeki büyük grev ve ketli hareketlerinin başarısız kalmasına çalışılıyordu. Tüm bu tutuklamalar ve baskılara karşın 1923 Nisan ayında yasadışı Komünist Partisi ile yasal İşçi Partisinin birleşmeleri önlenemedi ve böylece Parti yasal statüye kavuştu. Parti, 1925 yılında İşçi (Komünist) Partisi ve 1930 yılında da ABD Komünist Partisi (CPUSA) adını aldı. Bu yıllarda gençlik hareketinde de birlik sağlandığı gibi sendika çalışmaları için de güç birliği oluşturuldu.

Bu dönemde Partinin birliği açısından son derece önemli bir sorun, her dil grubunun kendi örgütüne sahip olmasını öneren etnik ilkenin işlemez duruma getirilmesi idi. Bu önemle, Partide örgütlenme ilkeleri bakımından birlik sağlanıp, Partinin tüm Amerikan işçi sınıfı tabanında kök salabilmesi mümkün oldu. Ama bu birlik, Partinin yabancı dilde çıkan gazeteler ve çeşitli etnik gruplara ait kültürel örgütler üzerinde etkisine ve onların desteğini görmesine engel olmadı.

Bu gelişmeler sonucundadır ki, -William Z.Foster'in 1924

⁴⁹⁾ William Weinstone'den alıntı: ABDKP'nin Kuruluş Dönemi. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 19569, S.18

Ocak ayında "Daily Workers"de vurguladığı gibi -Komünist Partisi, "Amerikan radikalizminin güç odağı" olarak düşmanı tarafından bile kabul edilir oldu. 1957 yılında, geçmişini değerlendirildiği ve "Political Affairs"ın Mayıs sayısında çıkan bir yazıda Foster, Partinin bu süreç içerisinde "ulusal işçi hareketinde ve sınıf mücadelesinde aktif bir etken duruma geldiğini, komünizmin ülkenin işçi sınıfında kök saldiğini" ⁵⁰ yazıyordu.

1919'daki çelik işçileri grevinin polis ve askeri birliklerin ortak saldırılarıyla kanlı bir şekilde bastırılması, toplu üretim yapan tekelci işletmelerde çalışan işçilerin endüstri temelinde sendikalaşmaları doğrultusundaki mücadelede uğranan bir yenilgiden de öte anlam taşıyordu: Bu grevin bastırılması, her türlü sendikal örgütlenmeye karşı ve "çalışır fabrikalar" (open shop) için tekellerin saldırıya geçtiğine işaret etti. Bu "çalışır fabrikalar"da sendikaların ortak görüşme hakları ve onun da ötesinde çoğu kez sendika üyeliği bile yasaklanmıştı (ABD Ticaret Odası, "open shop" kavramını, işveren ve işçilerin bireysel sözleşmeler temelinde iş anlaşmması yapabilme hakkı olarak tanımlanıyordu).

Hükümetten, Ulusal Zanaatkarlar Birliğinden ve Ticaret Odasından açık destek ve yardım gören bir saldırıydı bu. Saldırını, o dönemde özellikle tekstil iş kolunda faaliyet gösteren bir dizi fabrikanın, sendikaların o zamana kadar pek kök salmadığı güney eyaletlerine kaydırılması izledi. Tekelci çevreler, bu manevralardan tatlı kâarlar bekliyorlardı: Çalışma süresinin uzatılmasını, yoğun çalışmayı (speed-up) amaçlayan yeni önlemin, düşük ücretlerin ve nitelikli-niteliksiz, yerli-göçmen işçilerle beyaz ve diğer ırklardan işçilerin ücretleri arasındaki farklı uygulamaların örgütlü bir direnişle karşılaşmayacağı tatlı kâarlar...

Sendikaların durumu da yıkım ölçüsünde kötüydü. Savaş yıllarında önemli ölçüde kötüydü. Savaş yıllarında önemli ölçüde üye sayısı artısları kaydeden AFL (1920 :4 160 348), 1920-1923 yılları arasında 1 234 000 üyesini kaybetti ⁵¹). Bağımsız sendikaların da

⁵⁰) A.y., S.18/19

⁵¹) Krş. William Z.Foster: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi. International Publishers, New York 1952, S.201.

buna yakın kayıpları oldu. Örneğin Uluslararası Gemi adamları Sendikasının üye sayısı 1115.000'den 50.000'e düştü. Bunlar olurken işverenler de ilk şirket birlikleri (Company Unions) ile "işçi birlikleri"ni oluşturmaktaydılar. İşverenlerin saldırısına ve sendikal hareketin zayıflamasına karşın işçiler teslim olmadılar. 1922 yılı, grev hareketlerinde yeni bir canlanma yılı oldu: 100.000 tekstil işçisi, yedi ay süreyle amansız bir mücadele verdi. 100.000 örgütsüz işçi dahil 600.000 kömür madeni işçisinin grevi 13 aydan fazla sürdü. Demiryolu Onarım Atölyelerinde çalışan 500.000 işçi üç ay süreyle grev yaptılar. Ne açlık, ne toplu tutuklamalar ve ne de asker dipçığı onları dize getiremezken, sendika yöneticilerinin satılmışlığının kurbanı oldular. Çeşitli gruplara bölünmüş olmaları (ki bu bölünmüşlük, özellikle demiryolcuların grevinde işverene yaradı) grevlerin yenilgiyle sonuçlandırılmalarına, sendikaların zayıflamasına ve "open shop" ilkesinin gündeme gelmesine yol açtı ⁵²⁾.

Komünist Partisi, bir yandan sendikal hareketten kopmuşluğunu gidermek, öte yandan da sendikaları Gompers ve halefi William Green'in içine ittikleri işbirlikçilik batağından kurtarmak ve sınıf mücadelesi çizgisine getirmek amacıyla yoğun çalışmalar yaptı. Büyük grevlere aktif olarak katılmasının yanı sıra, Partinin bu amaçla başvurduğu yollardan biri de, daha önce belirttiğimiz gibi TUEL'in kurulmasıydı. TUEL'in kuruluş amacı, "sendikaları gününü doldurmuş çalışma yöntemlerinden ve durgunluktan kurtararak kapitalizme karşı başarıyla mücadele verebilecek, kapitalist düzeni yıkarak bir işçi cumhuriyeti kurabilecek modern, güçlü işçi örgütleri durumuna getirmek amacıyla sendikalar içerisinde, sendikaları desteklemek üzere faaliyetlerde bulunmaktır." ⁵³⁾

TUEL daha 1920 yılında kurulmuş, ancak ulusal bir örgüt niteliğini kazanması ancak 1922 Ağustos ayında gerçekleştirilmişti. TUEL'in başlıca parolalarından biri, meslek birliklerinin bir çatı altında toplanmasıydı. Bu parola, 16 eyaletin AFL'ye bağlı birlikleri ve büyük birliklerden olan Şikago İşçi Konseyince (Labor Council of Chi-

⁵²⁾ A.y., S. 130-132

⁵³⁾ AnthonyBimba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi. International Publishers, New York 1936, S. 339/340

gago) desteklendi. Gompers, TUEL aleyhine bir kışkırtma kampanyasına giriştiyse de, onun giderek etkinlik kazanmasını önlemedi. TUEL'in 1923 Eylül ayında Şikago'da yapılan ikinci kurul-tayında ABD ve Kanada'nın 90 kentinden gelen delegeler katıldı. TUEL, önemli sayılabilecek endüstri merkezlerinin hemen hepsinde ve sendika birliklerinin çoğunda kök salıyor, tabanını genişletiyordu. Gompers, sosyalistlerin de yardımıyla, artık militan sendikacılara karşı kışkırtıcılıkla yetinmiyor, onlara karşı açık baskı yöntemlerine başvuruyor, onlar ı sendikadan ihraç ettiriyordu. TUEL yanlısı oldukları bilinen delegelerin adaylıkları AFL toplantılarında kabul edilmiyordu. Çoğu yerel örgüt, örneğin başkanlığını bir sosyalistin yaptığı New York Uluslararası Kadın Giyim İşçileri Sendikası, AFL üyeliğinden çıkarıldı.

Daha sonraları yerel örgütler (ki bunların 77'si New York'taydı) tekrar TUEL yanlılarını seçince, genel merkezce bu görevliler üyelikten atıldı. Fakat üyelerin üç ay süren bir mücadelesinden sonra üyelikleri yeniden kabul edilerek görevlerinin başına dönmeleri sağlandı. Buna benzer olaylar kürk ve maden işçileri sendikaları ile makinistler ve marangozlar sendikalarında da görüldü. 1926 ve 1928 yıllarında, TUEL'in yönetimindeki tekstil işçileri sendikası mücadele cephesini sağlamlaştırarak başınlı grevler verdi. Ne var ki en önemli görev, büyük tekelci işletmelerde sendikal hareketi örgütlemektir ve bunda bir türlü ilerleme kaydedilemiyordu. Bu bakımdan, sendikal çalışmalar mevcut meslek birliklerinden büyük tekelci işletmelere kaydırmak ve onlar üzerinde yoğunlaştırmak kaçınılmaz bir zorunluluk oldu. Ağır sanayiye bağlı başlıca işkollarında, örneğin çelik, otomobil, elektrik, iletişim, telekomünikasyon ve uçak sanayicilerinde çalıştırılan işçilerin çoğu örgütsüzdü ve TUEL, parola olarak, "örgütsüzleri örgütleme"yi ilke edinmişti. Bir başka deyişle, mevcut sendikalardaki çalışmalar yürütülürken yeni sendikalar kurulacaktı.

Komünist Partisi Merkez Komitesince 1928 Mayıs ayında yapılan bir açıklamada, geleneksel meslek sendikacılığının çökmüş. (AFL'nin üye sayısı artık sadece 2.5 milyon kardı) ve yerel bir sendikacılık hareketinin başlamış olması, nedeniyle Partinin örgütsüz işçi kitlelerine varılarak onları örgütleme çalışmalarına girişmesi

gerektiği belirtiliyordu. 1929 Eylülünde Cleveland'da yapılan bir toplantıda TUEL'in adı değiştirilerek örgüte TUUL (Sendika Birlik Ligi) adı verildi. Bu toplantıya, 70.000 işçiyi temsil eden 690 deleg katıldı. Bunlar arasında, hem yeni kurulmakta olan endüstri sendikalarının delegeleri hem de reformist sendikalardaki muhalefet gruplarının delegeleri vardı. Toplantıda oybirliği ile kabul edilen yazılı açıklamada şu sözler yer alıyordu: "TUUL, gerek şimdiye kadar sendikası olmayan işçi kollarında, gerekse mevcut sendikaların satılmış ve çalışmaz durumda bulunduğu işkollarında yeni, devrimci endüstri sendikaları kurulması için var gücüyle çalışacaktır. Kitlelerin yeni kurulacak sendikalarda örgütlenmesi, TUUL programının özünü oluşturur. Ancak bu, sudan sebeplerle bölücülük yapılması ve militan işçilerin artık kitlelerin mali olmuş eski sendikalardan uzaklaştırılmaları anlamına gelmez. Tam tersine, TUUL, bu eski sendikalardaki sol güçleri örgütleyerek onları devrimci çizgiye getirme çabasında olacaktır"⁵⁴⁾ Böylelikle endüstri sendikalarına zemin hazırlamak şeklinde daha 1920'de açıklanan Parti programı gerçek olma yoluna giriyordu. Güney eyaletleri de bu çalışmalar kapsamına alındı ve ülkenin her yanında siyah yurttaşlara karşı uygulanan ırk ayrımına karşı mücadele verme olanağı sağlandı.

Büyük bunalımın arifesinde, ABD sendika hareketinde, öncülüğünü Partinin ve onun yönetimi altındaki TUUL'ün yaptıkları yeni bir dönem başlıyordu. Bu hareketin başta gelen önderi William Z. Foster'di. Bu dönemde siyasal baskıyla karşı karşıya kalan devrimcilerin savunmasında, Uluslararası Kızıl Yardım Örgütüne (IRH) bağlı olan İşçi Savunma Ligi'nin (Labor Defense League) son derece önemli bir payı olmuştur.

Yeni Sendika hareketine karşı uygulanan terör can da alıyordu. Terör kurbanlarından biri, 3 Mayıs 1920 günü "Radical Division" (Radikal Uluslararası Kovuşturma Şubesi) binasının ondoördüncü katından aşağı atılan Andreas Salsedo'ydu. Bu cinayeti protesto amacıyla gösteri yürüyüşü düzenleyen iki arkadaşı, Sacco ve Vanzetti, derhal tutuklandılar. Sacco ve Vanzetti, birbirini izleyen adli cinayetlerin ilk kurbanı olmuşlardır. Her ikisi de "gasp amacıyla cina-

54) A.y., S. 344/345.

yet" işlemekten suçlanıyorlardı. Gerçek failin Sacco'ya yazdığı bir mektupta suçunu kabul etmesine karşın, hakim karşısına çıkamıyorlardı. Gerçek Nicolas Sacco, gerekse Bartolomeo Vanzetti, 1908 yılında İtalya'dan gelme göçmenlerdi. Her ikisi de işçi, her ikisi de savas aleyhtarıydılar. Vanzetti, kendisi hakkında şunları söylüyordu: "Sınıf bilincinin propaganda amacıyla uydurulmuş boş bir söz değil, yaşama gücü veren gerçek bir kavram olduğunu öğrendim, bu kavramın özüne inebilenlerin de hamallıktan kurtulup insan olduklarını anladım⁵⁵⁾. Gerek Vanzetti gerekse arkadaşı Sacco, kendilerini mücadele eden bir sınıfın parçası olarak görüyorlardı. Sözde gasp suçundan yargılanan Vanzetti aleyhindeki hüküm verildiğinde, hakim Thayer şöyle diyordu: "Üzerine atılan suç belki işlenmiş olabilir, ancak düzenimizin düşmanı olduğundan, bu adam yine de moralman suçludur"⁵⁶⁾.

Bu ilk hüküm, Sacco ve Vanzetti aleyhine adam öldürmek suçundan açılan davada emsal hüküm oldu. İkinci dava 31 Mayıs 1921 günü görüldü. Hakim yine Thayer'di. Her ikisi de suçlu bulunarak 14 Temmuz günü ölüme mahkum edildiler. Ekim ayında, sanıkların suçsuzluğunu kanıtlayıcı yeni delillere dayanarak kararın düzeltilmesi ve davaya yeniden bakılması istendiğinde en başta "New York Times" olmak üzere emperyalist propaganda organları ayağa kalktılar ve ABD'nin uluslararası bir komployla karşı karşıya bulunduğunu "kanıtlama" çabasına giriştiler. Amerikan ve uluslararası işçi sınıfının Sacco ve Vanzetti'nin yaşamlarını kurtarmak için adli cinayetlere karşı başlattığı mücadele tüm dünyaya yayıldı. Örneğin Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Kanada, Hollanda, Belçika, Danimarka, İsveç ve Polonya'nın yanı sıra Hindistan, Çin, Brezilya, Arjantin ve Paraguay gibi ülkelere sıçradı. Sovyetler Birliği, dünya kamuoyuna yaptığı çağrılarla Sacco ve Vanzetti'nin yaşamlarının kurtarılmasını istedi. Sacco ve Vanzetti'nin kurtarılması için verilen mücadeleye, sayıları gittikçe artan, yerel sendika örgütleri ve resmi kuruluşlar da katıldılar. Romain Rolland, Bernard Shaw,

55) Krş. a.y.: S.312.

56) Alıntı: Internationale D.

...respondenz, 42/1927., S.872

Albert Einstein, John Galsworthy, Martin Anderson Wexö, Upton Sinclair, Harry Sinclair Lewis ve H.G. Wells gibi ünlü kişiler bu iki idam mahkumunu kurtarabilmek için çağırılar kaleme aldılar. Özellikle ABD Komünist Partisi, işçi sınıfını harekete geçirmek için her türlü girişimde bulundu ve bu arada genel greve gidilmesini istedi. Ancak AFL ve Sosyalist Parti buna yanaşmadılar.

Sacco ve Vanzetti 'nin kurtarılabilmesi için girişilen mücadele, "ABD'ni tehdit eden bir uluslararası komplo"dan çok, uluslararası bir dayanışma eylemiydi. Ömüründen çok kısa bir süre önce 21 Ağustos 1927 günü işçilere yaptığı bir açıklamada Vanzetti bu dayanışma dolayısıyla şunları söylüyordu: "İçimizden sadece iki kişi ölüyor-ideallerimiz sizlerle yaşayacak, yoldaşlar! Yaşamımız boyunca adalet için bugünkü kadar iş başarabileceğimizi aklımızdan bile geçiremiyorduk"⁵⁷.

Dünyanın dört bucağında yapılan bu grevler, protestolar ve gösteriler onların yaşamını kurtarmaya yetmedi gerçi. Ancak bu uğurda verilen mücadele, uluslararası işçi sınıfının, dünya komünistlerinin ve özellikle de Sovyetler Birliği komünistlerinin en büyük eylemlerinden birisi oldu. Hükümlerin infaz edileceği zamanın seçimi iyi yapılmıştı: "Sonsuz refah" sarhoşluğunun egemen olduğu bir döneme rastladı infazlar. İşverenler "open shop" zaferini kutluyorlardı. Sendikaların gücü yan yana azalmış, sendika yöneticileriye "işverenler" safında durup dinlenmeksizin "refah", "herkes için yükselmelerde eşitlik" ve "şans eşitliği" tellallığına girişmişlerdi. Tüm bunlar olup biterken 1927/1928 yıllarında doruk noktasına ulaşan bir komünizm ve sovyet düşmanlığı yeniden alıp yürümüş-tü.

20'li yılların ortalanndaydı, İşçi (Komünist) Partisi özellikle birlik cephesi onusunda izlenecek strateji ve taktik ile iki partili sisteme seneçenek olabilecek bir üçüncü parti konularında ortaya çıkan-görüş ayrılıkları nedeniyle bunalıma sürüklendi. Savaşın bitiminden sonraki ekonomik bunalım yıllarında işçi sınıfı ve geniş çiftçi tabakaları işverenlerin bir saldırısıyla karşı karşıya kaldılar: Aldatıcı bir konjonktür, ekim alanlarının hızla genişlemesi ve (tohumluk, makina vb. borçlan ve ipotekler gibi) borçlanmalar nedeniyle savaş yıllarının olumlu etkileri artık yoktu. Tanrı ürünleri fiyatları yıllardan bu ya-

na görülen en düşük düzeylere inerken, endüstriyel malların fiyatları gitgide yükseliyordu. Üç milyon çiftçi topraklarından kovuldu ya da yarıcılığa başladı. Bankalar ve tekeller, bir çiftliğin ardından ötekini alıyorlardı. çiftçiler de iki partili sisteme politik bir seçenek arayışı içindeydiler. Komünist Enternasyonalin III. Dünya Kurultayının da doğrudan doğruya etkisiyle, sendikaları, sömürülen çiftçileri, yarıcıları ve tanm işçilerini kapsayacak bir örgüt kurulması konusu gündeme getirildi. İşçi Partisinin bu örgüt içerisinde özerk bir statüsü olacaktı. Bu tartışmalar, 1922 Şubat ayında İlerici Politik Eylem Konferansı'nın (CPPA: Conference for Progressive Political Action) kurulmasıyla sonuçlandı. Örgüt, yaklaşık üç milyon işçiyi kapsıyordu. Başlangıçta İşçi Partisi tanınmamıştı. Ama İşçi Partisi, bu örgütün kuruluşunu memnurlukla karşılamış ve işbirliği önerisinde bulunmuştu.

Bu örgütü yapısını değiştirerek onu bağımsız bir partiye dönüştürme çabaları bir sonuç vermedi. 1923 Temmuz ayında bir Birleşik Çiftçi ve İşçi Partisi (Farmer Labor Party) kurulmasına çalışıldıysa da, bundan da bir sonuç alınamadı. Ne var ki bu zorunluluk hâlâ vardı. 1974'teki başkanlık seçimlerinde, küçük işletme sahiplerini, çiftçi ve zanaatkarları temsil eden "bağımsız" Robert La Follette adaylığını koydu. CPPA ile birlikte bir dizi sendika ve o zamanlar siyahların ilerici örgütü durumunda olan NAACP (National Association for the Advancement of the Colored People) de onu destekliyorlardı. La Follette'nin adaylığı, ayrıca Eugene V. Debs, Jane Addams, Florence Kelley, Fiorello La Guardia (daha sonraları New York belediye başkanı ve ABD Uluslararası İşçi Savunma Ligi fahri başkanı) tarafından da destekleniyordu. La Follette'in seçimlerde aldığı yaklaşık beş milyon oy (yüzde 16.6) tekelci kapitalizm aleyhtarlığının ne ölçüde yayıldığını kanıtliyordu.

İşçi (Komünist) Partisi, uzun tartışmalardan sonra kendisi aday gösterme karan aldı. Aday, Foster olacaktı. Çiftçi ve İşçi Partisinin savunucularından olan Foster, daha sonraları, bu tutumun yanlış olduğunu anladı. Çünkü bu partinin 1924 yılında Minnesota'da yapılan kurultayında, bağımsız hareketi korumayı ve hatta bunu bağımsız bir üçüncü partiye dönüştürmeyi sağlayabilecek olanaklar hâlâ vardı.

İşçi (Komünist) Partisinin 1925 Ağustos'unda Şikago'da yapılan IV. kurultayında, Partinin taban kuruluşları olabilecek işletme gruplarının örgütlenmesiyle ilgili çok önemli bir karar alınmıştı. Bu kurultayda, Parti çalışmalarının sendikalar üzerinde yoğunlaştırılacağı açıklandı ve sağ oportünist gruplardan bir ipartiden atıldı. Gündeki başlıca konulardan biri de, İşçiPartisi (LaborParty) ve "orta yol"u izleyen öteki örgütler karşısında ne gibi bir tavır takınılacağıydı. Bu konu daha önce basında veparti örgütlerinde uzun uzadıya tartışılmış, ancak bir görüş birliği sağlanamamıştı. Böyle bir görüş birliği yürütme kurulunda da sağlanamadığından Kurultay gündemine, azınlık ve çoğunluğa ait iki ayrı görüş getirildi. Çoğunluğun ileri sürdüğü tezler özde şöyleydi: İşçi kitlelerinin sınıfsal politik eylemler için en kısa zamanda seferber edilmesi açısından Labor Party'nin parolası "ne bugün ne de yakın gelecek için başarı vaad etmemektir. Bu nedenle, kitlelerin gözünde Workers Party'nin yerini tutacak politik "orta yol örgütleri" kurma doğrultusunda Workers Party tarafından girilen çabalar, komünist ilkeleri çiğnemekten öte bir anlam taşımadığı gibi bu çabaların sürdürülmesi İşçi (Komünist) Partisinin de sonu olacaktır". Bu görevi yerine getirebilmenin tek yolu, bir işçi ve çiftçi partisinin kuruluş çalışmalarına aktif olarak katılmaktır. 'Çiftçi-İşçi Partisi' parolası, kitlelerin politik bilincini geliştirme açısından en önemli propaganda aracı olduğu gibi, işçileri Workers Party'ye çekmek ve bu partiyi güçlendirmek için başvurulabilecek en etkin propaganda silahı niteliğindedir"⁵⁸⁾. Bu sorun daha sonra Komintern gündemine sunuldu.

Parti Genel Sekreteri Ruthenberg, yeni bir dönemin, bir bolşevikleştirme döneminin başlangıcı olarak nitelendirdiği IV. kurultayda yaptığı bir konuşmada, işçi kitlelerini kazanabilmek için, Parti çalışmaları çerçevesinde LaborParty kampanyasının yeniden ağırlıklı olarak ele alınması gerektiğini vurguluyor, Partinin bu amaca yönelik mücadelesi ile en büyük kitle örgütleri durumundaki sendikalara düşen görevler arasındaki sıkı ilişkiyi açıklamaya çalışıyordu. Ruthenberg ayrıca, bir Labor Party'nin kurulması, meslek birlikleri-

58) William Z. Foster: Birleşik DevletlerKomünist Partisi Tarihi. International Publishers, New York 1952.

nin endüstriyel temelde örgütlenmesi ve sendikal birlik parolalarıyla yürütülecek sendika çalışmalarının, Partinin kitleler arasındaki etkinliği açısından en sağlam temel olacağını vurguluyordu. Partinin sendika politikasının uygulanmasına, "örgütsüzlerin örgütlenmesi"ne, siyah işçilere ve kadınlara yönelik çalışmalara artık başlanıyordu.

Bir Labor Party kurulması için 1927 yılında yeniden canlılık kazanan hareket sonuç olarak pek başarılı olamadı. Bu başarısızlığın başlıca nedeni, politik eylemi kabul etmeyen ve sendikaların resmi çizgisi netiliğine bürünen "tarafsız" (nonpartisan) politikaydı. Bir nedenle, 1928 yılındaki kurultayında aldığı bir kararla "sınıf mücadelesi" sözünü tüzüklerinden çıkaran Sosyalist Partinin tutumuydu. Bunun üzerine Komünist Partisi başkanlık için kendi bünyesinden bir aday çıkardı. "Sınıflar Mücadelesi Platformu" başlığı altında 1928 Mayıs'da açıklanan seçim programında, Komünist Partisi, "refah" aldatmacasına kanılmamasını istiyor, ekonomik bunalımın yakın olduğunu belirtiyordu. Platformda ayrıca, kitle işsizliğinin "kapitalist toplumlar da normal bir olgu" olduğu, işsizliğin sadece bunalım dönemlerinde görülen bir şey olmadığı vurgulanıyordu. Partinin istekleri ise şunlardı: İşsizlik yardımları haftada 40 saatlik ya da 5 günlük çalışma süresiyle ilgili yasanın çıkarılması, sosyal sigortalar yasasının çıkarılması, kamu işyerleri için sendikalar ücret cetvellerine göre bir program hazırlanması ve çalıştıkları yerler dışındaki grev komitelerini destekledikleri ya da örgütsüz işçiler arasında etkinlik gösterdikleri sırada işyerlerini belgeleyemeyen komünistler aleyhine sık sık uygulanan ikametsizler yasasının kaldırılmasıydı. Parti, aynı zamanda, mahkeme kararıyla grevlerin yasaklanması, zorla uzlaştırma, grevci işçiler üzerine polis ve asker gönderilmesi gibi uygulamalara karşı sınırsız örgütlenme hakkı, grev hakkı, grev gözcüleri yerleştirebilme hakkı ve işçi sınıfı için basın, fikir ve toplanma özgürlüğü için yoğun bir mücadeleye girişti. Uluslararası konularla ilgili olarak ise, Parti, ABD hükümetinin Sovyetler Birliğini tanımasını istedi. "Emperyalist ordu ve donanmaya ne bir asker, ne bir silah ne de bir Cent para verilmesini!" parolasıyla, ABD emperyalizminin Orta ve Güney Amerika ülkelerindeki jandarmalığına karşı mücadele bayrağı açarak "Amerikanın tüm koloni

ve yan kolonilerine derhal ve koşulsuz bağımsızlık verilmesini" istedi.⁵⁹⁾

Parti, özellikle sendika çalışmalarında son derece başarılı oldu. Örneğin Ford fabrikalarında ve çelik endüstrisinde kurulan ilk parti hücreleri, "örgütsüzleri örgütleme" çalışmalarının ilk semerleriydi. Partinin organı olan "Daily Worker"ın tirajı 1924'ten başlayarak yükselirken, Partinin etkisi altında bulunan bir dizi yabancı dilli gezete yayınlanmaya başladı.

1927 yılında V. Kurultay toplandı. Charles Ruthenberg ölmüş, Kremlin duvarına gömülmüştü. Böylelikle Jay Lovestone, çeşitli manevralarla Parti yönetiminde kilit noktaya gelerek genel sekreter oldu. Uzun yıllar AFL-CIO Genel Başkanı Meany'nin sağ kolu olduğu sıralarda AFL-CIO'nun dış politikada izlediği çizginin sorumluluğunu paylaşmamış ve CIA'nın bir maşası olmamış olsaydı, bu adamın sözünü bile etmek gereksiz olurdu. Onun savunuculuğunu yaptığı "ABD emperyalizminin ayrıcalığı" tezinin benzeri görüşlere-şu ya da bu şekildebugün bile restlayabiliyoruz. 1924 ve 1925 yıllarında son derece "radikal" bir tutumla ortaya çıkan Lovestone (bu tutumu örneğin Çiftçi-İşçi Partisi kurulması sorununda görülmüştür), artık ABD emperyalizminin bir tür "Kralice Victoria dönemi" yaşadığından söz ediyordu. 1927 Ağustos'unda "Bir Refah Dönemi Programı" hazırlarken 1929 yılında büyük bunalım patlak verdiğinde, Wall Street borsalarındaki çöküşün "Amerikan kapitalist ekonomisinin gücü"nden kaynaklanan bir panikten ileri geldiğini söylüyordu. Lovestone, bundan başka, kapitalizmin genel gelişme yasalarının ABD koşullarında geçerli olamayacağı görüşünü savunuyordu. Diyesiydi ki, ABD'ndeki gelişme emperyalizmin gelişme yasalarının dışında cereyan etmektedir ve sınıf mücadelesi her yönüyle durmuştur. Görüldüğü gibi, iç politika ve uluslararası durumla ilgili olarak Parti içerisinde taban tabana zıt iki ayrı görüş vardı. Bu görüşlere biri daha eklendi ki, o da aşırı soldaki Troçkist muhalefetin görüşüydü. bu grubun yöneticiliğini Politbüro üyesi ve VI. Dünya Kongresi delegelerinden Cannon yapıyor-

⁵⁹⁾ Anthony Birba: Amerikan İşçi Sınıfı Tarihi. International Publishers, New York 1936, S.330

du. Bu kongrede Troçki ve yandaşlarıyla görüşmeler yapan Cannon, mevcut sendikalardan çıkılmasını ve birlik cepnesinden vazgeçilmesini öngören "süper radikal" bir program hazırlamıştı. Partideki etkinliği uzun ömürlü olmadı, 1928 Ekiminde partiden ihraç edildi.

Örneğin Muste yönetimindeki "solcu" sosyalistler gibi çeşitli antikomünist gruplarla birleşme çabalarından sonra, 1934 yılında Sosyalist İşçi Partisi (Socialist Workers Party) kuruldu. ABD'li bu parti ABD'i Troçkistlerin baş örgütü olma niteliğini bugüne dek koruyagelmıştır. IV. Enternasyonel'e de katılmıştır. Eskiden olduğu gibi bugün de bu iki grubun tek ortak yanı, komünizm düşmanlığı, Sovyetler Birliği düşmanlığı ve günümüzde de sosyalist devletler topluluklarına karşı duydukları düşmanlıktır.

William Z. Foster, "Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi" (History of the Communist Party of the United States) adlı eserinde şunları yazar: "1922-1924 yıllarında yürütülen Labor Party kampanyası, Workers Party içerisinde amansız fraksiyon mücadelelerine yol açmış, bu mücadeleler kâh yumuşayıp kâh sertleşerek 1929'a kadar sürmüştür. Strateji ve taktik sorunlarında parti içinde ciddi görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır...". "Parti iki ana gruba bölünmüştü. İç çekişmelerdeki yoğunluk bakımından, fraksiyon ve gruplarıyla sanki iki ayrı parti olarak faaliyet gösteriyorlardı... Ancak" diyor Foster, "bu mücadele bütünüyle olumsuz sayılmamalıdır.... Uzun zaman süren Parti içi mücadelede Marksist-Leninist çizgide birleşmiş bu yönetim altında... Yavaş ilerleme gösteren bir birleşme süreci gerçekleşiyordu"⁶⁰. Parti içi çekişmeler, 1929 yılında toplanan VI. kurultaydan sonra –bu kurultayı tezlerini yaymak için araç olarak kullanan– Jay Lovestone'un partiden atılmasıyla son buldu. "Komünist Enternasyonalin Parti Üyelerine Açık Mektubu" (14 Mayıs 1929) ve tartışmalar, partinin özde sağlıklı olduğunu or-

⁶⁰) William Z. Foster: Birleşik Devletler (Komünist) Partisi Tarihi. International Publishers. New York 1952, S.221.-John Williamson: Dangerous Scott. Life and Work of an American "Undersirable". International Publishers, New York 1969, S.72/73.

taya koyuyordu. "Çoğunluk fraksiyonu" denilen Lovestone grubu her ne kadar var gücüyle kampanyaya giriştiyse de, parti tabanı sonuçta Komintern'in çizgisini benimsedi. 100 parti yöneticisinin katıldığı ve 1929 Ekiminde yapılan KP Merkez Komitesi genişletilmiş toplantısında, Lovestone grubunun partiden ihracı onaylanarak, bu hareket, partide birlik sağlanması ve Komünist Enternasyonal'e normal ilişkiler kurulması doğrultusunda önemli bir adım olara nitelendirildi.

3. ABD KOMÜNİST PARTİSİ-1930'LARDAKİ KİTLE MÜCADELESİNİN ÖNDERİ

30'lu yıllardaki kitle hareketlerinin önderliğini yapan Parti, dünyayı saran ekonomik bunalım nedeniyle daha başka çetin sorunlarla karşı karşıya geldi. ABD, o zamana kadar görülmemiş bir ekonomik bunalıma girmişti: Açlık, sefalet ve işsizlik (resmi rakam 13 milyon) yepyeni bir durum ortaya çıkarmıştı. Bu bunalımlı dönemlerde, Parti -küçüktü ama- yine de büyük işler başardı. Ulusal açlık yürüyüşlerini düzenliyor ve o zamanlar New York İşsizler Komiteleri genel sekreteri olan Carl Winter (bugün "Daily World" redaktörüdür), bu konuda şunları yazıyordu: "Washington'u bankerler, sanayiciler ve onların temsilcilerinin ABD'nde bir komünist düzen korkuları, hiçbir zaman 1929'un son ayları ile 30'lu yılların başlarındaki kadar büyük olmamıştı... Egemen sınıfların, o eşsiz refahın hiçbir zaman sonunun gelmeyeceği şeklinde verdikleri sözlerin boş olduğu artık kesinkes ortaya çıkmıştı... İşsizlik, sefalet ve açlık, refah günlerinde de sürekli olarak ABD kapitalizmine eşlik etmişlerdi. Ne var ki, egemen sınıfı tedirgin eden şey artık ekonomik yapıyı temelinden sarsan depremden çok giderek kabaran protesto ve mücadele dalgaları ile yıllar yılı ezdirdikleri kurbanlarının girdikleri direnişti." ⁶¹⁾

Böylece, kuruluşundan daha on yıl sonra parti önemli görevler üstlenmek durumunda kaldı: Gerek işsizler ordusunda kendiliğinden patlak veren kitle mücadelelerini gerekse üretimde çalışan işçilerin giriştikleri mücadeleleri değerlendirmek, böylece dev tekelci işletmelerde endüstri temelinde nihayet sendikal örgütlenmeye giden çemberi yarmak söz konusuydu. İşçiler ve çalışanlar arasında bir ortak eylem cephesi oluşturmak, Afro-Amerikan işçilerini içeren ilk ulusal komiteyi kurmak, yurttaşlık haklarını savunmak, sınırdışı uygulamalara karşı mücadeleyi sürdürmek, Birinci Dünya

⁶¹⁾ Carl Winter: Unemployment Struggles of the Thirties. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.53

Savaşı malül gazilerinin haklarını elde etmek ve sosyal sigortalar yasasının çıkarılmasını sağlamak da bu görevler arasındaydı. Ortak cepheye karşı çıkan Lovestone'culara karşı Partide birlik sağlanmamış olsaydı, Amerikan işçi sınıfının Partisinin tarihine bu şanlı yaprak hiçbir zaman eklenemezdi.

Parti için ilk çetin sınav, 6 Mart 1930 günü çoğu büyük kentlerde açlık ve işsizliği protesto amacıyla yapılan kitle gösterileri oldu. Bu gösterilere, sadece Şikago ve Pittsburg'da 50'şer bin Detroit'te 100.000 ve New York City'de 110.000 olmak üzere 1 1/4 milyon kişi katıldı. Gösteri için Komünist Partisi ve TUUL çağrıda bulunmuşlardı. Hükümetin yanıtı, kanlı terör ve toplu tutuklamalara karşı başvurmak oldu. New York'taki gösteri yürüyüşünü yöneten Komünist liderler William Z.Foster, Israel Amter ve Robert Minor da bu törer kampanyasının kurbanları arasındaydılar. Bunun üzerine Parti ve TUUL 4 Temmuz 1930 günü bir ulusal konferans çağrısında bulundular. 1300 delegenin çabalarıyla çoğu büyük kentlerdeki komitelerden oluşan İşsizler Konseyi örgütlendi. Bu çalışmalar, tümüyle, çalışanlar ve işsizlerin, siyahlar ve beyazların, erkekler ve kadınların ortak hareket etmelerini sağlamaya yönelik bir birleşik cephe eylemi niteliğindeydi.

O yıllarda ABD'nde henüz ne resmi sosyal sigorta ve işsizlik yapdımı, ne emeklilik aylığı ve ne de muhtaç durumda olanlar için yardımlar vardı. Bu hakları, örneğin Alman işçi sınıfı çoktan elde etmiş bulunuyordu. Tüm işçi sınıfı için yeni bir sosyal güvenlik yasası için verilecek mücadele bu sıralarda gündeme getirildi. Mücadele programı daha 1928 yılında hazırlanmış, komitelerce de onaylanmış bulunuyordu. Sermaye çevreleri, artık 11 milyon sınırına ulaşmış bulunan işsizliği fırsat bilerek, rasyonalizasyon ve akort çalışmalarının yanı sıra ücretleri de yüzde 10-20 oranında düşürdü. Ancak, büyük işletmelerde protestolar gitgide artarak, birbirini izlemeye başlayınca, tekelci çevreler, artık işsizler ordusundan sağladıkları grev kırıcılarla bu mücadelenin önüne geçemez duruma düştüler. Bir ortak program vardı. Kira borcu yüzünden evinden çıkarılanların haddi hesabı yoktu. Ancak ev sahiplerini destekleyen polisin müdahalesine karşın komite üyeleri ve onlara yardım eden birnlerce kişi evlerinden atalanlara evlerini geri verdiler. Bu arada

Başkan Hoover, işsizlik sorunununa "kendi düşündüğü çözümü" ortaya koydu: Buna göre işsizler, kademeli olarak ve sırayla -ki bunun toplu sözleşme ücretlerinin altında parttaym çalıştırılacaklardı. AFL Genel Başkanı William Green ise, ücretlerde belirli oranda kısıtlamayla haftada 30 saatlik çalışmaya gidilmesi önerisinde bulundu.

Parti ise, "ücret kısıtlamasına gidilmeden günlük ve haftalık iş süresinin azaltılması" parolasıyla karşılık verdi: Hükümet ve işverenler, işsizlere ya iş verecekler, ya da durumun gerektirdiği kadar parasal yardım sağlayacaklardı. Ulusal İşsizlik Konseyi'nin "iş ya da ücret" parolası, o günlerde artık 17 milyona ulaşmış olan işsizler ordusunun dört elle sarıldığı istek oldu. Ekmek aramak amacıyla 200.000 çocuğun ülkeyi bir baştan ötekine dolaşmakta olduğuna değgin bir haber Çalışma Bakanlığınca da doğrulandı. Topraklarını kaybeden yeni yeni çiftçi grupları ve özellikle küçük arazi sahipleriyle bir zamanların yarıcıları da iş arayanların saflarına katıldılar. Bunların topraklarını ele geçiren bankalar ve sigorta, gıda maddeleri ve tarım makinaları tekelleri ABD'nin büyük toprak sahipleri olmuşlardı. Yine o sıralardaydı, hükümetin emri ve bu tekelci çevrelerin etkisiyle besin maddeleri stokları yok edildi. İnsanca yaşam mücadelesi kentlerden kırsal kesime yayıldı. Yaşamları için verdikleri mücadelede çiftçiler ve tarım işçileri, işsizler ve çalışanlar, çeşitli ulusal azınlıklar, kadın-erkek, genç-yaşlı tüm ezilenler tekelciler karşısında bir çığ gibi birleştiler. Komünist Partisi ise, gerek açık bir kuramsal çizgiye sahip olması, gerekse uluslararası işçi sınıfının deneyimlerinden yola çıkabilmesi nedeniyle, gerçekte yoksulluk ve açlığa karşı yürütülen bu hareketin önderi olmayı başardı.

Artık yerel açlık yürüyüşleri söz konusu değildi: Ülke çapında bir açlık yürüyüşünün 1931 Aralık ayında yapılması kararlaştırılmıştı. Ağırlıklı olarak üzerinde durulan sorun, işsizlik yardımıydı. Merkezi TUUL bürosunda bulunan İşsizlik Konseyi'nin ulusal açlık yürüyüşü için yayınladığı çağırıda şöyle deniliyordu: "Yürüyüşe katılan milyonlarca işsizin başlıca istekleri, işsizlere ve part-tayn çalışanlara tam ücret karşılığı işsizlik yardımı sağlanması, her işsive ve ailesine özel kış yardımını yapılması (...) haftalık ücretler dü-

şürülmeden iş gününün yedi saat olması, toplu sözleşmelere uygun iş bulma programları uygulanması, zencilere uygulanan kanlı terör ve ırk ayrımına son verilmesi, yurtdışı doğumlu işçilerin sınıdışı edilmelerinin önlenmesi, malül gazilerin ve yoksul çiftçilerin isteklerinin desteklenmesidir... Yürüşçüler, tüm savaş fonlarının işsizlik yardımı olarak kullanılmasını ve bu fonların yönetiminin işsizlik komitelerine devredilmesini, işsizlik yardımı yasasının çıkarılmasını (...) açlara yiyecek, evsiz-yurtsuzlara konut isteyeceklerdir"⁶²⁾ Bu çağrının hemen ardından, çoğu kentlerdeki Komünist Partisi büroları polis ekiplerince basılmaya başladı. AFL Genel Başkan Yardımcısı olan ve Gompers'ten sonra National Civil Federation Genel Başkanlığı görevine getirilen Watthew Wool'un girişimi üzerine tekelci burjuvazinin desteklediği ve gerici örgüt tarafından ABD Kongresi üyelerine yazılan bir mektupta, ülke çapındaki bu açlık yürüyüşü "hükümete karşı bir komünist saldırı"⁶³⁾ olarak karalanmaya çalışıldı.

Ülkenin dört bir yanındaki işsizlik komitelerine mensup 1675 delege 6 ve 7 Aralık 1931 günleri Washington'a geldiler. Ellerindeki pankartlarda "Çalışan İşçiler! İşsizlerin ve part-taym çalışanların isteklerini destekleyen!", "İşsizler! Düşük ücretlere karşı yapılan grevleri destekleyen!" gibi dövizler göze çarpıyordu. Hükümet, yetleri kabul ederek istekleri dinlemeye yanaşmadı. İşsizlik yardımları için yapılacak gösteri yürüyüşlerinin 4 Şubat 1931 günü yapılması kararlaştırıldı. Göstericeler Washington'a ikinci bir ulusal açlık yürüyüşü yapılması çağrısını desteklediler. 1932 Aralık ayı başlarında 3000 delege Washington'a geldi, ancak ABD başkentine girmelerine günlerce izin verilmedi. Delegeler, Güney ve Orta Amerika ülkelerinde ABD emperyalizminin boyunduruğundan kurtulmak amacıyla girişilen her türlü kurtuluş hareketi kanlı bir şekilde bastırmakla nam yapmış olan ABD deniz kuvvetlerine bağlı birlikler ve tepeden tırnağa silahlanmış olan polisçe kordon altına alındılar. Bu birlikler, fırsat bulsalar, "kahramanlıklarını bu kez de kendî ülkelerinde göstereceklerdi. Ne var ki, ülke çapındaki protes-

⁶²⁾ A.y., S.59

⁶³⁾ A.g.y., S.60

to ve direnişler nedeniyle bu blokaja son verildi. Aynı zamanda senato başkanı olan Başkan Yardımcısı Charles Curtis, işsizlik yardımları konusunda delegelerce kendisine verilen önergeyi kabul etmek zorunda kaldı. Heyet, senato sözcüsü Jack Fartner tarafından kabul edildi.

Çiftçi-İşçi Partisi (Farmer Labor Party) Minnesota milletvekili olarak Kongre üyesi bulunan Ernest Lundeen, bu konuda ilk yasa tasarısını gündeme getiren kişi oldu. Geç de olsa, kitlelerin baskısı karşısında artık AFL de bu yasayı desteklediğini açıkladı. Nihayet Roosevelt hükümetince hazırlanan "New Deal" programının ilk döneminde, ulusal bir işsizlik yardımı yasasını da içeren bir federal sosyal güvenlik sistemi Kongrece onaylanarak yürürlüğe girdi. Somut sorunların çözümü ve reformlar için mücadelede kitleleri seferber edilmek için Partinin uyguladığı politika, tam bir kesinlikle hesabı verilen geniş tabanlı bir hareket, siyah ve beyaz işçiler arasında eylem birliğinin sağlanması, çalışanlarla işsizler arasındaki dayanışma, işverenlerle hükümetin bu bunalımın yükünü çekmeleri gerektiği görüşüyle belirlenen kesin çizgi.. Tüm bunlar, kitlelere -günlük deneyimleri de göz önünde bulundurularak- yeni bir sınıf bilinci verme çabalarıyla atbaşı yürütülen çalışmalardı.

Carl Winter, bu konuda şunları yazıyor: "Amerikan işçi sınıfının yaşamının kahramanlık örnekleriyle dolu bu döneminde elde edilen bu başarıların hiçbir kendiliğinden gerçekleşecek kazanımlar değildi. Bu başarılar, ayrıntılı bir planlama, yıpratıcı ayrıntılar üzerinde yapılan çalışmalar, kitlelerin katılımı ve çok yönlü bir politik yönetim sayesinde canla başla çalışılarak elde edilmişti. Özetlemek gerekirse, kitlelerin içinde bulunduğu yoksulluktan kaynaklanan bu yaşam mücadelesini yürütmek ve bunlar arasında eşgüdümü sağlamak için atılımcı ve ne istediğini bilen bir yönetim gerekliydi. Komünist Partisi, işte bu görevi alınının akıyla yerine getirmişti"⁶⁴⁾.

*New Deal;

Başkan F.D.Roosevelt döneminde uygulanan ekonomik ve sosyal reform programı (Ç.N.)

⁶⁴⁾ A.g.y. S. 61.

İşsizlerin giriştikleri insanca yaşam mücadelesine paralel olarak, ücret kısıtlamalarına, bunalımın yükünü işçi sınıfının sırtına vurma çalışmalarına karşı ve sendikaların tekeli dev işletmelerde güçlenmesi için başlatılan hareket de giderek güç kazanmaya başladı. 1933 Temmuzundaydı, Parti Olağanüstü Kurultayınca üyelerle yöneltilen bir açık mektupta, parti çalışmalarının toplu üretim yapan işkolları üzerinde yoğunlaştırılması, bu çalışmalar çerçevesinde parti-sendika birliğinin sağlanması ve özellikle bu tür işletmelerde yaygınlaşmaya başlayan toplu grevlerin desteklenmesi istendi. 1930-1933 yılları arasında partinin üye sayısı 7500'den 19.000'e yükselmişti (VIII. Kurultayın toplandığı 1934 Nisan ayında bu sayısı 24.500'dü). Komünist Partisi gençlik kolunun üye sayısı ise, 1200'den 5000'e çıkmıştı (1934 ilkbaharı). Parti üyelerinin yüzde 60'ı işsizdi. Parti hücreleri sokakta etkinlik göstermek durumundaydı. Buna karşın Parti, 1930 ile 1934 yılı sonbaharı arasında işletme hücrelerinin sayısını 100'den 340'a çıkarmayı başardı. Ancak bunların çoğu, ortalama 1000 işçiyi kapsayan işletmelerdeydi. Bu durumun başlıca nedenlerinden biri de, büyük tekeli işletmelerde çalışan işçiler arasındaki -öteki Batı "demokrasi"lerinde benzeri olmayan- geniş ajan şebekeleriydi. Komünist Partisi gençlik kollarının 60 işletme hücresi vardı. 1930 yılında 18000 basan "Daily Worker"ın tirajı, 1934'te yaklaşık 45000'e yükselmişti ⁶⁵⁾.

1928'den başlayarak gerileme gösteren grev hareketleri 1930'dan itibaren yeni baştan artmaya başladı. 1930 yılında 157000, 1931'de 337000, 1933'te ise yaklaşık bir milyon işçi greve gitti. 1931'dekinin üç katı olan bu sayı ile grevler 1919'dan bu yana en yüksek noktaya ulaşmıştı. 1934 yılında grevci işçi sayısı yeneden bir kat arttı. 1933 yılında TUUL'un yönettiği grevlere katılan işçi sayısı 300000., bağımsız sendikalarda ise bu sayı 250.000 idi. Kitlenin grevlerinin taktik değiştirmeye zorladığı AFL ise 450.000 işçinin yönetimini üstlendi. AFL'ye bağlı işçi sayısı bir yıl içerisinde 500.000 dolayında bir artış gösterdi. Bu artış, bağımsız sendikalar-

⁶⁵⁾ Krş. John Williamson: Dangerous Scott. The Life and Work of an American "Undesirable". International Publishers, New York 1969 Sf. 80-93

da 150.000, TUUL'de ise 100.000'di. İşverenlerin giriştiği ve yürüttüğü şirket birlikleri (company unions) kampanyası, AFL'nin yönetimi ellerinde bulunduran Green ve şürekâsı tarafından açıkça desteklendi. Bu da doğal olarak 1933 yılındaki grevlerin çoğunun Company union'lara karşı, sendika ve işletme komitelerinden yana isteklerle yürütülmesine yol açtı. "Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi" adlı eserinde William Z.Foster, grev hareketlerinin yeni bir nitelik kazandığına işaret ederek, AFL'nin benimsediği meslek birlikleri ilkesi yerine Komünist Partisi ve TUUL'un uzun yıllar kabul ettirmeye çalıştıkları ilkelere dönüşün başladığını belirtiyor. "Grevler; çelik, otomobil, alüminyum, deniz ulaştırmacılığı vb. gibi o zamanlara kadar sendikalara kapalı bulunan tekелci işletmelere de sıçramaya başladılar. Bu grevler, sendikalarca yapılan sözleşmelerin grev kırıcılığını haklı göstereceği yolundaki AFL notasını hiçe sayıyorlardı. Daha çok endüstriyel nitelikte grevlerdi bunlar. Siyahlar, niteliksiz işçiler, yurtdışı doğumlular, kadınlar, gençler ve büro işçilerini kapsıyorlardı. Çalışanlarla işsizler arasında geniş ölçüde dayanışma vardı. Kitle grevleri gözcüleri, işletme delegeleri, geniş grev komiteleri, oturma ve işi yavaşlatma grevleri gibi uygulamalara gidiyorlardı... Bu grevler giderek politik bir nitelik kazandı ve gezici sendika yöneticilerinin muhalefetine karşı gelişip yaygınlaştılar."⁶⁶⁾

Bu durumda AFL yöneticileri, izledikleri sınıfsal işbirliği politikası nedeniyle giderek güçlenen bir muhalefetelle karşılaşmaya başladılar. Bunun yanı sıra kitlelerce ve sendikalarca yürütülen zincirleme grevler karşısında, AFL yöneticileri, -sadece bu yeni çizgiyi ve TUUL'un giderek artan etkisini çökertme amacıyla da olsa- grev hareketlerini desteklemekten başka çare göremediler. Maden işçileri Sendikasının başarısızlıkla sonuçlanan 1927/1928 grevlerinden sonra yaklaşık 400.000 işçiyle başlattığı büyük grevde bu durum söz konusuydu. Ne var ki, daha sonraki gelişmelerin de kanıtladığı gibi, toplu üretim yapan işyerlerindeki işçileri örgütlendirme çabalarını engellemeye artık olanak yoktu. En başta, ye-

⁶⁶⁾ William Z.Foster; Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi. International Publishers. New York 1952. S.299

ni gelişmeler nedeniyle ya endüstriyel temelde geliştirilen ya da örgüt bakımından yarı endüstriyel nitelikteki sendikaların yöneticileri olmak üzere, giderek yaygınlık kazanan genel kanı şuydu: Sendikal hareketin devamı ve gelişmesi isteniyorsa, sendikaların ağır sanayi işletmelerine girmeleri kaçınılmaz bir zorunluluk olmuştu. Foster, bu durumda Partinin, sendikaların ilerici kanatlarını destekleyeceğini açıkladı. AFL'nin 1934 kurultayında alınan 14 kararda, sendikaların işkollarına göre örgütlenmeleri isteniyordu. Buna karşın, sonuçta bir ortak çözüm yoluna gidildi: Sınırları kesinlikle belirlenebilen mesleklerde bundan böyle de örgütlenme biçimi meslek birlikleri olmaya devam edecekti. Bundan başka, yürütme kurulu, endüstri dallarına göre birlikler arasında birleşme esaslarını saptamakla görevlendirildi. Otomobil Sanayii İşçileri (UAW) ve Lastik Sanayii İşçilerinin (URW) birleşmeleri böyle oldu, Radyo, çimento ya da alüminyum gibi daha başka işkollarında ise böyle bir birleşmeye yanaşılmadı. Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı John L.Lewis ile birlikte daha başka sendikalardan beş yöneticinin 1935 yılında başlattıkları yeni bir girişim de AFL'nin Atlantic City'de yapılan kurultayında uzun görüşmelerden sonra reddedildi. AFL'deki eski örgütlenme ilkelerine karşı ortaya çıkan muhalefetin giderek yaygınlaşması karşısında TUUL'de de örgütsel değişikliğe gidildi. 1935 Mart ayında toplanan olağanüstü kurultayda, TUUL, bir Sendikal Birleşme Komitesine dönüştürüldü. Bundan dört ay sonra da fesih ve AFL'ye katılma kararı alındı.

1935 Kasım ayında sekiz sendika biraraya gelerek Endüstriyel Örgütlenme Kongresi (CIO) kurdular. Eski TUUL'e bağlı komitelerin ve Partiye bağlı işletme hüçlerinin de yardımıyla bu örgüt, çelik, otomobil, lastik, tekstil ve diğer sanayilerde çalışan örgütsüz işçileri örgütleme çalışmalarına girişti. Endüstriyel sendikalarla ilgili programda ve etkinliklerin bir işkolundan ötekine sıçradığı bir sırada, 5 Ağustos 1936 günü Green ve yandaşları, çift sendika üyelliği ve AFL'ye başkaldırma gerekçeleriyle sekiz sendika için geçici fesih kararı aldılar. AFL'ye bağlı sendikaların en az yüzde 40'ının bu karar aleyhine seferber edilebileceği görüşünde olan Parti, AFL içerisinde mücadeleye devam edilmesi doğrultusunda tavsiye kararı aldı. Ancak bu tavsiye Lewis tarafından kabul edil-

medi.

Bu zamanlardan başlayarak 50'li yıllara kadar ABD sendika hareketinde iki büyük merkez ve bir dizi bağımsız sendika etkinlik gösterdiler. Foster'e göre, CIO'ye bağlı sendikaların kurulması Amerika'daki sendikacılıkta kaydedilen en büyük ilerlemeydi. Çünkü sendikaların durumunu değişmesi ve işçi sınıfının politik mücadelesinde yeni güç kaynakları kazanması bu gelişme sonucunda olmuştu. Foster, "Komünist Partisinin bu süreç içerisinde kendisine düşen görevi hakkınca yaptığını" yazar ⁶⁷. Solculara özgü geleneksel çift sendikacılık ile CIO'nun kuruluşunu karşı karşıya getiren Foster, militan solcuların reformist sendikalardan çıkarak küçük sendikalara girdiklerini ve böylelikle genel sendika hareketinden yalıtıldıklarını, buna karşılık CIO'nun her bakımdan geniş tabanlı bir kitle hareketi olduğunu tartışma götürmez değerde örgütleme çalışmaları başardığını ve işçi sınıfının yeni yeni yığınlarını mücadelenin içine soktuğunu vurguladılar. 1938 yılı sonlarında CIO'ya bağlı Çelik Sanayii İşçileri Örgütlenme Komitesinin toplam 100.000 üyeyi kapsayan 150 yerel sendika örneği vardı. Buna karşılık, daha çok "aristokrat" nitelikte örgütler olan Çelik ve Çinko Sanayii İşçileri (Steel and Tin Workers) sendikasına bağlı meslek birliklerinin varlıklarıyla yoklukları artık belli bile değildi. Yaklaşık yarım yüzyıllık bir mücadele ve en başta Foster yönetiminde 1919 yılında United Steels'e karşı girilen o büyük grevler böylece amacına ulaşmış oluyordu. "Little Steel" uyuşmazlığında ("Küçük Çelik İşletmeleri" gibi yanıltıcı bir adı olan bu grup, çelik üretiminin % 25'ini elinde bulunduran çelik işverenlerinden oluşuyordu"), Gus Hall'in en ön saflarda mücadele verdiği, 75.000 işçiyi kapsayan Mayıs 1937 grevleri başlangıçta bastırıldı. Şikago'da polis kurşunlarıyla on işçi can verdi, yüz işçi de yaralandı. Ancak burada da mücadele durmadı, sonuçta "Little Steel" dize geldi. Otomobil sanayiindeki durum da bundan başka değildi. CIO'ya bağlı Otomobil Sanayii İşçileri Sendikasının 1935 Aralığındaki üye sayısı 30.000'di. Ocak 1937'de ise, mücadele cephesi artık 140.000 işçiyle ondört eyalette üretim yapan 60 General-Motors

⁶⁷ A.y., S.300

fabrikasını kapsıyordu. General-Motors, 44 gün sonra dize getirildi. "Open shop" ilkesinin egemen olduğu modern bir endüstri dalında uygulanan stratejik önemde bir grevdi bu. Bu grevi Mart 1937'de Chrysler'de çalışan 63.000 işçinin zaferi izledi. O sıralarda Hitler'in de ödüllendirdiği Henry Ford, fabrikalarını çığ gibi genişleyip büyüyen grev dalgalanmalarından kurtarmak amacıyla varını yoğunu ortaya koydu. Özellikle başvurduğu araçlar arasında, kendi kurduğu ajan şebekesi ve salıverildikten sonra fabrika polisince eğitilen sabikalılar da vardı. Şikago ve Detroit'te işçi kanı akıtılıyordu. 1937 yılında 88 işçi sendikal örgütlenme hakkı için verilen mücadelede yaşamlarını yitirdiler. Ne var ki, "Little steel" uyuşmazlığında olduğu gibi, boşuna kurban verilmiyordu. CIO, tüm otomobil sanayiinde kazanan taraf oldu.

Lastik ve otomobil lastiği üreten işletmelerde ise, Avrupa'daki işçilerin başvurdukları yollar denenerek fabrika işgallerine gidildi. Ne polis birlikleri ne de atlı milis güçleri mücadele cephesini yaramadılar ve bu fabrikalarda da zafer CIO'nun oldu. CIO, en büyük zaferlerinden birini ise tekstil endüstrisinde kazandı. İlk kez olmak üzere Güney eyaletlerinde işçiler bir genel grev sonucunda, verilen kurbanlar karşılığında Tekstil İşçileri sendikası kuruldu. Daha başka başarıların elde edildiği işkolları da radyo ve elektrik endüstrisi, deniz ulaştırmacılığı, dok işçiliği ve maden ocakları oldu. 1940 yılısonunda CIO'nun dört milyon üyesi vardı. Dört yılda üç milyonluk bir artışı bu.

Parti, TUUL'den yararlanarak örgütsüzlerin örgütlenmesi grev mücadelesi ve işsiz kitlelere yönelik çalışmalar konusunda 15 yılı aşkın bir süre çeşitli deneyimler kazanmıştı. CIO'nun temelini oluşturan binlerce mücadele yoldaşı yetişmişti. İşletme gruplarına sahip olan ve işletme gazeteleri çıkaran Parti, "açık işletmeler"le ve başta siyahlarla Latin Amerikalılar olmak üzere ulusal azınlıkları temsil eden örgütlerle ilişkiler kurdu ve yurtdışı doğumluların örgütlerinde sürekli çalışmalarda bulundu. Komünist Partisinin yaptığı tüm yeri doldurulamaz çabalar ve kazandığı başarılar gerçi 40'lı yılların sonlarında CIO tarafından inkâr edilmiştir. Ama kim ne derse desin, Komünist Partisinin tarihindeki bu yaprakları kimse koparmayacaktır ⁶⁸⁾

Orta-sol sendikalar arasında bir eylem birliği kurulması çabılarında kimi başarılar kazanıldı ve bu birlik on yıl devam etti. Ancak bu başarılar uğruna kimi gereksiz ödünçer verildiği de hatırdan çıkarılmamalıdır. Bunun başlıca örnekleri, Partiye bağlı işletme gazetelerinin 1939 yılında kapatılması ve sendikalar içerisinde faaliyet gösteren Parti fraksiyonlarının (komünistlerin yerel sendika birliklerindeki eğitim gruplarının) dağıtılması olmuştur. Böylelikle, "komünistlerin her şeyi kontrolleri altında alacakları" yolundaki korkular dağıtılmak istenmişti. Bir bakıma da bu, daha sonraları birbirini izleyecek bir önlemler dizisinin başlangıcıydı. Örnekse, Voorhis Yasasından kaçınmak için ABD Komünist Partisinin Komintern'den çıkışı... Daha ileriki satırlarda sözünü edeceğimiz başkaca örnekler de var. Gerek Gus Hall gerekse James West, bugün de vurgulamaktadırlar bu sorunu.

Parti tarihinin bu dönemini hakkınca değerlendirebilmek için, Partinin ulusal azınlıklar arasında yaptığı çalışmalardan ve İspanyol halkının faşist Franko diktatörlüğüne karşı verdiği mücadeleye katkılarına birkaç cümleyle de olsa değinmek kaçınılmazdır. Afro-Amerikalıların haklarını elde etme mücadelesinin önde gelen savaşçılarından ve Partinin 1932, 1936 ve 1940 yıllarındaki ilk siyah başkan yardımcılığı adayı olan James Ford, 1949 yılında şunları yazıyordu: "Beyaz şovenizm, tekelci çevrelerce siyahlara uygulanan ırkçı baskıların ayrılmaz bir parçasıdır. Burjuva reformcuları, sosyal demokratlar, açık faşizm propagandacıları ve devlet memurlarından oluşan bir ordu seferber olarak zencilerin "doğa gereği aşağılığı" teorisini ortaya atmış ve ülkedeki havayı zehirlemişlerdir. Beyaz "üstünlüğünü" öne süren ve zencilerin hakları yolunda ve tam bağımsızlık için verdikleri mücadeleyi boğmayı amaçlayan bu şovenist doktrin, Amerikan ulusu kadar eskidir" ⁶⁹⁾. Amerikan işçi hareketi konusunda ise Ford, Marx'ın şu sözlerini yineler: "Kuzey Amerika Birleşik Devletlerinde girişilen her bağımsız işçi hareketi, cumhuriyetin bir kısmında köleci düzen yürüdüğü sürece boğulup kalmıştır. Derisi siyah olanların emeğinin hor görüldüğü yerde, beyaz emekçi için kurtuluş söz konusu olamaz" ⁷⁰⁾. ABD sosya-

⁶⁹⁾ Krş. a.y., S.297-307

listlerinin en önde gelen temsilcileri, gerçi Afro-Amerikalıların son derece vahşice ve yoğun ırkçı baskılara maruz kaldıklarını biliyorlardı, ama yine de bu iki yönlü olarak ezilen insanların, özellikle de onlar arasındaki işçi ve yarıcılarının istekleri doğrultusunda mücadele etmiyorlardı. Gompers Hillquit ve daha sonraları Green ve Thomas gibi sendikalar ve Sosyalist Partide söz sahibi sağ kanat temsilcileri, işçi hareketlerinde beyaz şovenizmin ajanları olarak tekeli İdeo lojinin hizmetindeydiler. Zencileri "grev kırıcı" olarak niteliyor, beyaz işçilerin ne onlarla ortak cephe kurmaya ne de onları kendi örgütlerine almaya yanaşmamalarını istiyorlardı. Zenci halkın küçük burjuva yöneticileri de beyaz işçilere güvensizlik duyuyor, onların hiçbir zaman siyahların mücadele yoldaşı olamayacaklarını öne sürüyorlardı. "Buna karşılık" diye yazar James Ford, "zenci halkın koşulsuz eşitliği ve tam bağımsızlığı için Güneyde ve Kuzeyde mücadele eden ilk ve tek siyasal parti, kurulduğu günden başlayarak Komünist Partisi olmuştur"⁶⁹⁾.

Daha 1922 yılında, siyahların ekonomik, siyasal ve sosyal eşitliği için beyaz şovenizmine karşı verilen mücadelelerin koşulsuz desteklenmesini ve kapitalist baskı düzenine karşı eylem birliğine gidilmesini öngören bir program kabul edildi. 1924 yılında komünistler, Şikago'da, "Negro Şahnedrin" adıyla bilinen "İrk Ayrımı Konferansı"na katılarak bir çalışma programı sundular. Küçük burjuva çevreleri, Partinin önerilerini reddederek, daha sonraları Garvey'in yönettiği "Afrikalılar Afrika'ya!" hareketinde 20'li yıllardaki doruğuna ulaşan reformist teorilerini savunmayı sürdürdüler. Direnişin "ırklar arasındaki ilişkilere zarar verebileceği" gerekçesiyle siyah ve beyaz işçilerin eylem birliğine gitmelerini ve militan mücadelede izlenecek komünist çizgiyi kabule yanaşmadılar ve böylelikle siyahların sömürü ve baskı ile mücadelede kendilerine yaraşan yeri almalarına engel oldular. Koşullar değişik olmakla birlikte, bu-

⁶⁹⁾ James W.Ford: Champion Fighter for Negro Rights. Political Affairs (New York), Haziran 1949.

Özetler halinde sonradan basımı yine Political Affairs'de yapılmıştır (New York, Eylül/Ekim 1969, S.104)

⁷⁰⁾ Karl Marx: Das Kapital. Birinci Cilt. MEY, Cilt 23, S. 318

gün de siyahların mücadelesinde bu gibi durumlara yol açan aynı türden çevreler olmasa, bu dönem de önemsiz sayılarak geçiştirilebilirdi. Örneğin "panafrikanizm" denilen hareketin, içerik olarak, bir Du Bois'nin daha önceki yıllarda aynı parolayla Afrika'nın emperyalizm'den kurtuluşu için başlattığı mücadeleyle (bkz.ekler bölümü) uzak yakın hiçbir ilişkisi yoktur. Komünist Partisinin IV. Kurultayında kabul edilen somut bir programla, örgütsüz Afro-Amerikan işçilerine karşı uygulanan ırk ayırımına son verilmesi, siyahların tam anlamda eşitlik, eşit çalışma hakkı ve eşit işe eşit ücret temelinde beyaz işçilerle aynı sendikalarda örgütlenmesi istendi. Ne var ki, Partinin bu ısrarlı çabaları ancak 30'lu yıllarda semere vermeye başlayacaktı. Bu yolda elde edilen ilk başarılarından biri, siyah tarım işçilerinin ve yancılarının ezilen ezilen Güneyli yarıcılarla birlikte bir örgütün çatısı altında birleşmeleri oldu. Özellikle tarım işçilerini kapsayan bu hareket giderek Batı yönünde yayıldı ve geniş ölçüde Meksikalı tarım işçilerine (Chicanos) sıçradı. James Ford ve A.Phillip Randolph tarafından 1936'da Şikago'da Ulusal Zenci Kongresi'nin kurulmuşu, hiç kuşku yok ki, CIO'daki siyah işçilerin haklarını elde etmelerinde çok önemli bir rol oynamıştır. Bu konuda Claude Lightfoot şunları yazar: "Kongre, tüm zenci hareketinin bu dönemine yeni bir tempo kazandırmış, mücadelenin daha yeni ve daha yüksek bir düzeyde yürütülebilmesinde başlangıç olmuştur" ⁷¹⁾.

Ne var ki, tümüyle haket çetin sınıvlardan geçiyordu. Bir örnek, "Scottsboro"lu gençler" denilen dokuz genç işsiz hayatını kurtarmak için girilen mücadeleyle, "Mahkeme" huzuruna çıkarılan bu gençler, sonraları artık yasallaşmış bulunan linç adaletinin kurbanları olacaktı. Onların hayatlarını kurtarmak amacına yönelik mücadele sadece uluslararası bir mücadele olmakla kalmadı, aynı zamanda ırk ayırımına, yoksulluğa ve endüstride izlenen ırk ayrımı politikasına karşı verilen mücadelenin de simgesi oldu. Avukatlığını Benjamin Davis'in üstlendiği (bkz. ekler bölümü: Kısa yaşamöyküleri) Angelo Herndon'ur yaşamını kurtarma mücadelesini

⁷¹⁾ James W.Ford: Champion Fighter for Negro Rights. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S. 106

si işte bu nitelikte bir mücadeleyleydi. Angelo Herndon, Afro-Amerikalıların kurtuluş mücadelesine uzun yıllar önderlik etmişti ve Harlem (New York) yerel yönetiminde görev alan ilk komünist komite üyesiydi. Amerikan tekelci beylerinin gözünde, Angelo Herndon en büyük suçlarından birini işlemişti: Güneyde, eski köleci eyaletlerden Georgia'da beyaz ve siyah yarıcılarla işsizlerin ortak bir gösterisini örgütlemişti. Herndon, "Isyan Yasası" adıyla bilinen 66 yıllık bir yasaya aykırı hareket etmekle suçlanıyordu. Bu yasaya göre yargılama sonucunda suçlu görülen kişiler, ölüm cezasına veya o ünlü "Chain Gangs"a (yani el ve ayaklardan zincire vurularak çalışmaya) çarptırılıyorlardı. 20 yıl köleliğe mahkum edildikten sonra Herndon'u kurtaran yine uluslararası bir protesto dalgası oldu. Bu protesto gösterilerini, bugünkü ABD komünist hareketinin "kıdemli"lerinden olan William Patterson'un yönetimindeki MOPR (Uluslararası Kızıl Yardım Örgütü) örgütlemişti.

James Ford, Komünist Partisinin bu zaferlere ulaşabilmesinin başlıca nedenini açıklarken şunları yazıyordu: "Parti, demokratik güçlerin emperyalistlerin savaş ve faşizm saldırılarına karşı koyup bu saldırıları kırabilmesinin, ancak işçi sınıfı ile iki yönlü" olarak ezilen zenci halk arasında sağlam bir ittifak kurulmasıyla mümkün olabileceğini anlamıştır. Bu tür bir ittifaktan yana olmak, zenci halkın ulusal baskı boyunduruğundan kurtulmasını istemek demektir. Kapitalist sömürü ve baskı düzeninin yıkılması ve sosyalizmin kurulması doğrultusundaki tarihsel mücadelenin nitelik olarak bir ilerleme kaydedilebilmesi için, siyah ve beyaz proletarya arasındaki sarsılmaz bir birliğe dayalı böylesi bir ittifak, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Partimiz, zenci halkın kurtuluşu için verilen mücadelede yiğit savaşçı olarak yerini almıştır. Çünkü bu kurtuluş mücadelesini zenci halkın güncel baskı ve yoksulluğa karşı mücadelesiyle özdeşleştirilmesini ve egemen sınıfların kanserleşmiş ideolojisine, beyaz şovenizme karşı mücadele etmesini bilmiştir" ⁷³⁾.

Kendisi de, McCarthy döneminde sınıfsal yargının kurbanı olan ve beş yıl hapse mahkum edilen Benjamin Davis, Herndon da-

⁷²⁾ Claude M. Lightfoot: Chetto Rebellion to Black Liberation, Bölüm 15. A.g.y., S.127.

vası ile ilgili şunları yazar: "Herndon davası, reformist yöntemlere karşı, kitle savunması bakımından edindiğim ilk ders oldu... Reformist tutum izlenseydi., Herndon'un savunması, tek başına bir bireyin, aslında sağlıklı bir kapitalist düzenin bir aksamalarının kurbanı olan bir bireyin savunması olurdu. Böylelikle de ulusal baskı ve zulümün işlediği düzene özgü linç adaleti korunmuş olurdu... Bu davanın sınıfsal ve toplumsal kökenleri yansınmış olurdu ve sonuçta, bu davanın görüldüğü toplumsal sistem değil, sanık yargı önüne çıkmış olurdu. Davanın toplumsal kökenleri bir kezs gözardı edilip yadsındıktan sonra, kitlelerin de Herndon'un savunmasına katılması büyük bir olasılıkla söz konusu olmazdı... Herndon davasında gerçekten yeni olan şey, benim savunucu rolü üstlenmiş olmam değildi... Reformist politikaya son verilmesi ve Güneyli işçi sınıfının savunmasını amaçlayan bir politik çizginin yaygınlık kazanmasıydı söz konusu. İzlediğimiz savunma politikasının özü, Herndon davasının açık bir komplo girişimi olduğunu ortaya koymaktı... İddianın, ABD anayasasına ilk ekler olarak alınan insan hakları kapsamında söz konusu olan temel hakları çiğnediğini kanıtlamaktı... Bizim çizgimiz, Herndon davasını sınıf mücadelesinin duruşma salonundaki devamı olarak değerlendiren çizgiydi... Uğraşımızın amacı, bu sistemin kurbanlarının, bölünen ve bölünmeyi kabullenmek zorunda bırakılan yoksul beyazlar ve yoksul siyahlar olduğunu gözler önüne sermektir. Hem siyahlar hem de beyazlar egemen sınıf tarafından sömürülüyor, eziliyor. Zencilerin ek yükü ise, onlara karşı uygulanan ırk ayrımı.... Herndon, güneyli egemen sınıfın kurbanıydı. Bu nedenle, onu sadece ve sadece yoğun bir direnişte birleşerek ve her türlü demokratik araç ve yollara başvurarak eyleme geçecek işçi sınıfı ve zenci halk kurtarabilirdi" ⁷⁴⁾.

Şimdi de, İkinci Dünya Savaşından hemen önceki yıllarda uluslararası işçi sınıfının verdiği en büyük mücadelelerden birini, İspanya'nın özgürlük mücadelesine ABD Komünist Partisinin ne şekilde katıldığına değinelim kısaca: Bu antifaşist ve antiemperyalist mücadele, İspanyol halkını savunmaktan daha öte bir anlam taşıyordu. Bu mücadele aynı zamanda, sosyalizmin ilerleyişini en-

⁷³⁾ James W.Ford: Champion Fighter for Negro Rights. A.y., S. 110.

gellemeyi amaçlayan dünya emperyalizminin komplosuna karşı bir mücadele idi. Her biri kendi çıkarları doğrultusunda hareket et-seler de, Franco ile birlikte Hitler ve Mussolini, bu komploda birer maşa olmuşlardır. İspanya, sadece demokrasi ve faşizm arasın-daki mücadelenin simgesi olmakla kalmadı. Uluslararası işçi hare-ketinin bilinçli öncü güçlerinin gözünde İspanya, aynı zamanda iki dünya arasındaki mücadelenin, sosyalizmle emperyalizm arasın-daki mücadelenin de simgesi oldu. Gönüllü taburlar ister faşizmin iktidarda olduğu ülkelerden isterse burjuva demokrasilerinden gel-sinler, dünya Komünist Partilerinin İspanyol ulusunun mücadele-sinde kendi mücadelelerini görmeleri son derece doğaldı. Amaçla-rı demokrasiyi kurtarmaktan öteye geçmeyen güçler de katıldılar bu mücadeleye. Ancak bunların nesnel katkısı, mücadeleyi yücelt-mek oldu.

Abraham Lincoln ve George Washington taburlarında birleşen 3000'i aşkın işçi İspanya'ya gittiler ⁷⁵⁾. Pireneleri aşanların yarısına yakını bir daha geri dönmedi. Kanları, İspanya topraklarını ıslatan, İspanyol halkının kanına, çeşitli ülkelerden gelerek mücadeleye katılan binlerce gönüllünün kanına karıştı. Örneğin POUM'un Bar-celona'da giriştiği darbe gibi İspanyol halkına yönelik kallesçe sal-dırlara katılmış kişiler, -bu kişiler bugün istedikleri kadar ilerici ge-çinsinler- sadece İspanyol işçi sınıfına değil, aynı zamanda faşiz-min boyunduruğu altında inleyen kendi ülkelerinin işçi sınıfına da ihanet etmişlerdir.

ABD'nden gelen gönüllülerin büyük bir kısmı, Komünist Partisi gençlik örgütü üyesi yoldaşıydı. Bunların çoğu ya sendikalardan ya da üniversitelerdendi. Onların adları, Jarama cephesinde ve Belc-hite'te verilen mücadelelere sıkı sıkıya bağlıdır. Beyazı ve siyahı, kahverengi tenlisi, kızılı ve sarısı hep bir cephede savaştılar. Bu cephe, başlı başına mücadelenin antiemperyalist özünü simgeli-yordu.

Paul Rabeson, İspanya'ya ve daha başka ülkelerde şarkılarıy-

⁷⁴⁾ Benjamin J. Davis: Communist Councilman from Harlem. Autobiog-raphical Notes Written in an Federal Penitentiary. International Publi-shers, New York 1969, S. 98.

la İspanyol halkının özgürlüğünü dile getirdi. Dorothy Parker, Hemmingway, Ring Lardner ve Albert Maltz gibi yazar ve ozanlar, aralarında Charlie Chaplin'in de bulunduğu oyuncular, İspanya'nın özgürlüğünü savundular. Kuzey Amerika İspanyol Demokrasisine Yardım Komitesi, İspanya'nın yasal hükümetine silah yardımı sağlanması için mücadele etti. Birleşik devletlerdeki Ludwig Renns misyonunu unutmadık. Başkan Roosevelt'in, kitlelerin baskısına karşın amborgoyu kaldırmadığını da unutmadık. Buna karşın, eğer o zamanlar İspanya'ya yiyecek ambulans ve ilaç gelebilseydi, bunu, Hitler ve Musollini'nin müdahale ve işgallerini "görmezlikten gelen"lerin "iç işlerine karışmama" adı altında yürüttükleri amborgoyu yarmada büyük bir payları olan denizcilere borçlu olduğunuzu biliyoruz.

İspanya savaşçıları, Birleşik Devletlere dönmelerinden sonra "afaroz" edildiler. McCarthy döneminde çeşitli baskı ve kovuşturmalara karıştılar. İspanya Savaşçıları Birliğini bir komplo örgütü olarak niteleyen mahkeme kararları ise ancak 972'de kaldırıldı.

75) Krş. William Z. Foster: Birleşik Devletler Komünist Partisi tarihi. International Publishers, New York 1952, S. 371-373

4. 1930' LARIN ORTALARINDA STRATEJİ VE TAKTİK SORUNU BROWDERİZM VE SONUÇLARI

1930'larda Amerikan işçi sınıfı bir radikalleşme sürecine girdi, yeni bir sınıf bilincinin tohumları yeşermeye başladı. Bu nedenle, gerek komünistlerin sendikacılık alanında giderek artan etkinliğine engel olmak amacıyla reformist sendikaların "kitlelere yönelmesi", gerekse Sosyalist Partisinin de son derece aktifleşerek çalışmalarını hızlandırması birer rastlantı değildi. Bunun rastlantı olmadığını Sosyalist Partisinin 800 000 oy sağladığı 1932 seçimlerinden alınan sonuçlar ortaya koyuyordu. Yine bir "sol kanat" ortaya çıktı. Sol kanatçıların liderliğini, Partiden atılan Troçkist kalıntılarıyla zaman zaman bir araya gelen Muste yapıyordu. Sol kanatçılar, Birleşik Devletler İşçi Partisini kurdular. Bu gelişmenin Komünist Partisi tarafından önceleri pek önemsenmemesi sonucunda, Partinin "sosyal reformizme karşı ve bir ortak cephe kurulması amacına yönelik mücadelesinde"⁷⁶⁾ kimi yetersizlikler görüldü.

Almanya ve Avusturya'daki olayların etkisiyle Sosyalist Parti içerisinde görülmeye başlanan sol çabalar, Komünist Partinin, sosyal reformizmin zararlı yanlarını sergileme çalışmalarına girmesine neden oldu. Parti, aynı zamanda, komünistlerin fişizme karşı ortak cephe kurulması yolundaki önerilerinin sosyalistler tarafından her defasında kabul edilmeyişinin, işçi sınıfının ne kadar zaranna bir tutum olduğunu açıklamaya çalışıyordu. 1934 Temmuz ayında Sosyalist Partisi kurultayı toplanınca, Komünist Partisi, kurultaya ortak cephe kurma çağsında bulundu. Özellikle işsizlerin evlerin-

⁷⁶⁾ VII. Dünya Kongresi Öncesi Komünist Enternasyonal. SSCB'ndeki Yabancı Uyruklu İşçiler Kooperatif Yayınevi, Moskova/Leningrad, S. 450

den atılmalarına karşı mücadele ile sendikaların endüstriyel temelde örgütlenme çalışmaları konularında, iki partinin alt kademelerinde ortak komiteler oluşturuldu. Bunun dışında, Sosyalist Partiden 49. delege Savaş ve Faşizmle Mücadele Liginin II. Kongresine katıldı. Bu delegeler, parti yönetimindeki sol güçlere başvurarak ortak cephe kurulmasını istediler. Bunun üzerine sağ güçler partiyi bölme tehditleriyle ortaya çıkınca, "solcular" 1939 Aralık ayında yeniden teslim oldular. Komünistlerle ortak cephe kurulmasını reddettikleri gibi alt kademelerde yürütülen çalışmaları da yasakladılar.

Bu sıralarda Ku-Klux Klanı türünden örgütler etkinliklerini yoğunlaştırmışlardı. K-Klux Klanı, beyazlar tarafından kurulan bir terör örgütüdür. İçsavaşın bitiminden sonra Güney eyaletlerinde kurulan bu örgüt, bunalımlı dönemlerde, Güney eyaletlerinde siyahlarca girilen kitle hareketlerinin hız kazandığı günlerde ve özellikle de siyahlarla beyazlar arasında bir ortak cephe çalışmalarının sözkonusu edildiği zamanlarda son derece saldırgan bir tutumla ortaya çıkıyordu. Vigilantes denilen örgüt ile birlikte Amerikan Özgürlük Ligi ve Amerikan Lejyonu da bu tür örgütler arasındaydı. Amerikan Özgürlük Ligi, etkinliklerini daha çok "company union"lar üzerinde yoğunlaştırmıştı. Uyuşmazlıklarda zorla uzlaştırmayı savunuyor, bürokrat sendikacıların da desteğini arkasına alarak, "hükümeti Komünist Partisine karşı sert önlemlere başvurmasını" istiyordu.

Komünist Partisinin yürüttüğü mücadele sayesinde ki, hem sendikalarda hem de Sosyalist Partisi tabanında yeni yeni etkinlikler ortaya çıktı. 1934 yılındaki San Fransisco genel grevinde yaygınlık kazanmaya başlayan ortak cephe düşüncesinin yeni grev dalgasında da yaygınlığını koruduğu ortaya çıktı. Bu koşullar altında egemen sınıf içerisinde son derece ekarışık bir manevranın uygulandığı görüldü.

Büyük bunalımdan çok kısa bir süre önce Birleşik Devletler Başkanı olan Herbert Hoover bunalımın etkisi sonucu iki partili sisteme duyulan güvensizliğini, siyasal bağımsızlık eğilimlerinin ve bir "Üçüncü parti" kurulması yolundaki eğilimlerin önünü alabilecek bir politika izleyemedi. "Kaba bireycilik" (rugged individualism) parolasıyla yola çıkmıştı ve bu, savaş öncesi yıllardaki politikanın devamı

demekti. Refah döneminin artık yakın olduğu yolunda verdiği sözler, bunalımdan ezilen insanların gözünde birer alaydan başka bir şey değildi artık. Tekelci sermaye çevrelerinde de görüş ayrılıkları belirmişti. Kimi vardı, işçi sınıfına karşı şert yöntemlere başvurulmasını istiyordu. Bir başka çevre de, oluşmakta olan yeni hareketi durdurmaya daha elverişli bir çizgi izlenmesini istiyordu. Başlangıçta, "New Deal" politik ve ekonomik programıyla Roosevelt bunu başardı. Roosevelt, "unutulan insanlar"ın sorunlarıyla yakından ilgileneceğini ve ekonomik yaşamda "kaba bireycilik" anlayışına son vereceğini söylüyordu. NIRA'nın (ulusal endüstrinin yeniden kurulmasıyla ilgili yasa) ve AAA'nın (tarımsal düzenlemelerle ilgili yasa) kabulü, bu amaç doğrultusunda atılan ilk adımlar oldu. Bu yasalardan ilki, işçilere sendikal örgütlenme ve kendi temsilcileri aracılığıyla toplu sözleşmeler imzalayabilme hakkını sağlayacaktı. İşverenler ise, iş günü, asgari ücret ve benzeri konularda Başkan tarafından belirlenen koşullara uymak zorunda olacaktı. Bir başka anlatımla, emek ve sermaye arasındaki ilişkileri yeniden belirleyen bu yasa, Foster'in 1947'de vurguladığı gibi, hükümetin gücünü artırıyor, ekonomik hayata geniş ölçüde müdahale edilebilmesine olanak sağlıyordu. Aynı zamanda, ne "açık fabrikalar" ilkesine karşı önlemler getiriliyor ne de "company unions" denilen örgütler yasaklanıyordu.

1933 yılına, 3314 endüstri işletmesini kapsayan bir anket düzenlendi. Anket sonuçlarına göre, iş sözleşmelerinin yüzde 45,7'si bireysel nitelikteydi, yani "açık fabrikalar"da doğrudan doğruya işverenle işçi arasında imzalanmıştı. Sözleşmelerin yüzde 45'i "company union"larla ve sadece yüzde 9,3'ü de sendikalarla imzalanmıştı. 1935'te bunalımın en zor dönemi artık atlatılmış bulunuyordu. Tekelci çevreler, sendikalara yasal müdahale olanakları sağlamaktan başka çıkar yol olmadığı kanısına vardılar. Hummalı propaganda etkinlikleriyle bu tür reformların gerçek anlamı konusunda bilinçli bir şekilde hayaller yaratılıyordu. Buyasayla ilgili olarak Wagner, bu yasanın mücadeleyi ücret ve çalışma süresi konularındaki görüşmelerde görülen keyfi tutumlardan daha da fazla zayıflatacağını söylüyordu. Roosevelt'in 1932 yılında muhalefetlerine karşı yaptığı açıklamalar da zaten bu anlamdaydı. Roosevelt, gününü

doldurmuş yöntemlerden medet ummaya çalıştıklarını ve böylece komünizme en uygun koşulları kendi elleriyle yarattıklarını söylemişti. Bir başka yasa ise, toplu sözleşme görüşmelerinde ortaya çıkan uyuşmazlıklarda grev kırıcılığı yapmayı yasaklıyordu.

İşsizlerin daha önce ayrıntılarıyla anlattığımız mücadelesinde ortaya koydukları isteklerin bir bölümü 1935'te kabul edilen Sosyal Güvenlik Yasası ile (Social Security Act) yerine getirildi.

1938 yılında, asgari saat ücretini 25 Cent ve haftalık iş saatlerini de 40 saat olarak belirleyen Çalışma Koşulları Yasası (Fair Labor Standard Act) kabul edildi. Daha 1933/1934 yıllarında, tekelci işverenlerin ve sendika temsilcilerinin katılmasıyla bir İş İlişkileri Ulusal Bürosu kurulmuştu. Bu, bazı yanılgılara yol açtı ise de sendikaların yürüttükleri mücadele, özellikle daha önce ayrıntılarıyla açıkladığımız gib CIO'nun mücadelesi giderek güçlendi. Komünist Partisi, 1936/1937 yıllarında 2000 yeni üye kazandı⁷⁷⁾. 40'lı yılların başlarında ise partinin kayıtlı üye sayısı -yüzde 31'i endüstri işçisi olmak üzere 80 000'e ulaşmış bulunuyordu.

Gerek ilerici sendikaların gerekse ve özellikle Komünist Partisinin yürüttükleri mücadele de artık gözle görülür başarıla elde edilmeye başlandığında, hükümet açıktan açığa büyük sermaye safında yer aldı. Hükümetin ilk saldırısı partiye yönelik oldu: 20 Şubat 1940 günü, aralarında Ben Gold ve Irving Potash adlı iki Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesinin de bulunduğu, Kürk ve Deri Sanayi İşçileri Sendikasının bir dizi yöneticisi New York Federal Mahkemesinin karşısına çıkarıldılar. 1940 seçimlerinden birkaç gün önceydi, Komünist Partisinin önde gelen savaşıçlarından 50 yoldaşımız Amerikan Aleyhtarlı Faaliyetleri İnceleme Komitesince suçlu bulundular. FBI ajanları, Komünist Partisi bürolarına baskınlar düzenlediler. 1940 Temmuz ayında, asıl adı Alien Registration Act olan Smith Yasası kabul edildi. Amaç, sözde ABD'ndeki "beşinci kol"la mücadele etmektir.

Buyasanın asıl amacını 2. maddesi açık açık ortaya koyuyordu:

⁷⁷⁾ Krş. William Z. Foster: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi: International Publishers, New York, 1952, S. 338

"ABD'nde iktidarda bulunan bir hükümetin kuvvet ve zor kullanılarak devrilmesini ve yokedilmesinin gerekli, istenir ya da doğru olduğu yolunda propaganda yapmak, başkalarını buna tahrik ve teşvik etmek" yasaktı. Daha sonraları birbirini izleyerek çıkarılan bir dizi yasa ve kararname gibi, bu da açık açık Komünist Partiyi hedef alıyordu. Aynı yıl içerisinde Amerika Birinci Komitesi (American-First-Committee) kuruldu. Bu komite, o zamanlar ABD'nde faaliyet gösteren bir faşist partiye yakın ilişkiler içindeydi.

Bu komitenin önde gelen isimlerinden biri Henry Ford'du. Örgütün kendi açıklamalarına göre milyonlarca taraftarı, ülkenin dört yanında büroları vardı. Dev bir propaganda örgütü bu komite emrinde çalışıyordu. Bu komite Pearl Harbor baskınından sonra resmen feshedilmekle birlikte komiteciler etkinliklerini sürdürdüler. Hiçbiri en ufak bir ceza görmedi. Amerika Birinci Komitesi, Amerikan Özgürlük Ligi'nin (American Liberty League) "saygın" bir haléfiydi. Özgürlük Ligi denilen örgüt, Rockefeller, Morgan, Mellon gibi ünlü tekellerin ve 30'lu yılların başlarında ilk reform çalışmalarını engelleyen AT&T gibi dev sanayi şirketlerinin desteğiyle 1934 yılında kurulmuştu.

Gerek Smith Yasasının gerekse Voorhis Yasasının güttükleri amaç aynıydı. Bu yasalar kapsamında, yurtdışında doğmuş, ama ABD yurttaşlığına geçmemiş olan 3 600 000 Amerikalı fişlenmiş, her biri için bir parmak izini de içeren tanıtma kartları çıkarılmıştı. 1940 yılı Ekim ayında Başkan Roosevelt tarafından onaylanan Voorhis Yasası, yurtdışı örgütlerine üye olmayı ve bunların ABD'nde şubesini açmayı yasaklıyordu. Bu yasayla özde ABD faşist akımlarından korunacaktı. Ancak yasanın gerçek hedefi Komünist Partiydi.

ABD Komünist Partisi artık güçlenmiş, üye sayısı 75 000'i bulmuştu. Komünist Gençlik Federasyonunun üye sayısı ise 20 000'di. Daha önemlisi, Parti artık sadece sendikalarda değil, aynı zamanda çeşitli kentlerde örgütü bulunan Ulusal Zenci Kongresi'nin yürüttüğü geniş tabanlı hareket içerisinde de sağlam bir yer kazanmıştı. Bu harekette bir dizi küçük burjuva yöneticisinden kaynaklanan kimi liberal eğilimler vardı gerçi. Fakat yine de bu hareketin sendikal örgütlenmenin gerekliliği konusundaki propaganda çalışmalarına katkılan oldu. Amerikan Gençlik Ligi'nin İkinci Dünya

Savaşından kısa bir süre önceki üye sayısı 4 600 000 idi ve ABD Komünist Gençlik Örgütü de bu ligin üyesi bulunuyordu.

Geniş tabanlı bir siyasal ortak cephe açısından, daha 1936'da, yani Başkanlık seçimlerinden önce, uygun bir ortam doğdu. Ancak bu hareketi yavaşlatan, sadece AFL'nin işçi çevrelerinden sağladığı destekle Roosevelt'in ustaca menavralan olmadı. Komünist Partisinin kendi içerisinde Earl Browder'in yaymaya çalıştığı görüşler de bu hareketin giderek tavsamasında etkili oldu. CIO'ya bağlı sendikalarındaki komünist işletme gazetelerinin ve hücrelerinin birlik sağlama paravanası altında tasfiye edildiklerinden daha önce söz etmiştik. Günden güne "ulusal birlik" çizgisine -ki bu çizgi savaşta daha da belirginlik kazandı- kayan Browder, Partinin X. kurultayında şunları söylüyordu: "Jefferson ilkelerinin tam olarak uygulanması, demokratik fikirlerin tutarlı bir biçimde günümüz koşullarına uyarlanması, doğal olarak vekaçınılmaz bir şekilde Komünist Partisinin programını ortaya koyacaktır. Birleşik Devletlerde sosyalist örgütlenme, ortak mülkiyet ve toplum yararına işleyen bir ekonomi."

Parti tüzüğünün giriş bölümünde değişiklik yapılarak şu sözlerle yer verildi: "Komünist Partisi; Washington, Jetterson, paine, Jackson ve Lincoln'ün geleneklerinin günümüzün değişik koşullarına göre yorumlayarak sürdürür"⁷⁸⁾. Burjuva demokrasisine özgü sınıfsallığı yadsımdan baka hiç bir şey değildi bu. Komünist Partisi gerçi Amerikan Anayasasında yer alan yurttaşlık haklarının korunması için de mücadele ediyordu. Ancak, bu mücadele, işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda verilen mücadelenin sadece bir parçası olabilirdi. Sınıf mücadelesinin son amacı ise, burjuva demokrasisinin yıkılarak onun yeme bir proleter demokrasisinin, sosyalizmin kurulmasıydı.

Foster, Browder'in görüşlerini karakterize ederken, daha sonraki yıllarda Partiye büyük zararlar verecek bir "zehirli yılan" tabirini kullanıyordu. Bunun yanı sıra, hükümetin Latin Amerika ülkelerine karşı izlemeye başladığı yeni politika da yanlış değerlendiriliyordu. Bu politika, artık sözde "emperyalist özelliklerini" yitirmiş bir "iyi

⁷⁸⁾ William Z. Foster; ABDKP'nin Öncülüğü.

komşuluk" politikasıydı. Önceleri sadece bir eğilim olmaktan öteyi geçmeyen şeyi 1942 yılında Browder bir olanak olarak göstermeye çalışıyordu. "Birleşik Devletlerin, Birleşmiş Milletlerin önderi olacağına olan inancının güçlendirilmesi" gerekliydi. "Latın Amerika ulusları, iyi komşu'nun politikasının tarihin zorunluluğundan daha önemli olduğuna kesin olarak inanabileceklerdi, -ne kadar acı da olsalar- geçmişe özgü düşüncelerin tümü tarihin raflarına kaldırılabilir, böylece günümüzde zararlı olmaları önlenebilirdi"⁷⁹⁾. Bu tür görüşlerin ne şekilde ortaya çıkmış olabilecekleri sorusunu yanıtlarken Foster iki etkenden söz eder: Parti kadrolarındaki Marksist-Leninist eğitim yetersizliği ve özellikle "antifaşist birlik" paravanası altında partinin endüstri işçileri arasında yerinin sağlamlığını yitirmiş olması. Kuşku yok ki mücadelenin ana hedefi faşizmdi. Ancak yukarıda sözünü ettiğimiz yanlış görüşler işçi sınıfını silahsız bırakıyor, "iyi niyetli kapitalistler" türünden saptırmacalara neden oluyordu, hem de gerçek anlamda antiemperyalist, antifaşist bir çizgini her zamanıkinden daha gerekli olduğu bir dönemde..."İkinci Dünya Savaşında Komünistler" (Communists in World War II) adlı makalesinde James West, örgütlü işçilerin çoğunluğunun antifaşist tutumda olmalarına ve özellikle sol eğilimli sendikaların resmen mihver devletlere karşı savaşa girilmesinden yana olmalarına karşın, komünistlerin tüm işçi sınıfını etkileme olanaklarının son derece sınırlı olduğunu yazar. "Çoğu sendikaların yönetim kademelerinde, hâlâ sosyal demokratların Sovyet aleyhtarı etkileri veMüniht'e olduğu gibi Hitler'le uzlaşmayı benimsemiş kişiler egemen bulunyordu"⁸⁰⁾.

Gerek Smith Yasasının gerekse Voorhis Yasasının arkasında, Amerikan Aleyhtarı Faaliyetleri İnceleme Komitesi vardı ve bu yasaların güttüğü başlıca amaç, ABD Komünist Partisini susturmaktı. Partinin yasallık doğrultusunda verdiği mücadelede, kuşkusuz,

⁷⁹⁾ William Z.Foster'den alıntı: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi. International Publishers, New York 1952, Ş. 336/367

⁸⁰⁾ James West: Communists in World War II. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.93.

bu gerçeğin de gözardı edilmemesi gerekliydi. Partinin, tüm olanaklardan yararlanarak faşizme karşı ve Sovyetler Birliğini korumak için mücadelesini sürdürebilmesi olanakları korunmalıydı. Özellikle İkinci cephenin açılması ve Sovyetler halkının mücadelesi için maddi destek sağlanması konularında Partinin gösterdiği çabalar bu anlamda değerlendirilmelidir. ABD Komünist Partisi, 1939 yılında, İkinci Dünya Savaşını emperyalist güçlerin dünya egemenliğini sağlamak için kendi aralarında giriştikleri bir rekabet savaşı olarak nitelmiştir. William Z. Foster'in yazdıklarına göre, Komünist Partisinin politikası bir yanlılık ya da yansızlık politikası değildi. Parti, savaşın yayılmasını önlemek ve savaşı en kısa zamanda demokratik bir sonuca ulaştırmak amacıyla yenik ulusların haklarını savunma ve koruma doğrultusunda dinamik bir mücadele içerisindeydi.

Komünist Partisi, 31 Ağustos 1940 tarihinde kurulan Amerikan Barış Seferberliği (American Peace Mobilization) adlı örgütün kuruluş çalışmalarını destekledi. Çeşitli sendika, gençlik örgütü, siyahlara ait kuruluş ve kadın demeklerine mensup 500 000 delegeden oluşan bu örgüt, "bağımlı ya da sömürge durumundaki ülkelerde yaşayan tüm ulusların kendi kaderlerini tayin edebilme hakkına dayalı, ilhaksız ve tazminatsız bir barış"⁸¹⁾ yanaydı. Hükümet ise silah endüstrisini teşvik ediyor, İngiltere'ye silah sevkiyatı yapabilmek için 1937'de kabul edilen Tarafısızlık Yasasını yürürlükten kaldırıyor ve 1940 Ağustos ve Eylül aylarında Kanada ve Büyük Britanya ile savunma paktları imzalıyordu. Anlaşmalara göre İngiltere'ye 50 savaş gemisi verilecek, bunun karşılığında ABD, Britanya toprakları üzerinde 99 askeri üs kurma hakkını elde edecekti. ABD hükümeti, savaş politikası izliyordu. Ülke çapında bir sıkıyönetim söz konusuydu. Silah endüstrisi için Kongrenin onayı ile sağlanan paralar, miktarca giderek büyümekteydi. Sovyet ve komünizm aleyhtarlığını kıskırtmak için Fin savaşı fırsat bilindi.

1940 yılı Kasım ayında toplanan olağanüstü kurultayında, Komünist Parti proleter enternasyonalizm ilkelerine sıkı sıkıya bağlı ol-

⁸¹⁾ William Z. Foster : Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi. International Publishers, New York 1952, S. 288.

duğunu yeniden vurguluyor, aynı zamanda şu açıklamayı yapıyor-
du: "ABD Komünist Partisi, Komünist Enternasyonal ile olan ör-
gütsel bağlarını fesheder ve bu bağları geçersiz sayıyor. Bundan
başka, Voorhis Yasası denilen yasanın getirdiği hükümler dışında
kalabilmek için, ABD sınırları dışındaki tüm kuruluşlarla olan örgüt-
sel bağlar da iptal edilmiştir"⁸²⁾. Partinin uluslararası çizgisinden
vazgeçmediği vurgulanmakla birlikte, Browder'in önerisi üzerine
Parti üyeliğine sadece Amerikan yurttaşlarının alınmasını amaçla-
yan bir tüzük değişikliğinin kabul edildiği açıklanıyordu.

Sovyetler Birliğine yapılan baskından sonra Parti, Sovyetler
Birliğini savunmaya yönelik antifaşist mücadeleyi güçlendirmek
için üyeleri arasında seferberliğe girişti. Çünkü ABD içerisindeki
gerici güçler, Sovyetler Birliği ile Hitler Almanyasını "karşı karşıya
getirmek" suretiyle hem komünizmin kökünü kazımış hem de dün-
ya egemenliği için başa gürleşen rakiplerinden kurtulmuş olacakla-
rını sanıyorlar. Sovyetler Birliğinin ne şekilde olursa olsun destek-
lenmesine açık açık cephe alıyorlardı. Hatta Herbert Hoover daha
da ileri giderek Hitler'le uzlaşma barışı imzaları. Amacı, Hitleri Sove-
yetler Birliği'nin üzerine göndermekti. Komünist Partisi ve Komü-
nist Gençlik Örgütünün 15.000 üyesi askere alındı, bunlardan bir
çoğu nişanlar kazandı. Komünistler, fabrikalarda üretimi arttırmakla
antefaşist mücadeleye katkıda bulunmak düşüncesindeydiler.
1941 Eylül ayında Parti, makismal üretimin artışı için hazırladığı sınıf-
sal içerikli bir plan ortaya koydu. William Z. Foster'in de imzasını taşı-
yan bu plan, Pasaport yasasına aykırı hareket suçundan yargılanan
Browder hapisteyken kabul edildi. Planda, çalışma morâlinin yük-
seltilmesi, faşizmle mücadele, savaş vurgunculuğu ve enflasyona
karşı önlemler, işçi haklarının korunması ve sendikaların ulusal bir-
likten yana olan tüm kuruluşlarda gerçek anlamda temsil edilmesi
gibi konulara yer veriliyordu. Ayrıca Afro-Amerikalıların hakları ko-
nusunda da 10 maddelik bir program hazırlayan Parti, Troçkistlerin
o günkü koşullarda siyahları beyazlara karşı kışkırtma çabalarının da
karşısına çıktı (1944 yılında, işçileri, "Kremlin Oligarşisi"ni devirme-
ye, Sovyetler Birliğini koruyabilmek ve sosyalizmi güçlendirebil-

⁸²⁾ A.g.y., S. 393

mek için gerçek bir Sovyet demokrasisini kurmaya çağırانlar da yine aynı Troçkistlerdi).

"Ulusal Birlik" fikrinin geliştirilmesi sorunu Browder tarafından kötüye kullanılıyordu. Browder'in bu konudaki görüşleri, sınıfsal çizgilerinden şaşmayan Foster ve daha başka yönetici yoldaşlarından çok ayırdı. Browder, Başkan Roosevelt'in müdahalesi sonucunda günü dolmadan hapisten salıverildikten hemen sonra teorileri ortaya koymaya başladı. Browder'e göre ulusal birlik demek, "tam anlamda zafere ulaşabilmek için -büyük kapitalistler de dahil olmak üzere- tüm ulusun birleşmesi" demektir. Browder'in ekonomi teorisi de aşağı yukarı bu anlamdaydı. "Örgütlü kapitalizm" in bir yeni baskısıydı bu görüşler. "Savaş seferberliğinde üretimin maksimal düzeye çıkarılabilmesi için, ulusal ekonominin tümünü planlayan, yönlendiren, yöneten ve denetleyen bir merkezi yönetim gereklidir... Merkezî bir savaş ekonomisinde fiyatlar, piyasa ilişkileri açısından taşıdıkları eski anlamlarını yitirirler... Sınır tanımayan kişisel tüketim kaynakları niteliğindeki kârlar, bu eski anlamlarını yitirirler.. Özel mülkiyet hakkına dokunulmamakla birlikte, özel sermaye üretiminin önkoşulları olma özelliğini yitirir". Dahası var : "Ücretler, piyasa ilişkiler açısından taşıdıkları anlamı yitirirler... Bu koşullarda, ücretlerin taşıyacağı anlam, üretici duşumundaki işçilerin gereksinimlerinin karşılanması güvence altına almak olmalıdır" ⁸³⁾. Bu ve buna benzer görüşlerle, kapitalizmin bir "değişme sürecine" girdiğı yolundaki saptırmacalar desteklemek isteniyordu.

1943 Mayısında New York'ta yaptığı bir konuşmada, Browder özveri çağırısıda bulunuyor, "özveride eşitlik" parolasının yanlış olduğunu vurguluyordu. Çünkü burjuvazi özeveride bulunmayı kabul etmezdi⁸⁴⁾. Yani "özveri" beklenen kesim sadece işçi sınıfıydı. İkinci bir cephe kurulması için işçi sınıfının harekete geçirilmesi düşüncesi Browder tarafından kabul edilmedi. Gerçek oydu ki, üretilen 210 milyon Dolarlık silahların sadece 10 milyon dolarlık kısmı Sovyetler Birliğine verilmiş, onların da büyük bir bölümü yerine

⁸³⁾ Aynı yerden alıntı, S. 417

⁸⁴⁾ James West'den alıntı: Communists in World War II. Political Affairs (New York), Eylül/ Ekim 1969, S.101/102.

ulaşmamıştı. Browder bu gerçekleri görmezlikten geliyor, öte yandan -özellikle 1943'te Tahran sorunuyla ilgili olarak- "sınıfsal uzlaşma" teorisini ortaya koyuyordu. Çünkü artık Büyük Britanya ve ABD arasında güvenilir bir ittifak sağlanmış ve bu devletler "Rubicon" u geçmişlerdi. Browder'e göre, kaçınılmaz olark birbiriyle çatışan, birbirine karşıt sınıfsal amaçlar diye birşey yoktur. Browder, Tahran Konferansı'nı "tarihtekien büyük dönüm noktası" olarak niteliyor ve bu konferansın dünyanın gelişmesinde yepyeni bir dönemin başlangıcı olduğunu savunuyordu. Bu fikirlerini daha da geliştirdikten sonra, Browder 12 Aralık 1943'te, 1917'den bu yana büyük kapitalist güçlerin Sovyetler Birliğine karşı sürekli olarak izledikleri yıkma politikasının artık, "kesin olarak son bulduğunu", sadece savaşta değil, aynı zamanda savaş sonrası için de işbirliği ortamının hazırlanmış olduğunu ve "Tahran'ın güvenilir, giderek güçlenen ortak çıkarları" simgelediğini açıklıyor, ABD ve İngiltere'nin dünya egemenliği kurma çabalarınınsa sözünü bile etmiyordu. Browder'e bakılırsa, Amerikan tekeli sermayesi de artık ilerici bir rol üstlenmişti. "Savaşta gösterilen ulusal birlik" savaştan sonra da korunmalıydı. Çünkü büyük kapitalistlerin önemli bir bölümü, "ulusal ekonomiyi doğrudan doğruya ve etkin bir biçimde kontrolü altında tutan" parabolcuları da bu birliğin bir parçasıydılar. Browder, bu görüşlerine "gerekçe" olarak şunları gösteriyordu: "Birincisi, Amerikan kapitalistlerinin önemli bir kesimi, eskiden izlediği ısrarlı, gerici-lik ve emperyalizm çizgisini bırakmıştır. Burjuvazide, gerici bir program çevresinde birlik yoktur... İkincisi, tüm sınıf çizgilerini aşarak yayılmakta olan demokratik birlik, giderek yeni çözümler arayan... ve eski kapitalist dogmaları rafa kaldıran bir program çevresinde kristalleşmektedir. Üçüncüsü ise, ulusal birliğin maskeli düşmanlarından (tekeli sermaye çevrelerindeki faşizm yanlıları kastediliyor-Yazar) gelecek saldırılara karşı artık uyanık olmak zorundayız... Herşeye karşın, milletçe uyanık olduğumuz sürece demokrasinin geleceği parlaktır⁸⁵⁾. Kapitalist sömürü, kâr, baskı gibi sözcükler, Browder'in sözdağırcılığından kaybolmuştu artık. Öte yandan, örneğin "sınıf ya da politik grupların artık bir önemi kalmamıştır" diyordu.

⁸⁵⁾ Betty Gannet'ten alıntı: The Essence of Browder Revisionism. A.g.y., S. 112/113.

"Herkes için refah ve demokrasiye giden yol", Browder'e göre sınıf mücadelesinden değil, "tüm Amerikan aydınlarının aydınca işbirliğinden"⁸⁶⁾ geçerdi. Hatta tüm dünyada büyük sermaye saflarında öyle akıllı kişiler vardı ki, bunlar "ulusal ve uluslararası düzeyde herkese refah sağlayabilmek için geniş kapsamlı bir program" hazırlanmasının gerekli olduğu kanısındaydılar. Browder, 1945 Mart ayında kaleme aldığı "Amerikan'ın Ölüm Kalın Savaşı" adlı bir yergi yazısında, -yine kendi açısından tutarlı bir görüşle- işçilerle işverenler arasında daha yüksek düzeyde bir işbirliğine gitme zamanının çoktan gelmiş olduğu görüşünü savunuyordu. Ona kalırsa, sermaye ve emeğin temsilcileri bir arayagelmeli, savaş sonrası dönemi için bir ekonomi programı hazırlamalıydılar⁸⁷⁾. ABD ve İngiltere, pazarlarını en azından on katına çıkarmalı, tabii ki bu işi savaşta yıkama uğrayan ülkeleri ayağa kaldırmak ve geri kalmış ülkeleri sanayileştirmek gibi "insancıl nedenlerle" yapmalıydılar (Görüldüğü gibi, Browder, Marshall Planı'nı öncedene görmüştür). Bu sözde demokratik dönemle artık "empiryalizmin sonu gelmiştir". Savaş sonrası yılları için belirlenecek bu tür büyük hedefler, işçilerin ve liberal kesimlerim büyük sermayeye karşı duydukları düşmanlığın kaybolmasını sağlayacaktı. Browder, Lenin'e de el atarak "Lenin'in Öğretisini Bilmek" adlı bir makale hazırladı. Browder bu makalesinde, Lenin'in okunup incelenmesini, böylelikle de "insancıl düşüncenin, bugüne özgü tarihselliğin...geçmişi iyice anlayarak" daha iyi kavranmasını istiyordu. Browder burada Lenin'in, menşeviklerin işbirlikçiliğine karşı verdiği mücadeleyi örnek getiriyor, daha sonra ise yeni koşullar altında artık herşeyin değiştiğini yazarak kendi kendini mahkûm ediyordu. Browder'in bu konuda yazdıkları aynen şöyle: "Lenin'in izinde olmaktan kıvânc duyan bizler, uygulamda sermaye ile işbirliği yapıyor..ABD'nde bir sınıf savaşının propagandasını yapan kişilere karşı çıkıyoruz"⁸⁸⁾. Bu kadarla da kalmıyor: Öteki kapitalist ülkelere birşey diyemezmiş, ancak ABD'nde kapitalizmin yasalar işlemez olmuşlar... ABD'nin geleceği, mevcut ekonomik sistemle güven-

⁸⁶⁾ A.g.y. S.115

⁸⁷⁾ A.g.y., S.115/116

⁸⁸⁾ Aynı yerden alıntı; S. 117

celenebilirmiş... Bugün artık komünistlere düşen görev, egemen sınıfı, "bir sosyalist devrim korkusu"ndan kurtarmakmış... Browder'in bu düşüncesi aslında yeni birşey değildi, ancak daha önce-leri halk cephesi politikasının bir yanlış yorumu ile bu düşüncelerini maskeleyebilmişti. Browder'in bu tür düşüncelerinden bazıları da şunlar: Sosyalizmi getiren nedenler sadece bir büyük felaket, yanlış politaka, yanlışlar, basiretsizlik, açgözlülük ve yönetenlerin beceriksizliğidir. Bu nedenle, devrimi önlemek için atılacak ilk adım, egemen sınıfın yanlış politikasının ve tüm yanlışlarının giderilebileceğini halka göstermektir. Sınıf mücadelesi parolasına sıkı sıkıya bağlı kaldıkları için asıl tutucular komünistlerdir. Zenciler, Amerikan ulusuyla tam bir bütünleşmeyi kabul etseler, mevcut düzende tam bir eşitliğe ulaşabilirler.

Browder'in bu "teori"lerinden politik uygulama için çıkarılacak sonuç ise şuydu: Amerikan komünistleri uzunca bir süre için bağımsız bir parti olarak kalmaktan vazgeçmeliydiler. Aksi halde daha geniş tabanlı bir birliğin kurulmasına engel olabilirlerdi. 20 Mayıs 1944 günü toplanan parti kurultayı, ABD Komünist Partisinin feshedilmesini kabul etti ve sonuçta Parti, şekil olarak, bir Siyasi Komünist Derneği kimliğine büründü. Browder, bu yeni örgütü şu sözlerle karakterize ediyordu: "Bugün artık yeni, bağımsız bir örgüt durumundayız. Bu statümüzle, Amerikan ulusunun ilerici çoğunluğunun orak davasına katkıda bulunabileceğimizi umuyoruz"⁸⁹⁾. Partinin büyük özverilerle kurulmuş olan işletme ve sanayi örgütleri feshedildi. Sadece dağınık nitelikte kuruluşlar olan yerel dernekler faaliyetlerini sürdürdüler. Ne var ki ABD'ndeki 9000 üye ile sadece ordu hizmetindeki 15 000 üye bu gelişmelerin dışında kaldılar. Demokrasi Yanlısı Amerikan Gençliği adlı bir örgüt durumuna geldikten sonra Marxizmi demokratik kültür varlığının temsilcisi önemli akımlardan biri sayan Komünist Gençlik Örgütü ise 1943 yılında faaliyetlerine son vermişti.

En başta CIO olmak üzere kitle örgütlerinde ve Afro-Amerikan hareketinde de, komünistler, büyük mücadeleler sonucunda el-

⁸⁹⁾ William Z. Foster'den alıntı: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi. International Publishers, New York 1952, S.430

de edebildikleri pozisyonlarını birer birer kaybettiler.

Browder'in baş muhalifi Wiliam Z.Foster'di.Foster, daha 1943/1944 yıllarından önce, bugün Browderizm adıyla bilinen bir dizi sorunu ele almış, bu konularda tartışmalara girmişti. Browder 7 Ocak 1944 günü Ulusal Komitenin genişletilmiş bir kuruluna Tahran konusunda rapor verecekti.Başlangıçta muhalif olarak ortaya çıkma düşüncesinde olan Foster, Siyasal Komite mensubu öteki üyelerin tavsiyelerine boyun eğerek bundan vazgeçti.Browder'in raporu daha sonra sözde Komitede görüşülecekti ve o günlerde bölünmeyi göze alacak bir ortam yoktu. Ancak sonradan rapor tartışma gündemine getirilmeyince, Foster, Ulusal Komiteye hitaben kaleme aldığı bir müktaupta Browder'in savlamı eleştirerek bunlara karşıydı.Foster'in mektubunda yer alan görüşler arasında şu sözler de vardı: "Raporda ortaya konulan görüşlere bakılırsa ABD emperyalizmi yok olmuş, sınıf mücadelesinden eser kalmamıştır. Sosyalizmin de artık herhangi bir rolü kalmamıştır" ⁹⁰). Foster bir genel görüşme açılmasını istedi. Ancak 8 Şubat 1944 günü yapılan toplantıda Foster'in görüş ve önerileri hazır bulunan 80 kişinin çoğunluğunca reddedildi. Browder, söz sahibi tek adam olarak artık güçlenmişti. Yukarıdaki söz edilen mektubu üyelere ulaştırmaya çalışacak olursa, Foster'i paritiden ihraç etmekle tehdit etti. Bu mektup, daha sonra Browder'in çekmecesinde kaybolup gitti.

Bu durumda Partinin yozlaşmayan çekirdeğine güvenmekten başka çaresi kalmayan Foster, Ulusal Komitede sert bir muhalefette yetinmeye karar verdi. Sonraları, onun bugüveninde haklı olduğu ortaya çıktı. Bu konuda Foster şunları yazar: "Partimizin Tahran'da gösterdiği sapma, özü itibariyle sosyal-demokrat nitelikte bir sapmadır. Browder'in izlediği politika da Partiyi bu yöne götürmüştü". Ancak Parti komünist niteliğini kanıtlamış, düşülen ciddi yanlışları görere bunları düzeltme yoluna gitmiştir. Bu ise, sağcı sosyal-demokratların yapamayacakları bir şeydir. Marxist-Leninistler de yanıtabilirler.... Ancak onların en belirgin özelliği, öteki partilere göre çok daha az hata yapmaları ve yaptıkları hataları da sağlam bir

⁹⁰) A.g.y., S. 429

özeleştiriyle düzeltmek, bu yanlışlardan gerekli dersleri almak-
tır⁹¹⁾.

Browderizmin partiye egemen olmasının nedenleri, Foster'e göre, Partinin toplu üretimi yapan fabrikalarda yer edememiş olmasına bağlı olarak sosyal bileşimin yetersiz olması ve Partinin fabrika örgütlerinin feshedilmesi sonucunda bu yetersizliğin daha da ileri boyutlara ulaşmış olmasıydı. Foster'in sözünü ettiği daha başka nedenler de vardı:Partiye, ideolojik yönden tam olgunlaşmamış görevliler ve aydınlar alınmıştı. Browder, oportünist sendika yöneticileri ile sıkı ilişkiler içerisindeydi.Bu yöneticiler, partiye üye bulunmakla birlikte, aylıklarının ve görevlerinin yüksek olması nedeniyle soysuzlaşmış, zamanla açıktan açığa parti çıkarlarını satmışlardı.Browder, parti içerisindeki sağ akımları besliyor, saldırılarını sadece gerçekMarxistlere yöneltiyordu. 1924-129 yılları arasında partinin zayıflamasına yol açan fraksiyonculuğa karşı duyulan hoşnutsuzluklardan yararlanarak birlik sağlama paravanası altında, üyeler arasında tohumlan yeşeren muhalefeti daha başlangıç aşamasında susturmuştu.

KomünistPartisinin yeniden kurulması doğrultusunda karar alan Siyasi Komünist Derneği UlusalKomitesinde, 1945 Haziranında William Z.Foster daha başka nedenler de gösteriyordu: "Birinci neden.. parti yöneticilerinin yeterli bir Marxist-Leninist eğitim görmemiş olmalarıdır. Yoldaşların çoğunun Browder'in çizgisine karşı olmalanna ve genelde bir tedirginlik ve kaygı duymalarına rağmen, partinin yönetim kademesi Browder'in burjuva saptırmacalarını farkedememiş, onun görüşlerinin anti marxist karakterin ortaya koymamıştır. Savaş yıllarında ve hatta savaştan çok önceleri partimizin burjuvanın Roosevelt etrafında toplanan küçük bir azınlıkla işbirliğine gitmiş olması, yoldaş Browder'in burjuvazinin tümüyle işbirlikçilik yapmayı denemesi için kaçırılmaz bir bahane olmuştur. Yoldaş Browder'in revizyonizmin partimizi olmadık açmazlara sürüklemesinin ikinci ve çok önemli bir nedeni de, partide siyasal tartışmalardan ve demokrasiden kaçınılması olmuştur. Son yıllar içeri-

⁹¹⁾ A.g.y.; S.428

sinde demokratik merkezizetçilik ilkelerinden büyük ödünler verdik. Browder'e aşırı yetkiler verildi... O kadar ki, Browder'in ağzından çıkan her söz partide bir yasa sayıldı. Düşülen ağır yanlışların bu büyük ve en ağır sorumluluk, tümüyle yönetimin ve özellikle Ulusal Komünistlerin. Browder'in oportünizmin karşısında çok küçük bir azınlık bile bulunmuş olsa, Browder rahatlıkla safdışı edilebilirdi... Ancak bu gelişmelerin baş sorumlusu, bizzat yoldaş Browder'dir... Browder değil de, partinin bir başka yöneticisi Tahran Konferansını bu derece çarpıtmış olsaydı, bunun açıktan açığa oportünizm olarak kabul edileceğini söylemek, kesinlikle abartma sayılmaz. Ne var ki, büyük bir saygınlığı olan ve aşırı yetkilerle donatılan Browder, bu çarpıtmayı zorluk çekmeden yabalamıştır..."⁹²⁾

Browder'in partiyi feshetmesini övücü ve Fransız Komünist Partisindeki tasfiyecilik eğilimlerini olumlu karşılayıcı nitelikte "France Nouvelle"de çıkan bir makaleye cevap olarak "Cahiers du Communisme"nin 1945 Nisan sayısında Jacques Duclos imzasıyla yayınlanan ünlü makale ile ilgili olarak Foster şunları yazar: "Ülkemizde ve yurtdışında cereyan eden olaylar, hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak bir biçimde, Browder revizyonizminin saçma yanlışlarını günden güne daha açık bir şekilde ortaya koyuyordu. Duclos'un mücadelesi olmasaydı, Amerikan Komünistleri partiyi bu siyasi fitnecilikten her halde kurtarırlardı. Ancak, bu güç bir kurtuluş olurdu ve büyük bir olasılıkla parti içinde ciddi bölünmeleri de beraberinde getirirdi..." Duclos'un mektubu," Browder revizyonizminin yenilgiye uğratılmasını büyük ölçüde kolaylaştırmıştır"⁹³⁾

"Daily-Worker"nin 27 Mayıs 1945 günkü baskısında yayınlanan bir makalesinde Browder'in siyasal görüşlerini ele alan Duclos, Browder'in çizgisiyle Foster'in Ulusal Komiteye yazdığı mektubu karşılaştırıyordu. Duclos bu konuda şunları yazıyordu: "Browder ve gözü dönmüş yandaşlarının Marxizmden verdikleri revizyonist ödünlere tanık oluyoruz. Bu revizyonizmin özünde, ABD'nde sı-

⁹²⁾ Betty Gannet : The Essence of Browder Revisionism. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.122.

⁹³⁾ William Z.Foster: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi. International Publishers, New York 1952, S.434.

nıflar arasında uzun süreli bir uzlaşma ve barış, savaş sonrası yıllarında sınıf mücadelesini köreltme ve emekle sermaye arasında uyumlu bir ortam yaratma düşünceleri yatmaktadır..." Duclos bu yazısında, Tahran Deklarasyonunun "çarpıtılarak" sınıfsal bir uzlaşma platformu" gibi gösterilme çalışmasını, Komünist Partinin feshedilmesini sert bir dille eleştiriyor, bu fesih kararının "hiçbir şekilde haklı gösterilemeyeceğini" vurguluyordu. Tam tersine -Duclos'a göre- durum, "güçlü bir Komünist Partisinin varlığını gerektiriyordu" ⁹⁴⁾

Foster, bu makalenin bir şok etkisi yaptığını ve yayınlanmasını izleyen birkaç hafta içerisinde muhalefetin hızla gelişip olgunlaştığını yazar. Yerel örgütlerden Siyasal Komiteye varıncaya dek partinin hemen hemen tümü, artık Browder'in politikasının karşısındaydı. Browder'in sarsılmaz gibi görünen otoritesi kaybolmuştu artık. Ulusal Komitenin 1945 Haziranındaki toplantısında Browder, genel sekreterlik görevinden alındı. Temmuz ayında toplanan olağanüstü kurultayda ise Browder'in Marksist-Leninist çizgiye karşı düşünceleri tartışılarak sert bir dille eleştirildi. William Z.Foster, Eugene Dennis, Robert Thompson ve John Williamson'dan oluşan bir yönetim kurulu seçildi. Daha sonra Browder partiden ihraç edildi.

94) A.g.y., S.435/436

5. ABD KOMÜNİST PARTİSİNİN, AMERİKAN EMPERYALİZMİNİN DÜNYA EGEMENLİĞİNE VE İÇTEKİ GERİCİ GÜÇLERE KARŞI MÜCADELESİ. ABD KOMÜNİST PARTİSİNE UYGULANAN BASKILAR.

Savaşın bitimini izleyen ilk yıllarda Partinin karşı karşıya bulunduğu sorunlar hiç de küçüksenecek türden değildi. ABD'nin -gerçek askeri gerek ekonomik bakımdan son derece gerçekçi temeller üzerine oturtulmuş dünya egemenliği kurma planları her geçen gün daha bir açıklıkla su yüzüne çıkıyordu. 1945 Nisanında yapılan San Fransisco Konferansında Birleşmiş Milletlerin kurulması için olumlu oy kullanan ABD, öte yandan dünya egemenliğini ele geçirme planları peşindeydi.

Avrupa ve Asya'nın büyük bir kısmı harabeye dönmüştü. Büyük banker durumundaki ABD, bir yandan savaş yıllarında daha da büyüyen ekonomik potansiyeline, öte yandan da dünyanın dört yanında üslenmiş askeri birliklerine dayanarak dünyanın kendisine kalan kesimleri üzerine örümcek ağlarını yayma çabasıındaydı. Paktlar, siyasal entrikalar, doğrudan müdahaleler ve "yardım programları" bu ağı daha da sağlamlaştıracaklardı. ABD'nin bu tezgahlarına özellikle engel olabilecek bir tek ülke vardır ki, o da Sovyetler Birliğiydi. Sovyetler Birliği, sadece savaşın asıl yükünü sırtlanan ülke olmakla kalmamış, aynı zamanda Avrupa ve Asya'nın çeşitli ülkelerinin faşizmin boyunduruğundan kurtulmalarını sağlamış ve -komünist partileri ve yurtsever güçlerle dayanışarak- dünya uluslarına yepyeni bir geleceğe götüren yolu göstermişti. Avrupa, Asya, Afrika ve Latin Amerika Ülkelerinin tümünde olduğu gibi, Sovyetler Birliği, ABD'nde de yeniden saygınlık kazanmıştı. Başta ABD olmak üzere birçok dünya ulusunun gözünde oluşan bu yeni Sovyetler Birliği imajı, ne edilip edilip yıkılmaya çalışılacak, açık ve doğrudan bir Sovyet ve komünizm aleyhtarlığı için uygun ortam yaratılacaktı. ABD'nin daha sonraları dünyanın çeşitli yörelerinde yerini sıcak savaşa bırakan soğuk savaş ilan etmesiyle, özellikle 1948'den itiba-

ren böylesi bir ortam doğmaya başladı. ABD, aynı zamanda; savaş yıllarında kurulmuş olan ve Sovyet örgütlerinin de içlerinde sağlam bir yerli bulunan tüm antifaşist örgütlere karşı cepheler oluşturma çabasına girdi. Bunlar arasında Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu ve Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu gibi örgütler de vardır.

İkinci Dünya Savaşı yıllarında ve savaşın bitiminden hemen sonraları, sömürge ve yarı sömürge durumlarındaki ülkeler de dahil, sendika hareketi hızlı büyümüş, 1940-1948 yılları arasında sendikali işçilerin sadece ABD'ndeki sayısı 10 milyondan 16 milyona çıkmıştı. Bunun dışında, uluslararası bir sendika örgütünün kurulması yolunda da büyük çabalar harcanıyordu. Sovyetler sendikalarının ve İngiltere Sendika Konseyinin (TUC: Trade Union Council) girişimleri üzerine Londra, Paris, Washington ve San Fransisco'da bu yolda görüşmelere başlandığında daha savaş bitmemişti bile. CIO da bir dünya kongresinin toplanması amacıyla yapılan hazırlık çalışmalarına katıldı. Wallstreet çevrelerinin sadık uşağı AFL ise, CIO'nun ikili bir sendika (paralel sendika) olduğu bahanesiyle bu çalışmalara katılmayı kabul etmedi. Dahası var: AFL bu kongrenin toplanmasını saboteye çalıştığı gibi, federasyonun kurulmasından sonra da onu yıkmak için tüm olanaklarıyla çabalarda bulundu.

67 milyon üye adına Dünya Sendikalar Konfederasyonunu kurmak üzere 25 Eylül 1945 günü 56 ülkeden gelen 346 delege Paris'te toplandı. 3 Ekim günü tüzük kabul edildi. 13 Aralık 1945'te ise, Amsterdam Enternasyonalı Genel Kurulu çoğunluk kararıyla kendi kendini feshetti. Antifaşist mücadelenin bir sonucu olarak kurulan Dünya Sendikalar Konfederasyonu, uluslararası işçi sınıfının birlik çabalarının bir simgesiydi. AFL dışında kalan büyük sendika federasyonlarının hepsi bu örgüte üye oldular. CIO ile İngiliz TUC'un örgütten çıkması sonucu, 1949'da emperyalistler bu örgütü bölmeyi başardılar. Bir bağımsız Sendikalar Enternasyonalı kurulması yolunda 1947 yılından beri verilen çabalar nihayet 1949 Kasım/Aralık aylarında sonuca ulaştı.

42 ülkeden gelen 900 delege 26 Kasım 1945 günü Paris'te toplanarak Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu kurdular. Kuruluşu izleyen birkaç yıl içerisinde Federasyonun üye sayısı

81 milyon buldu, ancak bu örgüt de Dünya Sendikalar Konfederasyonu gibi bölücülük çabalarına hedef oldu.

Savaş yıllarında oluşan Dünya Gençlik Konseyinin bir uzantısı olarak gelişen ve 64 ülkede 46 milyon genci temsil eden delegeler tarafından 1945 Ekiminde Londra'da kurulan Dünya Demokratik Gençlik Federasyonunu da aynı akibete uğradı ⁹⁵⁾.

CIO'nun kendi içinde meydana gelen değişiklikler, uluslararası nitelikteki örgütlerin bölünmelerinin iç ve dış nedenlerine ışık tutacak niteliktedir. Daha Dünya Sendikalar Konfederasyonuna girilir girilmez CIO içerisindeki sağ güçler, DSK içerisinde kimi pozisyonları tekellerine alma ve konfederasyonun politik çizgisini ABD'nin savaş sonrasıyla ilgili planları lehine değiştirmek amacıyla yönetim organlarını ele geçirme çabalarına girmişlerdi. Bunu başaramazlarsa DSK'nu bölme operasyonuna girişecekler, yani konfederasyondan ayrılmakla kalmayıp, çok sayıda sendikayı da konfederasyon dışına çekerek en başta Sovyet sendikalarını yalnız bırakacaklardı.

Ne var ki, 1946 yılında yapılan 8. konfrede bir milyon üyesi bulunan CIO'nun yönetim kademelerindeki sol grup, bu hesapları engellemeye yetecek kadar güçlüydü. Dış politika konusunda alınan bir kararla, "ABD'nin Üç Büyüklerini birliğini bozabilecek herhangi bir ittifak veya bloka katılması yolundaki her türlü öneri reddedildi".

16 Mart 1947 günü Başkan Truman, Sovyetlerin Avrupa'daki etkisini azaltma ve ABD'nin Yakın ve Orta Doğu ülkelerine nüfuz etmesini sağlama amacına yönelik programını açıkladı. 1947 Temmuzunda ise, "savaşta tahribat gören ülkeler" için yardım öngören plan, Dışişleri Bakanı Marshall tarafından kamuoyuna açıklandı. 26 Haziran'da ulusal güvenlik yasası kabul edilerek Milli Güvenlik Kurulu kuruldu. Bu komünizm ve Sovyet aleyhtan tezgahları tamamlayan daha başka önlemler de vardı: 400.000 kömür madeni işçisinin grevi kanlı bir şekilde bastırıldı ve 1946 Mayıs ayında Truman, ulusal düzeyde greve gittikleri taktirde demiryolu işçilerinin karşısına ordu birliklerini çıkarma tehdidinde bulundu. Bu gelişmeleri, sendikal

⁹⁵⁾ Krş. a.g.y., S.447-448.

hakların kısıtlanması amacına yönelik 200 kadar yasa tasarısı izledi.

1946 yılında, Teksas milletvekili Martin Dies başkanlığında 1938'de kurulan Amerikan Aleyhtarı Faaliyetleri İnceleme Komisyonu sürekli organ olarak onaylandı. ABD'ndeki ticari faaliyetlere zarar verdikleri kabul edilen grevleri yasaklayan Hobbs Yasası kabul edildi, fiyat kontrolleri kaldırıldı. Bunlara paralel olarak, asgari ücretin artırılması, devlet güvenceli sağlık yardımları ve işsizlik yardımlarında tek tip uygulama (26 hafta, hafta başına 25 dolar) isteyen yasa tasarıları reddedildi. Her eyalet, kendi takdirince hareket edecekti.

1947 yılında Adalet Bakanı Clark, 90 örgütü kapsayan ilk kara listesini hazırlayarak bu listeye aldığı örgütleri kriminal olarak nitelendi. Bunu, sendikalara karşı çok sert önlemler getiren Taft-Hartley Yasasının (İş Yönetimi Yasası) kabulü izledi.

1947 Ekim ayında CIO'nun 9. kongresi yapıldı. Kongrede, Truman'ın işçilere hitaben kaleme aldığı bir mektup okundu. Truman, işçilere, "yurtdışında açlık tehlikesiyle karşı karşıya bulunan insanları beslemek" için hükümetçe girilen çabalara tam destek sağlama çağırısında bulunuyordu. Bu kongrede çağırılı bulunan Dışişleri Bakanı George Marshall da bir konuşma yaptı. Marshall bu konuşmasında, dış politikada izlenecek çizginin belirlenmesinde ve özellikle uygulanmasında işçilerin büyük bir rol oynayacaklarını vurguluyor, ABD'nin karşı karşıya bulunduğu yeni sorunların gereğince çözümlenebilmesini sağlamak için üretimin artırılması çağırısında bulunuyordu. Kongrede alınan bir kararda, savaşta yıkıma uğrayan ülkelerde yaşayan ulusların yardıma gereksinimleri olabileceği virgüldü ve CIO, bu karar gereğince, savaş sonrası kalkınma çabalarını içeren "yapıcı programı" destekledi. Sovyetler Birliği ve halk demokrasisiyle yönetilen ülkelere karşı uygulanan ambargonun ise hiç sözü edilmiyordu. ABD'nin atom tekelini Sovyetler Birliğine karşı bir santaj aracı olarak kullanma ve komünizme karşı bir ittifak kurma çabaları da hasıralı edilmmişti. Sol güçleri yatıştırma amacıyla karar metnine sadece bir ek madde konulmuştu. Bu ek maddeye göre, çeşitli ülkelere yapılması düşünülen yardımlar, hiçbir şekilde bu ülke uluslarının haklarını çiğnemek ve bu ülkelerde işsa-

vaş çıkartmak için kullanılmayacaktı.

6 Aralık 1947 günüydü, CIO Genel Başkanı Philip Murray, "Amerika'nın Sesi" radyosuna verdiği bir demeçte Marshall Planı'nın sendikaca destekleneceği yolunda güvence verdi.

1948 yılı sonbaharında yapılan 10. CIO kongresinde 50 delegé Marshall Planı aleyhine oy kullanacaklar ve Sovyetler Birliğine karşı uygulanan soğuk savaşın sürdürülmesine ve sendika temsilcilerinin Wall Street ve Marshall Planını yönetmekle görevli askeri çevrelere danışmanlık yapmalarına karşı çıktılar.

1949 yılı Nisanında Washington'da Kuzey Atlantik Pakti imzalandı. Bunun hemen ardından, Mayıs ayında CIO yöneticileri sözde Avrupa'ya Doğudan gelebilecek bir saldırı tehlikesine karşı NATO'nun kuruluşunu yerinde bir önlem olarak kabul ettiklerini açıkladılar. CIO yöneticileri, Marshall Planı Yönetimine katılarak ABD emperyalizminin hizmetine girdiler ve diplomatik misyonlarda görev aldılar. Truman ve Marshall planlarının, 1948 yılı seçimlerinin Amerikan tanklarıyla demokratik seçimleri önleyerek ABD'ne yararlı hizmetler sağladığı Yunanistan örneği bunlardan biridir. ABD büyükelçiliklerinde sendika ataşelikleri açılmasından sonra AFL ve CIO arasında bir işbölümüne gidildi. Böylelikle, en başta Latin Amerika olmak üzere, Fransa ve İtalya'daki sendika hareketleriyle yakından ilgilenme olanakları yaratıldı.

1948 yılı Martında, Marshall Planı kapsamına giren ülkelerin sendikaları bir konferansta bir araya geldiler. CIO da bu konferansa katılmakla birlikte Dünya Sendikalar Konfederasyonundan çıkmayı kabul etmedi. Çünkü onun bu örgütün dışında kalması demek, Çekoslovakya, Macaristan vb. gibi ülkelerdeki ilerici sendikalar üzerindeki her türlü etkinlik şansını yitirmesi demekti.

Dünya Sendikaları Konfederasyonunun 1948 Nisanında Roma'da yapılan bir genel kurul toplantısında söz alan CIO temsilcisi Carey, Avrupa'nın yeniden kurulması konusunda CIO'ya savaş açtığını söylüyordu. CIO'nun Sovyet aleyhtarı propagası giderek yoğunlaştı. Carey, DSK'ndan çıkma tehditleri savuruyordu. Sonuçta, 1949 Mayıs ayında Yürütme Kurulu, CIO'nun DSK'ndan çıktığını açıkladı ve CIO'ya bağlı tüm örgütler de bu karara uymaya çağırdı.

Bunlar olup bittiği sırada, 1947 yılından başlamak üzere ilerici

CIO yöneticileri çeşitli baskılar altına alınmaya başlanmıştı. Gangster yöntemlerinden bile geri durulmuyordu. 1949 yılı sonbaharına gelindiğinde kampanya artık doruk noktasına ulaşmıştı. DSK'nu destekleyen ya da Marshall Planı, Truman Doktrini ve Atlantik Pak-tını eleştiren ve bunlara karşı olduğunu söyleyen, Sovyetler Birliği ve halk demokrasisiyle yönetilen ülkelere sempatilerini açığa vuran ve dünya barış hareketine, örneğin Stockholm Çağırısına ve Kore Savaşı aleyhinde önlemlere katılan sendika yöneticileri ve sendika örgütleri disiplin cezalarına çarptırılıyordu. Bunun sonucu da, doğal olarak, sendika yöneticilerinden Komünist Partisi üyesi olduklarına dair yazılı bildirimde bulunmalarını isteyen ve komünistlerin sendikalarda herhangi bir şekilde görev almalarını yasalyana Taft-Hartley Yasasının kabul edilmesi oldu. 31 Ekim 1949'da, bir tüzük değişikliği dolayısıyla CIO Yürütme Kurulu, "Komünist kontrol altında" bulunan her örgütü ihraç edebilme hakkını elde etti. Bunun hemen ardından onbir sendika birliği ihraç edilerek paralel sendikalar kuruldu. Bunlardan ilki UE (Birleşik Elektrik İşçileri Sendikası) idi. CIO'nun üye sayısı altı milyon iken 1945'te dört milyona düştü. Artık AFL ile birleşmek için ortada hiçbir engel kalmamıştı⁹⁶⁾.

Savaş sonrası yıllardaki kitle hareketlerinin çekirdeğini, Avrupa ve Asya'daki direniş mücadelelerinin önderliğini yüz akıyla gerçekleştiren ve büyük bir saygınlık kazanan komünist partileri oluşturuyordu. Komünist partileri sadece üye sayısı bakımından büyümekle sadece örgütsel açıdan saflarını sağlamlaştırmakla kalmıyorlar, aynı zamanda özellikle politik bakımdan da gözle görülür bir biçimde olgunlaşıyorlardı. Sovyet ordusu, kurtarma hareketini Berlin'e kadar sürdürdü. Kurtarılan ülkelerin komünist partileri, direniş hareketlerinin ve benzeri ilerici hareketlerin de desteğiyle uluslarını yerli ve Alman faşistlerinden kurtararak yeni bir toplum düzeni kurmaya başladılar. Doğu Avrupa'da olduğu gibi Asya ülkelerinde de halk demokrasisi kuruldu.

Buna karşılık, Yunanistan'da, yerli ve Alman faşistleri ülkeden

⁹⁶⁾ Krş.W.P.Androsow: Tekelci Devlet Kapitalizmi Koşulları Altında ABD Sendikaları, Nauka Yayınevi Moskova 1971, S.184 vd. (Rusça)

kovan Yunan halkının son derece sağlam örgütlü direnişine rağmen İngiliz askeri birliklerinin yardımıyla monarşi yeniden kuruldu.

İtalya ve Fransa'da komünistler çok etkiliydi. Savaş sonrası yılların ilk hükümetleri kurulurken komünistlerin gözardı edilmesi mümkün değildi. Almanya'yı bölmeyi başaran ABD, İtalya ve Fransa'daki açlık, yokluk ve ekonomik yıkımdan yararlanarak, ne türden olursa olsun yardımda bulunmaya koşul olarak komünistlerin hükümetlerden uzak tutulmalarını istedi ve bunda da başarılı oldu.

Her türlü amborgoya ve atom savaşı tehditlerine rağmen ABD, Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerimizdeki toplumsal ilerlemelere engel olamadı. Tersine, halk demokrsileri SSCB etrafında daha sıkı bir şekilde kenetlendiler ve onların sosyalizmin temellerini atmaya başlamalarıyla birlikte sosyalist devletler topluluğu oluşmaya başladı.

ABD Komünist Partisinin 1945 Temmuzunda toplanan XIII. kurultayında ABD emperyalizminin oynadığı rol şu şekilde değerlendiriliyordu: "...Amerikan emperyalizminin en saldırgan kesimleri, politika ve ekonomide bir dünya egemenliği kurma çabasıındalar... Tekelci sermayenin gerici politikası ve tekelci sermayeye bağlı gerici güçler durdurulamaz ve yenilgiye uğratılmazlarsa, ABD ve tüm dünya, ABD'ndeki gericilik ve faşizmin giderek tırmanması sonucunda yeni yeni saldırılar ve savaşla yüzyüze gelecektir"⁹⁷⁾. Genel Sekreter Eugene Dennis başkanlığında toplanan Ulusal Komite ise 1945 Kasımında şu açıklamayı yapıyordu: "Amerikan halkı, mücadelesini şimdiye kadarkinden çok daha güçlendirmeli ve yoğunlaştırmalı, Tafts, Hoover, Du Pont ve Hearst'i başlıca hedef bilmeli, ama aynı zamanda emperyalist dış politikasının doğrudan doğruya sorumlusu olarak Truman yönetiminin yakasına yapışmalıdır"⁹⁸⁾

Truman'ın "halkın sevgilisi" olabilmek için her türlü çareye başvurduğu ve savaş yıllarında geçerli olan grev yapmama ilkesini savaş sonrası için de geçerli kılarak "sınıflararası uzlaşma" politikası uygulama çabalarına girdiği düşünülecek olursa, bu açıklamaların önemi kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Bu konuda özellikle

⁹⁷⁾ Krş. Daniel Rubin: Communist in the McCarthy Era. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.132.

⁹⁸⁾ A.g.y., S.73.

AFL'den kaynaklanan yanıltmacalar ise büyük boyutlara ulaşmıştı.

1945 yılındaydı, ekonomide yapılan sözde değişiklikler üzerine ve binlerce askerin ülkeye dönmesinden sonra işsizlik hızla artınca, fabrikalarda toplu işten çıkarma tehditleriyle sürekli çalışma zorunluluğu konuldu. Bunun üzerine ilk büyük grevler patlak vermeye başladı. 1946 yılında yapılan 4985 greve toplam 4.600.000 işçi katıldı. Grevdeki şçiler, ülkeye dönen ve çoğunun sırtında hâlâ üniforma bulunan işsiz askerler tarafından desteklendiler. Grevler 1948'e kadar sürdü. Toplam 8.730.000 işçinin katıldığı bu grevler sonucu, 1946-1948 yılları arasında 148.7 milyon iş günü kaybedilmişti.

Bu müdahaleler ve Komünist Partisinin bu mücadelelerdeki rolü ile ilgili olarak Jack Stachel 1946 Martında şunları yazıyordu: "Grevci işçilerin zaferini perçinlemede komünistlerin hemen her yerde katkıları büyük oluyor. Tüm işçi hareketlerinin ve Amerika'nın işçi hareketinin ve Amerika'nın tüm ilerici güçlerinin geleceğini içine alacak bir zafer bu." Gerek grev gözcülüğünde olsun, gerek grevcilere sağlanan desteği örgütlemeye, para ve yiyecek yardımı toplamada ya da sendikalarla dayanışma gösterilerinde olsun, her yerde ve her zaman komünistlerin etkin olduğu görülüyor. Komünistler, grevcilerin birlik ve beraberliği için yaptıkları çalışmalarla, provokasyonları püskürtme çabalarıyla ve sendikaların saflarına yeni yeni savaşçılar katarak kitlelerin saygınlığını kazandılar, etkileri yeniden arttı. AFL ve CIO'nun sağcı yöneticilerin her türlü iftiralılarına karşın, kaybedilen pozisyonları yavaş yavaş ve birbiri ardından geri aldılar. 1947 yılının ilkbahar ve yaz aylarında çelik, otomobil, elektrik, tarım makinaları işkollarında çalışan yaklaşık iki milyon işçinin gittikleri grev, 23 Haziran 1947'de Taft-Hartley Yasasının kabul edilmesini engelledi. Bu yasanın tek amacı toplu grevlerin bastırılmasını sağlamak değildi. İşçi sınıfının örgütlerini de karşısına alıyordu. Bu yasa, sendikalara üye olabilme koşulları, sendikalarından ihraç, sendika organlarının seçimi ve harcamalar konusunda hükümler getiriyordu. Fakat bu yasayla komünistlere ve diğer ilerici güçlere vurulan asıl darbe, bütün sendika yöneticilerinin "Ulusal İş İlişkileri Kurulu"na yazılı bir bildirimde bulunarak Komünist Partisiy-

le hiçbir ilişkileri bulunamadığına dair açıklama yapmak zorunda bırakılmalarıydı. Yasanın bu hükmüne aykırı hareket edenler için 10 yıla kadar hapis öngörülüyor, bu bildirimde bulunmayı kabul etmeyenler ise toplu sözleşme görüşmelerine katılma haklarını otomatikman yitiriyorlardı. Bir fabrikaya sadece sendikali işçilerin alınmasını ön görev "kapalı fabrika" (Closed-Shop) ilkesi ve dayanışma grevleri yasaklandı. Sendikalar için, greve gitmeden 60 gün önceden grevi işverene haber verme zorunluluğu getirildi. Yasayı hazırlayanlardan biri olan F.Hartleys'in sözlerine göre, grev hakkına kapitalist toplum düzeninin çıkarlarına uygun hukuki yorumlar getirebilmek için her türlü çareye başvuruldu. Politik mücadeleye katılmak (grevde politik istekler dahil) yasaklandı. Başkanın "Ülkenin güvenliği ve ulusal çıkarların" tehdit altında olduğu kanısına vardığı taktirde isteği her grevi 80 gün (tavsatma dönemi) erteleyebilmesi olanağı sağlandı. Bunun anlaşılmayacak yanı yoktu: Grevcilerin safalarını bölüp direnen işçileri işten çıkartmak için işverene zaman kazandırılmak isteniyordu. Devlet memurlarının grev yapmaları yasaklanmıştı. Bunun dışında "milletin selameti"ne zarar verebilecek her grev yasaktı. Bir başka deyişle, Amerikan anayasası çiğnenerek açıktan ve doğrudan doğruya kaba kuvvetle yürütülecek bir kölelik için gerekli yasal düzenlemeler hazırды.

"Bill of Rights" adıyla bilinen "Anayasanın Değiştirilip Düzeltmesine dair madde"nin 1 numaralı ekinde öz olarak şu sözler yer almaktadır: Konuşma özgürlüğünü, basın özgünlüğünü ve halkın barışçı yollarla toplanma ve yolsuzluk ve düzensizliklerin giderilmesi için hükümete başvurma hakkını kısıtlayıcı hiçbir yasa, kongrece kabul edilemez. Ne var ki, anayasa güvencisi altındaki bu hak, Taft-Hartley Yasasının yürürlüğe girmesinden sonra 20 yıl içerisinde 29 defa ihlal edilmiştir. Bunun yanı sıra, 146. maddesi yeni yeni yasalara temel oluşturunuyordu. Bu maddede mealen şöyle denilmektedir: Bu yasa, yasalarda geri olmasına rağmen, işe almalarda sendika üyesi olma koşulunu öngören sözleşmelere hiçbir şekilde uygulanamaz. Bu madde uyarınca, toplam işgücünün yüzde 37,5'unun toplandığı 19 eyalette çalışma hakkıyla ilgili bir yasa çıkarıldı. Bu yasanın getirdiği hükümlere göre, hiçkimsenin geçimini sağlamak için çalışmasına engel olunamayacaktı. "Anti-Grev Yasası" olarak bi-

linen bu yasanın amacı grevleri yasaklamak, toplu sözleşmeleri geçersiz kılmaktır. İşçinin sahip olduğu siyasal görüşler, ırkı ve dini gibi nedenlerle işyerinde açıktan açığa ayrıca haklı işlem görmesi bir ya-sayla güvence altına alınmış oluyordu. "Ulusal İş İlişkileri Kurulu" sendikaların adaletsiz uygulamalarını denetleme konusunda ge-niş yetkilerle donatıldı.

Komünist Partisinin bu gelişmeler karşısındaki tepkisi, Partiye sendikalar konusunda düşen görevleri içeren ve işletme hücrele-rinin yeniden kurulabilmesini sağlamak amacıyla parti çalışmalarının fabrikalar üzerinde yoğunlaştırılmasını öngören bir karar olmak ol-du.

1948 Eylül'ünde hazırladığı "Yoğunlaştırma Politikamızın Özü" adlı makalesinde Henry Winston şunları yazıyordu : "Yoğun-laştırma politikamızı anlayabilmek için, önce, işçi sınıfına ve tümüyle ülke yaşamına göre temel endüstrilerde çalışan işçilerin oynadıkları rolü kavrayabilmek gerekir. Toplu üretim süreci içerisinde birlik, or-tak eylem ve dayanışmanın ne kadar gerekli olduğunu öğrenenler, Lenin'in de kanıtladığı gibi dev fabrikalarda çalışan ve sayıları onbin-lelerle ölçülen bu işçilerdir. İşçi sınıfının bu kesimini gerçek anlamda seferber etmeksizin, işçilerin askere alınmasını önlemek, medeni hakları savunmak, savaş ve faşizme karşı başarılı bir mücadele ver-mek, böyle bir mücadeleyi planlayıp örgütlemek olanaksızdır. Ve doğaldır ki, işçi sınıfının bu kesiminin çoğunluğunu kendi safımıza çekemediğimiz sürece Amerikan işçi sınıfını sosyalist çizgiye geti-rebildiğimizi de söyleyemeyiz. Partimize bu bilincin tümüyle ege-men olması zorunludur.

İkinci olarak, eğer işçi sınıfının tümünü harekete geçirmek isti-yorsak, yoğunlaştırmaya gidilecek noktalarda sağlam bir taban gü-vence altına alınmalıdır... Bu anahtar endüstriler içerisinde, kent-de, fabrikalarda ve işletme birimlerinde bir yoğunlaştırma politikası izlemeli, düşük ücretli işçilerle niteliksiz işçi ve çırakları özellikle gö-zönüne almalıyız...

Üçüncüsü, yoğunlaştırma politikamızın amaçlarına ulaşabil-mesi için Partimizin tam anlamında seferber edilmesidir. Somuta in-dirgeyecek olursak, parti örgütünün bütün birimleri, yoğunlaştır-ma noktalarındaki çalışmalara katılmalı, bu çalışmaların sorumlulu-

ğunu üstlenmelidir. Bu kitle örgütlerindeki, sendikalarındaki vb. komünistler, bu örgütlere yoğunlaştırma politikasının neden zorunlu olduğunu anlatma çabası içinde olmalıdırlar.

Dördüncü nokta da şudur: Ulusal düzeyde ve eyaletler düzeyinde, Parti, planlama ve yönetimi elinde bulundurmalı, uygulamayı sistemli bir şekilde denetlemelidir. Siyasal ve örgütsel sorunlar tartışılmalı, uygulamanın başarı şansının ne olduğu saptanmaya çalışılmalıdır." 99

Bu sadece sendikalar aleyhindeki yasalara değil, aynı zamanda sendika yöneticilerince girilen "sınıfsal uzlaşma" kuramlarını diktirme çabalarına ve örgütlenme haklarını savunan grevci işçileri karışına alan açık ihanete verilmiş bir yanıtı. CIO'nun teslim oluşuna verilmiş bir yanıtı bu. Sendika patronlarının çoğu, soğuk ve sıcak savaş taraftarlarının safına geçmişlerdi. Komünist Partisi, ABD emperyalizminin karanlık emellerini gerçekleştirmesine engel oluyordu. Nitekim çok geçmedi ki, Parti aleyhine yeni bir yıldırma kampanyası başladı. Kriminal sendika yasaları, casusluk yasası ve Smith Yasası türünden eski yasaların hepsi yeniden gündeme getirildi. Bunlara daha başka yasalar da eklenecekti. 1950 yılında, yani Kore Savaşının başladığı ve Atlantik Paktının bir yaşını doldurduğu yıl, ülkenin iç güvenliğini sağlayacağı söylenen Mc Carran-Wood Yasası (Internal Security Act) kabul edildi. Bu yasaya göre Komünist Partisi bir "kompla örgütü"ydü, "Sovyetler Birliği'nin ajanı" ydı ve ABD'nde totaliter bir rejim kurma, Amerikan demokrasisini yıkma çabasıındaydı. "ABD"ni Amerika aleyhtarı yıkıcı faaliyetlerden korumak" amacıyla komünist örgütleri hedef alan bu yasayla, hangi örgütlerin komünist cephe örgütü sayılacağını belirleyen kriterler getiriliyordu. Adalet Bakanlığı ve Yıkıcı Faaliyetleri Kontrol Dairesi istedikleri gibi yorum yapma olanağına sahiptiler. Bu nedenle, bu yasanın her türlü barış örgütüne ve derneklere uygulanması zor oldu.

Komünist Partisi ile birlikte bütün komünist örgütler ve bunlara üye olanlar için polise bildirimde bulunma zorunluluğu getirilmişti.

99) Henry Winston: On our Concentration Policy (Özet). Political Affairs (New York) Eylül 1945.

Buna uymayanlar 10 000 Dolar para cezası veya beş yıla kadar hapis cezasına (ya da bu cezaların her ikisine birden) çarptırılacaklardı. Hiçbir komünist, Komünist Partisine sempati duyan hiçkimse resmi dairelerde, orduda ve Pentagon hesabına çalışan fabrikalarda görev ve iş alamayacaktı. ABD devlet başkanının "kritik durum" ilan etmesi halinde ise toplama kampları öngörülmüştü". Nitekim bu kamplar kurulduğu gibi, bir de 1952 yılında Mc-Carren-Walter Yasası (Göçmenler Yasası) çıkarılmıştı.

Truman başkanlık görevini Eisenhower'e devrettiğinde bir başka yasaya sıra gelmişti: Brownell-Butler Yasası (Cummunist Control Act). Bu yasa, sadece Komünist Partisi, komünist cephe örgütleri ve komünist faaliyetler aleyhinde hükümler getirmekle kalmıyor, aynı zamanda Adalet Bakanlığının kanısınca komünistlerin elinde sayılan sendikal hareketi de hedef alıyordu. Bu tür sendikalar, kendi üyeleri ya da daha başka işçi grupları adına görüşmeler yapma, şikayetlerde bulunma vb. gibi haklarını yitiriyorlardı. O kadar ki, gerici AFL-CIO yöneticileri bile, bir işveren örgütü olan Nation Manufactures Association ve Ticaret Odasının (Chamber of Commerce) işçi sınıfına karşı uzun süreden beri planladığı örgütlü bir saldırı saydıkları bu yasayı açıktan açıkça desteklemekten çekiniyorlardı.

Aynı yıl, Anayasanın bir başka maddesi daha yürürlükten kaldırıldı: Bu, "ne türden olurska olsun, bir ceza davasında hiç kimsenin kendi aleyhine ifade vermeye zorlanamayacağı"nı öngören "insan hakları"yla ilgili 5. maddeydi. Sonra, sözde var olan "dokunulmazlık" kaldırıldı. Tezgahlanmak istenen oyun şuydu: Komünistlerin içinden bir kişi ifadeye zorlanırsa, Partinin geri kalan üyeleri de bu ifadeye dayanılarak sanık sandalyesine oturtulabilecekti. 25 Ağustos 1954 günlü "New York Times"a verdiği bir demecinde, Eisenhower, bu yasanın komünizm tehlikesinin yokedilmesi doğrultusunda yararlanılabilecek son derece etkin bir silah olduğunu söylüyordu.

ABD Komünist Partisi örgüt Sekreteri Daniel Rubin'e göre herşey tek çizgide geliyordu. Emperpalist çevrelere göre" Komünist Partisi, özde saldırgandı, yıkıcıydı, antidemokratikti. Sovyetler Birliği, dünya uluslarının isteği hilafına işgalcilik veya yıkıcılık

yaparak dünya egemenliği kurma amacını güdüyordu. ABD Komünist Partisi ise bu komponun bir parçasıydı ve emirlerini Moskova'dan alıyordu. Bu partinin üyelerinin ajan ve sabotör olmaları mümkündü"¹⁰⁰⁾.

Burada şu soru akla gelebilir. Komünist Partisinden neden bu kadar korkuluyordu? Partinin budenli baskılarla karşı karşıya bırakılmasının nedeni neydi? Küçük bir parti olduğuna göre niçin bu kadar uğraşılıyordu bu partiyle? Ne var ki Partinin sayısal gücü değildi önemli olan. Bu parti, barış için ve ABD emperyalizminin tezgahladığı planlara karşı tutarlı mücadele veren tek örgüttü. Asıl önemli olan, Partinin sahip çıktığı fikirlerin gücüydü, demokrasiyi savunmada ortaya koyduğu güçtü. Parti, 1948 seçimlerinde çalışmalarını barış için mücadele üzerinde yoğunlaştırmıştı. Bu seçimlerde Parti "Barış özgürlük, refah" parolasıyla ortaya çıkan üçüncü ve yeni bir parti olan İlerici Partinin (Progressive Party) adayı olan o zamanki ABD Başkan Yardımcısı Henry A.Wallace'ı (Alabama valisi Wallace ile aynı kişi değildir!) destekledi. Gerek Komünist Partisinin bu desteği, gerekse bir dizi ilerici sendikadan gördüğü yardım sayesinde bu parti, 45 eyalette seçim listelerine girmeyi başardı. 549.000 üyeli yedi sendika, bu partiyi destekleyici nitelikte açıklamalarda bulundu. 873.000 üyeli diğer beş sendika ise bu partiyi aktif olarak destekleyeceklerine dair söz verdiler. Sonuçta, Sovyetler Birliği ile Birleşik Devletler arasında işbirliğini savunam Wallace toplam 1.158.000 ay aldı. Wallace daha sonraları gerçi seçim öncesi çizgisinden giderek ayrıldı ve Komünist Partisi ile Sovyetler Birliğinin karşısında yer aldı. Ancak onun aldığı bu oylar, onun kişiliğinden çok barış için verilmiş oylar niteliğindedir.

Gus Hall Partinin XV. Kurultayında yaptığı bir değerlendirmede, "kitlelerin , bu iki parti komedyasının saçmalığını ve bağımsız bir siyasal hareket için işçi sınıfına dayalı bir güç gerektiğini tecrübeleriyle öğrenemediler. Kitleler, İlerici Partide (Progressive Party) uygulama açısından şansı olan bir seçenek görmüyorlardı..."¹⁰¹⁾.

¹⁰⁰⁾ Daniel Rubin: Communist in the Mc Carthy Era. Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.131

¹⁰¹⁾ A.g.y., S.140

Bunun yanı sıra çok kişiler vardır ki, bu Partiye oy verdikleri takdirde oylarının boşa gideceği düşüncesiyleydiler. Bununla ilgili olarak bu dönemin olaylarını unutmamak gerekir. Kısaca özetleyecek olursak: Truman doktriniyle Yunanistan'da demokrasi çökertilmek isteniyordu. Orta-Doğuda yayılabilmek için Suudi Arabistan'la anlaşma yapılmış, (gelecekte oynayacağı rol o zamanlar henüz açık açık belirlenmemiş olmakla birlikte) İsrail devleti kurulmuştu. Fransa ve İtalya'da komünistleri hükümetlerin dışında bırakabilmek için Marshall Planı ekonomik araç olarak devreye sokulmuştu. Almanya bölünmüş, Avrupa'daki sosyalist ülkelere karşı bir üs olarak kullanılmak üzere müttefik sayılan emperyalist Alman devleti palazlandırılmaya başlamış, sonuçta Berlin krizi patlak vermişti. Dünyanın her yanında askeri üsler kurulmuş, NATO ve SEATO ile bunlara benzer emperyalist askeri ittifaklar oluşturulmuştu. İran ve Endonezya'daki İngiliz ve Hollandalı müstemlekecilere silah yardımları yapılmış, Çan Kay Şek'e askeri yardım sağlanmış ve 1950 Temmuzunda, Truman'ın yeniden başkanlığa seçilmesinden sonra Kuzey Kore işgal edilmişti. Bütün bunlar, Sovyetler Birliğini tümüyle bir çember içine almaya ve ona saldırıya yönelik hazırlık niteliğinde atılmış adımlardı. Nükleer silahları tekelinde bulunduran ABD, bu amaçlarının gerçekleşeceğinden emindi.

Dışa karşı saldırı hazırlıklarına paralel olarak, içeride de bu tür girişimlerden geri durulmuyordu. 1948 yılı Mayıs ayında, senatör K.Mundt ve senatör Richard Nixon, Komünist Partisinin yasaklanması amacıyla yasa tasarılan getirdiler. Ne var ki, hükümet çevreleri başka görüştüler: Daha önce de belirttiğimiz gibi, bu çevreler, aynı amaca bir dizi yasa çıkararak ve aşamalı olarak ulaşmak istiyorlardı.

Partiye ilk darbe 1947 yılında vuruldu. O zamanlar Komünist Partisi Genel Sekreteri olan Eugene Dennis, Amerikan Aleyhtarı Faaliyetleri Araştırma Komitesi karşısına çıkarıldı. İfade vermeyi kabul etmemesi, Parti üyelerinin listesini bu komiteye vermemesi, üyelerle Parti arasındaki ilişkiler konusunda konuşmaması ve "Kongreye hakaret" gerekçesiyle mahkemeye verilerek tutuklandı.

Smith Yasası hükümleri uyarınca ilk tutuklamalar 1948'de baş-

ladı ve 18 davada 108 yoldaş çeşitli cezalara çarptırıldı. Bunları, Partinin orta düzeydeki kadrolarına karşı yürütülen davalarla ilerici sendika yöneticilerini hedef alan kovuşturmalar izledi. Toplam 150 yoldaşımız 2-8 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı. Sadece 114 yoldaşa verilen hapis cezalarının toplam 456 yılı buluyordu. Dennis'in tutuklamasından sonra, o salıverilinceye kadar Ulusal Sekreterlik görevini Gus Hall üstlendi. Ne var ki daha 1948 Temmuz ayında Gus Hall ile birlikte Genel Sekreter Dennis, Genel Başkan William Z. Foster, Örgüt Sekreteri Henry Winston, Sendika Sorunları Sekreteri John.B. Williamson, Eğitim Sekreteri Jakob Stachel ve bunlar dışında altı yoldaş mahkemeye verildiler. Bunlar arasında, Williamson ve daha başka yüzlerce yoldaşımız gibi Göçmenler Yasasına aykırı hareket gerekçesiyle sınır dışı edilen seçkin sendika yöneticisi Irving Potsh da vardı. Angelo Herndon'u yılmadan savunan Benjamin J. Davis ve eyalet örgüt sekreterleri Carl Winter ve Bob Thompson da bu terör dalgasının kurbanları arasındaydılar. Thompson tutuklu bulunduğu hücrede bir kışkırtıcı ajan tarafından dövülerek ağır bir beyin travması geçirdi. Ancak o, buna karşın, salıverilişinden bir yıl sonra, yani son derece kritik yıllar olan 1956 ve 1957'de var gücüyle Parti için çalışmaktan geri durmadı. Daha sonra Thompson, "devlet memurlarına hakaret" gerekçesiyle yeniden iki yıl hapse mahkum edildi. Henry Winston da Amerikan sınıf hukukunun kadrine uğradı. Bir beyin tümöründen hastayken bile kendisine hiçbir yardım yapılmadı. Başlatılan bir protesto dalgası üzerine bir hastaneye kaldırıldığında, kör olmaktan kurtarılabilmesi için artık çok geç kalınmıştı. Bir başka kurban da, "İsyancı Kız" adlı kitabı ve mapusane yaşamını konulayan öyküleriyle ünlü Elizabeth Gurley Flynn'di. Sağlam komünistlerin bir listesi istense daha da uzatılabilir. Kişilerin yanı sıra, ilerici örgütler de bu terörün hedefi olmuşlardı. Başsavcılığın listesinde 240, Amerikan Aleyhtarı Faaliyetleri Araştırma Komitesinin (HUAC) listesinde ise 508 örgüt vardı bu türden. Fabrikadaki işinden çıkarılması için bir işçinin Stockholm Çağrısı için imza toplaması yetiyordu. İlerici aydınlar tutuklanıyor, İspanyol halkının mücadelesine katılanlar ve Afro-Amerikalıların haklarını savunan herkes terörün boy hedefi oluyordu. Afro Amerikalıların karşılaştıkları baskı ve terör konusunda Gus Hall şunları yazar:

"Siyahların ulusal kurtuluş hareketini aktif olarak desteklemeksizin barış, demokrasi, eşitlik ve ekonomik güvenceler için etkili ve tutarlı bir mücadele vermeye olanak yoktur... Gericilik ne zaman ayağa kalksa, ilk ve en sert saldırıların siyahlara yöneltiyor. Irkçılık ve Şovenizm, halkı bölmek isteyen gericilerin baş silahlarıdır..."¹⁰²⁾ Kurbanlar listesinde, 84 yaşındayken tutuklanan Du Bois'ı da unutmamak gerekir. Tüm yaşamını, halkının Birleşik Devletler yurttaşlığında insanca yaşabilmesi için girdiği mücadeleye adanmış Du Bois, hapisten çıktıktan sonra Komünist Partisine üye oldu. Afrika konusunda yaşam boyunca düşlediği ansiklopediyi çıkarmak amacıyla Ghana'ya gitti. Darbe, onun ölümünden sonra gerçekleşti. Ancak sağ güçler, onun çalışmasının ürününe de el attılar.

Peekskill'de yapılan bir barış niteliğinde şarkılarıyla kitleleri coşturan Paul Robeson da bir faşist saldırının kurbanı oldu. Mitinge katılanların uyanık davranmaları nedeniyle bu saldırı amacına ulaşamayınca, Robeson, şarkı söylemesi ve kitleler karşısına çıkması yasaklanarak en duyarlı yannından vuruldu.

Ku-Klux Klanı ve "Beyaz Yurttaşlık Komiteleri" yeniden eylemlerine başladılar, etkilerini Birleşik Devletler çapında genişlettiler: Gündemde artık linç vardı. Dünyanın dört yanından milyonlarca insanın üç yıl boyunca hayatlarını kurtarmak için mücadele verdikleri Rosenberg'lerin 1953'te idam edilmeleri de bu zamanlara rastlar. Bu yıllar, sadece Partinin değil, aynı zamanda burjuva-demokratik kuruluşların ve anayasanın kurtarılması için verilen çetin mücadelelerle dolu yıllardır. Politik yaşamda daha da sağa kaymayı sağlamak için, Truman ve Acheson'a bile "komünizm sempatisasyonları" denilmekte, Demokrat Parti 20 yıldır bir ihanet içerisinde olmakla suçlanmaktaydı. Daniel Rubins, Amerikan Aleyhtarı Faaliyetleri Araştırma Komitesinin, Mc Carthy Uluslararası Senato Güvenlik Komitesinin ve FBI'nin terörü akıl almaz ölçülere tırmandırdıklarını yazar. Bu örgütler, amaçları doğrultusunda, gerek kara listelerden gerekse fabrikalardaki ve kamu işlerindeki kışkırtıcı ajanlardan yararlanıyor, okullar da dahil olmak üzere aramaları yaptırıyor, muhbirlerden yararlanıyorlardı. Basın ve radyo bir güvensizlik ortamı yarat-

¹⁰²⁾ A.g.y., S.141.

mak ve antikomünist bir histeriye yol açmak için akla gelen herşeyi yapıyorlardı.

Gerek XIV. Kurultayda, gerekse 1950 Aralık ayındaki XV. Kurultayda tartışılan konu, Birleşik Devletlerde faşizmin tırmanışı oldu. Ulusal Sekreter Gus Hall, XV. Kurultayda yaptığı bir konuşmada, Birleşik Devletlerin 1948'de n bu yana faşist egemenlik ve nükleer dünya savaşına götürecekt tehlikeli bir yolda olduğunu, bunların birinin ötekine sıkı sıkıya bağlı olduğunu söylüyor ve devam ediyordu: "Ulusumuzun, işçi sınıfımızın ülkemizin bugünü ve yarını, sıkı sıkıya, barış için vereceğimiz mücadeleye, savaş planlarını altüst etmemize ve Wallstreet politikasına karşı direnmemize bağlıdır. Bu Partimizin dün olduğu gibi bugün de başlıca görevidir"¹⁰³⁾.

Partinin mücadelesi iki yönlüydü. Bir yandan, çıkabilecek bir atom samvaşı olasılığının ve gerici çevrelerin saptırmacıları sonucu ortaya çıkacak faşizm tehlikesinin küçümsemesine karşı mücadele verilirken, öte yandan da Parti içerisinde ve sol güçler arasında savaş ve faşizmin artık kaçınılmaz olduğu yolunda yaygınlaşan görüşlerle mücadele ediliyordu. Bunun dışında, Parti içerisinde kimi güçler vardır ki, bunlar Partiyi yasadışı ortama kaydırma çabasındaydılar. Partinin elindeki yasal olanaklarla etkinlik sağlayamayacağı görüşündeki bu güçlerin de püskürtülmeleri gerekiyordu.

Merkez Komitesi üyeleri aleyhindeki dava (Foleyll-Square Davası adıyla bilinen bu davanın ayrıntıları için yukarıya bakınız) sanıklardan olup da ağır bir kalb hastalığı nedeniyle tutuklanmaktan kurtulan tek kişi olan William Z.Foster, bu sorunları "ABD Faşizmin İlk Evresini mi Yaşıyor?" adlı yazısında ve 1953 Parti kurultayında ele almıştır. Foster, dünya barışının korunmasından yana olan güçlerin bu doğrultuda tam bir seferberlik halinde ve savaş yanlılarının oluşturdukları kamptan çok daha güçlü olduklarını, savaşın kaçınılmaz olmadığı nı ve uluslararası barış içinde bir arayada yaşayabileceklerini savunuyordu. Bir de, ABD egemen çevrelerinde "savaşsa şimdi" ve "savaşsa daha sonra" şeklinde iki eğilim vardı. Zaman açısından ayrı, ama amaçta aynı olan bu eğilimlerden de, Foster'e göre, yararlanılmalıydı.

¹⁰³⁾ A.g.y.S.137

Ve Foster devamla diyordu ki: "Bu eğilimler sonucunda burjuva demokrasisi nitelik açısından bugün artık zayıf mı düşmüştür?... Bu zayıflama , gerçekten faşizmin başlangıcından söz edilmesini gerektirecek boyutlara ulaşmış mıdır?... Parti, bugün işte bu sorulara yanıt aramak durumundadır. Böyle bir tehlikenin olasılığı abartılacak olursa, umutsuzluğa düşülerek pratik mücadele araçlarından vazgeçilebileceği gibi sol çevrelerde "yeter ki bayrağımız dalgalansın, istersek batalım" gibilerden bir hava ortaya çıkabilir." Foster'in yazısı şu sözlerle sürüyor: "Gerçek anlamda faşizme varılmış olmadığı gibi, henüz faşizmin başlangıç evresinde olduğundan da söz edemeyiz... Burjuva demokrasisi gerçi ağır yaralar almış, ancak temelleri yıkılmamıştır. İşçiler ve diğer demokratik katmanlar, örgütlenme, grev, seçme ve de ülkenin karşı karşıya bulunduğu sorunlar üzerine tartışma gibi temel haklara hâlâ sahiptir."¹⁰⁴⁾

Foster'in bu görüşleri son derece isabetliydi. Nitekim uluslararası düzeyde kimi olay ve olgular da bunun doğruluğunu kanıtladılar: Sovyetler Birliğinin başışçı politika çizgisinden ödün vermeyen ve görüşmelere zorlayan tutumu... Yine Sovyetler Birliğinin ABD'nin atom silahları tekeli kılması... Kore Savaşı yenilgisi... "Dünyanın en demokratik devleti" diye bilinen ABD'nin uğradığı prestij kaybı... Gerek gelişmekte olan sosyalist blok ile emperyalist blok arasındaki ve gerekse ABD ile öteki emperyalist ülkeler arasındaki kuvvet dengesinde meydana gelen değişiklikler... Uluslararası barış çabalarının giderek güçlenmesi ve ABD'ndeki etkinlikler... Tüm bunlar, Foster'in görüşlerini doğrulayan ve destekleyen gelişmelerdi. Barış için yapılan etkinlikler arasında, 1949 Mart ayında Amerika'da yapılan kültürel ve bilimsel dünya barışı konferansı, 1949 Ekim ayında Chicago'da yapılan ve 1200 sendikacının katıldığı Barış İçin Ulusal İşçi Konferansı ve 1949 Eylül ayında Peekskill'de 15.000 kişinin katılmasıyla yapılan barış mitingi de vardır. 1950 Mart ayına kadar Stockholm Çağırısı için toplanan imza sayısı iki buçuk milyonu bulmuştu. Kore saldırısının başlamasından sonra 2 Ağustos 1950 günü New York'da yapılan bir gösteri, polis zoruyla dağıtılmış, ancak bu, savaş aleyhtarı hareketin engellenmesi-

¹⁰⁴⁾ A.g.y. S.138

ne yetmemişti. "Kadınlar Barış Örgütü" çok sayıda etkinlikler gerçekleştiriyor, örneğin 1950 Ekim ayında 1000 kadın, BM önünde Kore Savaşını protesto ediyorlardı. Kadınların "S.O.S.-Oğullarımızı kurtarın!" parolası giderek mücadelenin baş parolası olmuştu. Aralarında Afro-Amerikan örgütlerinden 1500 temsilcinin ve AFL ile CIO'ya bağlı yerel sendikalardan 300 delegenin de bulunduğu 5000 delege 1951 Temmuz ayında Chicago'da yapılan barış kongresine katıldılar. "Barış Seferberliği" adlı Amerikan örgütü ve bu örgütün gençlik kolunca düzenlenen bu kongreye komünist damgası vuruldu ve kongreden bir gün önceki akşam Parti merkez ve bürolarına saldırılar düzenlendi., Kore Savaşı her geçen gün daha da yoğunlaşan protestolarla karşı karşıya kaldı ve sonuçta Eisenhower, son çözüme, seçim propagandalarında Kore Savaşının bitirilmesi yolunda parolalara sığınmakta gördü.

Barış mücadelesi artık daha başka ve yeni sorunlar üzerinde odaklaşmıştı: ABD ile Sovyetler Birliği arasında görüşmeler yapılması isteniyor, Sovyetler Birliği ile ticari ilişkiler kurulması gerektiği vurgulanıyordu. Öğrenci gruplarının zorlamasıyla, Sovyet öğrencilerinden oluşan bir delegasyonun ABD'ne girmesine izin veriliyor, barış için zirve konferansı yapılması isteniyordu. Çin sahilindeki provakasyonlara karşı protesto girişimleri yapılıyor, atom bombasının yasaklanmasını amaçlayan hareketin temelleri atılıyordu. Mücadele mahkeme salonlarında da sürdürülüyor, Rosenberg'ler ve Sobell aleyhindeki ölüm cezalarının bozulması ve onların bağışlanmaları isteniyordu.

Smith Yasası ve Mc Carran Yasası ile Mc Carthyzm'e karşı yürütülen muhalefet özellikle 1952 yılından sonra giderek güç kazandı.

En ünlü temsilcisi Martin Luther King olan NAACP (Siyahların Güçlenmesi İçin Ulusal Birlik) ile CIO bünyesinde gruplar oluşurken, Ulusal Öğrenci Birliği ve Demokratik Eylemci Amerikalılar (ADA: Americans For Democratic Action) adlı örgütler kuruldu. 1954 yılına kadar giderek güçlenen muhalefet sonucunda Mc Carthy'nin bu güçlü adayları seçimleri kaybettiler ve Mc Carthy, senatoda yapılan güvensizlik oylaması sonucunda düşürüldü.

Afro-Amerikalıların kurtuluş hareketi de yeni yeni boyutlar ka-

zandı. Sınıf hukuku ve linç uygulamalarına karşı mücadelede yılların telcrübesine sahip bir komünist olan William Patterson, Yurttaşlık Hakları Kongresinde, BM'e sunulmak üzere bir önerge getirdi. Önergede, "İrkçi kıyımlardan davacıyız" deniliyordu.

NAACP bünyesinde düzenlenen bir konferansa katılan 5400 delege, Washington'da, ırk ayrımına son verilecek yasa değişiklikleri getirilmesini istediler. 1951 Ekim ayında 1000 delege tarafından kurulan Zenciler Ulusal Çalışma Konseyi, işyerlerinde uygulanan ırk ayrımına karşı mücadelede birkaç yıl boyunca önemli rol oynadı. 1954 yılında ise Danıştay kararıyla okullarda ırk ayrımının yasaklanması sağlandı.

Parti, yasallık mücadelesine ve kendi içindeki hizipçilik çabalarını engellemeye yönelik mücadelesine devam etti ve aşama aşama içerisinde bulunduğu yalnızlıktan kurtuldu. Mc Carthyzm'e karşı tek bir cephede birleşme çabaları her ne kadar başarıyla sonuçlandıysa da, bir yandan her ikisinin de kökeninde anti komünizm yatan Mc Carthyz m ile büyük tekelci çevrelerin savaş politikası arasındaki ilişkileri öte yandan da Komünist Partisinin ilerleme ve demokratik haklar için ve gericilik karşısındaki mücadelesini kitlelere anlatıp açıklamakta çeşitli güçlüklerle karşılaşıldı. Bu bir yana kitlelere, "Sovyet saldırısı" ve "komünist.yıkıcılık" yalanlarının ABD'nin kendi savaş emellerinin rahatça gerçekleştirebilmesi için uydurulmuş olduklarını anlatmak gerekiyordu.

Şurası unutulmamalıdır ki, ABD egemen sınıfı, kitleleri kendi istediği çizgi ve çerçeve içerisinde tutabilmek için eskiden beri kamçıya başvurduğu gibi peynir-ekmekten de yararlanagelmiştir. Nitelikli işçilerin ücretleri ve yaşam düzeyleri, diğer gelişmiş emperyalist ülkelerdekine oranla kat kat fazlaydı (Ama yine de en başta siyahlar ve diğer "renkililer", niteliksiz işçiler ve küçük çiftçiler olmak üzere Amerikan ailelerinin yaşam düzeyleri, asgari geçim endekslerinin yüzde otuz kadar altındaydı.) Refah ve "Amerikan usulü yaşam" hayalleri, en başta, bilinçli ve planlı bir şekilde uygulanaya başlanan bir taksitli satış sisteminin sonucu olarak ortaya çıktılar. Tüketicilerin 1941 yılındaki borçları 55,6 milyar Dolar iken, 1955'te 199.5 milyar doları bulmuştu. 41 milyonu bulan kredi borçları, tüketim mallanna 1945'te sağlanan kredilerin yedi katı kadar fazlaydı. Bu

borçlar, otomobiller için 15 milyar, ipotekler için ise 96 milyar dolar dolaylarındaydı. 1957 ilkbaharı itibarıyla yıllık gelir toplamının yüzde 70'inin peşin peşin borç olduğu resmi açıklamalarda da kabul ediliyordu.

Kapitalizmin değiştirilebilirliği üzerine yeni yeni teoriler ortaya atılıyordu. Kapitalizm sözde yeni bir aşamaya ulaşmış, artık "sınıf farklarının yok olmaya başladığı" bir dönem başlamıştı. Aynı zamanda mülkiyet ilişkilerinde ve bunun sonucu olarak gerçek iktidarda da sözde değişimler oluyordu. Sözde artık menecerler dönemi başlamıştı. Denesiydi ki, bunlar da toplum hizmetinde üretimde çalıştıklarından egemenlikleri parazit nitelikte değildi. Yine diniliyordu ki, işçi sınıfı artık giderek -özellikle hisse senedi sahibi işçilerin ortak mal sahibi oldukları alanlarda- orta sınıfla kaynaşma halindeydi. İleri için tahminler yapılıyor, gelir eğitimi yaşam düzeyi vb. gibi alanlardaki farkların giderek ortadan kalkacağı söyleniyordu. Onlara bakılırsa sınıf mücadelesine gerek kalmayan sınıflarüstü bir toplum gelişmekteydi. Refah devletine ulaşmada devrim değil, evrim vardı gündemde... Ne hazindir ki, Komünist Partisinin kimi "kuramcıları" da bu "teoriler"i etkisi altında kalmışlardır. Egemen sınıfın Partiye doğrudan doğruya yönelttiği saldırılarla başaramadığı şeyi, şimdi artık Parti yönetimindeki küçük, ama sesini duyurabilen bir grup başarmaya çalışıyor, bu arada "sol hizipçiliğe karşı mücadele"den de yararlanıyordu. Amaç belliydi. Parti, yeni baştan Browder usulü bir siyasal birlik haline getirilmek isteniyordu. 9-12 Şubat 1957 tarihleri arasında yapılan XVI. Parti kurultayında bir grup, toplam 57'inin yaklaşık üçte birine sahipti. Bu grup her yerde açık oturumlarda, hatta büyük iş çevrelerine ait kulüp ve birliklerde boy gösteriyordu. Parti gazetesi de bunların elindeydi. Bu "kuramcılar"ın görüşleri, aslında, "akıllıca" sözlerle kaşeli sosyal reformizm ve oportünizmden başka birşey değildi. Onlara bakılırsa, sınıf mücadelesi giderek yok olduğundan işçi sınıfının rolü de aynı ölçüde önemini yitirmekteydi. Güçlü sendikalar ve diğer kitle örgütleri işçi sınıfını yeterince temsil etmekteydiler. Bir başka deyişle, sıkı bir parti örgütüne ihtiyaç yoktu artık. Bu gerekçelerle ortaya çıkan bu grubun amacı, Marksizm-

105) Mektubun kopyası, bu kitabın yazarında bulunmaktadır.

Leninizmi rafa kaldırarak Komünist Partiyi sadece bir "propaganda birliğıne" dönüştürmekti. Böylece kurultayda, yeni baştan Parti için "olmak ya da olmamak" sorunu ortaya çıkmış oluyordu. Foster bu konuda şunları yazar: "Bütün bunlar, Amerikan emperyalizmi karşısında ideolojik bir teslimiyetten başka birşey değildir"¹⁰⁵). Ba-
nda ve radyolarda zafer kutlanıyordu -ama sevinçler kursaklarda kaldı. Gerici çevrelerin umutları gerçekleşmedi.

Sağcı çevrelerce Partiye karşı girişilen ana saldırının zamanı, bir rastlantıdan çok bilinçli olarak seçilmişti. Saldırı başlatıldığında, Partinin varlığını sürdürebilmek, yasallığa ulaşabilmek ve egemen sınıfın her çareye başvurarak neden olduğu yalnızlık çemberini yarabilmek için aralıksız olarak mücadele verdiği yaklaşık on yıl geçmişti. 1955'deki zirve konferansından sonra belirli ölçüde bir rahatlama dönemine girildi. Parti artık daha açık çalışabiliyordu. Ancak Gus Hall, Henry Winston, Elizabeth Gurley, Flynn gibi çoğu yönetici yoldaşlar hâlâ ya hapisteydiler ya da cezaları ertelenmişti ve bu yüzden politik çalışmalara aktif olarak katılmıyorlardı. Kimi yoldaşlar da ABD'nden sınırddışı edilmişlerdi. Ama bütün bunlara karşın mollar yüksekti. Yoldaşlar, Partinin tüm engellere karşın varlığını koruyabildiğinin bilincindeydiler. Parti Mc Carthyzm'e karşı dayanabilmiş, direnebilmişti. Markssist-Leninist özünden hiçbir şey yitirmedüğinden, oportünistlerden gelebilecek saldırıları da göğüsleyebilecek güçteydi.

1956 yılı ilkbaharında başlatılan tartışmalarda, geçen dönemlerin kritik değerlendirmesi yapıldı, o dönemin gelişmeleri gözden geçirildi. Marksist-Leninist bir parti olma özelliğı de zaten bunu gerektiriyordu. Nihayet Partinin mücadelesini ne şekilde sürdürmesi gerektiğı söz konusuydu. Söz konusu, Partinin tam anlamıyla yasallığıydı, bir başka deyişle, belirli bir yumuşamanın ortaya çıktığı bir dönemde Parti için en iyi taktiğın ne olacağını saptamak gerekiyordu.

Bütün bunlar olup bitirken, çeşitli ülkelerde sosyalizme gider yollar konusunda tartışmalar başlatılmıştı. Parti, işçi sınıfının önderliğinde tekelci kapitalizme karşı bir cephe oluşturmak, böylece iktidar değişikliğine götüren yollar açmak ve sosyalist mücadeleye bu esaslar içerisinde devam edebilmek için demokratik gelenekler-

den ne şekilde yararlanılabileceğini gözden geçirmeye başladılar.

Bu tartışmalarda, daha önceleri SBKP'nin XX. kurultayında önemli bir rol oynayan sorunlar da ele alındı. Örneğin, barış için mücadele ve toplum düzeni birbirinden farklı devletlerin barış içinde bir arada yaşamaları ilkesi doğrultusunda verilen mücadelede kuvvetler dengesinin değişmesiyle ortaya çıkan yeni olanaklar, demokrasi ve sosyalizm için mücadelenin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması, dogmatizme karşı mücadelenin yoğunlaştırılması ve kişilerin tanrılaştırılmasından uzaklaşılması sorunları tartışılan konuları oluşturyordu.

Komünist Partisi Ulusal Komitesi SBKP Merkez Komitesince kişilerin putlaştırılması konusunda alınan 19 Temmuz 1956 tarihli kararla ilgili olarak yaptığı açıklamada ABD Dışişleri Bakanlığını uyarıyor, "Sovyetler Birliği ve halk demokrasilerine karşı düşmanlık yaratmak amacıyla" Bakanlığın bu tartışmadan yararlanma gibi niyetlerden geri durmasını istiyordu. Ulusal Komite, Amerikan İçişlerine ve tüm barışseverlere yönelttiği çağında, "devletler arasında barışçı ilişkiler kurulması için mücadelede ve soğuk savaşın yeniden canlandırma çabalarına karşı her zamankinden daha güçlü bir birlik içinde olunmasını" istiyordu. Ulusal Komitenin açıklamasında, "büyük iş çevreleri"nce, düşülen hatanın "sosyalizmin doğası gereği" olduğu yolunda girilen propagandanın en çarpıcı cevabı SBKB Merkez Komitesinin kararıyla aldığı vurgulanıyordu. Açıklamada devamla, Sovyetler Birliğinin sosyalist karakteri sadece korunmakla kalmayıp, aynı zamanda geçmişteki hataların düzeltilmesi ve Sovyetler Birliğinde yaşamın ve bütün kurumların giderek demokratikleşmesi doğrultusunda önemli adımlar atıldığı belirtiliyordu. Ulusal Komitenin açıklaması şu sözlerle son buluyor: "Amerikan halkının çoğunluğunun onaylayacağı yasal ve barışçı yöntemlerle sosyalizme ulaşmak için, sosyalist çizgideki tüm gruplarla birlikte izlenen yolun bugün artık her zamankinden daha geniş olduğu inancındayız. Bu yolun sonuna varmak Amerikan Komünist Partisi'nin baş

¹⁰⁶) Standpoint of the Communist to Soviet Statement (Daily Worker, 26 Temmuz 1956)

amacıdır" ¹⁰⁸ . Bu açıklamanın yapıldığı günlerde, ABD Komünist Partisi, bir dizi önemli sorunu tartışma gündemine alma hazırlığındaydı.

Ulusal komitece yapılan açıklamanın yukarıya özetle aldığımız bölümleri, Partiye ve ayrıca SBKP'ne yeni saldırılan yöneltilmesine neden oldu. Burada şunu yeniden vurgulamakta yarar görüyoruz: Bu saldırılar başlatıldığında, Partinin merkez organı ile birlikte birçok gazete sağ güçlerin elinde ve kontrolünde bulunuyordu. Kapitalist basının el ve ağız birliği içinde Sovyetler Birliğini karalama yarışına girdiği bu dönemde, Partinin organı durumundaki gazetenin sütunları "geniş" ve -daha sonraları ortaya çıkacağı gibi- kuralsız bir tartışmaya açılmıştı." Yanılgılarımız Oldu, Ama Başarılarımız da Var" başlıklı yazısında Foster, bu tür tartışmaların getireceği sonuçları ortaya seriyor ve şunları yazıyordu: "Eleştiri ve özelleştirinin vurgulanmasına bir diyeceğimiz yok. Ancak, tartışmanın bir olumsuz yanı var ki, biz işte buna karşıyız. Olumsuz yan şu: İlke olarak gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında kazandığımız başarılar, sanki bunların hiç önemi yokmuş gibi gözardı ediliyorlar. Bazı kişiler var ki, görebildiğimiz kadarıyla, ne kadar çok "hata"mızı kabullenirsek kitlelerle o kadar uyum içerisinde olabileceğimizi kabul ediyorlar. Ama kabul ettikleri "hata"larımızın çoğunu aslında hiçbir zaman hata olmamasından tedirgin de olmuyorlar. O kadar ki, komünistlerin başarılarından söz edilirse bunun hataları gizleme ya da bunlara bahane aramak anlamına geleceği şeklinde yanlış görüşlere bile rastlıyoruz. Bunlar yanlış eğilimlerdir. Düzeltilmedikleri taktirde, Komünist Partisi ve sosyalizm davamızın, bundan ciddi zararlar görmesi mümkündür... Tüm dünyadaki gerici güçler, uluslararası Komünist hareketi hatalarla, vahşetle ve siyasal saçmalıklarla dolu bir karışım olarak gösterme çabasındalar. Hatta bu çevreler arasında, komünist hareketin çöküvereceğini uman safdiller bile var. Bu bakımdan tuzığa düşmekten kaçınmalı, kendi hareketimiz karşısında olumsuz tutumlara girmemeliyiz. Yazacağımız yazılarda ilke olarak şu gerçeği hiçbir zaman gözden ırak tutmamalıyız. Uluslararası komünist ha-

¹⁰⁷) William Z.Foster: Not Only Errors, but also Achievements (Daily Worker, 5 Temmuz 1956)

reket bugüne kadar binlerce güçlkle karşı karşıya kalmış, bu güçlükleri birer birer aşmasını bilmiştir ve bugün artık insanlığı yeni sosyalist düzene kavuşturma yolundadır. Ve şunu da unutmamalıyız ki, ABD Komünist Partisi, dünya düzeyindeki bu yapıcı hareket içerisinde kendine düşeni gereğince yapmıştır." ¹⁰⁷⁾

Parti içindeki sağ güçler, 1956 Macaristan olayları da sömürme çabasına girdiler. Olayların hemen ardından, Parti organı gazetelerden olan "Peoples World", "Macaristan'da Halk Ayaklanmadı" manşet haberiyle çıktı. "Daily Worker"ın radikasyon şefi Gates, olayları şöyle değerlendiriyordu: "Macaristan olayları, gezici ve faşizan komplolar sonucu ortaya çıkmış olaylar değildir... Hem Polonya'daki hem de Macaristan'daki olaylar, herşeyden önce, işçi sınıfının ve halkının gerçekleştirdiği kitlesel ayaklanmalar niteliğindedir ve bu ayaklanmalar, demokratikleşme amacıyla, işçi sınıfının kendi ekonomik sorunlarının çözüme kavuşturulması amacıyla, ulusal egemenlik ve Sovyetler Birliği ile olan ilişkilerde eşitlik sağlamak amacıyla gerçekleştirilmişlerdir... Sovyet askeri birliklerinin çağırılmasıyla trajik bir hataya düşülmüştür." Bu çevreler, halkların "tam bağımsızlık içinde kendi kendilerini yönetme" ¹⁰⁸⁾ haklarını savunuyorlardı. Ne var ki, o günün koşullarında, bu tür değerlendirmelerle, Mısır'a karşı girişilen emperyalist müdahale, Okinawa'nın işgali, emperyalist güçlerin sömürü rejimlerini ayakta tutmaları gibi olaylar, karşı devrimi bastırmak amacıyla Macar Hükümetince Sovyet birliklerinin çağırılmasıyla bir tutuluyordu.

Parti Genel Sekreteri Eugene Dennis ve Parti Genel Başkanı W.Z.Foster, Partinin organı olan gazetenin redaktörlerinin karşı devrimcilerin yanında yer alan açıklamalarına kısa zamanda cevap verecek Kadar hükümetince başvuru olan önlemleri savundular. Herbert Aptheker, Macaristan'daki olaylar konusunda bir röportaj yayınlayarak Macaristan'daki darbe girişiminin karşı devrimci karakterini sergiledi. Ancak ilerici güçler, Merkez Komitesinin Macaristan sorunu konusundaki tartışmalarında azınlıkta kaldılar.

"Geniş tabanlı bir sosyalist partiye giden yolları açmak", dolayı-

¹⁰⁸⁾ Daily Worker, 30 Ekim 1956

siyla Partiyi" sadece sosyalizm propagandası yapan bir eğitim derneğine dönüştürmek ve sonuçta birleşik bir sosyalist parti oluşturmak" amacıyla "Partiyi tasfiye etmek" amaçlarına yönelik görüşler, ABD Komünist Partisinin Eylül ayındaki genel kurul toplantısında XVI. Kurultaya getirilmek üzere kabul edilen karar tasarısında ele alındı ve bu görüşlerin özde "tasfiyeci" görüşler oldukları vurgulandı. Karartasarısında ayrıca, bu "tasfiyeci" görüşler dışında "özde tamamen değişik" daha başka önerilerle de karşılaşıldığı belirtiliyordu. Örneğin bu tür önerilerden biriyle, "Komünist Partisinin siyasal bir eylem birliğine dönüştürülmesi" isteniyordu. Bu konuyla ilgili olarak Ulusal Komite, "mevcut koşulların bu tür bir değişikliğe uygun olmadığı"¹⁰⁹⁾ görüşündeydi.

Kararda daha başka pasajlar da vardı. Örneğin: "Komünist Partisi, çoğunluk iradesine dayanan demokratik bir örgüttür"; "Parti, doğru bir kitle politikası izleyecek ve sosyalist çizgideki Amerikalı kitlelere ulaşıp kitleleri kendine bağlayacaksa, Partide yapısal ve yöntemsel değişikliklere gidilmesi zorunludur"; "Çoğunluğun iradesini gerçekleştirmek" için "Parti çizgisinden ayrılan görüşlerin tartışmasına ve eleştirilere açık olunmalıdır"¹¹⁰⁾ Bu tür görüşler, tasfiyeciliğe davetiye çıkarmaktan başka bir anlama gelmiyordu.

Komünist Partiyi siyasal bireylem birliğine dönüştürmek isteyen Gates ve taraftarları, böylece fikirlerini yayabilmek için Parti basınından yararlanma olanağını buldular. Gates ve taraftarları, 1956 yılı Kasımında, ABD Komünist Partisi, Partinin tüzüğü ve örgütlenme ilkeleri konusundaki düşüncelerini açık açık ortaya koydular.

Onlara bakılırsa, artık yeni bir dönem başlamıştı. Bu aşamada tekeli sermaye artık kötülüğünü, gücünü ve siyasal egemenliğini geniş ölçüde yitirmişti. Eskiden olduğu gibi artık dünya egemenliği kurma çabasında değildi. Savaş tehlikesi artık ciddi bir tehdit olmaktan çıkmıştı. Sınıf mücadelesinin böylesine yumuşadığı bir ortamda "sosyalizme götüren siyasal yol" artık işçilerin daha kolay yürüyebi-

¹⁰⁹⁾ Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisinin 16. Kurultayına sunulan karar tasarısı (kabul tarihi: 13 Eylül 1956). New Century Publishers, New York, S.61-62

¹¹⁰⁾ A.g.y., S.60.

lecekleri bir yol olmuştı. Bunun dışında, Amerika'daki köklü demokratik geleneklerden yararlanılarak bu güçlü sendika hareketinin önderliğinde tekelci sermayenin gücünü daha da azaltmak mümkündü. Sosyalist çizgideki partilerin güç ve etkinlik kazanacakları bir koalisyona gidilebilirdi. ABD'nde sosyalizmin kurulması demek, sadece en yüksek düzeyde refah demek değildi. Sosyalist düzen; medeni haklar, yani muhalefet özgürlüğü, koalisyon özgürlüğü ve -doğal olarak tekelci sermayeyi de kapsayan- seçme ve seçilme hakları dahil olmak üzere en önemli demokratik özgürlükleri de beraberinde getirecekti. ABD Komünist Partisinin bağlılığı, sadece ve sadece Amerikan halkına olmalıydı. Nihayet, Amerikan ulusunun hareketine ve geleneklerine ters düşen bir örgütlenme ilkesi olan demokratik merkezîyetçilikten vazgeçilmeliydi. Ayrıca, sadece bir tek sosyalist parti yoktu ve mücadeleyi örgütlemek sendikaların göreviydi. Bu bakımdan sıkı bir parti örgütüne gerek yoktu. Partinin üstleneceği görevler artık salt ideolojik-siyasal nitelikte görevler olmalıydı. Bu nedenle de Partinin yerini siyasal bir birlik alabilirdi.

Ne tür bir yazı olduğu "Değişiklik Zamanı" şeklindeki başlığından belli olan bir yazısında Gates, yapılması gereken ilk değişikliğin Marksist-Leninist çizgiyi ilgilendirdiğini yazıyordu. Gates'e göre, "Marksizm-Leninizm sözü" Parti tüzüğünden çıkarılmalı ve bu konuda Kurultaya bir öneri götürülmeliydi. Gates'in kanısınca, bir "sözün" tüzükten çıkarılması kaçınılmaz bir zorunluluktu. Çünkü hükümet, bizi Amerikan ulusundan soyutlamak ve yasadışı ortama itmek için bu sözden yararlanarak biz Amerikalı yoldaşların gerçekten inandığımız ve de savunduğumuz görüşleri çarpıtmakta ve bunda da başarılı olmaktaydı. Gates, daha sonra, partiyi bir söze bağlamak yerine, kuramda uygulanacak program ve izlenecek politikada kendimize uygun bir dil kullanmamız gerektiğini yazıyordu.

Gates'in amacı, evrensel bir öğreti olarak Marksizm-Leninizmi rafa kaldırmak ve Marks, Engels ve Lenin'in öğretilerinden, sadece ve keyfince, kendi revizyonist kafasına uygun düşen ölçüde yararlanmaktı. Gates, yazısında devamla, Komünist Partisinin Sosyalizme giden yolda en büyük güç olabilmesi için adının değiştirilmesi gerektiği görüşünü savunuyordu. Böylelikle, Amerikan ulusuna,

Partinin köklü ve gerçek değışiklikler uyguladığı gösterilecekti.

Parti üyelerinin bu "önerilere" gösterdiği tepki, revizyonistlerin umdukları gibi olmadı. Illinois, Indiana, Ohio, Kaliforniya, Virginia ve öteki bazı eyaletlerin parti kurultayları, hiçbir ödüne yanaşmadan, Marksizm-Leninizm ilkelerine bağlı kalacaklarını, Sovyetler Birliğini ve SBKP'ni mücadelelerinin önderi olarak kabul ettiklerini ve Partiyi tasfiye etmeye yönelik her türlü girişimin karşısında yer alacaklarını açıkladılar. Gates ve taraftarlarının pozisyonlarını koruyabildikleri tek eyalet New York oldu. Mc Carthy döneminin karanlık günlerinde her türlü yasaklamaya karşın Parti için, Partinin sendikalarda etkinlik kazanabilmesi için yılmadan mücadele veren fabrika işçileri de bir tartışmaya katılarak görüşlerini açıkladılar. Örneğin Gary'li (Indiana) bir emekçi, ne sosyalizme ne de bir kitle partisine kestirme yoldan varılamayacağını, aksine bugün yapılması gereken şeyin, yarının temellerini atmak olduğunu yazıyordu. Bu emekçi, yazısında, komünistlerin durmadan ve dinlenmeden çalıştıkları her alanda, uzağı görmeleri ve kararlılıkları nedeniyle büyük bir saygınlıkları olduğunu kanıtıyor, ayrıca bazı öneriler de getiriyordu: Partinin örgütlenme çalışmalarında fabrikalara ağırlık verilmeli, Partinin gücü birinci dereceden önemli fabrikalar üzerinde yoğunlaştırılmalı ve bu çalışmalarla meskûn bölgeler arasında, o zamana kadarkinden daha sağlıklı bir eşgüdüm sağlanmalıydı. Bu yoldaşa göre, geçmişteki olaylardan alınacak gerçek ders buydu:

Gary'li emekçinin kanısınca, Partinin amaçları, yalın ve anlaşılır bir dilde hazırlanacak broşürlerle kitlelere anlatılmalıydı. Bu broşürlerde, örneğin işçi direnişlerinin daha az, kârların daha yüksek olacağı düşüncesiyle iş verenlerin fabrikalarını güneydeki eyaletlere ve yurtdışına kaydırmaları anlamına gelen ve eski sanayi merkezlerindeki emekçileri işsizlik tehlikesiyle karşı karşıya getiren "runa way shops" ve otomatizasyon gibi güncel sorunlara da yer vermeliydi. Partinin fabrikada sağlam bir taban kazanmasıyla, ortak cephe için gerekli temel ortam kazanılabilir ve böylece sosyalist çizgide güçlü bir kitle partisi yaratılabilirdi. Bu çelik işçi, sözlerini şöyle bitiriyordu: "Boş sözler yerine, patent çözümler yerine sürekli olarak ve durup dinlenmeden örgütlenme ve propaganda çalışması... Hareketinin içinde yer alabilmek için bize düşen görev işte budur".

1956 Aralık ayında Merkez Komitesince üyelere hitaben yayın-

lanan bir çağırıyla, üyelerin, Partinin yapısal bakımdan değiştirilmesini sorununun kurultay gündemine getirmemeleri istendi. Gatos ta raftarları bunun üzerine taktik değiştirdiler, ama asıl niyetlerinden de vazgeçmediler, ABD Komünist Partisinin XVI. Kurultayı, 9 Şubat 1957 günü, 34 eyaletten gelen 300 delegenin katılımıyla açıldı. Bu kurultay gerçi legal olarak yapıldı. Ancak çalışmalarını illegal olarak yürütmek zorunda kalan fabrika temsilcileri ve Güney eyaletlerden gelen delegelerin güvenliklerinin sağlanabilmesi bakımından oturumların kapalı olarak yapılması yoluna gidildi. Bu 300 delegenin arasında, Smith Yasası hükümleriyle hakkında kovuşturma açılmış 50 kadar delege bulunuyordu. Kurultay gündemindeki en önemli konu, Partinin birliği ve Marksizm-Leninizm idi. Kurultayda yapılan konuşmalarda, ABD'nde sosyalizmi kurmanın tek yolunun demokrasinin köklü bir biçimde yaygınlaştırılıp sağlamaştırılması ve mülkiyet ilişkilerinin devrimci bir anlayışla değiştirilmesi olduğu vurgulandı. Sosyalizme giden yolda ABD işçi sınıfının önderliğinde ve onun öncüsü durumundaki Komünist Partisinin yönetimden yürünmeliydi. Bunların yanı sıra, bu kurultay, Partideki durulma ve berraklaşma sürecinin hâlâ tamamlanmamış olduğunu ortaya koydu. Partiye zarar verici tartışmaları sürdürme eğiliminde olan muhafefete, onun bu tutumunu destekleyici ödünler verilmiş olması da bunun kanıtlarından biriydi. Bir başka kanıt ise, kurultayca kabul edilen yeni tüzükte yer alan kimi pasajlardır. Revizyonistlerin etkisini açık açık gösteren tüzüğün giriş bölümünde örneğin şu sözlerle yer verilmişti: "Komünist Partisi, genel anlamda kuram olarak, insanlığın malı olmuş, bilimsel, hümanist ve demokratik geleneklere ve özellikle Karl Marks, Friedrich Engels ve W.I.Lenin tarafından geliştirilen bilimsel sosyalizm ilkelerine dayanır. Bu evrensel ilkeleri yorumlayıp uygulayan ABD Komünist Partisi bunları Amerikan işçi sınıfının mücadelesinin gerekleri, demokratik gelenek ve teamüllerde uyum içerisinde geliştirmek amaç ve çabasıdadır... Komünist Partisi, sosyalizm doğrultusundaki mücadelede bir parti tekeli kurulma çabasında değildir; sosyalizm için mücadele veren tüm güçlerle omuz omuza mücadele eder ve sosyalizme ulaşabilmek

11) Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi Tüzüğü (ABD Komünist Partisinin XVI. Kurultayında kabul edilmiştir), New Century Publishers (New York), Mayıs 1957.

için sosyalist çizgide yer alan tüm Amerikalılarla işbirliği kurmaya çalışır"¹¹¹⁾

Buna karşılık, Partinin bugünkü tüzüğünde şu pasajlar yer almaktadır. "Komünist Partisi, Marksizm-Leninizmin bilimsel kuramının gösterdiği yoldan ayrılmadığı, toplumsal değişme doğrultusunda Amerika'da ve dünyada verilen mücadelelerle edinilen deneyimlerin tümünden tutarlı ve yararlı dersler alınmasını bildiği ve demokratik merkezîyetçilik temelinde örgütlenmiş olduğu için, günümüzde ve gelecekteki mücadeleleri bilinçli ve örgütlü bir biçimde yönlendirebilmek için gerekli olan dünya görüşü-eylem birliğini ortaya koyabilecek güçtedir. Komünist Partisinin dayandığı toplum bilimi, Marksizm-Leninizm'dir. Kökeninde tüm insanlığın bilimsel, hümanist ve demokratik mirası bulunan bu bilim, Birleşik Devletler halkının bu mirasa büyük katkılarını da içerir. Biz komünistler, dar anlamda parti çıkarları peşinde değiliz. İlerlemeyen yana olan tüm güçlerle omuz omuza savaşıyoruz. Son amacımız, savaşın, yoksulluğun, zulüm ve sömürünün olmadığı, her bireyni kişiliğini geliştirebileceği tüm olanaklara sahip bulunduğu, kaba kuvvet korkusu olmadan güven içerisinde yaşayabileceği bir sosyalist toplumdur. Her bireyin kişi olarak gelişebilmesi için gerekli koşullar, aynı zamanda tüm insanlığın gelişimi için gerekli olan koşullardır. Komünist toplumun anlamı da işte budur"¹¹²⁾

Hem Gates hem de Chamey (New York Eyalet örgüt sekreteri), biri 129, öteki 115 oy alarak Merkez Komitesine seçildiler. Ancak Parti Kurultayından sonra da parti için muhalefetlerini sürdürdüklerinden, 1957 Aralık ayında ikisi de partiden ihraç edildiler. Parti içindeki ilerici güçlerin o zamanlar en önemli saydıkları amaç, partinin korunması ve yaşamını sürdürmesiydi ve kurultay sonucunda bu amaca ulaşılması sağlanmış bulunuyordu. Bu amacın gerçekleşmesinde, kuşku yok ki, fabrikalardan ve güney eyaletlerinden gelen delegelerin kurultayda hazır bulunmaları ve sayısız kutlama telgraflarıyla Partinin gördüğü uluslararası destek son de-

¹¹²⁾ Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi Tüzüğü (18-21 Şubat 1972 günleri arasında yapılan XX. Parti Kurultayında kabul edilmiştir), S.8.

rece önemli bir rol oynamışlardı.

Eugene Dennis, yaptığı ilke konuşmasında, "komünist birliği ni sadece Marksist-Leninist ilkeler, yani işçi sınıfı temelinde kurulup korunabileceğini..." vurgulamış ve konuşmasını şöyle sürdürmüştü: "Ancak bu ilkeleri sadece yineleyip durmak ya da ilke açıklamaları yapıp durmak yeterli değildir. Bu ilkeler bilimsel bir anlayışla ele alınmalı, ülkemizdeki somut koşullar ve Amerikan işçi sınıfının gereksinimleriyle tam bir uyum içerisinde ve yaratıcı bir anlayışla uygulamaya konulmalıdır. Bilim olarak Marksizm-Leninizm'i, Amerika'ya özgü gelenek ve toplumsal koşulları (...), dünyanın geçirdiği büyük ve yararlı değişmelerle ülkemizde gelişmekte olan yeni eğilimleri tüm ayrıntılarıyla öğrenmek zorundayız" ¹¹³⁾. Yoldaş Foster ise, konuşmasının sonlarında şunları söylüyordu: "Partimizin bu kurultayından alınan genel sonuçları olumlu karşılamamız gerektiği kanısındayım. Bu kurultayda bir grup ya da bir fraksiyon değil, tümüyle partimiz zafer kazanmıştır. Bütün görüş ayrılıklarının giderildiğini iddia etmek elbette ki saçma bir şey olur. Ancak en önemli sorunu çözümlediğimizi söyleyebiliriz: "Hepimiz için en değerli şey, partimizin birliğidir. Burjuvazi, partimizde bölünmeler olacağına kesin gözüyle bakıyordu. Ama sonuç böyle olmadı" ¹¹⁴⁾.

Egemen çevreler kendilerinden son derece emin oldukları için, emperyalist basın-yayın organları Partinin bu kurultayına alışılmadık ölçüde geniş yer vermişlerdi. Kurultayın sona ermesinden hemen sonraydı, Eugene Dennis (Kurultayın "bir soruşturma" yapılmasını gerektirdiği bahanesiyle) yeniden "İç Güvenlik Komite'since ifade vermeye çağırıldı. Ancak, bu manevra da bir sonuç vermedi ve Partiyi yok etmek isteyen ABD egemen çevrelerinin tüm plan ve umutları kesin olarak suya düştü.

Öte yandan, Partinin birliği ve sağlamlaştırılması çalışmaları aralıksız olarak sürdürülüyordu. 1958 Şubat ayında toplanan Genel Kurul, Partinin genel olarak hâlâ kritik bir durum içerisinde olduğunu kabul etti. Merkez Komitesindeki bölünme de açıkça ortaya koy-

¹¹³⁾ Eugene Dennis: Ana ilke (16. Ulusal Kurultay Konuşması: Kurultay Raporu)

¹¹⁴⁾ A.y.

maktaydı ki, ciddi ideolojik ve siyasal görüş ayrılıkları hâlâ giderilebilmiş değildi.

Hâlâ revizyonist güçlerin kontrolünde bulunan parti basını, muhalefetin kurultayda elde edilen en önemli sonuca yönelik saldırılarını körüklemekteydi. Örneğin, Merkez Komitesi üyesi ve Güney Kaliforniya Bölge Sekreteri olan Dorothy Healy, partinin, kitlelerin güncel mücadelelerine katılması ile sosyalist mücadele arasında bir çelişki bulunduğunu ve bunun diyaletik bir çelişki olduğunu söylüyordu. Aralıksız muhalefet faaliyetleri yüzünden partiden ihraç edildikten sonra, yeni bir parti kurulma çabalarına girişti. 1957 Moskova Bildirisinde sözü edilen "parlamentoyu burjuvazinin oyuncağı olmaktan çıkarı" çalışanlar yararına işleyen bir araca dönüştürme olanağı"nı çarpıtarak, eskinin burjuva devletini yıkmak zorunluluğundan vazgeçilmesi gerektiği şeklinde yorumlarla açıklamaya çalıştı. Healy'e göre, parti içerisinde birbirine karşı görüşleri savunan kişiler bir arada yer alabilmeliydi. "Doğmatik" bir birlik ya da arılık istemek, ona göre, partinin ya çökmesi ya da tıkanıp kalması anlamına gelirdi.

Sendikalara gelince: AFL ve CIO, 1955 yılında yönetim düzeyinde eşit haklarla (Meany ve Murray) birleştiler. Aslında, mücadele gücünün artmasına yol açtığı taktirde, bir birleşmeyi olumlu karşılamak gerekmele beraber, CIO'nun daha önceki, özellikle 1948 yılından sonra geçirdiği gelişmelerin de gözden ırak tutulmaması gerekir. CIO yönetici kademesinin antikomünist, emperyalist bir platforma geçmesiyle bu "yakınlaşma"nın temelleri aslında çok daha önceden atılmış bulunuyordu.

Meany, işverenlerle işçiler arasındaki ilişkilerde barışın sağlanmasına katkıda bulunabilmek için sendika yönetiminin kendine düşeni ve elinden geleni yapmaya hazır olduğunu açıklıyordu. Ona göre, işveren ve işçilerin çıkartan sıkı sıkıya birbirine bağlıydı. Bu sınıflar birbirine düşman olamazlardı. Biri olmazsa, ötekinin gelişip serpilmesine olanak yoktu. Né var ki, sendikaları hedef alan yeni yasalar karşısında tabandan gelen baskılar, Meany gibilerin sendika üyelerinin çıkarlarını bütünüyle kenara itmelerini önledi. Yöneticiler rota değiştirmek zorunda kaldılar ve "uzlaşma politikası"nın yanı sıra, sendikalar aleyhindeki yasaların kaldırılmasının da birleş-

me toplantısında hazırlanan karar metnine koydular. Aynı zamanda, amacın bir işçi partisi olmamasını isteyen Meany'nin bu önerisi kabul edilirken sendikaların siyasal mücadelede tarafsız kalmaları gerektiği de vurgulandı. Sendika patronları, dış politikayı ilgilendiren sorunlar konusunda da aynı şekilde rota değiştirdiler: İlerici sendika üyelerinin isteği üzerine, sosyalist ülkelerle kültürel ilişkiler kurulması ve askeri bloklar aleyhine bir açıklama yapılması konularında bir pasaj da karar metninde yer almakla birlikte soğuk savaşın da teşvik edilmesi istendi.

Komünist Partisi, birleşmeyi ileriye doğru atılmış bir adım olarak değerlendiriyordu. Çünkü birleşme sonucunda işçi sınıfının ortak bir cephede birleşmesi mümkün olacaktı. Ancak bunun yanı sıra, Komünist Partisi, sınıfsal uzlaşma politikasının engellenmesine yönelik olarak üyelerce başlatılan girişimlerin geliştirilip güçlendirilmesinin kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunu vurguluyordu.

Bazı büyük sendikalarda, üye tabanının sendika yönetim zincirine karşı muhalefeti arttırdığını gösteren belirtiler vardı. Örneğin çelik işçileri sendikasında, tabandan gösterilen bir aday, eski genel başkan Mc Donald'la boy ölçüşmüş ve -seçimlerdeki tüm bürokrasiye rağmen- oldukça yüksek sayıda oy kazanmıştı. 1956/1957 krizinin patlak vermesinden sonra yaklaşık 100.000 çelik işçisi işten çıkarıldığında, çelik işçileri sendikası genel başkanı Mc Donald, sendikalarla hükümetin bir masaya oturmalarını istedi. Tüm işçiler ve tümüyle üretim kapasitesinin devrede tutulması halinde elde edilecek ulusal gelir, Mc Donald'a göre, hem askeri hem de sosyal harcamalara yeterdi. Sağlıklı bir ekonomi, kitlelerin satınalma gücünün artmasına bağlıydı. Hükümete yönelik çağırısında Mc Donald, eğer hükümet müdahale etmezse "demokratik-kapitalist sendikalar"ın yok olacaklarını, bunun sonucunda meydana gelecek boşluğu ise sistemi yıkma düşüncesini bayrak edinmiş güçlerin dolduracağını vurguluyordu. Ne ki, çelik işçileri başka türlü düşünüyordu: Gittikleri grev sonucunda, Odaha önce işlerine son verilen işçilerin yeniden eski işlerine alınmalarını sağladılar (Ancak daha sonraları, sözde rasyonalizasyon önlemleri çevresinde, daha önce işten çıkarılanlardan çok daha fazlası, aşamalı olarak, fabrikalardan uzaklaştırıldılar).

Otomatik sanayii işçileri sendikası genel başkanı Reuther'in tutumu da Mc Donald'inkinden ayrı olmadı. Reuther, sendikadan gizli olarak toplu sözleşme masalarında işçilerin isteklerini birbiri ardı sıra sattı. Görüşmelerin sona erdiği gün 100.000 otomobil işçisi grevdeydi. Bundan bir hafta sonra bu sayı 300.000'i bulunca Reuther artık kamuoyu karşısında bu grevi kabullenmekten başka çıkar yol göremedi. Sendikalarda sınıflar arası işbirliği aleyhine sağlıklı bir ortam vardı ve bu ortam Komünist Partisine de destekleniyordu. Parti, bu ortamın tekeli çevrelere karşı birleşme açısından sağlıklı bir güce gebe olduğu inancındaydı. Ancak, bundan başarıya ulaşabilmek için, iki partili sistem konusunda parti çevrelerinde yaygın hayallerden vazgeçilmesi kaçınılmaz bir zorunluluktuk.

Partideki sağ güçler, mücadeleden vazgeçmediler. Öteki çabaların yanı sıra, Merkez Komitesi üyesi Bittelmann'ı ısmarlama yazılarıyla çoğunluğun üstüne üstüne gönderdiler. Ancak tüm bu çabaları sonuçsuz kaldı. Hiçbir şekilde sendikal çalışmaya yanaşmayan ve AFL/CIO üyesi 16 milyon işçinin görüşlerini kendi yöneticilerin görüşleri gibi göstermeye çalışan bir aşırı sol grup da, gerçek yaşamdaki gelişmeler karşısında mahkum olmaktan kurtulamadı. Bu grup, aynı zamanda, Amerikalı siyahların hareketini destekleyen çalışmalara da karşı çıktı. Bu sorun, sözde sadece sınıfsal nitelikte bir sorundu. Yine buna benzer gerekçelerle daha sonraları Partinin banış hareketi çerçevesindeki çalışmalarına da karşı çıkan bu grupta bölünmeler oldu. Bunların bir kısmı, daha sonraki yıllarda Mao'cu bir politika izlediler. Parti, sonuçta, çetin bir sınavdan başarıyla çıkmıştı.

6. ABD KOMÜNİST PARTİSİNİN YASALLIK VE YENİ BİR GÖRÜNÜM KAZANMA MÜCADELESİ

Partinin 1958 Haziran ayı genel kurulu, yeni bir dönüm noktasına varıldığı yolunda belirtiler taşıyordu. Daha Şubat ayındaki genel kurul toplantısında Eugene Dennis, Robert Thompson, Elizabeth Gurley Flynn ile birlikte James Allen, James Jackson ve Hyman Lumer gibi bir dizi genç yoldaş Merkez Komitesine seçilmişlerdi. Yeni yönetim, artık Partinin Marksist-Leninist bir parti olarak yeniden bir güçlenme sürecine girdiği görüşündeydi. Bu süreçte Parti artık o kadar yol almıştı ki, -siyasal sapmalar hangi yönde olursa olsun- hizipçilikle mücadele edip onun önünü alabilecek güçteydi. Revizyonistlere bir tepki olarak, Partinin Haziran ayı genel kurulunda ABD'nde işçi sınıfının güncel istekleri ile tarihsel ve mesnel amaçları, yani sosyalizm arasında gerçek anlamda ve sağlıklı bağlar kuran tek örgütün ABD Komünist Partisi olduğu vurgulandı. Tek örgüttür, çünkü kendi sınıfının partisidir. Ve bu özellikle bir parti olarak, tümüyle işçi sınıfının çıkarlarını en etkin bir biçimde ve ülke yaşamında ortaya çıkan koşullar ne olursa olsun kollar ve gözetir. Marksizm-Leninizm'i işçi hareketine götüren ve kendi deneyimleri, mücadeleleri ışığında işçi sınıfına sosyalist bilinci veren tek örgüt odur. ABD Komünist Partisi, bu toplantılarda ayrıca 1957 Moskova Bildirisini de kabul etmiştir.

Yoldaş Elizabeth Gurley Flynn, "Meet the Communist" başlıklı eleştiri yazısında şunları yazar: "Komünistler, halkın savunulması kaçınılmaz çıkarları için durmadan, dinlenmeden mücadele etmektedirler. Sendikaları daha iyi bir şekilde örgütleme çabaları, Amerikalı siyahların tam anlamda demokratik haklarına karışmaları için verilen mücadele ve bunlara benzer genel siyasal etkinliklerle" son amaç sosyalizm arasında herhangi bir çelişki yoktur. Çünkü bu amaca daha çabuk ve daha kestirme yoldan ulaşılması, dayanışmayla, sınıf bilinciyle ve kitlelerin bu tür güncel mücadele-

lerinden edinilecek deneyim ve bilgiyle gerçek olacaktır.¹¹⁵⁾

Sendika çalışmaları, Afro-Amerikalıların ve öteki ulusal azınlıkların özgürlük hareketleri, küçük çiftçiler ve tarım işçileri, barışçı çalışmalar gibi konularda, XVII. kurultayın hazırlık çalışmaları sırasında parti yönetimince ortaya konulan bir dizi program, tartışma gündemine getirildi.

Sendika çalışmalarıyla ilgili olarak gündeme gelen sorunlar arasında, giderek artan ekonomik istikrarsızlığa karşı etkin çözümler getirebilecek olan Doğu-Batı ticareti vardı. Bir başka sorun, 40 saat karşılığı tam ücret koşuluyla haftalık çalışma saatlerinin 30'a indirilmesi için verilecek mücadele idi. Fabrikaların ve dolayısıyla işyerlerinin bulundukları yerden başka bölgelere kaydırılması eğiliminde yeni yeni gelişmelerle karşılaşılıyordu¹¹⁶⁾. Bu bakımdan, tekelci çevrelerin yeni baştan kabul ettirmeye çalıştıkları "open shop" ilkesiyle mücadele etme zorunluluğu vardı ve bu da tartışma gündemindeydi. Özetle, yeni grevler kaçınılmaz gibi gö-

¹¹⁵⁾ Elisabeth Gurley Flynn: Meet the Communist Political Affairs (New York), Eylül/Ekim 1969, S.40.

¹¹⁶⁾ 16.9.1956 günlü "Daily Worker", ABD'nin yurtdışı yatırımlarının 45 milyar, yani 1939 yılındakinin dört katı olduğunu ve bu yatırımlardan sağlanan kârların % 84'ünün (19 milyar) ABD şirketlerinin kasasına aktığını yazıyordu. 1950-1955 arasındaki 5 yıl içerisinde ABD şirketlerinin yurtdışı yatırımlarından elde ettikleri kârlarda % 61 oranında bir artış vardı. Örneğin makina üretimindeki ve otomotif sanayiindeki toplam kârın % 15-25 kadarı bu tür sermaye yatırımlarından sağlanmıştı. Petrolde de durum buydu. Özellikle ABD'nin "Anglo-Iran Petrol Kumpanyası"na yüzde kırkla ortak olması, 1953'de ilerici hükümet karşı giriilen darbeyi desteklemesi ve Suudi Arabistan'la daha önceleri yapılan anlaşma gibi etkenler sonucunda, petrolden sağlanan kârın % 50'si yurtdışında elde edilmişti. İlginçtir ki, o zamanki sanayi yatırımlarının yüzde 65'i ya Büyük Britanya'da ya da o zaman ki İngiliz sömürgelerinden birinde yapılmıştı (Bu gelişmelerin temeli daha borçlar ve kiralama yasalarıyla atılmış bulunuyordu). O zamanlar daha yeni yeni tartışılmaya başlanan bu sorun, artık günümüzde sendikaların en ciddi uluslararası sorunlarından biri olmuştur. Son derece önemli bir başka sorun daha vardır ki, o da henüz başlangıç evresinde olmakla bera-

r lmekteydi. Ne ki, gerici çevreler de uyumuyorlardı. Özenle yurtd  yeni antidemokratik yasalar hazırlanıyordu, ki bunların bir  rneği 1959 yılında yürürlüğe sokulan "Landrum Griffin" yasasıdır. Bu yasanın getirdiği hükümlerle, sendikalar, tüzükleri, örgütsel etkinlikleri, yönetici kadroları ve b t  eleri konusunda  alı ma Bakanlığına hesap verme yükümlülüğüyle karşı karşıya kalmışlardı. Bunun dışında, komünistleri ve partinin eski üyelerini adi su lılarla bir tutan bu yasa hükümlerine aykırı davrananlar ağır cezalara  arttırılacaklardı. Bunların sendikalarda herhangi bir şekilde görev almaları yasaklanmıştı. "Amerikan aleyhtarı faaliyetlerde bulunmak" ya da "komünist eğilimde olmak"la suçlanan sendikalar kapatılabiliyor, bunların yöneticileri tutuklanabiliyorlardı. Meany'nin  ve  ve bitiremediği sınıfsal uzlaşma ve işbirliğine tekellerin cevabı i te buydu. Sendikaların mücadelesi, ülkedeki ilerici güçler ve özellikle barış hareketi açısından, Amerikalı siyahların ve ABD'nin ezilen tüm halklarının kurtuluş hareketlerinin desteklenmesi büyük bir önem taşıyordu. Bunların büyük bir çoğunluğunu da emekçi kitleleri oluşturduğundan, mücadelenin başlıca parolalarından biri "işyeri, ücret ve çalışma koşullarında tam eşitlik" biçiminde formüle edilmişti. Bu parolanın özünde, işçi sınıfının birliğini sağlayabilmenin başlıca koşulunun her türlü ayrımına son verilmesi olduğu ve bu koşul yerine gelmediği sürece ABD'nde tekellere karşı mücadele vermeye olanak bulunmadığı düşüncesi vardı.

50'li yıllarda, Afrika'daki ulusal kurtuluş hareketlerinin hız kazanmasının da doğrudan etkisiyle, ABD'de yaşayan siyahların etkinliklerinde yeni baştan bir canlanma görüldü: "1960'da  zg r olacağız" parola artık buydu. Partinin bu konularda yoğun çalışmalara girdiği bölgeler, güney eyaletleri oldu. Buralarda;  cret, i leri vb. gibi sorunların yanı sıra, 6 milyon siyah ve 15 milyon beyazın seçme-seçilme hakları, en azından kuzey eyaletlerde kine e -

ber işçi sınıfı ve onun sendikalarını büyük güçlüklerle karşı karşıya getirmesi beklenen otomatizasyon sorunu ydu. Bu iki sorun, yani uluslararası tekeller ve yurtdışı yatırımları ile otomatizasyonun giderek hızlanması karşısında direnmek kaçınılmaz bir zorunluluk olmuştu. Evet yeni grevler artık kaçınılmaz gibi görünmekteydi.

değer sosyal güvenlik ve refah yardımları, Amerikan anayasasının Amerika'da yaşayan herkese aynı şekilde uygulanması gibi sorunlar da tartışma gündeminde yer alıyorlardı.

Yurttaşlık haklarının elde edilmesine yönelik mücadele, yansımasını, örneğin Alabama'nın başkenti Montgomery'deki otobüs grevinde buluyordu. Liderliğini Martin Luther King'in yaptığı bu grevin amacı, siyah-beyaz ayırımı olmaksızın herkesin otobüslerden yararlanabilme hakkını elde etmektir. Pasif direniş niteliğindeki bu hareket giderek yayıldı, lokantaları, otelleri ve özellikle okulları kapsadı. Yurttaşlık hakları için mücadele verenler her ne kadar komünistlerin yardım ve desteğini gördüyse de, başlangıçta bunların saflarında komünizm aleyhtarlığı geniş ölçüde yaygındı. Mücadelelerinin önderliğini yapanlar daha çok kilise, aydınlar ve iş çevrelerinden gelme kişilerdi. O zamanlar King de bir istisna değildi. Ama atalar sözüdür, insan deneye deneye öğrenir. Nitekim King'in geçirdiği değişim, yurttaşlık hakları hareketine katılan ilk aktivistlerin çoğu için belirgin bir örnek olmuştur. Hareketin nüvesini, iki yönlü olarak sömürülen işçiler oluşturmuşlar, bunlar aynı zamanda Komünist Partisinin bu hareket açısından taşıdığı önemi ve oynadığı rolü ilk anlayanlar olmuşlardır. Parti, siyah işçilere ve ezilen siyah halka yeni bir bilinç verme çabasına girmiş ve aynı zamanda beyaz şovenizmin her türüsüne karşı mücadele vermiştir. Ne hazindir ki, bu tür şovenistlere parti üyeleri arasında da rastlamak mümkündür. Bunlar "kuramsal" tartışmalarda ulusal azınlıkların haklarını savunmakla beraber, iş somuta döküldüğünde, Partinin giriştiği ekonomik, siyasal ve örgütsel mücadelede pasif bir tutum içine giriyor ya da bu sorunu önemsememe yolunu seçiyorlardı. Siyah ve beyazlar birlik ve beraberlik içinde olmadıkça sınıfsal birlik de söz konusu olamazdı. Unuttukları nokta buydu.

Sömüren ulusların proleterleri ile ezilen ulusal azınlıklar arasındaki ilişkilerle ilgili sorunlar konusunda en büyük duyarlılığı Lenin'in gösterdiğine tanık oluyoruz. Ulusal azınlıklar ya da "özerkleşme"yi konulayan tartışma yazısında Lenin şunları yazar: "Proleter için önemli olan nedir? Proleter için önemli olduğu kadar aynı zamanda yaşamsal bir zorunluluk olan şey, proleter sınıf mücadelesinde, Rus olmayanların olabildiğince güvenini kazanmaktır. Pe-

ki, bunun için gerekli olan nedir? Bunun için gerekli olan şey, sadece şekilci bir eşitlik değildir. Bunun için davranışlarla ya da Rus olmayanlara verilecek ödünlerle ne şekilde olursa olsun güvensizlik ve kuşkuvarın giderilmesine çalışmalı, "süper" milletin hükümetince geçmişte Rus olmayanlara yapılan haksızlıklar tamir edilmelidir (...) Sorunun bu yanını önemsemeyenler, proleter sınıf dayanışmasının gereklerini yerine getirmiş olurlar. Hür proleter sınıf dayanışmasının gelişip pekişmesini engelleyen etkenlerin başında ulusal azınlıklara yapılan haksızlıklar gelir. Çünkü "incinen" ulusal azınlıkların en duyarlı oldukları konu eşitliktir, bu eşitliğin yoldaş proleterlerce -ister dikkatsizlik, ister şakayla olsun- ihlal edilmemesidir" ¹¹⁷⁾.

Kırsal kesimde de küçük çiftçilerle tarım işçilerinin mücadelesi yeniden canlanmaya başlamıştı. Küçük çiftçilerin isteklerinin başında krediler ve tarım ürünleri için destek fiyatlar saptanması geliyordu. Kredileri o zamana kadar hep, piyasa mallarının büyük bir kısmını temin eden ve aynı zamanda besin maddeleri ve öteki mallarda tekel konmuş şirketlerle ortak çalışan büyük çiftçiler alıyordu. Partinin tarım işçilerine yönelik çalışmalarında başlıca parolaları şunlardı: "Sendikal örgütlenme hakkı", "Fabrika işçi ücretlerinininki kadar ücret" , "Tarım işçilerinin sosyal güvenlik kapsamına alınması" vb. Böylelikle, tarım işçilerinin örgütlenmesi için uzun zamandır verile gelen mücadele ile Amerika'da yaşayan Meksikalıların (Chicanos), Afro-Amerikalıların, Portorikoluların ve Kızılderililerin ulusal bağımsızlık mücadeleleri arasında kopmaz bağlar kurulmuş oluyordu.

Bu arada, barış hareketinde çalışan yoldaşların çalışmaları hakkındaki kararın hazırlanması da son derece önemli bir gelişme oldu. Özellikle Sovyetler Birliği ile ABD arasında yapılan ilk görüşmelerde bir ölçüde yumuşama ve gerginliklerin giderilmesi biçiminde kendini gösteren sosyalizm-emperyalizm ilişkilerinde meydana gelen değişiklikler açısından da bu karar büyük bir önem taşı-maktaydı.

¹¹⁷⁾ W.I.Lenin: Ulusal Azınlıklar ya da "Özerkleşme" sorunu. Yapıtlar, Cilt 36, S.493, 594

1959 yılı Aralık ayında ABD Komünist Partisinin XVII. Kurultayı yapıldı. Ağır hasta olmaları nedeniyle William Z.Foster ve Eugene Dennis birkaç zamandır parti çalışmalarına doğrudan doğruya katılamaz olmuşlardı. Henry Winston ve Robert Thompson gibi kimi önder yoldaşlarsa ya hâlâ hapisteydiler ya da yeniden tutuklanmışlardı. Kurultay raporunu hazırlayan Gus Hall ise, sekiz yıl iki ay mahkumiyetten sonra, daha kısa bir süre önce hapisten çıkmış bulunuyordu.

Gus Hall, kurultaya sunduğu raporda, XVI. ve XVII. Kurultay dönemlerindeki iç ve dış politik durumlarla partinin bu dönemlerdeki görevleri arasında yaptığı karşılaştırmadan sonra, XVI. kurultayda gündemde bulunan iki ana soruna dikkati çekiyordu: 1. Birleşik Devletlerde Komünist Partisinin yeri ve yaşama hakkı var mıydı, yok muydu? 2. Böyle bir parti, Amerika'ya özgü koşullarda Marksist-Leninist bir parti olabilir miydi? Gus Hall'in bu soruları yanıtı "evet" idi ve bu "evet" kurultayca da onaylandı. "Bu kurultayda ise" diyordu Gus Hall, "karşı karşıya bulunduğumuz ana sorun şudur: İçerisinde bulunduğumuz yepyeni koşullarda partinin oynaması gereken rol nedir, ne olmalıdır? Parti olarak içine itildiğimiz yalnızlık çemberini ne şekilde kırabilir, millet yaşamında ağırlığı olan bir etken olarak barış çalışmalarında, işçilerin siyahların, gençlerin ve diğer kesimlerin mücadelelerinde ne gibi yararlı çabalar ortaya koyabiliriz?"

Son kurultaydan bu yana meydana gelen değişiklikleri ve partinin karşı karşıya bulunduğu sorunları ayrıntılı bir biçimde irdeledikten sonra, Gus Hall, çağın gereklerine yanıt verebilmek ve zorlukları göğüsleyebilmek için en sağlam güvencenin parti birlik ve beraberliği olduğunu (...) ve partinin canlı ve giderek gelişen bir örgüt olma" özelliğini vurguluyordu. "Öyle inanıyorum ki, XVII. kurultayımız, parti yaşamında önemli bir dönüm noktası olarak tarihe geçecektir (...) Bu kurultay, atağa kalkmış, ilerlemede olan bir partinin kurultayıdır"¹¹⁸⁾.

Güney Bölge Sekreteri ve politbüro üyesi James Jackson, bu kurultayla bundan önceki arasında dağlar kadar fark olduğuna dikkati çekiyordu. O zamanlar hâlâ bir hayli güçlü olan revizyonist güçler, Amerika'daki çalışmalarını uluslararası hareketten koparma ve

Amerika usulü bir tür "bağımsızlık" anlayışından yola çıkışla ABD Komünist Partisini dünyanın diğer yörelerindeki kardeşlik bağlan-tılarından ve dünya işçileriyle ortak ilişkilerden uzaklaştırma çaba-sındaydılar. James Jackson'a göre, "o zamanlar kardeş partiler, aynı ABD'ndeki tüm ilerici güçler gibi büyük korku ve tedirginlik için-deydiler. Bugünse, partinin temsil ettiği sınıfın ve Marksist dünya hareketinin gözündeki saygınlığı karşılaştırma kabul etmeyecek kadar artmıştır". Jackson, ABD ile Sovyetler Birliği arasında yavaş yavaş kurulmakta olan ilişkileri, barışın korunması ve Amerikan halkının geleceği açısından bir denek taşı olarak değerlendiriyor-du. "Günkü" diyordu Jackson, "barış için ve Sovyetler Birliği ile dostça ilişkiler için verdiğimiz mücadele, kendi sınıfımızın gelecek için saptanan amaçları ve tüm halkın çıkarları yararına bir müca-deledir"¹¹⁸⁾.

Kurultayın değerlendirmesine göre, yıllardan beri barış ve de-mokrazi mücadelesine böylesine elverişli bir ortam sağlanmamış-tı. Kurultay, aynı zamanda, gerici çevreleri uyararak işçi sınıfının haklarını hedef alan yeni saldırılardan kaçınmasını istiyordu. İşçi-lerin bu gibi saldırılara karşı kendilerini ne şekilde savunacakları çok önemliydi. Ama herşeyden önce, bütün ilerlemelere rağmen partinin kurtulamadığı yalnızlık çemberini artık kesin olarak yar-mak gerekiyordu. Bu ise, ancak eksiksiz bir durum değerlendirme-si ve partinin gücüne duyulan inançsızlık ve kuşkuların giderilmesi-ne bağlıydı. Kurultay, partide Marksizm-Leninizm ve proleter en-ternasyonalizm temelinde daha sıkı ve sağlam bir beraberlik sağ-lamak amacıyla, partinin örgütlenmesini konulmayan bir karar ta-sarısını kabul ederek bunun dışında tüzükté de değişiklikler yaptı.

¹¹⁸⁾ Gus Hall: Our Sights to the Future (ABD Komünist Partisi XVII. kurultayına sunulan rapor. 10 Aralık 1959). Political Affairs (New York), Ocak 1960, S.2,4,15,21.

¹¹⁹⁾ James Jackson: Our Party and the World Communist Movement. ABD Komünist Partisi 17. kurultayında yapılan konuşma. A.g.y., S.47.

Afro-Amerikalılar, Güneyde çoğunluğu oluşturdıkları ve siyah bölge denilen bölgelerden göç ederek azınlığa düştükleri büyük kentlere göç etmekteydiler. Afro-Amerikalıların bölgelere göre dağılımlarında meydana gelen bu değişikliklerin ayrıntılı bir biçimde analiz edilmesinden sonra Kurultay, siyahların kendi kaderlerini kendilerinin belirlemesini öngören parola yerine, ortaya çıkan yeni koşullarda daha gerçekçi bir parola olarak siyahlar için "tam eşitlik" ilkesini kabul etti. Bunun dışında, işçi sınıfının ivedi istekleri doğrultusunda yeni ve somut bir ekonomik program kabul edilerek partinin barış çalışmaları çerçevesinde mücadele gücünü arttırmaya yönelik önlemlerin neler olacağı belirlendi.

ABD gerici çevreleri, kurultay kararlarına kendilerinden beklenen tepkiyi göstermekte gecikmediler. Gus Hall, James Jackson ve daha başka yoldaşlar yeni baştan yargıç karşısına çıkmak zorunda kaldılar.

Komünist Partisi adına yaptığı 5 Temmuz 1961 tarihli açıklamada Gus Hall, antikomünizm adına alınan bu temyiz mahkemesi kararıyla, demokratik özgürlükleri, siyahların haklarını, sendikaları ve barışı savunma mücadelesi veren herkes için bunlar ister komünist ister antikomünist olsunlar- baskı ve terör yıllarının açıldığını vurguluyordu. "Temyiz hakimlerinin küçük çoğunluğu" diyordu Gus Hall, "ve onların adına karar aldıkları gerici güçler Birleşik Devletler Komünist Partisini yıldırabileceklerini ve partimizin demokrasi ve barışı savunma görevini yerine getirmesini engelleyebileceklerini sanıyorlarsa aldanıyorlar. Komünist Partisi çalışmalarını ABD anayasası hükümleri çerçevesinde yürüten büyük ve legal bir siyasal partidir. Eğer yasal hakları ve yaşam hakkı için var gücüyle mücadele etmezse, Amerikan halkına karşı olan yükümlülük ve görevlerine ihanet etmiş olur" ¹²⁰.

50'li yıllarda Amerikan halkı, demokratik hakları için mücadelelerinde, Mc Carthy döneminin temel direklerinden birini yıkmayı başardı: Çeşitli mahkemeler Smith Yasasının anayasaya aykırı olduğunu açıklamışlardı. Ne var ki aynı başan Mc Carran Yasası konusunda da bağlanamadı. Yargıtay, 4'e karşı 5 oyla 1961 Haziran ayında bu yasanın anayasaya uygun olduğunu kabul etti. Yargıtay başkanı Hugo L. Black yasa aleyhinde oy kullanmıştı. Bu konudaki

açıklamasında şöyle diyordu: "Parti ve çeşitli sosyal grupları bir kez yasaların dışına çıkarmaya başladığımız takdirde, bunun sonunun nereye varacağını kimse kestiremez."¹²¹⁾

ABD Komünist Partisi bunun üzerine istinaf mahkemesine başvurdu ve aradan iki yıl geçtikten sonra 1963 yılı sonlarında, bir dizi sendika ve öğrenci örgütünün ve yurttaşlık hakları hareketinin de desteğiyle bu mahkemeden bir karar çıkardı. Bu karara göre, hükümetin partiyi tescile zorlayabilmesi için, parti adına faaliyet gösteren şahısların partinin tescili nedeniyle gönüllü olarak kendilerini suçlama riskini göze almaları gerekecekti. Bundan yararlanmak için provokatörler kullanılarak bir örnek olay yaratılmak isten-diye de, bunda başarı sağlanamadı.

8 Haziran 1964 günü Parti, önemli bir zafer kazanıyordu: Istinaf Mahkemesinin Aralık 1963 kararının bozulması için başvuran Adalet Bakanlığının bu başvurusu yargıtaydan geri döndü. Böylece, Partimizi, ABD hükümetini casusluk, sabotaj, terör ve zorla devirme gibi yasadışı amaçlar peşinde koştuğu, "yabancı bir devletteki komünist diktatörlüğün" emrinde olduğu gerekçesiyle "Komünist bir eylemci grubu" ve bir "uluslararası komplo" örgütü olarak nitelendirip mahkûm eden karar kaldırılmış oluyordu.

Ne var ki Mc Carran Yasası hâlâ yürürlükteydi. O sıralar 3 yoldaş üye hakkında açılan davalara bakılmaktaydı. Pasaport yasası hükümleri gereğince Elizabeth Gurley Flynn ve Herbert Aptheker gibi yoldaşlara pasaport verilmesi yasaklandı. Yargıtayda ve istinaf mahkemesinde "komünist cehpe" örgütleri aleyhine açılan davalara bakılıyordu. Bunlar arasında Yurtdışı Doğumlarını Koruma Komitesi (American Committee for the Protection of the Foreign Born) ve İspanya'da savaşanların kurdukları Abraham-Lincoln Tü-

¹²⁰⁾ ABD Komünist Partisinin, Amerika Birleşik Devletleri Yargıtay kararı hakkındaki açıklaması. The Worker, 11 Haziran 1961

¹²¹⁾ Hugo L. Black: A Fateful Moment in our History ((Haziran 1961 günü Yargıtayda yaptığı konuşma). New York'taki "Citizens Committee for Constitutional Liberties" tarafından yayımlanmıştır.

¹²²⁾ Elizabeth Gurley Flynn: Not Yet End of the Road on McCarran Act. Political Affairs (New York), Temmuz 1964, S. 18

menl ile Maden, Haddehane ve Emaye İşçileri Sendikası da vardı. Suçlama, hepsi için da aynıydı: Komünistlere yuvalık etmek!

Parti beraat etmiş, ancak Gus Hall ve Benjamin J. Davis ancak kefaletle serbest bırakılmışlardı. Ne parti adına, ne de özel kişiler olarak kendilerini tescil ettirmeye yanaşmadıkları için yargıç huzuruna çıkarılacaklardı.

Bu davaların sürdürülmesi, her halükârda, Amerikan anayasasının 1. ve 5. ek maddelerinin ihlali anlamına gelecekti. 14 yıldan beri partinin savunmasının esas yükünü omuzlarında taşıyan Elizabeth Gurly Flynn, ölümünden iki ay önce "Political Affairs"ın Temmuz 1964 sayısında şöyle diyordu: "Karamsar değilim. Geride bıraktığımız uzun ve meşakatli yolla karşılaştıracak olursak, önümüzdeki yol uzun değil artık...Ancak, yargıtayın bu olumlu ve önemli kararı her ne kadar zafer yolunda bir büyük aşama ise de, unutmamalıyız ki, Mc Carran Yasası ne yürürlükten kaldırıldı ne de iptal edildi. Bunu görmezlikten gelmek, Mc Carran Yasasına karşı mücadelemizin zaferle sonuçlanmasını engelleyecektir" ¹²²).

Partiyi yıllarca bu kadar uğraştıran bu görev bir zaman daha çözüm bekledi. Ancak 1967 yılında bazı hükümlerin yürürlükten kaldırılmasından sonra 1974 yılında bütünüyle iptal edildi bu yasa. Tam anlamda yasallık için verdiği yıllar süren mücadelesinde parti büyük bir zafer kazanmıştı. Zaferin sırrı ise, partinin bu mücadelede her zaman gücünü Amerikan halkının ilerici çevrelerinden almış olması, bu dönemde güç ve kapsam olarak giderek büyüyen kitle hareketlerine dayanması ve uluslararası komünist hareketten geniş bir moral destek görmüş olmasındaydı. Partinin içine girdiği olgunlaşma süreci, bütün tahminleri aşan bir hız kazanmıştı. Partinin insanlarla konuşmasına kimse engel olamıyordu ve artık komünistleri dinleyenler vardı. Böylece parti çalışmalarında yeni bir döneme gerildi. ABD Komünist Partisinin uluslararası düzeydeki ilişkileri giderek pekişiyorlardı. Pasaport yasağı ve diğer yasalar nedeniyle Partinin yalnızlığa mahkûm edildiği uzun yıllar artık bitmişti. Hepimiz biliyoruz ki, o zamandan beri, ABD Komünist Partisinin enternasyonalist bir parti olarak söz alıp açık açık konuşmadığı ne bir uluslararası hareket ne de önemli bir olay olmuştur.

Öte yandan, çetin mücedeleler sonucu kazanılan bu zaferin

parti açısından bir başka önemi daha vardı. Amerikalı siyahların ve diğer ABD ulusal azınlıklarının kurtuluş mücadelesinin hız kazanması, radikalleşme sürecinin bir parçası olarak öğrencilerin giriştikleri mücadele, bu mücadelenin sendikalara da sıçraması ve barış hareketinin yeni nitelikler kazanması hep bu zaferin yansımaları olmuştur.

1954 yılında, orta dereceli ve yüksek okullarda ırk ayrımının anayasaya aykırı olduğu yargıtayca açıklandı. Bu, siyahların eşitlik mücadelelerinde, ekonomik, siyasal ve toplumsal yaşamın tüm alanlarında beyazlarla eşit haklar isteyen siyahlar açısından ilk büyük zafer oldu. Yargıtayın bu kararı, 1869'da içsavaşın bitiminden sonra Amerikan anayasasına konulan ek maddelerin ruhuna uygundu. Bu ek maddeyi (madde XV, fıkra 1) birlikte okuyalım: Birleşik Devletler yurttaşlarının seçme ve seçilme hakları, ırk, renk ya da geçici kölelik statüleri nedeniyle ne Birleşik Devletler ve ne de eyaletlerde yoksanamaz, sınırlanamaz. Bundan kısa bir süre sonra anayasanın bu ek maddesi "unutulup gitti". 60'lı yıllarda Afro-Amerikalılar, anayasa güvencesi altındaki bu hakları için "tam özgürlük" parolasıyla yeniden mücadele bayrağını açtılar.

W.I. Lenin diyor ki: " Ezilen, sömürülen zencilerin durumundan söz etmeye ise hiç gerek yok; bu konuda Amerikan burjuvazisi ile öteki ülkelerin burjuvazileri arasında bir fark göremiyoruz. Amerikalılar zencileri "kurtardıktan" sonra "özgür" ve cumhuriyetçi-demokratik kapitalizm temelinde akla gelen ve gelmeyen herşeyi yaparak zencileri hayasızca ve en aşağılık bir şekilde ezip sömürme yollarını buldular" ¹²³⁾.

60'lı yılların tartışma gündeminin başlarında yer alan sorunlardan bir seçme ve seçilebilme hakkıydı. Ancak bunun yanı sıra ekonomik ve toplumsal sorunları da giderek ön planda araştırmaya başladılar.

350 yılı aşan sömürü, horlanma, aldatılma, gizli ve açık terör... Egemen çevrelerin linç hukuku, körükörüne bir nefret ve kine yol

¹²³⁾ W.I. Lenin: Tarımda Kapitalizmin Gelişme Yasaları Konusunda Yeni Veriler. I. dizi. Amerika Birleşik Devletlerinde Kapitalizm ve Tarım Yapıtlar, Cilt:22, S. 13/14.

açıyor, nefret ve kine kapılanlar ise bunun neden ve sonuçlarını göremiyorlardı. Toplumsal ilişkiler konusunda politik açıklığa kavuşma, bunları neden ve sonuçlarıyla kavrama kendiliğinden olan birşey değildir. Nitekim birçok siyah, özellikle siyah gençler, giderek büyümekte olan bir "siyah milliyetçilik" eğiliminin kurbanı oldular. Kurtuluş hareketi saflarına sızmış olan aşırı "sol" ve sağ güçlerin kışkırtmaları sonucu ortaya çıkan bu gelişmeler, siyahların saflarında bölünmelere yol açıyor, dolayısıyla tekelci kapitalist sistemde egemen çevrelerin işine yarıyorlardı.

1963 yılı ilkbaharında, siyahların ABD yurttaşları olarak tam eşitlik yolunda verdikleri mücadele, güney eyaletlerinde yeni bir aşamaya ulaştı. Gerici çevreler hareket ederek sokak cineyetlerini gündeme getirdiler. Alabama valisi Wallace, Selma'da göstericilere ateş açılması emrini verdi. Bir dizi büyük kente, provokasyonla "ırk olayları" denilen olaylar çıkardılar. Sadece Los Angelis'in Watts gettosunda 3000 siyah tutuklandı, 811'i yaralandı, 33 kişi öldürüldü.

Ancak tüm bu taşkınlıklar, bu haklı hareketi önlemeye, durdurmaya yetmedi. Burjuva basını bile, bazı ırk ayrımı uygulamalarını elıştirmek zorunda kaldı. Bu gelişmeler karşısında başka çıkar yol bulamayan hükümet, olayların nedenlerini araştırmak üzere bir komisyon kurdu. Siyahlara karşı önyargılı kişilerden oluşmasına karşın bu komisyon, yüzlerce sayfayı kapsayan raporunda, gerçek ve çarpıcı örneklerle ırk ayrımını sergilemek zorunda kaldı. Gerçi hükümet bu rapordan gereken sonuçları çıkarıp gereken önlemleri alma yoluna gitmedi. Ama bu raporun, Amerikalı siyahların haklı isteklerini kamuoyuna sunmak bakımından büyük katkıları oldu. Komünist Partisince hazırlanıp yayınlanan yazılar, broşürlerde ve gösterilerde ırk ayrımının gerçek nedenleri ve gerçek suçlular kamuoyunun gözleri önüne serildi. Komünist Partisi, ırk ayrımı konusunda izlediği politikayla, Amerikalı siyahların kurtuluş hareketinin yeni bir dönüm noktasına ulaşmasında büyük bir rol oynadı. Bu hareket, giderek kendiliğindenlik niteliğini yitirdi. Martin Luther King'in liderliğini yaptığı yurttaşlar hareketiyle, Vietnam savaşına karşı verilen mücadeleyi de kapsamak üzere, mücadelenin tümü yeni bir nitelik kazandı ve geniş cepheli, örgütlü mücadeleye dö-

nüştü. Martin Luther King, Vietnam halkına karşı girişilen kıyımla kendi ulusu üzerindeki terör arasında mantık bağları kuruyordu. Böylece antiemperyalist bilinçlenme doğrutusunda önemli bir adım atılmış oluyordu.

Sendikalarda "siyah hücreler" hareketi giderek şkillenmeye başlamıştı. Bu hücreler, siyah işçilerin beyaz işçi kardeşleriyle aynı haklara sahip olmalarını sağlamak için mücadele ediyorlardı. King, beyaz ve siyah işçileri bir sendikada, tek bir mücadele cephesinde birmleştirme çabalarına girişince, artık ölümü kesinleşmişti. Siyah ve beyaz işçiler arasındaki dayanışmayı kanıtlarıyla ortaya koşmuş, böylelikle egemen sınıfın gözünde en büyük suçu işlemişti. Nitekim King, 4 Nisan 1968 günü bir cinayete kurban gitti.

Siyahların hareketinin hız ve güç kazanması ile 60'lı yıllarda en başta ırk ayrımı uygulamalarını protesto amacıyla başlatılan öğrenci hareketleri arasında sıkı ilişkiler vardır. "Barışçı Eylem İçin Öğrenci Eşgüdüm Komitesi"nce yürütülen harekete aktif olarak katılan öğrenci sayısı 60'lı yılların ortalarında her renk ve ırktan yaklaşık 100 000 öğrenciyi kapsıyordu. Ancak bunlar, kısa zaman sonra, doğrudan ve bireysel (go it alone) eylem parolalarıyla milliyetçiliği körükleyen grupların, özellikle Troçkistlerin etkisi altına girdiler. Yan örgütler arasındaki bağların kopması sonucunda, nihayet bu hareket dağıldı.

"Demokratik Tolum İçin Öğrenciler" adlı bir başka hareket çerçevesinde ise 1966'ya kadar 110 yan örgüt kurulmakla birlikte, bu örgütün sayısal gücü yukarıda sözünü ettiğimiz hareketin gücü kadar olmadı. Bu hareket içinde çok çeşitli görüşte gruplar vardı: Kimi Marksizm, kimi Maoizm yanlısıydı; Troçki, Bakunin ve Marcuse'nin peşinden gidenler vardı. Örneğin Kaloformiya Üniversitesinde olduğu gibi genç komünistlerin liderliği ele geçirdikleri yerlerde mücadelenin siyasal çizgisinde açıklık vardı. Bunlar kendilerini tüm ülke çapında kabul ettirecek kadar güçlü olmamakla beraber yarattıkları etki önemli olmuş, bunların faaliyetleri sonucunda örneğin Gus Hall, Hyman Lumer, Victor Perlo ve Herbert Aptheker gibi önde gelen yoldaşlar bir dizi ABD üniversitesinde kamuoyu karşısına çıkabilmişlerdir. Bu örgütün faaliyetleri arasında özgürlük

yürüyüşleri, üniversitelerde demokratik reform istekleriyle boykotlar, askere alınma emirlerinin boykot edilmesi, yedeksubay eğitim birliklerine (ROTC) karşı üniversitelerde girişilen faaliyetler ve Pentagon veya silah fabrikalarının emriyle üniversitelerde yürütülen araştırma projelerinin boykot edilmesi gibi eylemler vardı. Bu örgütün üyelerinin çoğu, "Yeni Sol"un nüvesini oluşturmaktaydı. 5 Haziran 1968 tarihli "Prawda" da yayınlanan bir makalesinde Gus Hall, bu insanları karakterize ediyor, bunların mevcut düzene başkaldırmalarını, sistemdeki hastalık belirtilerini gördüklerini, ancak bu öldürücü hastalıkların kapitalist sistemin özünden kaynaklanan hastalıklar olduğunu anlayamadıklarını yazıyordu. Hastalığa karşı çıkıyor, ama bunun nedenlerine varamıyorlardı. "Ancak" diye devam ediyor Gus Hall, " bu gençleri Marksist-Leninist çizgiye getirip kazanmak, herşeye karşın mümkün ve aynı ölçüde de gereklidir". Nitekim Angela Davis bunun en güzel örneğini vermiştir.

Kennedy'nin "New Frontiers" politikası adıyla bilinen ve Meany ve benzeri kişilerden aktif destek gören politikası 60'lı yılların sendika hareketinde önceleri kimi hayallere yol açtı. Meany ve şürekâsı, Beyaz Saray'la işbirliğine hazır olduklarını açıkladılar. Çin Hindi'ndeki savaşın giderek tırmanması, çok sayıda dev iş teklifini de beraberinde getirdi. "İş uyuşmazlıkları"ndan kaçınmakta çıkar gören bir dizi büyük tröst, işçi sınıfının bir bölümüne ödünler verdi. Buna karşın, örneğin ulaştırmacılık, otomotif ve kömür sanayilerinin uzun süreli, çetin grevler oldu. Başkan Johnson, "büyük toplum" ve (devlet bütçesinden sadece yüzde üç ayrılan) "Yoksulluğa karşı savaş" gibi parolalarıyla gerçi grev dalgalarının giderek büyümelerini önlemeyi başardı. Fakat hızla artan enflasyon, vergi ve fiyatların artması, gerçek ücretlerin düşmesi, çalışma yoğunluğunun yükselmesi ve kapitalist rasyonalizasyon önlemlerinin giderek yaygınlaşması sonucunda çoğu işyerinin kapanması, tüm bu hayalleri kısa zamanda unutturdu. Bunların yanı sıra, Vietnam savaşının daha da tırmanması, Demokratik Halk Cumhuriyeti Vietnam'ın bombalanması, askerî birliklerin gücünün 500 000 askere çıkarılması ve havada yürütülen savaş, savaş aleyhtarlarının muhalefetinin giderek büyümesiyle sınıçlandı. Sendikalar arasındaki çelişkiler ve görüş ayrılıkları günden güne daha derin boyutlara

ulaştı. Tüm bunlar, Meany'lerin "askerî zorunluluk" bahanesiyle açık açık Vietnam savaşıdan yana tavır almalarına, fabrikalarda giderek yoğunlaşan sömürüyü desteklemelerine ve hükümetin çalışma zorunluluğuna yönelik önlemlerine karşın olup bitiyordu.

Meany, bir "vatan-millet" havası yaratarak işçilerin barış hareketine katılmalarını önlemeyi amaçlıyordu. Muhalefet edenler yalnızca sendikaların "kıdemsiz" üyeleri değildi. Örneğin, otomotif sanayiinde olduğu gibi, büyük federasyonlarda görevli birçok sendika yöneticisi de muhalefet saflarındaydı. 1967 yılında Chicago'da Sendika Yöneticileri Ulusal Kongresi yapıldı. Bu kongre iki ana istek doğrultusunda karar aldı: Demokratik Vietnam Cumhuriyetinin bombalanmasına derhal son verilmesi ve AFLCIO'nun üst düzeydeki yöneticilerinin Vietnam savaşını kayıtsız şartsız desteklemekten vazgeçmeleri.

Bu dönemde hızla genişleyip büyüyen barış hareketi, sendikaların önderliğinde en ön saflarda bu harekete katılan işçi sınıfının örgütlü birlikleriyle daha da güç kazandı. Bu, işçi sınıfının artık "sistemle bütünleşmiş" bir sınıf olduğunu iddia eden sarı sendika yöneticileri ve gerici çevrelerin iftiralarına karşı çetin bir mücadele veren Komünist Partisinin bir başarısıydı aynı zamanda. bu mücadelenin en yoğun olduğu günlerde, 1966 Haziran ayında ABD Komünist Partisinin XVIII Kurultayı yapıldı.

Kurultay öncesinde partiye yönelik aralıksız saldırılara girişilmişti. İdeolojik, politik ve taktik nitelikte, çözümünü zor birçok sorunun açıklığa kavuşturulması gerekiyordu. Parti içinde uzun tartışmalara ve görüşmelere yol açan bu sorunlar çözüm bekliyorlardı. Yönetici kadroları ile parti yaşamı, yılar süren hapis cezalarıyla birbirinden ayrılmış, yalıtılmıştı. Çoğu seçkin yoldaş sınırdışı edilmiş, bir çoğu kötürüm bırakılmıştı. Parti; W. Z. Foster, Eugene Dennis, Robert Thompson, Benjamin Davis, Jack Stachel ve Elizabeth Burley Flynn gibi önde gelen yoldaşları kaybetmiş olmanın acısını yaşıyordu. Yükün büyük bir kısmı, çoğu 60'lı yılların başlarındaki kitle hareketlerinin hız kazanmasıyla partiye giren genç kadroların omuzlarındaydı. Bur anlamda, bir "kayıp kuşak"tan, bir "ara kuşak"tan söz etmek -böyle bir kuşak yoktu ama- mümkündü. Fakat parti, mücadelelerden güçlenerek çıkmıştı.

"Political Affairs"ın 1966 Mayıs sayısında çıkan "Geçmişe Ba-

kış ve Gelecek" başlıklı başmakalesinde Gus Hall, "partinin XVII. kurultayından bu yana geçen olaylarla dolu altı yılı değerlendirme- nin ve gelecekte izlenecek yolu saptamanın" kurultaya düşen bir görev olduğunu yazıyordu. Gus Hall, tarihin her döneminde o dö- neme damgasını vuran bazı ana olaylar bulunduğunu vurguluyor- du. Toplumsal güçlerin toplanma ve birikim evreleri geçirdiği dö- nemler vardı. K imi süreçlerin için için olgunlaştıkları gelişme, gö- rece sessizlik ya da politik "kuluçka" dönemleri denilebilecek dö- nemler vardı. Öte yandan daha başka öyle dönemler, öyle huzur- suzluk dönemleri vardı ki, geçmişte hazırlanan tasarılar ve o za- mana dek ister istemez başvuru- lan uygulamalar artık mücade- le- nin gereklerini karşılayamaz olur, gerekli değişiklikler için elverişli olmaktan çıkarlardı.

Gus Hall yazısında devamla şöyle diyordu: "Parti kurultayları- mız arasında geçen ve uzun yılları kapsayan dönemde giderek bü- yüyen kitle hareketleri ve mücadelelere tanık olduk. Bu koşullar al- tında, daha sakin dönemlerde yeterli oldukları görülen yönetim normları, örgütlenme derecesi ve partinin hareket yeteneklerinin kitlelerin harekete geçtiği bir dönemin gereklerini artık karşılaya- madıkları ortaya çıktı..." Gus Hall, sözünü geçen yazısında bu kitle hareketlerini dört mücadele alanı halinde özetliyordu: Eşitlik, barış , demokrasi ve ekonomik güvenceler için verilen mücadeleler. Ha- reketlerin bu ana akımlarında gençlik vurucu güç rolü oynuyor, gençler öncü aktivistler olarak karşımıza çıkıyorlardı.

Gerici çevrelerin Partiyi yok etme ve onu halkın mücadelesin- den koparma yolunda giriştikleri çabaları boşa çıkaran Parti, "kişili- ğini" yeniden bulmuş, "daha büyük bir esneklik ve hareket yetene- ği" kazanmıştı. Partinin başlıca amacı solda birliği sağlamaktı. Bu birlik için aşılması gereken belli başlı üç engeli Gus Hall şöylece sıra- lıyordu:

-Sol güçler arasında birlik ve beraberlik sağlama görevi ile uzak yakın hiçbir ilgisi bulunmayan boş ve kışkırtıcı fikir ve çalışma yöntemleri sol harekete zorla kabul ettirmeye çalışan aşırı sol grupların yıkıcı çabaları;

-Komünistleri soldaki hareketlerin dışına itilerek azami ölçüde birlik ve beraberlik sağlanmasını önleyici uygulamalar;

-Genel anlamda işçi sınıfının, özel anlamda da ABD işçi sınıfı-

nın rolü ve işlevi üzerine yayılan yanlış ve zararlı görüşler. Çoğu kimseler işçi sınıfının önderliğini kabul etmezken, bazıları da işçi sınıfı ile sandika bürokrasisini özdeşleştiriyordu" ¹²⁴⁾.

Öte yandan, tüm bunlara karşın, önemli bir değişme oluyordu. Çoğu kimseler, kapitalizmin yeni sorunlar karşısında tek seçenek olabileceği görüşünü kuşkuyla karşılıyor, bu görüşü kabul etmiyorlardı. Pratikte edinilen deneyimler, yeni bir seçenek arayışına gidilmesini gerektiriyordu. Bu nedenlerledir ki Parti, kadro ve sayı olarak güçlenebilme olanaklarına kavuştu. Bu güçlenme, kurultay delegelerinin seçiminde kendini açık açık belli ediyordu: Delegele- rin yüzde 40'ı gençlerden oluşmaktaydı. Yeni seçilecek Ulusal Ko- mite üyeliklerine adaylıkların koyanların ise yüzde 25'i gençlik ke- simindendi. Tüm delegelerin büyük çoğunluğu işçi sınıfı mensubu, üçte bir i de sendikalarda aktif hizmet gören kişilerden oluşmaktay- dı. Bu sendikacıların birçoğu ise, sendika yasalarındaki antikomü- nist hükümlere, çoğu sendikaların tüzüklerinde bulunan antikomü- nist maddelere rağmen seçimle göreve gelmiş kişilerdi. Yeni Ulu- sal Komite'de de çoğunluğu işçi sınıfı mensupları oluşturuyor- du. Bu yeni komite birkaç Chicannos ve Portorikolu vardı ve komi- tenin yüzde 25'i Amerikalı siyahlardan, yüzde 25'i de kadınlardan oluşuyordu ¹²⁵⁾.

XVIII. kurultayda yaptığı bir konuşmada Gus Hall, XVII. kurul- tayın amacının kitleler arasında partiye saygınlık kazandırmak ol- duğunu söylüyordu. O zamanlar bir bakıma büyük bir hayaldi bu. Fakat bu amaç gerçek oluverdi Bugünse yeni bir amaç saptamak durumundayız. Sadece milyonlara hitap etmekle kalmayıp aynı zamanda milyonlar adına da konuşan bir parti olmalıyız. Bir başka deyişle; Amerikan halkının doğrudan çıkarlarının neler olduğunu tam olarak görüp siyasal ve ideolojik düzeyin ne olduğunu değer- lendirebilmeli, işçi sınıfı ve siyahlann başlıca gruplarıyla bağlantı halinde bulunmalıyız. Parti olarak basın ve literatüre sahip olmakla yetinmeyip aynı zamanda bunların kitlelere dağıtımını da güvence

¹²⁴⁾ Krş. Gus Hall: The Communist Party-a Review anda Perspectice.

Political Affairs (New York), Mayıs 1966, S. 1, 10,11

¹²⁵⁾ Krş. Daniel Rubin: ABDKP 18. Kurultayı. Political Affairs (New York), Ağustos 1966, S.15.

altına almayız. Komünist ilkeler için, kadrolarımızı gerçekten komünist düşüncede olması için, birlik ve beraberlik için, komünist ahlâk, partiye bağlılık ve işç sınıfına ve partiye karşı sorumluluk için mücadele etmeli, partinin birliğini ilgilendiren tüm sorunlarda elele savaşımalıyız" ¹²⁶⁾.

Kurultay, geniş ölçüde yasal sayılabilecek koşullarda yapıldı. Bu kurultayla, partiyi yalnız bırakma çabalarına karşı verilen mücadelede yeni bir aşama başlıyordu. Kardeş parti delegelerine vize verilmemesine karşın, yıllardan beri ilk kez olarak, yurtdışından gelen yoldaşlar da bu kurultayda hazır bulundular.

Bu kurultayda, Vietnamdaki ABD saldırılarına karşı ve devrimci Küba'nın savunulması için gerekli yol ve yöntemler görüşülüp tartışıldı. ABD'nin dış politikası bunalımlarla dolu bir dönem yaşıyor, bu bunalımlar da tümüyle ABD'ndeki yaşamı etkisi altında tutuyordu. Kurultayda, ABD'nin bu dış politika çizgisini değiştirmeye zorlanabileceği, devrimci dünya hareketinin giderek güçlenmesi karşısında, ABD'nin Vietnam'dan çekilmesinin sağlanabileceği ve dünyadaki yeni kuvvet dengeleri karşısında ABD emperyalizminin bundan başka çıkar yolu olmadığı, konularında görüş birliğine varıldı.

Kitlelerin içine girdikleri radikalleşme süreci ise yeni bir siyasal bilincin başlangıcı olarak değerlendiriliyor, bu bilinçlenme sayesinde partinin yeni yeni kitle çalışmalarına olanak sağladığı belirtiliyordu. Bu kurultay, ayrıca, Amerikalı siyahların ve tüm ulusal azınlıkların ekonomik, siyasal ve toplumsal eşitliği için partinin izlediği siyasal çizginin ilk semeresini vermeye başladığı da kaydediliyordu. Sendikalarda girilen yeni etkinlikler ve özellikle sendikaların üye tabanının hızla genişlemesi, Partiye, sendika tüzüklerindeki parti aleyhtarı hükümlerle daha etkin bir mücadele olanağını sağlıyordu. Parti çalışmalarının kilit noktalarındaki sanayi kolları üzerinde yoğunlaştırılması yeni baştan başlıca görev olarak kabul ediliyor, bu da parti üyelerinin yasadışılık ve yarı yasallık dönemlerinden kalma tüm eski alışkanlık ve çalışma yöntemlerinden vazgeçmelerini gerektiriyordu. Bu alışkanlık ve yöntemler, özellikle

¹²⁶⁾ Gus Hall : Our Work Begins: ABD Komünist Partisi 18.Kurultayı kapanış konuşması 26 Haziran 1966. A.g.y.,S. 10/11.

McCarthy döneminde edinilmiş, parti üyelerini çoğu zaman anonim kalmaya zorlamışlardı. Artık yeni bir çalışma tarzı ve parti adına daha açık tavırlar içine girmek gerekiyordu. Partinin birlik ve beraberlik, tam yasallık doğrultusunda altığı daha başka adımlar arasında, her alanda bağımsız siyasal etkinliklere girilmesini öngören kararın alınması ve başkanlık seçimleri de dahil olmak üzere partinin barışçı adaylar üzerinde birleşmesi idi.

Partinin yeni programına ait ilk tasarı metni, daha 1966 Şubat ayında tartışmaya sunulmuştu. Gus Hall bu konuda şunları yazıyordu: "Halkımızın karşısına böyle bir programla çıkabilmekten kıvanç duyuyoruz. Bu program sadece komünistler için bir program değildir. Bizim, Birleşik Devletler için hazırladığımız, sosyal ilerleme yolunu gösteren bir programdır." Gus Hall, barış ve yurttaşlık hakları için mücadele verenlere, fabrika işçilerine, sendikalara ve gençliğe çağrıda bulunarak, onların "komünistlerle elele vererek bu kesin program ve belgeleri yazmaya katkıda bulunmalarını" istiyordu ¹²⁷⁾.

Açık tartışma; partinin kendi içindeki ideolojik-politik durulma sürecinde birlik, beraberlik ve mücadele gücü açısından son derece önemli bir etkendi. Tasarı metni ile programın kesinleştikten sonraki metni arasında yapılacak bir karşılaştırma, partinin, dayandığı temelleri sağlamlaştırabilmek için Marksizim-Leninizm'in siyasal, ideolojik ve örgütsel ilkelerini adım adım benimsediğini açıkça gösterecektir. Parti programı, parti ile kitleler arasındaki bağlara bir halka daha eklemiş, partinin komünizm için mücadelede yüreği ve aklıyla kitleleri kendine bağlayabilmesini sağlamıştır.

Parti Örgüt Sekreteri Daniel Rubin, XVIII. Kurultayı "tarihi bir dönüm noktası" olarak nitelendiriyordu. ¹²⁸⁾

Parti yaşamında yeni bir dönem başlıyordu artık.

¹²⁷⁾ Gus Hall: The Communist Program-The Path Ahead. Political Affairs (New York), Mart 1966, S.4

¹²⁸⁾ Daniel Rubin: ABDKP 18. Kurultayı Political Affairs (New York), Ağustos 1966, S. 13

EKLER

ABD KOMÜNİST PARTİSİNİN KURULUŞU

•

Kuruluş Yıllarındaki Çalışmalarından Özetler

ABD KOMÜNİST İŞÇİ PARTİSİNİN PROGRAMI

(Özetler)

31 Ağustos 1919

Liderliğini John Reed'in yaptığı ABD Komünist Partisi 31 Ağustos 1919'da, Ch. Ruthenberg tarafından yönetilen ABD Komünist Partisi ise 1 Eylül 1919'da olmak üzere, ABD'nde iki ayrı Komünist Partisi aynı zamanda kuruldu. Bunlardan ilkinin tabanını daha çok İngilizce konuşan Amerikalılar oluşturuyor, ikincisi ise etkinliğini özellikle İngiliz olmayan göçmenler üzerinde yoğunlaştırıyordu. Bu iki parti arasında program açısından ciddi sayılabilecek görüş ayrılıkları yoktu. İkisi de çalışmalarını yasadışı yollarla yürütmek zorundaydı. 1921 yılında yapılan Birleşme Konferansında tek bir ABD Komünist Partisi (Komünist Enternasyonal Seksiyonu) kuruldu.

"Tüm dünya işçi sınıfının devrimci partileriyle tam bir uyum içerisinde olan Amerika Komünist İşçi Partisi, Moskova'da kurulan III. enternasyonalin ilkelerini aynen kabul eder."

"Komünist İşçi Partisinin görevi, kapitalist egemenliğini yıkmak ve işçilerin siyasal iktidarı ele geçirmeleri amacıyla emekçi kitlelerini sınıf olarak örgütlemektir.

Egemen sınıf olarak örgütlenen işçilerin hükümeti yasalar çıkaracak ve bunları uygulayacaktır; işçiler toprağa, işyeri ve fabrikalara, maden ocaklarına ve para kurumlarına sahip olacak, bunları denetleyeceklerdir. Emekçiler iktidara!"

"Komünist İşçi Partisinin baş amacı, bugün işçi sınıfının acımasızca sömürüldüğü üretim düzenini yıkmak ve bir endüstri cumhuriyeti kurarak üretim araçlarını kamulaştırmak, emeğin toplumsal değerini güvence altına almaktır."

"Komünist İşçi Partisi platformu, ilke olarak sınıf mücadelesi-ne dayanır. Toplumsal devrim çağında yaşadığımızı kabul eden bu platformun hizmet edeceği tek amaç, proleter diktatörlüğün kurulmasıdır."

Sendikal Sorunlar :

"Sınıf olarak, endüstriyel ve siyasal propaganda ile eylem arasında bir bütünlük sağlanması bakımından, Parti ile sınıf bilincine sahip endüstri sendikaları arasında işbirliği yapılmasından yanayız. Yerel sendikalar ve cüce örgütler, işkollarını örgütleyerek işletme ve fabrikalarda komünist propaganda yapacaklar ve örgütlenme çalışmalarıyla işçileri bir büyük sendikaya girmeye özendireceklerdir."

"Parti, endüstri işkollarında sendikalaşma yolunda propaganda yapacak, sendikal örgütlerin devrimci niteliğini ve devrim olanaklarını açıklayacaktır." "Parti, grevin siyasal değerinde bir silah olduğunu göstermek için büyük endüstri grevlerini başlıca kampanya alanı olarak değerlendirecektir."

Komünist İşçi Partisi, parlamento seçimlerine katılmaya karar vermiştir. "Böylelikle, sadece yerel örgütlerce değil, aynı zamanda Ulusal Yürütme Komitesince kamu görevlerine getirilen tüm üyeler, sıkı bir şekilde denetlenilecektir." "Partinin tek merkezden etkin olabilecek bir örgüt duruma gelmesini sağlamak bakımından, Partinin iradesi dışında özerk grup ve federasyonlar kurulmasına izin verilmeyecektir."

Kaynak : Anthony Bimba: "The History of the American Working Class", International Publishers, New York 1936, S.287.

AMERİKA KOMÜNİST PARTİSİNİN İLK PROGRAMI

1 Eylül 1919 günü yapılan ilk kurultayda kabul edilmiştir.

(Ö z e t l e r)

"Komünist Partisi, işçi sınıfının kapitalizme karşı erdiği sınıf mücadelesinin bilinçli bir ifadesidir. Partinin amacı, siyasal iktidarı ele geçirmek, kapitalist düzeni yıkmak ve burjuva devletini yok etmek için mücadele etmektir."

"Komünist Partisi, emekçi sınıfın kitle mücadelesini simgeleyen dolaysız bir eylem programı geliştirerek devrim hazırlığı yapar. Bu mücadele, devrimci ruh ve amaçlarla yürütülmelidir."

"İlkede bir eylem partisi olan Komünist Partisi, işçilere, ezilip sömürdüklerinin bilincini vermeye, kapitalist sistemde durumlarının düzelmesine olanak bulunmadığını anlatmaya çalışır."

"Komünist Partisi, devrimci kitle eylemlerinde doruklaşan daha olgun mücadele şekil ve amaçları saptayarak işçi sınıfının kapitalizm karşısındaki mücadelesini yönetir. Komünist Partisi, sınıf mücadelesinin özde siyasal bir mücadele olduğunu, bir başka deyişle, iktidarı ele geçirmek mücadelesi olduğu görüşündedir."

"Komünist Partisi, kapitalizmin yıkılması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması için proleter devrim çağırısına her zaman öncelik tanıyacak, bu çağırışı her zaman yineleyecektir. Burjuva malların kamulaştırılıp muhalefeti kırıldıktan, burjuva kalıntıları kaybolduktan ve devletin kesin ölümü sonucunda sınıf ayrıntılarının ortadan kalkmasından sonra, proletarya diktatörlüğü de ortadan kalkacaktır. Proleter mücadelenin tümü çerçevesinde, seçim kampanyalarına katılma ancak ikinci dereceden bir öneme sahiptir. Tek amaç, devrimci propagandadır."

"Komünist Partisi, grevle kapitalist düzenin yıkılması arasındaki ilişkiyi emekçi kitlelere anlatabilmek için, işçi sınıfının yaptığı büyük endüstri grevlerini ana kampanyalar olarak değerlendirecektir."

"Komünist Partisi, kitle grevlerine katılacaktır. Bununla güde-

ceği amaç, yalnızca grevlerin başarıya ulaşmasını sağlamak olmayacak, aynı zamanda kitle grevlerinden devrim açısından sonuçlar çıkarmak olacaktır..."

Sendikal Sorunlar :

"Komünist Partisi, sendikalara devrimci nitelik kazandırılması yolunda verilen mücadeleye aktif olarak katılmak durumundadır. Amerikan İş Federasyonunun izlediği sözde sendikacılık politikasının tersine, Komünist Partisi, endüstri sendikalarının örgütlenmesi gerektiği görüşünü savunur, bunun devrim açısından önemini vurgular. Endüstri sendikaları kapitalizme karşı verilen günlük mücadelenin bir aracı değildirler; bu sendikaların son amacı devrimdir ve kapitalist devletin yıkılması gereğinden kaynaklanır. Endüstri sendikaları, iktidarı ele geçirme amacına yönelik kitlesel eylemin bir ögesidirler. Bunlar, komünist toplumdaki endüstriyel yönetimin temelini oluştururlar."

"Komünist Partisi, AFL'yi, kapitalizmin savunucusu gerici bir örgüt sayar.

Olanaklar elverdiğince, fabrikalarda işçilerden oluşan komiteler kurulacak, böylece eski sendikalar içerisinde endüstri işkollarına göre sendikalaşma yolunda verilen mücadele sürdürülecek, militan ögeler birleştirilecek ve harekete geçirilecektir. Yine olanaklar çerçevesinde bu komitelerin bir Merkez Komitesi çatısı altında da birleştirilmesine çalışılacaktır."

"Komünist Partisinin önemle üzerinde duracağı bir sorun, endüstri temelinde ve ulusal düzeyde bir sendikal örgüt kurulması için yapılacak çalışmalar olacaktır. Devrimci sınıf mücadelesi ilke olmak üzere, bu örgüt, IWW-(Dünya Endüstri İşçileri), WIIU (Uluslararası Endüstri İşçileri Sendikası), bağımsız ve bölünmüş sendikalar, AFL bünyesindeki militan sendikalar ile örgütsüz işçileri çatısı altında toplayacaktır."

Programda ayrıca şu görüşlere yer verilmiştir:

"Komünist Partisi, kapitalizmin yenilgisini çabuklaştırmak amacıyla, sınıf mücadelesinde bir aşama olmak üzere militarizme karşı mücadele edecektir."

"Emperyalizmle m¼cadele, zrunlu olarak uluslararası d¼zeyde y¼r¼t¼lecektir. Bu m¼cadele, bu a¼amada proleter devrimci eylemlerin temelini olu¼turacaktır,"

"Emperyalizme kar¼ı m¼cadele, Kom¼nist Enternasyonal ile sıkı bir birlik i¼erisinde y¼r¼t¼lmelidir."

"Kom¼nist Partisi, t¼m d¼nya i¼çilerinin m¼cadelesinin ortak bir m¼cadele oldu¼u, bu m¼cadelede d¼nya emekçilerinin dayanı¼ma i¼inde olmaları gerekti¼i inancındadır."

Kaynak: anthony Bimba: "The History of the American Working Class", International Publishers, New York 1936, S. 285-286.

AMERİKA KOMÜNİST PARTİSİ HAKKINDA BAZI BİLGİLER

James Carr* (Moskova), 1922.

...Birleşik Devletler, bugün için uluslararası kapitalizmin, reaksiyoner emperyalizmin merkezi durumundadır ve kapitalist egemenliğin sonu gelinceye kadar da bu rolünü koruyacaktır. Bütün Avrupa ülkelerinde egemen sınıfların gücünü sarsıp zayıflatan dünya savaşı, Amerikan egemen sınıflarının güç ve saygınlığını inanılmaz ölçüde arttırmıştır. Savaştan önce öteki ülkelerin borçlusu durumundayken, Birleşik Devletler, bugün artık bu ülkelerin alacaklısı olmuştur. Bugün Birleşik Devletler, tüm dünyanın altın stoklarının % 60'ından fazlasını elinde bulunduruyor...

Amerikan burjuvazisi, dünyanın en kuvvetli ve en iyi örgütlü burjuvazisidir. Amerikan işçi sınıfı üzerindeki egemenliği sınırsız denilebilecek ölçüde geniştir.

Amerikan Komünist Partisinin üye sayısı bugün 12.000-13.000 arasındadır. Bu üyeler yaklaşık 1700 grup halinde örgütlenmiştir. Her grup da kendi içerisinde yaklaşık 10 üyeden oluşmaktadır... Bütün üyeler, parti çalışmalarına aktif bir biçimde katılmakla yükümlüdür. Partiye üye olarak kabul edilebilmek, diğer yasal örgütlere oranla çok daha zordur: Adaylar, üyelik için üç ay süreyle özel bir grupta denemeye tabi tutulmaktadır.

Birleşik Devletler, bir göçmenler ülkesidir. Nüfusunun altıda birinden çoğunu yabancı uyruklular oluşturur. Baylıca endüstri kollarında -örneğin Pittsburg çevresindeki çelik döküm fabrikarında olduğu gibi- işçilerin yarıdan fazlası yabancı uyrukludur. Gary de öyle... Amerika'nın büyük kentlerinin her birinde yabancıların oturduğu bir mahalle vardır. Örneğin Chicago'da 300.000'i aşkın

- * Carr, Catterfeld'in partideki adıydı. O zamanki Parti adı Ballister olan Robert Minor'la birlikte, Catterfeld, Amerikan Komünist Partisi temsilcisi olarak 3 Aralık 1921'deki Komünist Enternasyonalde Lenin tarafından karşılanmıştı (Bkz. W.I.Lenin: Yapıtlar, Cilt 54, Rusça, adlar Dizini, S.776).

yalı oturur. Bir o kadar Polonyaoturduğu bir mahalle vardır. Örneğin Chicago'da 300.000'i aşkın Polonyalı oturur. Bir o kadar Polonyalı da Detroit'te vardır. New York'ta oturan 400.000'in üzerinde İtalyan, bir milyondan fazla da Yahudi vardır. Bu yüzbinlerce işçi... evet, bu yüzbinler, yok denecek kadar az İngilizce bilmektedir. Amerika'da devrimci hareketin gözardı etmemesi gereken bir sorundur bu.

İki Komünist Partinin 1921 yılı baharında düzenledikleri Birleşme Konferansı sonucunda, iki parti arasında ilkede fikir ayrılığı bulunmadığı görüldü. Herkesi hoşnut eden sonuç da, Birleşik Parti adına bir programın ortaya konulması oldu. Yabancı dil konuşan üyeler için de, çeşitli dillerde yapılacak propagandanın gerekleri doğrultusunda, bütün yerleşme merkezlerindeki yabancı örgütleriyle İngilizce konuşanların mensup olduğu örgüt arasında sıkı bağlar kuran bir örgütlenme biçimi bulundu. Federasyonların özerkliği kaldırıldı ve böylece Parti bir birlik kazandı. Parti yönetimi bir merkezde, Yürütme Komitesinde toplandı. Birleşme Konferansıncı seçilen yeni Yürütme Komitesi, başlıca ödev olarak, dağınık yasadışı grupları tek bir örgüt çatısı altında birleştirme işini üstlendi. Bu görevin yaklaşık üç aylık bir süre içerisinde yerine getirilmesinden sonra, Yürütme Komitesi, olanca gücüyle Amerikan işçileriyle geniş halk kitleleri arasında birlik ve dayanışma sağlama amacı doğrultusunda çalışmaya başladı... Ancak çok geçmeden görüldü ki, yasadışı örgütlerle yaygın komünist etkinlikleri yürütmeye olanak yoktu. "Amerikan kapitalizmiyle mücadele amacıyla kitlelerde siyasal birlik sağlamak" için daha başka yollar aramak gerekiyordu.

Bu gerçeği gördükten sonradır ki, Parti, Amerika'da açık kitle propagandasına elverişli olabilecek her türlü olanaktan yararlanma yolunda karara vardı ve son seçimlerde kendi bünyesinden adaylar çıkardı.

Parti, Rusya'da açlık tehlikesiyle karşı karşıya olan insanlar için düzenlenen bağış kampanyasına yoğun çabalarla katıldı, oldukça büyük bağışlar topladı. Bunun dışında, Sovyet Rusya'yla yeniden ticari ilişkiler kurulması ve Sovyet Rusya Hükümetinin tanınması doğrultusunda Partinin büyük çabaları oldu.

Parti üyelerinin sendikalar bünyesindeki etkinlikleri giderek güçleniyor, büyüyor. Parti üyesi yalnızca kendi Parti grubunda etkinlik göstermekle kalmıyor artık: Sendika hücrelerinde ve diğer işçi örgütlerinde de çalışıyor...

Amerika Komünist Partisinin etkinlik alanı giderek büyüyor, genişliyor. Parti, Amerika'da yerleşik on milyon İrlandalıya yönelik propaganda için özel örgütler kurdu. Yine Amerika'da oturan oniki milyon zenciye yönelik etkinlikler ve zencilerin oluşturduğu bu kitlelerdeki devrimci özü örgütleme çabaları için de ayrı bir grup oluşturuldu...

"Partimiz bir iş, bir etkinlik partisi olmalıdır!" -Amerika Komünist Partisi yürütme organının bu parolası, çeşitli yollarla gerçekleştirildi... Amerika'da komünist hareketi için yeni bir çıkış başladı...

Kaynak: James Carr: Amerika Komünist Partisi Hakkında Bazı Bilgiler. Internationale Presse-Korrespondenz, Sayı 10, 24 Ocak 1922, S. 85-86.

AMERİKA İŞÇİ PARTİSİNİN ORTAK CEPHE ÇAĞIRISI

C.E.Ruthenberg (New York)

...Patron takımının keyfi tasarruflarına karşı işletmelerde direnişe geçmek ve işsizlerin yeterince parasal destek görebilmelerini sağlamak için, Amerika Birleşik Devletleri işçileri birleşmelidirler. Bu amaç doğrultusunda, Amerikan İşçi Partisi (WPA=Workers Party of America), tüm işçi örgütlerini kendi programının uygulamaya konulabilmesi için bir ortak cephede birleşmeye çağırırdı...

Ortak Cephe

...Emekçilerin kapitalistlere karşı giriştikleri mücadelede bir ortak cephe kurulabilmesi için, WPA, aşağıdaki programın tüm emekçilerce tartışılıp kabul edilmesini önerdi:

1. Kapitalin saldırısına karşı durmak için bütün bölgelerde bir işçi ortak cephesi oluşturulmalıdır.
2. Kapitalistlerle yapılan mücadelenin örgüt ve yönetim merkezi, her kentte sendikalar birliği olmalıdır.
3. Yerel birlik merkezleri, örgütsüz işletmelerdeki ve kapitale karşı verilen mücadeleye katılan çeşitli sendikal örgütlerdeki işsizlere çağırada bulunarak, onların da birlikçe düzenlenecek toplantılara delege göndermelerini sağlamalıdır.

Bu çağın ve programı destekleyen sendikaların bu tür bir ortak cephe kurulması yolunda atacakları ilk adım, bu programı benimsemek ve birlik merkezlerine yollayacakları delegelere, programın kabulü ve uygulanması için canla başla çalışmaları yolunda talimat vermek olmalıdır.

Ortak Mücadele Programı

Her kentteki yerel birlik merkezlerinin görevleri ise şunlar olacaktır:

1. Merkezler, kendi bölgelerindeki işçiler arasında yürütecekleri planlı propaganda etkinlikleriyle, işçelere, kapitalin kendilerine

yönelttiği saldırının niteliğini ve amaçlarını açıklamaya çalışacaklardır.

2. Merkezler, işçilerin başlattığı her grevi kamuoyunda propaganda ve barış kampanyalarıyla destekleyeceklerdir. Dayanışma grevleri sorununu ayrıntılı bir şekilde gözden geçirecek, grev halinde bulunan ya da lokavta hedef olan işçileri desteklemek amacıyla dayanışma grevleri ve gereğinde genel grev doğrultusunda propaganda yapacaklardır. .

3. Merkezler, işsizlerin desteklenmesi amacıyla, çağırı metninde sözü geçen işsizlik yardımını vurgulamak için toplantılar ve toplu gösterilen düzenleyeceklerdir.

4. Merkezler, faal durumdaki sendikal örgütlerin gücünü artırmak amacıyla, bunların birer endüstri birliği çatısı altında toplanmalarına çalışacaktır. Örgütsüz işçilerden, bu birliklere üye olmaları istenecek, bu örgütlerin şimdiye kadar sendikal örgütlerden yoksun olan endüstri kollarına girebilmeleri sağlanacaktır.

5. İşçi hakları; kapitalin tezgâhladığı endüstri mahkemeleri, talimatnameler, dernekleşme ve toplantı haklarının zorla işçilerin elinden alınmasıyla ayaklar altına alınmaktadır. Kapitalin başvurduğu bu önlemler, işçilerin, devlet ve hükümet organlarından da yasal yollarla yararlanarak, kapitale karşı giriştikleri mücadeledeki hareket özgürlüklerini kısıtlama amacını gütmektedir. Birlik merkezleri, kapitalin bu saldırılarına karşı planlı ve kararlı bir mücadele içerisinde olacaklardır.

İşsizlik Programı

1. İşsizlere çalışma olanakları sağlanabilmesi için, endüstri kollarında çalışma saatleri ücretler indirilmeksizin azaltılmalıdır. Mücadelenin parolası, şimdiye kadar olduğu gibi, "aynı ücretle altı saatlik işgünü" olmalıdır.

2. Şehir, devlet ve eyalet meclislerince sağlanacak ödeneklerle işsizlerin yeterli parasal destek görmeleri güvence altına alınmalıdır. Bu destekleme fonlarının yönetimi, İşçi Savunma Komitelerine verilmelidir.

Programın 3. maddesinde ise, Sovyet Rusya'nın araç-gereç

ve makina gereksinimi için Amerika'nın kredi olanakları sağlaması istenmektedir.

"Workers Party of America"nın ortak işçi cephesi istemesinin tek nedeni, doğrudan doğruya işçilerin yaşamsal çıkarlarını gözetmektir. İşte bunun için birleşip kenetlenelim, kapitalizm karşısında bir adım bile gerilemeyelim. Mücadelemiz daha iyi bir yaşam için olsun. Aramızda birlik oldukça, bu yaşama erecek kadar güçlüyüz. Birleşelim, işçi kardeşler, gücümüzden yararlanmayı bilelim."

Kaynak : Internationale Presse-Korrespondenz, 27 Haziran 1922, S. 795-796.

İNGİLTERELİ EMEKÇİ KARDEŞLER! AMERİKALI MADEN İŞÇİLERİYLE DAYANIŞALIM!

Dört buçuk ay var ki, Kuzey Amerika kömür ocaklarında çalışan emekçilerle kömür patronları arasında amansız bir mücadele sürüp gidiyor. Irkı ve dili ne olursa olsun, yüzbinlerce işçi aylardır Amerikalı para babalarının giriştiği saldırılara karşı savunmada... Tabur tabur grev kırıcısını seferber ettiler; 15 eyalette asker kondu grevlerin karşısına, koca bir kıskırtıcı ajanlar ordusu kondu... Ama bütün bunlar maden işçilerinin dayanışmasını çökertemedi. Daha düşük ücretle uzun süre sömürgeci takımı için çalışmayı kabul ettirmeye yetmedi bütün bunlar...

Bu yiğitçe direniş, semere verme yolunda artık. Kapitalistlerin bu mücadele için ellerinde tuttukları kömür stokları eridi. Amerika'da endüstrinin soluğu kesildi, kesilecek... Amerikan kapitalistleri büyük bir yenilgiyle karşı karşıya...

İngiliz kapitalistleri, Amerikalı sömürgeci ugrayacağı yenilginin aynı zamanda kendi yenilgileri olacağını, sonuçta ücretli İngiliz kölelerinin güçlenebileceğini pekâlâ biliyorlar. Bu yüzdendir ki, sınıfsal çıkarları doğrultusunda ve bilinçle, köşede kısırılan Amerikalı maden ocağı sahiplerinin yardımına koşuyorlar. Filo filo gemiyi, kömür yüklü, Amerika'ya gönderiyorlar. Kuzey Amerika limanlarına giren her kömür gemisi, kömür baronlarını güçlendiriyor, mücadele halindeki işçilerin şimdiye kadar sağladıkları başarıları ellerinden alıyor.

Emekçi kardeşlerimizin eşi görülmemiş bir dayanç ve özveriyle sürdürüldüğü mücadele, uluslararası kapitalist dayanışma sonucu yitirileceğe benziyor!

Bu tehlikeyi, tüm ulusların emekçileri kendi aralarında dayanışma ve birleşmeyle göğüslemelidir!

Uluslararası Maden İşçileri Kongresi, Frankfurt'ta bu amaçla toplanmıştı. Ne var ki, Kongre, özde ve ilkede Amsterdam Sendika Enternasyonaline bağlı kalarak, tek etkin çareye başvurma cesaretini gösteremedi, Amerika'ya kömür ihracını önleme yoluna gitmedi. Böylece, Amsterdamlıların kapitalistlerle ciddi bir mücadele-

ye girmeye pek yanlı olmadıkları, tersine emekçi grevlerini ortada bıraktıkları bir kez daha görüldü ve anlaşıldı. Mücadele halindeki kardeşlerimizin saflarında, bu satılmışlık sonucu, bir gedik açılmış oldu.

İngiliz emekçileri şimdi tez davranmaz ve bu gediği doldurmazlarsa, onlar da yenilginin ortak suçlusu olacaklardır.

İngiliz ulaştırma emekçileri, liman emekçileri, maden emekçileri! Şimdi sıra sizde! Amerika'ya doğru yola çıkan kömür yüklü her geminin, orada mücadele veren emekçilere kallesçe vurulan bir darbe olduğunu görmek, anlamak zorundasınız! Amerika'ya kömür gemisi yüklemeye son vermezseniz, grev kırıcılığı yapmış kapitalistleri desteklemiş olacağınızı görüp anlamak zorundasınız!

Bilin ki, Amerikalı emekçilerin yenilgisinden sizler sorumlu olacaksınız!! Amerika'da ücretler azaltılıp çalışma süresi uzatıldıktan sonra İngiltere'ye, size gelecek sıra!...

Buna karşılık, bugün eğer dayanışma gösterirseniz, sömür-genlerin ortak cephesine sömürülenler olarak siz de ortak cepheyle karşılık verirsiniz, Amerikalı emekçilerin mücadele gücünü arttırmış olacaksınız, sizin yardımlarınızla zafer onların olacak! Ve sonuçta, Amerikalı kardeşlerimiz gibi siz de bu zaferin ürünlerini toplayacaksınız.

Size sesleniyoruz:

Amerikalı yiğit kardeşlerimizin yardımına koşun!

Grev kırıcılığı yapmayın!

Amerika'ya kömür yüklemeyin!

Yaşasın İngiliz ve Amerikan emekçilerinin dayanışması!

Moskova, 19 Ağustos 1922

Komünist Enternasyonal Yürütme Kurulu

TÜM ULUSLARIN MADEN EMEKÇİLERİNE!

Yoldaşlar!

Uluslararası Maden İşçileri Kongresi, mücadele halindeki Amerikalı kömür emekçilerinin davasını satmış bulunuyor. Kongre, grevcilere gerçek anlamda yardımı gündeme almaya, Amerikalı maden ocağı sahiplerine karşı bir boykot girişimini örgütlemeye yanaşmadı. Maden işverenlerinin Amerikalı kapitalistlere kömür satmasını yasaklamaktan çekinen kongre, bu tutumuyla, Amerika'da mücadele veren emekçileri arkadan vurdu...

İlk kez tanık olmuyoruz buna. Amsterdam Enternasyonalinin başındakilerin satılmış kişiler olduklarını daha önce de görmüştük. Patronlarına karşı giriştikleri kıyasıya mücadelede İngiliz kömür ocakları emekçileri, en yakın müttefikleri olan demiryolu ve ulaştırma işçileri tarafından yalnız bırakıldılar. Öteki ülkelerin maden işçilerinden de onlara yardım eli uzatani çıkmadı. İngiliz kömür ocakları emekçileri grevdeyken, Amerika, Belçika, Almanya ve Fransa'da kömür işçileri işbaşı yaptılar ve böylece İngiliz kömür ocakları sahiplerinin ekmeğine yağ çaldılar: İngiliz patronları, İngiltere kömür ocağı emekçilerinin güçlü örgütünü dağıtma, işçi ücretlerini kısıma ve onların yaşam düzeyini düşürme olanağına kavuştular. Bunun sonucunda milyonlarca İngiliz emekçisi, işçi hakları bakımından yıllarca geri atılmış oldu...

Amsterdamlıların taktiği anlaşılıyor artık: İlk aşamada, bir ülkede mücadele halindeki emekçi gruplarını yalnız bırakmak... Sonra, aynı taktiği uluslararası düzeyde uygulamak ve (İngiltere'de kömür ve maden işçileri, Amerika'da kömür ocağı işçileri ve Almanya'da yine kömür emekçileri örneklerinde olduğu gibi) herhangi bir işkolunda mücadele veren emekçileri yazgılarına terkedip işverenin kucağına atmak...

Maden emekçisi yoldaşlar! Başınızdaki reformistler, sizi sömürenlerin elinde birer oyuncaktan başka birşey değildir. Bunu anlamanız için, ulusal ve uluslararası düzeyde, daha ne kadar yenilgiye uğrayalım istiyorsunuz?.. Emekçi sınıfın dayanışması, başınızdakilerin elinde, mücadele veren emekçilere karşı bir işçi-işveren dayanışması olup çıkıyor. Buna ne zaman dur diyeceksiniz?.. Gözünüzü

açıp çevrenize bakın: Dünya kaynıyor... Burjuva sınıfı kenetlenip bir ortak cephe kurdu, tek cephede işçi sınıfının üstüne yürüyor ve emekçilerin kazanımlarını birer birer ellerinden alıyor...

Amsterdamlıların uyguladığı bu taktiğin ilk kurbanı, kömür ocaklarında çalışan emekçiler oldu. Onları maden emekçileri izleyecek. Böylece kapitalin saldırısı bir işkolundan ötekine atlayacak ve emekçiler başlarındaki reformistlere inandıkları sürece, sınıf mücadelesi yerine sınıflararası işbirliği propagandası yapan bu reformistlere güvendikleri sürece, bir işkolunun ötekine yardımı olmayacak.

Kızıl Sendika Enternasyonalı bu satılmışların foyasını her zaman ortaya koymuş, hangi siyasal görüşe sahip olursa olsunlar bütün işçileri uyarak ortak cephenin yıkıcılık taktiğine kanmamaya çağırmıştır. Ve bugün, ey tüm ulusların kömür emekçileri, KSE olarak size sesleniyor ve diyoruz ki, sorunları sadece güncel yararlar açısından değerlendirmeyin! Yıllarca geri atılmak istemiyorsanız, yıllar süren çetin mücadeleler sonucu kazandıklarınızı birer birer yitirmek istemiyorsanız, birleşin!..

Çok iyi örgütlenmiş olan uluslararası kapitalizmle mücadelede zafere ulaşmanın tek yolu, yine uluslararası düzeyde mücadele etmekten geçer...

Amerikan emekçilerine sözle değil, eylemle yardım edin! Zamanında onlar size yardım etmemiş olsalar bile, siz yardım edin! Onlar, güçlü bir düşmanla mücadele ediyorlar: Korkunç siyasal ve ekonomik örgütüyle Amerikan burjuvazisi var karşılarında... Yenilirlerse, bunun acısını onlarla birlikte siz de çekeceksiniz. Onların mücadelesi sizin mücadelenizdir. Onun için diyoruz ki: Amerikan kömür emekçilerinin mücadelesini destekleyelim! Yaşasın dayanımamız!

Yaşasın devrimci sınıf mücadelesi!

Yaşasın Kızıl Sendika Enternasyonal!

Kızıl Sendika Enternasyonalı

Yürütme Komitesi

Kaynak: internationale Presse-Korrespondenz, Sayı 176, 5 Eylül 1922, S.1161-1162.

AMERİKAN CER ATÖLYELERİ EMEKÇİLERİNİN GREVİNDEN ÇIKAN DERSLER

Wm. Z.Foster (Chicago)

Bugünkü koşullarda birbirinden ayrı 16 demiryolu işçileri örgütü varken, güçlü bir örgüte sahip demiryolu şirketleriyle başarı şansı olan bir mücadeleyi örgütlemeye hiçbir şekilde olanak yoktur. Demiryolu işçilerinin liderleri, yıllardan beri, özellikle de Sendikal Eğitim Birliği'nin (Trade Union Educational League) kuruluşlarından bu yana, her fırsatta bu sorunu dile getirdiler. Bu nedenledir ki, biz, işkolundaki bütün sendikaların bir araya gelerek tek bir demiryolcular federasyonu çatısı altında birleşmelerini istedik.

Ve bugün, cer atölyelerinde çalışan emekçilerin grevi, bizim bu görüşümüzdeki haklılığımızı çarpıcı bir biçimde kanıtlamış bulunuyor. Mücadeleden alınan sonuç, tümüyle, meslek sendikacılığının yenilgisinden başka birşey olmamıştır. Demiryolu şirketleri, çeşitli örgütlerin birini ötekine karşı kullandılar. Bazı örgütleri grevin içine iterken, bazılarını da canlarının istediği gibi grev kırılcılığı yaptırdılar. Sonuçta, meslek sendikacılığı düşüncesi öldürücü darbeler yemediye bile, her yerde büyük bozgunlara uğradı. Cer atölyelerinde çalışan işçilerin grevi, çeşitli demiryolu meslek grupları arasında dayanışma diye birşey olmadığını tüm dünyanın gözleri önüne sermekle kalmadı. Bu grev, aynı zamanda, meslek sendikalarının birleşip kaynaşmasıyla kurulacak tek bir işkolu federasyonunun kaçınılmaz olduğunun da en iyi ve en sağlam kanıtı oldu.

Demiryollarının yedi meslek örgütü greve giderken, dokuz örgüt işbaşı yapıyor...

- Cer işçilerinin grevi patlak verdiğinde demiryolcu işçi kitleleri bir bütün halinde ayağa kalkmıştı. Mücadeleyi beraberlik içinde yürütme kararındaydılar. Tümüyle demiryolcuların çıkarlarının tehlikede olduğunu sezinlemiş gibiydiler. Amerikalı demiryolcu işçi hareketinin tarihinde, kitlelerin böylesi bir dayanışma anlayışı içinde oldukları görülmemişti o zamana kadar. Nitelikli ya da niteliksiz tüm demiryolu işçilerinin esenliğinin kopmaz ortak bağlarla bağlı olduğu düşüncesi o güne kadar böylesine anlam kazanmamıştı hiç...

Böylece, bu tarihsel mücadelehin ortam ve zemini hazırlanmış bulunuyordu. Emekçilerin zaferini güvenceleyen, kapitalist sistemi temellerinden sarsacak bir mücadele ortamı... Gelgelelim greve katılmayan dokuz sendikanın yöneticilerinin niyeti başkaydı. Bu satılmış yöneticiler, şirketler karşısında üyelerine sahip çıkmıyor, tümüyle mücadeleyi baltalıyorlar. Emekçileri zaferden elden bu satılmışlar, emekçinin davasına ihanet ediyorlar...

Üyelerin Kitle Mücadelesi

Cer atölyeleri emekçilerinin bu büyük mücadelesinin en yürek-lendirici özelliği, kuşku yok ki, grevci işçilerin dayandıkları sağlam mücadele ruhu...

Grevci işçilerin karşılaştıkları engellerin pek azı doğrudan doğruya örgütlü işçilerin kendi safhalarından kaynaklanmıyor. Bu engellerin en büyüğünün, demiryolu işçi sendikalarının yöneticilerinin beceriksizlik ve yetersizlikten olduğuna kuşku yoktur. Yüksek aylıklar ödenen sendika bürokratları görevlerinin bilincinde olsalardı, demiryolcu emekçi kitlelerinin sıkılı bir yumruk gibi ve bir çığ örneği mücadeleye kalktıklarına tanık olurduk ve şirketler, emekçilerin mücadele cephesini çatlatmayı akıllarının ucundan bile geçiremezlerdi. Gelgelelim, ayrı ayrı sendikaların yöneticileri hâlâ birleşmekten korkuyor, bu tutumlarıyla tüm demiryolu emekçilerinin ortak yürüyüş olanaklarını ellerinden alıyor ve işin kötüsü, şirketleri mücadeleye yüreklendiriyorlar...

İşçilerin mücadelesini zorlaştıran ikinci büyük etken de, hükümetin ve çeşitli federal mahkemelerin grevciler karşısında peşin peşin takındıkları olumsuz tavırdan kaynaklanıyor. Demiryolu, şirketleri ne zaman ve nerede ki emekçilerin grevinin bastırılmasını istediyseler, işçinin karşısına her seferinde ordu birlikleri çıkarıldı. Tüm ülkenin mahkemeleri yüzlerce yasaklama kararı aldılar, demiryolu işletme binalarına tepeden tırnağa bu kararlar asıldı...

Ve işte acı sonuçla karşı karşıyayız: Amerikan Sendikalar Federasyonu (American Federation of Labor) yöneticilerinin izlediği aptalca politikanın, bu reformistlerin ceremesini şimdi grevci demiryolu emekçileri çekecekler...

Çok önemli bir başka engel de, cer atölyesi emekçilerinin, demiryolu şirketlerince ordu ordu seferber edilen grev kırıcılarına karşı mücadele vermek durumunda kalmaları oldu. Bugüne dek Amerika'da bir örneği daha görülmedi bunun: Ülkenin dört bir yanından toplanan yüzlerce, binlerce grev kırıcı, cer atölyelerine yollandı... Sendikal hareketi çağdaş temeller üzerine oturtma ve sendikaların gözü dönmüş sermayeye karşı başarılı bir mücadele vermesi yolundaki bütün çabalar, Samuel Gompers ve onun eli sopalı bürokrat takımının da yardımıyla aşağılık yollara başvuru olarak yok edildi. Sonuçta, ülkenin ağır sanayi kesiminde hemen hemen hiçbir sendikal örgüt kalmadı...

Eylül ayının sonundayız -ve bugün, Baltimore- Ohio Demiryolu, New York Merkez Demiryolları, Chicago-Kuzeybatı Demiryolu vb. glbi birçok demiryolu hattında uzlaşma görüşmeleri yapılırken, ülkenin tüm demiryolu şebekelerinin dörtte üçünü kapsayan öteki hatlarda mücadele bütün şiddetiyle sürüyor.

1922

AMERİKA'DA İNGİLİZCE OLARAK ÇIKAN BİR KOMÜNİST GAZETESİ

J.Amter (Chicago)

İngilizce olarak Yayımlanan İlk Komünist Gazetesi

Amerika İşçi Partisi (Workers Party of Amerika), İngilizce olarak bir günlük gazete yayımlıyor. Dünyada İngilizce olarak çıkan ilk Komünist gazetesi bu.

... Gazeteyi çıkarabilmek için Partinin 100.000 Dolarlık bir fon oluşturulabilmesi gösteriyor ki, Parti artık giderek güçlenmekte, Amerikalı kitlelerin sempati ve ilgisini kazanmaktadır.

Daily Worker (İşçi Gazetesi), Chicago'da çıkıyor. İşçi Partisinin bu kentte bir gazete çıkarmayı tasarladığını öğrenen Chicago'lu banker ve fabrikatörler, hemen bir yıldırma ve sindirme kampanyasına giriştiler. Daily Worker, Partinin resmi organıdır ve bundan böyle Merkez Yürütme Komitesinin Amerikalı emekçi kitlelerine doğrudan sesleneceği iletişim aracı olacaktır.

Yahudice, Almanca, Rusça, Litvanca, Macarca, Polce, Ukraynaca, Çekçe birer, Fince de üç olmak üzere Workers Party onbir günlük gazete daha yayımlamaktadır. Ayrıca Partinin yayımladığı haftalık gazeteler de bulunuyor. Bu gazetelerin günlük tirajının 155.000 olması, 22.000 üyeli bir parti için yabana atılmayacak bir başarıyı simgeliyor. Her ülkede olduğu gibi, Amerika'da da gazetenin bir nüshasını çok sayıda emekçi okuyor. Bu bakımdan, Komünist günlük basının Birleşik Devletlerde yarım milyon emekçiye hitab ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Yabancı dilli basının giderek yaygınlık kazanması nedeniyle, İngilizce olarak bir günlük gazete çıkarma düşüncesi zorlu bir girişim oldu. İngilizce bir gazetenin, öteki yabancı dillerde yayımlanan gazetelere oranla daha başka nitelikleri olmalıydı, ki bu da soru daha da güçleştiren bir etken oldu... Daily Worker, kapitalist basınla rekabete girişmeksizin, işçi ve köylü çevrelerinde kapitalist basının yerini geniş ölçüde doldurmak durumunda..

Ancak 3.000'i İngilizce bilen, çoğu ise yabancı dillerde çıkan günlük gazete ve haftalık dergileri destekleyen 20.000 üyeli bir parti için böyle bir girişimin ne anlam taşıdığını anlatmaya gerek yok. Amerika İşçi Partisinin tabanını 19 ulusun emekçisi oluşturmaya karşın, bu girişimi, yoldaşların İngilizce bir gazetenin gerekliliğine inanmaları olarak değerlendirmek yetmez. Dahası, yoldaşlar amaçları doğrultusunda hiçbir özveriyi esirgememişlerdir. Peki ama, bu yeni günlük gazetenin tutunma ve yaşama şansının ne olduğu sorulabilir. 12 Kasım günü, önceleri New York Call adıyla çıkan New York Leader iflas etti. Bu sözde sosyalist gazetenin adını değiştirmek, gazeteyi batmaktan kurtarmaya yetmedi. Bir sosyalist gazete olarak New York Call, savaşın ilk yıllarında, tüm devrimci ve radikal hareketlerin organı durumundaydı. Kapitalistlerin savaş sonrası uyguladıkları önlemler, özellikle de Komünistlerin bölünmesinden sonra Sosyalist Parti içindeki çözülme ve dağılma sonucunda Parti, oportünizme süreklendi, bu da dolayısıyla Partinin organı durumuda ki gazeteğe yansıdı. New York Call, parasal bakımdan büyük bir darboğaza girdi. Bunun üzerine örgütsel bir yenilgiye başvuruldu ve New York Call, New York Leader adıyla liberal eğilimli bir burjuva gazetesine kimliğine büründü... Şimdiyse, Daily Worker var savaş meydanında. Sorumluluk ve yükümlülükleri ağır, ama gelecek açısından başarı şansı büyük... İşçi Partisinin çalışmaları, bu şansın en büyük güvence...

AMERİKA İŞÇİ PARTİSİNİN 3. KURULTAYI

I. Amter

Komünist İşçi Partisinin (Workers Party) 3. Kuultayı 29 Aralık 1923 günü yapıldı. Bu kurultay, Birleşik Devletlerdeki Komünist hareketin tarihinde en önemli kurultay oldu...

Parti Genel Sekreteri Yoldaş Ruthenmberg'in açıklamasına göre, Parti, dillere göre 16 federasyonda örgütlenmiş olan 25.000 üyeye sahip bulunuyor. Bunun dışında, federasyon oluşturabilecek büyüklükte olmayan yedi dil grubu daha var. En büyük federasyon Fince konuşanların oluşturduğu federasyon, 7000 üyeli bu federasyonu 2000 üye ile İngiliz federasyonu izliyor. Dillere göre federasyonlaşmış olmakla birlikte Parti üyelerinin yaklaşık olarak yüzde 50'si İngilizce konuşuyor. Bu dil çokluğu, Partinin karşı karşıya kaldığı çözümü en güç sorunlardan biri. Bu nedenle, Partinin tüm üyelerinin ortak hareket etmeleri bakımından da büyük bir engel...

Parti çeşitli sorunlarla karşı karşıya bulunuyor bugün: Sendikacı komünistlere ve sendika eğitim örgütü üyelerine yönelik saldırılar var. Bu kuruluşlardan atılanlar oluyor. Örgütlü komünistler ve "kızılar" boy hedefi durumundalar... Bu sorunlar, ilerici güçlerin ve radikallerin sendikalarda yuvalanan gericileri püskürtebilmeleri için sendikalardaki komünist çalışmaların yoğunlaştırılmasını ve sol kanadın daha sağlam bir şekilde örgütlenmesini gerektiriyor...

Amerikan emperyalizmi kudurdu. Meksika, Orta ve Güney Amerika, Batı Hindistan Adaları, Filipinler, Çin ve hatta Avrupa, Amerika kapitalinin ağırlığını üzerlerinde hisseder oldular artık. Bugün Meksika'da, Amerikan petrol şirketlerince tezgâhlandığından kimsenin kuşkusu olmadığı kanlı bir katliam sahneleniyor. Bu oyunu sahneleyenler, özellikle, emekçilerden yana çıkan, onları koruyan Obregon hükümetine karşı olan çevreler... Amerikan kapitalinin egemenliği altında, Küba'da huzursuzluk artmakta. Filipinlerdeyse bağımsızlık savaşı veriliyor Orta Amerika kendini il-

ren sorunlarda söz sahibi olmaktan çıktı, tümüyle Wallstreet'in avucuna düştü. Wallstreet bankaları kısa süre önce San Salvador'a kredi olanakları sağladılar, Amerikan hükümeti bu kredeliri geri almak için elinden geleni ardına koymayacak. Kapital yatırımları görülmemiş boyutlar kazanıyor... Krediler... Güney Amerika'yla , özellikle Brezilya'yla ticaret ilişkileri genişliyor... Tüm bunlar, Amerikan kapitalizminin Amerika kıtası üzerinde giderek güç kazandığının belirtileri...

Amerikan altını, dev adımlarla Çin'e sızmaya başladı. Bu sızmanın öncüleriyle, misyonerler ve savaş gemileri... Çin'in demiryollarını, altın madenlerini ve diğer hammadde kaynaklarını ele geçirmek istiyor Amerika. Çin'in giderek genişleyen ticaretine göz dikti. Amerika dışında bir başka ülkenin gücü de yetmez zaten buna. Amerika finans çevrelerinin Avrupa serüvenlerine her gün bir yeni si ekleniyor. Rockefeller ve Morgan, Avrupa'yı kontrol altına alabilmek için Amerika'dakine benzer bir rekabet içindeler... Amerikan emperyalizmiyle birlikte, Amerikan militarizmi de gün geçtikçe boy atmada.. Kurultay, amerikan emperyalizmi ve militarizmine karşı geniş cepheli mücadele kararı aldı.

Hükümet devrimci harekete karşı yeni saldırılara geçtiği taktirde, atölyelere el atabilmek ve Birleşik Devletlerde verilecek yeni mücadelelerin hazırlığını yapabilmek için, Kurultayca, işletmelerde hücreler kurma ve giderek Partiyi tümüyle bu temel üzerine oturtma kararı alındı. Parti bünyesinde yapılacak örgütsel değişikliğe iki ciddi engel var: Diller sorunu ve işletmelerdeki muhbirler şebekesi... Bu nedenlerdir ki, söz konusu değişikliğin çok yavaş ve özenle uygulanması zorunlu olacak...

... İşçi Partisi Merkez Yürütme Komitesince Çiftçi İşçi Partisine (Farmer Labor Party) karşı izlenen taktik Kurultayda genellikle olumlu karışıldı.

Tartışmalara yol açan sorun, "üçüncü burjuva partisiydi. Amerikan İşçi Partisi ve bir bakıma Komünist enternasyonal açısından da, yeni bir taktik sorunu yaratıyor bu durum. Birleşik Devletlerdeki kapitalist siyasal partilere egemen olan iki grup var: Bunlardan ilki, daha çok endüstriyi elinde bulunduran Rockefeller grubu, ikincisiyse finans çevrelerine egemen durumdaki Morgan grubu. Geçtiği-

finans çevrelerine egemen d r ndaki Morgan grubu. Geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde, bu iki grup arasında bir sınır çizmek iyiden iyiye g  le ti. Ağır sanayiye Wallstreet  egemen. Wallstreet'de ise Rockkefeller var, Morgan var.

Orta-Batılı çiftçilerle emekçi sınıfın geniş katmanları, hâlâ sa-
nıyorlar ki, temelinde sınıf kuramı olmayan bir burjuva partisi çıkıp
herhangi bir şekilde kendilerinin sorunlarına sahip çıkacak. Bun-
lar, açıktan açığı büyük tröstlere karşı çıkıyor, iyi bir önderin kendi-
lerini bu çölden kurtaraca ına inanıyorlar. Bu  nder de, La Folette.

   nc  bir partinin kurulmasını isteyen bu ba kaldırmanın
belkemi i, çiftçiler ve işçiler oluyor bu durumda. Küçük tüccarlar da
istekli, ama azınlıktalar... Özetleyecek olursak:    nc  sınıf parti
de, üç a a a be  yukarı, sınıf temeline dayalı Farmer Labor Party'
yi oluşturan öğelerden oluşuyor. Ancak yanıt bekleyen soru  u:
Bunların mücadele programı nedir?

Çiftçiler ve işçiler, büyük tröstlere ve kapitalist hükümete karşı
büyük bir   ke içindedirler. Madenlerin ve demiryollarının millile ti-
rilmesi, yabancı uy uklu işçiler için i  güvencesi, çocukları için i 
güvenliği, çiftçiler için düşük fiyatlı endüstri ürünleri gibi isteklerde
bu   ke dile geliyor. Çiftçi sınıfının zor durumda olduğu gerekçesiyle,
daha radikal gruplar, çiftçilerin borçlarının ertelenmesini istiyor-
lar. Son yıllar içerisinde çiftçilerin yüzde 15'i ifla a sürüklendi.
300.000 Çiftçi, ipotek borcu altında ezildiler. Ekili alanlar yüzde 12
oranında azaltıldı, ama silolar dolusu tahıl üretim fazlası var. Ekili
alanların daha da sınırlandırılması planlanıyor. Maddi ve ideolojik ne-
denlerle ,Sovyet Rusya'nın tanınması isteniyor... Bu    nc  parti,
bu isteklerin hangisi birisi için mücadele edecek?

La Folette, bu isteklerin çoğunu gerçekleştirme amacıyla  a-
lı mayı taahhüt etti. Kendisi zaten, bu isteklere geniş ölçüde sahip
 ıkacak çevreleri temsil ediyor.    a a ı be  yukarı, bu istekler
doğrultusunda hazırlanmış bir program kabul edilecek olursa, ko-
m nistlerin tutumu ne olacak? Komünistler, büyük tr sler ve kapi-
talistlerin egemen olduğu partilere karşı üçüncü partiyle omuz
omuza bir mücadeleye mi girsinler, yoksa işçilerin, küçük ve orta
 ift ilerle küçük burjuvanın oluşturduğu saflarda bölünme yaratma

peşinde mi koşsunlar?..

Hiç kuşku yok ki, bu politikanın son derece tehlikeli yanları var. Bu politikanın başarıyla yürütülebilmesi için Parti tabanının son derece disiplinli hareket etmesi gerekir. Bundan da önemlisi, bu politikanın özünü anlayıp komünistlere yaraşır biçimde sonuca gitmeleri gerekir. Parti üyeleri, bunun amaç değil, taktik olduğunu bilmeli, bir foya dökme politikası olduğunu anlamalıdır. İşçileri ve çiftçileri harekete geçirmek gerektiğini görmelidir. Komünistler üçüncü partiyi desteklemekle birlikte, onu acımasızca eleştirebilmelidirler. Avrupa ve Amerika'da partilerin yeni yeni öğrenmeye başladıkları bu taktiktir bu. Çetin bir sınavdır. Birçok hatayı da beraberinde getirecek zorlu bir sınav... Ama devrimin geçeceği yol, bu yoldur.

... Delegelerin yaklaşık üçte biri bu tasarının ayeyhinde oy kullandılar.

Bu nedenle de, tasarı, tartışmaya sunulmadan, karara bağlanması için Komünist Enternasyonale götürüldü.

Rapor incelendiğinde, Rusya'daki parti tartışmasının Amerika'da olan bitenleri etkilemiş olduğunu görüyoruz. Tasarı kurulunca oy birliğiyle önerilen ve demokratik merkezcilik isteyen karar taslağı Kurultayda alelacele kesinleşip kabul edildi...

Bu kararın arkasında yatan gerçek şu, kuşkusuz: Son birkaç yıl içerisinde Merkez Yürütme Komitesi, tabanda iyice anlaşılсын ya da anlaşılmasın, siyasal kararlar almak ve bunları uygulamak zorunda kaldı. Birleşik Devletlerdeki siyasal durum öylesine başdöndürücü bir hızla gelişip değişmeler gösterdi ki, aynı hızda bir politika izlemek kaçınılmaz bir zorunluluk oldu. Tabana gelince, bu tür manevralara alışık olmadığından, kısa zamanda uyum sağlayamadı bu hızlı politikaya. Anlaşılamayan, karışıklığa yol açan noktaların kaynağı buydu...

BİRLEŞİM DEVLETLERDE SEÇİM SONUÇLARI

Wm. Z.Foster (Chicago)

Seçimlerin getirdiği sürpriz sonuç, ilericilerin, yani "üçüncü partinin" adayının aldığı oy sayısının oldukça düşük olmasıydı...
... La Folette, toplam olarak 4.300.000 oy aldı. Onu 8 milyon oyla Davis izliyor. 14.100.000 oy alan Coolidge ise, ezici bir oy farkıyla öteki adayları geride bıraktı.

Seçimler, kapitalist egemenliğinin güç gösterisi netliğinde oldu. Kapitalist saldırısının ana hedefi "üçüncü parti" kimliğiyle ortaya çıkan La Folette Haraketiydi ve bu saldırı, en sert vurucu yöntemlerle uygulamaya konuldu. Günde en az 30 milyon satan 3000 günlük gazete, sanki söz birliği etmişçesine bir küçük burjuva hareketini acımasız saldırılarına boy hedefi yaptılar. Orta sınıf, serbest meslek grupları ve La Folette işçi seçim kampanyasını yöneten satılmış sendika bürokratları, bu ezici saldırı karşısında darıma-
dağın oldular. Kapitalistler, z afer sarhoşluğundaydılar. Ve seçimlerin ertesi günü hisse senetlerinde görülmedik artışlar oldu...

Bunun dışında, kapitalistler ekonomik ağırlıklarını ortaya koyarak emekçilere gözdağı verdiler: Coolidge'nin seçimden yenik çıkması halinde, işletmelerde üretimi durdurmak ve toplu işten çıkarmalara başvurmakla tehdit ettiler onları. La Folette'in çok sayıda çiftçi oyunu kaybetmesine neden olan bir etken de, Birleşik Devletler'de uluslararası etkenlerle tarım alanında kaydedilen düzelmeydi.

Seçimlerin bu şekilde sonuçlanmasında, son olarak, sendikaların tutumunun da rolü oldu. O zamana kadar demokratları destekleme alışkanlığında olan Amerika İşçi Federasyonu (American Federation of Labor), bu kez La Folette'i destekleyeceğini açıklamıştı. Ne var ki sendikalarda söz sahibi birçok bürokrat ve seksiyonun La Folette'i desteklemediği görüldü. Örneğin, Amerikan İşçi Federasyonu üyelerinin dörtte birini temsil ettiği iddiasında olan

York Sendika Birliği, seçimlere çok az bir zaman kala demokratik Davis'i destekleyeceğini açıkladı. Sıra seçimlere geldiğinde La Follette'i destekleyenlerin başında sendikaların ilerici seksiyonları ile yoksul çiftçi grupları geliyordu.

Komünist İşçi Partisine (Workers Party) verilen oyların sayısı çeşitli nedenlerle düşük kaldı. Bir neden, İşçi Partisinin yöneldiği, yurtdışı doğumlu nitelsiz maden ve maden ocağı işçilerinin büyük bir çoğunluğunun seçmenlik hakkından yoksun bulunmasıydı... Ayrıca İşçi Partisinin adayları (Başkan adayı William Z.Foster ve Başkan Yardımcısı adayı Ben Gitlow) 48 eyaletin sadece 13'ünde oylamaya katılabildiler. Çünkü adaylık için gerekli sayıda imza ancak bu 13 eyalette toplanabilmişti.

Son olarak da, Komünist Partisinin aldığı oyların, resmi sonuçların açıklanması aşamasından önce Ku-Klux Klanı, "Kolomb Şövalyeleri" ve seçim sonrası işlemleri ellerinde bulunduran diğer faşist gruplar tarafından sayım dışı bırakılarak Komünist Partisine verilen oyların sayısının önemli ölçüde azaltıldığını belirtmek gerekiyor. Sağlam bir örgüte sahip olmasına karşın, La Follette'in bile bir milyon, belki de daha fazla oyu çalındı bu yolla. Bu tür oy hırsızlıkları Amerikan seçimlerinin tipik bir özelliği. Şurası kesindir ki, oy hırsızlığı düzeneği Komünist Partisi aleyhine de alabildiğine işledi bu seçimlerde.

Bu koşullar altında resmi sonuçlara göre Komünistlerin oy sayısı olsa olsa 30.000 dolayında olacak. İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu ise, Başkanlık seçimlerinde komünistlere verilen toplam oy sayısının 100.000'in altında olmadığını tahmin ediyor. Oyların gerçek sayısını olabildiğince yaklaşık saptamak amacıyla, Parti 1400 grubunda ayrıntılı soruşturmalar açtırdı.

AMERİKA'NIN DIŞ İLİŞKİLERİ

I. Amter

Kamuoyundaki genel sanıya göre, kısa bir süre önce Londra'da iki konferans yapıldı. Bu konferanslardan birinin Sovyetler Birliği ile Büyük Britanya arasında, diğerininse Almanların savaş tazminatları konusunda olduğu görüşü yaygındı. Oysa temelden yanlış bir sanı bu. Çünkü gelecekte, iki bölümden oluşan tek bir konferans yapıldı Londra'da. Ve bu iki bölümlük konferansa katılanlar, görünüşteki taraflar değildi. Tümü itibarıyla bir dünya konferansydı Londra'da yapılan.

Konferansın sonuçları da açık açık bunu gösteriyor. İngiliz emekçilerinin baskısıyla Macdonald, Sovyetler Birliğiyle anlaşma imzalamak zorunda kaldı. Ancak bu anlaşma, giderek İngiliz bankerlerince Sovyetler Birliğine kredi sağlanması şeklinde bir sorun niteliği kazanır kazanmaz, bankerler anlaşmayı kabule yanaşmadılar. Sovyetler Birliğine kredi olanakları sağlanması halinde, Fransız bankerleri de, İngiltere bankalarındaki paralarını çekeceklerini açıkladılar. Büyük Britanya ile Sovyetler Birliği arasında daha sıkı ilişkiler kurulmasını önlemek, Amerika'nın da önemle üzerinde durduğu bir sorun... Sovyetler Birliği savaştan önceki durumuna yeniden ulaşip daha da gelişmesini önlemek için Amerikan emperyalizmi elinden gelin ardına komayacaktır.

Durum bu olunca, Sovyetler birliği ile Büyük Britanya arasındaki görüşmelere Amerikalı bankerlerin kanca attıkları gün gibi ortadadır. Fransız bankerlerinin verdikleri gözdağında Amerika'nın parmağı var. Britanyalı bankerlerin kredi vermeye yanaşmamaları da, çok büyük bir olasılıkla, doğrudan doğruya Amerikan bankerlerinin etkisiyle oldu...

Şu halde, Amerika ve Fransa, ticari, siyasal ve askeri nedenlerle, Sovyetler Birliği- Büyük Britanya yakınlaşmasının karşısında yer alıyorlar...

Birleşik Devletler, Almanya'yı kendilerine bir yatırım ülkesi yapmaya, Amerikan bankerleri de Almanya'yı kendi sönürgeleri haline sokmaya karar verdiler. Amerikalı finans çevrelerinin Lond-

ra Konferansında oynadıkları diktatörlük rolünün kökeni, işte burada yatıyor.

İşte yine bu nedenlerle dir ki, Amerika'nın, daha konferansın başlangıcında savaş borçlarını bağışlamayacağını açıklaması da bir raslantı sayılamaz. Amerika'nın kendi planlarına karşı tavır alması beklenen Fransa ile öteki ülkelere verdiği bir gözdağıydı bu. Bakanlık müşteşarı Hughes'in, maliye müşteşarı Mellonun ve - bunlardan daha önemlisi- Morgan, Lamont, Kahn ve Warburg gibi bankerlerin o sıra Londra'da bulunmaları da bir raslantı değildi. Bu beyler, Alman savaş tazminatlarının ne anlama geleceğini pekâlâ biliyorlar. Amerikan bankerlerince dikte ettirilen ve Amerikan hükümetlerince de onaylanan Dawes Planının tümüyle kabul edilmesi koşuluyla Almanya büyük kredi olanaklarına (200 milyon Dolar)ç kavuşacak... Alman finans çevrelerinin içine düştüğü panik ortamında, Amerikan kapitalistleri durup dinlenmeden Alman hisse senetlerini ve Alman şirketlerini satın aldılar...

Ancak dünya politikasında dördüncü bir etken daha var ki, o da Japonya, Uzak-Doğunun egemen gücü durumundaki bu ülke, dünyanın diğer ülkelerinin büyük bir kısmıyla uyuşmazlık halinde. Japonya'nın Çin, Marçunya ve Kore üzerinde beslediği karanlık emellerin amansız düşmanları, Amerika, İngiltere ve Fransa, ama özellikle ilk ikisi... Çin, Sovyet Rusya'ya başvurup yardım ve destek istiyor, bu bakımdan da Japonya'nın bir müttefiki olması söz konusu değil. Öte yandan, Japonya'nın yalnız kalması da olanaksız. İşte, Japonya ve Fransa hükümet temsilcilerinin bundan birkaç ay önceki buluşma-görüşmelerinin sırrı da burada yatıyor. Fransa, Avrupa'da Japonya ise Uzak-Doğuda izole edilmiş durumda...

Amerikayla Japonya arasında giderek büyüyen çekişmeler, Japonların Birleşik Devletlere göçmen olarak girmesinin yasaklanmasıyla doruk noktasına ulaştı... Kanada, Birleşik Devletlerin bir sömürgesi oldu artık: Kanada'daki Amerikan yatırımları, neredeyse yurtiçi yatırımlara eşit denebilecek boyutlara ulaştı;İngiliz yatırımlarıysa , Amerikalılarınkinin çok gerilerinde kaldı. Japon rekabeti, Avusturalya ve Yeni Zelanda'nın gözünü korkutuyor. Bu nedenle, bu iki ülke, Japon göçmenleri sorununda Amerika ve Kanada'nın dümen suyundalar...

Siyasal dengeler düzeni, durum onu gösteriyor ki, Birleşik Devletlerle Büyük Britanya'nın karşısına bir Fransa-Japonya ittifakı çıkarmıştır. Amerika, büyük bir olasılıkla, İngiltere'yi Fransa'nın üstüne ya da Fransa'yı İngiltere'nin üstüne salacak, bu iki ülkeye oranla Amerika'nın bir savaşı kaldırması daha kolay da olsa, Amerika başlangıçta tezgâhladığı oyunu geriden seyredecektir.

Bir başka deyişle, Amerika yeni bir savaşı kışkırtmakta ve bunu güçlülüğünün bilincinde yapmaktadır. Amerika'da savaş plan ve hazırlıklar açıktan açığa yapılıyor. Savaş ilan edilmesi halinde demir yollarının orduya devredilmesi planlanıyor. 17 milyon asker cephe ya da fabrikalar için seferber ediliyor. Ülke yedi bölgeye bölünüp her bölgenin başına birer endüstri diktatörü oturtulması tasarlanıyor. 12 Eylül günü 400.000 askeri kapsayan bir seferberlik provası yapıldı. Seferbirliğe evet, "pasifizm'e hayır" propaganda-sının ardı arkası gelmiyor. Milliyetçi kuruluşların temsilcileri ve özellikle en başta General Pershing, ordu generalleri ülkeyi bir baştan öte başa geze geze bitiremiyorlar. Basında, okulda habire propaganda yapılıyor. Her geçen gün, yeni yeni patlayıcı gazların, savaş makinalarının geliştirildiği açıklanıyor... Bütün bunlar, Amerika'nın savaş istediğini ve savaş hazırlığında olduğunu açık açık ortaya koyan belirtiler...

Amerika'nın "en iyisi yansızlık" düşüncesi artık tarih oldu. Bunalım ve genişleme hırısı, Amerikan emperyalizminin gözünü döndürdü.

KOMÜNİST ENTERNASYONEL YÜRÜTME KOMİTESİNİ AMERİKA KOMÜNİST PARTİSİNİN VI. KURULTAYINA GÖNDERDİĞİ AÇIK MEKTUP" TAN

Değerli Yoldaşlar!

"Amerika (Komünist) İşçi Partisi'nin VI. Kurultayı, Partinin bugün içerisinde bulunduğu bunalımlı dönemde son derece önemli bir aşamayı simgeliyor. Başlangıçta taban olarak sadece göçmen işçilere dayanan, Amerika'nın yerlisi olan işçiler arasındaysa pek az bir etkisi bulunan bir propaganda örgütüyken, bugün artık AKİP, Amerikan emekçilerinin en inançlı olanlarınca yürütülen siyasal ve ekonomik kitle eylemlerinin başında yer alan bir siyasal eylem partisi olma yolundadır...

Ancak unutulmamalıdır ki, Parti bu yolda daha ilk adımlarını atmaktadır. Eskiden yeniye dönüşün başladığı noktadadır... Parti esas tabanını en önemli endüstri kollarına kaydırma yolunda henüz çok az çalışmıştır. Partinin milyonlarca zenci emekçiye yönelik çalışmalarıysa çok daha azdır...

Ama şurası bir gerçek ki, geleceğin büyük sınıf mücadelesinde İşçi Partisi zorlu sorunlarla ve mücadelenin bayraktarlığını üstlenme zorunluluğuyla karşı karşıya getirecek olan koşullar da hızla gerçekleşmektedirler... Amerikan emperyalizmi, dünya ekonomisini ve dünya politikasını tekeli altına alma çabasında. Ne var ki, günden güne kapitalizmin genel bunalıma sürükleniyor, günden güne dünya kapitalizmini etkileyen yalpalanmalarla yüz yüze kalıyor. Dünya politikasına egemen olma çabası içerisindeki Amerikan emperyalizmi, bir yandan gözü dönmüşçesine rasyonalizasyon önlemlerine sarılmak zorunda kalıyor, endüstri işkollarından emekçi kitlelerini uzaklaştırıyor ve bu rasyonalizasyon, herhangi bir denge söz konusu olmaksızın emekçinin var gücünü çalışmaya vermesine, görülmemiş bir işsizliğe (3-4 milyon) ve işçi sınıfının genel durumunun kötüye gitmesine yol açıyor. Öte yandan da, Amerikan emperyalizmi, ağır yükünü çalışan kitlelerin sırtına vurarak baş döndürücü bir hızla silahlanmaya yarışıyor... Bunun sonucunda tümüyle emekçi sınıfı bir huzursuzluğun içine itiliyor. Bu ortamda Amerikan işçi sınıfı radikalleşti-

yor, eylemleri, savunma çabaları artıyor ve bu savunma çabalarının da kimi zaman saldırıya dönüştüğü görülüyor... Ne var ki, bu radikalleşme süreci, emekçi kitlelerin her kesim aynı zamanda olmuyor. Radikalleşen kesim, bugün için daha çok örgütsüz işçiler kitle-si..."

"Parti, artık kaçınılmaz olan dönüşü yapmak dar tabanlı bir propaganda örgütü olma özelliğinden bir an önce sıyrılıp Amerikan işçi sınıfını temsil eden güçlü bir kitle partisi olmak durumundadır."

"Birleşik Devletlerdeki güncel koşulların ve Amerikan emperyalizminin savaş sonrası gelişiminin Partiye yüklediği görev budur..."

"Baş görev, temel görev budur. Bunun dışındaki görevler, ikincil netilikte görevlerdir..."

Açık mektupta daha sonra, Komünist Parti içerisindeki görüş ayrılıkları, ABD Troçkizminin karakteristik özellikleri, Canon Grubunun mahkumiyeti ve azınlık ve çoğunluk fraksiyonlarının bu sorunlarla ilgili görüşleri ele alınıyor. Daha sonra ise, fraksiyonlardan, görüş ayrılıklarını gidermeleri isteniyor...

Mektubunun son bölümünde ise "bilinmez güçlerin etkinliği" sorunu ele alınıyor: "Aynı zamanda da, Amerikan kapitalizmiyle dünya ekonomisinin ilintilerini belirlemede düşülen ortak bir yanılgıya tanık oluyoruz. Bu yanılgının özünde, Amerikan kapitalizmi ile dünya ekonomisi arasındaki ilişkilerin yanlış anlaşılması ve Amerikan emperyalizminin, kapitalizmin her geçen gün biraz daha doruğa yaklaşan bunalımına süreklenişinin küçüksenmesi yatıyor. Amerikan emperyalizmini, dünya kapitalizminden soyutlanmış, kendine özgü gelişme yasaları olan bağımsız bir sistem olarak değerlendirme eğiliminin yaygın olduğunu görüyoruz... Amerikan emperyalizminin günden güne yaklaşan bunalımının, tümüyle kapitalizmin bunalımının bir parçası olduğu gerçeği üzerinde yeterince durulmuyor. Her iki taraf da, dünya ekonomisinin Amerikan emperyalizmi karşısında oynadığı rolün, sadece, mal ve kapital ihraç edilecek bağımlı ve pasif bir pazar olduğu görüşünde birleşiyor."

Kaynak : internationale Presse-Korrespondenz, Sayı 18, 26 Şubat 1929, S. 373/374.

BİRLEŞİK DEVLETLER KOMÜNİST PARTİSİNİN VII. KURULTAYI

(Ayrıbasımı, basına verilmiştir)

New York, 21 Haziran 1930

Fraksiyon mücadelesi ve Partiyi Komitem çizgisine karşı seferber etme çabalarının egemen olduğu son KP Kurultayının tersine, VII. Kurultayın 21 Haziran günlü ilk birleşiminin açılışı, Komintern çizgisi doğrultusunda Partiye tam anlamıyla egemen bir siyasal birlik içerisinde yapıldı.

Kurultaya, seçme hakkına sahip 102 delege ve 220 danışman delege katıldılar. Kurultay, yoldaş Foster, Minor ve Amter'in açış ve selamlama konuşmalarıyla başladı. Bu konuşmalarda, ortak hareket, güç birliği ve kitlelere inmenin gerekliliği vurgulandı. Kurultayda daha sonra alman Komünist Partisi (KPD) Merkez Komitesinin ve Kaliforniya cezaevlerinde uzun süreli hapis cezalarıyla yatan onbir Kaliforniyalı yoldaşın selam mesajları okundu.

Merkez Komitesi raporu, yoldaş Bedacht tarafından sunuldu. Yoldaş Bedacht, Partinin geçen yıl içerisindeki mücadeleleri ve etkinliklerini özetledi: VI. Kurultay, fraksiyon mücadeleleriyle geçen bir kurultay olmuştu. Komintern, ABDKP'nden hizipçiliğe son verilerek Partinin Bolşevikleştirilmesini kesin bir dille istemiş, ancak o zamanki yöneticiler VI. Kurultaydan gereğince yararlanamamış, VI. Komintern Kongresinde saptanan amaçların tabana yayılmasını sağlayamamıştı. Bu kurultay, kapitalizmin kendi içindeki çelişkileri yok sayarak oportünist bir yaklaşımla Amerika kapitalizmini ayrıcalıklı bir biçimde ele aldı. Lovestone-Pepper yönetimi, Komintern çizgisi yerine uluslararası sağ kanadın benimsediği çizgi doğrultusunda çaba harcamış, böylelikle Parti içindeki devrimci güçleri saf dışı bıraktı. Yaptığı son açıklamada Lovestone, kendi grubunun Komintern'i aldattığını, üstelik açıkça övünerek söylüyordu. Lovestone'a göre, "Komintern çizgisi kendi grubunun çizgisine ve yönetici Parti grubunun geleneklerine karşıt nitelikte" olduğun-

dan, Komintern önerileri kendi grubunca görünüşte kabul edilmişti.

Bu ikiyüzlü açıklama, Amerikan Parti üyelerine bir Açık Mektup' yönelten Komintern'in tutumunun ne kadar doğru olduğunu kanıtlıyor. Bu Açık Mektupta, Komitem'in VI. Kongresinde belirlediği çizginin ABDKP'ne ne şekilde uygulanması gerektiği anlatılıyordu. Çizginin bu şekilde belirlenmesini gerektiren zorlayıcı nedenler vardı: Partideki oportünist yanılgılara son verilmesi, Partinin 3. dönemin devrimci görevlerini yerine getirebilecek güce kavuşturulması gerekiyordu. Bugün Komintern, Sovyetler Birliği ve Hint Devrimine karşı açıkça düşmanlık güden küçük bir hizip dışında, ABDKP bir bütün olarak bu mektubu olumlu karşıladı. Bu mektup sayesinde ki, Parti sağlıklı bir siyasal çizgiye ve sağlıklı siyasal çalışma yöntemlerine kavuştu.

Raportör yoldaş, daha sonra, ABD'ndekine durumla uluslararası durumu ele aldı. Dünya ekonomi bunalımının, sınıf mücadelesinin yaklaşmakta olduğunu, sömürgelerde devrimci hareketin başladığını anlattı. Yoldaş, sunduğu raporda, Çin devrimci hareketinin bugünkü durumunu, Hint Devrimi çerçevesindeki sınıf mücadeleleri ve Latin Amerika devrimci hareketi konusunda ayrıntılı bilgi verdi ve özellikle Küba konusuna değindi. Emperyalist güçlerin kendi aralarındaki çelişkilerin niteliğini açıklayarak, özellikle İngiltere ile Amerika arasındaki giderek büyüyen düşmanlığı anlattı ve bu düşmanlığın savaşa yol açacağını belirtti.

Yoldaş Bedacht, daha sonra Londra Filo Konferansını ele aldı ve bu konferansın -Amerika'nın filo bütçesinin daha da artmasıyla sonuçlanan- "barışçı çabaları"nı eleştirdi.

Raporun bir başka bölümün de Sovyetler Birliğinde sosyalizmin geçirdiği gelişim sürecine ve SBKP'nin çözümlemek durumunda olduğu sorunlara ayrılmıştı.

Savaş tehlikesi ve Bolşevik yöntemlerle savaşla mücadele konusu ayrı bir bölümde ele alınıyordu. Ekonomik bunalımı önce inkâr edip sonra da 60 gün içerisinde gidermeyi vaad eden, ama ülke çapında ücretleri düşürmeye yönelik bir programla kamuoyunun karşısına çıkan Amerikan burjuvazisinin politikası da rapor kapsamında irdelendi. Doğrudan doğruya burjuvazinin ajanı bir

kuruluş olan Amerikan İş Federasyonu (AFL, Hoover Konferan-
sında , grevleri önlemek için elindeki bütün güçleri seferber etme-
ye söz vermişti. Sosyalist Parti, bir burjuva partisi oldu. Kitlelerdeki
radikalleşme giderek daha büyük boyutlar kazanıyor. İşsizlerin
mücadelesi büyüyor, serpiliyor. İşsizlerin baş parolası, işsizlere
sosyal güvenlik sağlaması. Grevler genişliyor. İşte bütün bu ger-
çekler, Partinin tabana yönelik çalışmalara girmesini kaçınılmaz
bir zorunluluk haline getiriyor. Partinin ana görevi, "İşletmelere yö-
nelelim!", "İşletmelerde etkin olalım!" parolalarında yatıyor.

Sanki, Raportörün kitlelerin radikalleşmesi konusundaki açık-
lamalarını somutlaştırmak istercesine bir de haber geldi: Doğu
Pensilvanya antrasit ocaklarını çalışan 16.000 kömür işçisi, işçi-
lerden ol uşan bir komite yönetiminde greve gitmişti. Bu haber gelir
gelmez, o bölgenin delegeleri (ki bunlar arasında Devrimci Ameri-
ka Maden İşçileri Federasyonu sekreteri de vardı) kurultayı terke-
derek maden işçilerinin mücadelesine omuz vermeye koştular.

Kaynak : international Presse-Korrespondenz, Sayı 54, 27 Haziran 1930, S.

1207

ANILARA SAYGI

**ABD işçi sınıfının seçkin önderlerinden
bazılarının kısa yaşamöyküleri**

EUGENE V. DEBS (1855-1926)

Eugene V. Debs, 5 Kasım 1855 günü Terre Haute'de (Indiana) doğdu. Ana-babası Fransız göçmenlerindendi. Ana-babasının en sevdikleri yazarlar, Eugene Sue ve Victor Hugo'dur. Bu yüzden de ona bu yazarların adlarını verdiler.

Reussau, Racine ve Voltaire'in yanı sıra Goethe ve Schiller'in yapıtları da baba ocağında en çok değer verilen kitaplardı. Bunlara bir de Wendell Phillips'in çalışmalarıyla Walt Whitman'in şiirlerini eklemek gerek. Eugene, çocukluğundan başlayarak, devrimci Fransa'ya özgü özgürlük ortamında yetişti.

Daha 14 yaşındayken, Eugene demiryolu işçiliğine başladı. Kısa bir süre sonra da Ateşçiler Derneğine (Brotherhood of Firemen) üye oldu. Onun ilk sendikacılık çalışmaları bu dernekte olmuştur. 1888 demiryolu işçileri grevi, ayrı ayrı meslek dernekleri temelinde demiryolu işçi sendikası kurmanın çok sakat bir iş olduğunu ortaya koydu. Nedeni, işverenler böylelikle bir derneği ötekine karşı kullanma olanağına kavuşuyorlardı. Debs, vagon yapım işçilerinden makinistlere varıncaya dek tüm demeklerin bir çatı altında birleşmeleri gerektiği görüşünün savunucusu oldu ve bu yolda ilk başarısını 1893'te sağladı. Ne var ki, daha Mart ayında Great Nethern Railway demiryollarının grevi ile 1894 Haziran ayında yataklı vagon işçilerinin grevinde, zaten tam oturmamış olan bu birlik, tutuklamalar nedeniyle ve ordu birliklerince darmadağın edildi.

Eugene Debs, Temmuz ayında diğer grev yöneticileriyle birlikte tutuklandı. Daha sonra AFL çerçevesinde örgütlü demiryolu işçileriyle Makinistler Derneği greve son verme kararı alınca, yeni bir terör dalgası başladı: 30 kişi öldü, 70 kişi yaralandı ve 200'ün üstünde işçi tutuklandı.

Bu olaylardan sonradır ki, Debs, en ivedi çözümleri isteyen sorunun, sendikaların endüstri iş kolları temelinde örgütlenmesi olduğunu gördü. Bu örgüt nitelikli-niteliksiz, ırkı ve milliyeti ne olursa olsun, tüm işçileri çatısı altında toplayacaktı. Ne var ki, sadece bu görüşe sahip olması bile, onu Gompers'in muhalifi durumuna düşür-

meye yetti. Ancak daha sonra Debs toplumsal düzenin değişmesinin zorunlu olduğu görüşünü açıkladığında, ikisi arasındaki düşmanlık, doruk noktaya ulaştı.

Debs, daha sonraki yıllarda, bu ilk grev deneyimlerini sosyalizm mücadelesinde öğrendiği ilk pratik ders olarak nitelemişti. Ne var ki, o zamanlar Debs'in görüşlerinde ütöpik öğeler vardı. Bu nedenle olacak, Debs, önceleri "halkçılar"a katıldı. Halkçılar, başta çiftçiler ve orta sınıf mensupları olmak üzere yeni yeni kurulmakta olan tröstlerin etkilerini yaşamları üzerinde hissetmeye başlayan işçilerin bir araya geldiği, şu ya da bu ölçüde kendiliğinden oluşmuş bir hareketin temsilcileriydi. Yüksek fiyat ve vergilerle, tarım ürünleri fiyatlarına uygulanan ilk tekel hükümlerine karşı mücadele ediyorlardı. Askerin, acımasızca çiftçinin ve işçinin üstüne yürüyüşünü görmüşlerdi. ABD'nin Meksika'nın büyük bir kısmıyla Filipinleri ve Porto Riko'yu egemenlik altına almasını ve Küba üzerinde hükümlerlik hakları elde etmesini sağlayan Birinci Emperyalist savaşa karşıydılar. "Halkçılar", ABD'de ilk kez bir Anti-Tröst Yasasının çıkmasını sağlayan gruptur. Ancak halkçılar, bu olguların ardında yatan nedenleri görüp anlayamamışlardır.

Eugene V. Debs, 1898 yılında Sosyal Demokrat Partiye girdi. 1900 yılında Başkan adayı olarak katıldığı seçimlerde yaklaşık 97.000 oy aldı. Ne ki, sosyal demokratların partisinde içten bölünme vardı. Nitekim 1901 yılı Temmuzunda Amerika Birleşik Sosyalist Partisi kuruldu. Bu parti çevrevesinde de sağ ve sol kanatlar oluştu. Debs, sol kanat lideri olarak saygınlık kazandı. 1905 Hazeranında IWW (Dünya endüstri işçileri) kurulduğunda, Debs'in endüstri işkollarına göre örgütlü sendikalar kurulması çabaları gerçek oluyordu.

Kuruluş sırasında yaptığı konuşmada Debs, sendikaları bölmenin söz konusu olamayacağını, çünkü kendi içinde bir bütünlüğü olmayan şeyin zaten bölünemeyeceğini söylüyor ve konuşmasını şöyle sürdürüyordu: "Biz burada, emekçi sınıfını birleştirmek için, bugün karşı karşıya bulunduğumuz koşulların sorumlusu olan sendikalaşma biçimlerinin kökünü kazımak için bir araya geldik. Bugünkü şekliyle sendikacılık, kapitalist ekonomiye özgü kuramların propagandasını yapmakta, kapitalist amaçlara hizmet et-

mektedir... Son iki-üç yıl içerisindeki tüm önemli grevler, emekçilerin yenilgisiyle sonuçlandı... Bu tür sendikacılığın temelde sakat olduğu apaçık ortada... Sendikalar; tek amacı kapitalistler elindeki avucundaki çalıp çırparken emekçileri uyutmak olan Yurttaşlık Federasyonu (Civil Federation) türünden kapitalist dernekleriyle ittifak kuruyorlar... Ben, ekonomik bakımından güçlü ve büyük bir işçi sınıfı örgütü kurmanın mümkün olduğu görüşündeyim. Sınıf mücadelesi ilkesine dayalı olarak kurulacak bu örgüt, dürüst emekçilerin tümünü, çatısı altına alacak kadar büyük, dolandırıcı takıminiysa dışarıda bırakacak kadar küçük olacaktır."

1904 yılında Debs, yeniden Sosyalist Partisinin başkan adayı oldu. 1908'de sağ kanattakiler onun aday olmasını engellemek istediler, ama büyük bir farkla yenilgiye uğradılar. Debs, yaklaşık 420.000 oy sağlanmıştı.

Bu seçimlerde, IWW'nin bir kesimi de Debs'i destekledi. Onu destekleyenler arasında özellikle Bill Haywood vardı. Debs, Bill Haywood'un hayatını kurtarmak için toplantılarda, "Sağduyuya Çağn"da (Appeal to Reason ve toplu gösterilerde var gücüyle çalışmıştı. Ancak IWW'de sendikalizm fikri yaygınlık kazanmaya başlayınca -tüm büyük grevlerde her zaman desteklemiş olmasına rağmen- Debs bu örgütten ayrıldı. Debs bu örgütü, 1910 yılında Mac Namara örneğinde olduğu gibi, örgüt üyelerinden birini ege-men sınıf hukukunun pençesine düştüğü zamanlar da desteklemişti. Konuşma özgürlüğünün elde edilmesi için verilen mücadelede de Debs bu örgütün yanında oldu.

1909-1912 yılları, ülkenin her yanında ve hemen bütün işkollarında zorunlu grev mücadelelerinin verildiği yıllardır. Bu yıllarda da, Gompers'in yönetimi altındaki AFL birlikleri grev kırıcılığı yapmışlardır. İki büyük grev cephesinden biri çelik endüstrisinde, ötekisi tekstil dalındaydı. Debs de grevciler arasındaydı. Onun genel grevi işçi sınıfının en önemli silahı olarak görüp değerlendirilmesi bu grevler sırasında olmuştur. Bununla birlikte, Debs, emekçi sınıfı yararına yasalar çıkarılması doğrultusunda siyasal mücadelenin de gerekliliğini yadsımıyordu. Nitekim, devlet dairelerinde çalışan tüm ücretliler için 8 saatlik işgünü yasasının çıkması, işçilerin örgütlü baskılarıyla gerçekleşmişti.

Yıl 1912: Sağ kanat lideri Berger ve merkezçilerin lideri Hilguit, Eugene V. Debs'in yeniden Sosyalist Parti başkanlığına aday olmasını engellemek amacıyla ittifak kurdular. Ancak yine yenilgiye uğramaktan kurtulamadılar. Bu seçimlerde -Foster'in yazdığına göre sosyalistlerin oyları, kapitalist sistemle olan mücadelede emekçi sınıfın ilerici kesimini temsil eden aday üzerinde toplanmıştı. Debs, toplam 900.672 oy aldı. Sosyalist basının bu seçimlerde önemli bir rol oynadığına kuşku yoktur. Aynı yıl içerisinde "Sağduyuya Çağır" yaklaşık bir milyon basıldı. Bu olay, Lenin'in "doğrudan ve bilinçli sınıf mücadelesini geniş bir taban üzerine oturtmak"¹²⁹ amacıyla 1912 eylülünde, Amerikalı emekçilerin demokratik özgürlüklerden yararlanmadaki başarıları konulu yorumunu yazmasına neden oldu.

Bu seçimlerde, burjuvazinin iki parti sistemi ilk kez olarak sarıldı. "Amerika'daki Başkanlık Seçimlerinin Sonuçları ve Anlamı" adlı yazısında Lenin, bu konuyla ilgili olarak şunları yazar: Amerika'daki seçimlerin uluslararası açıdan taşıdığı önem, sosyalist olaylardaki büyük artışlardan da öte, burjuva partilerinin düştükleri büyük bunalımdan ileri gelmektedir. Bu seçimler, burjuva partilerindeki çözülme ve dağılmanın şaşırtıcı bir şekilde apaçık ortaya çıkmış olması nedeniyle önem kazanmıştır. Bu seçimlerin önemini gösteren bir kanıt da, burjuva reformizminin sosyalizmle mücadelenin bir aracı olduğu gerçeğinin de yine aynı çarpıcı açıklıkla ortaya çıkmış olmasıdır. ¹³⁰

Sağ kanadın ve merkezçilerin, yönetimi bütünüyle ellerine geçirmek için büyük çabalara girişmeleri bir rastlantı değildi. Bu çabalar, Haywood'un Ulusal Komiteden atılmasıyla aynı zamanda oldu. Haywood'un komiteden uzaklaştırılması, sonuçta, Sosyalist Partinin üyelerinin hemen hemen yarısını kaybetmesine yol açtı.

Ancak, sol kanat yanlılarıyla sağ merkezci blok arasındaki çe-

¹²⁹) W.I. Lenin: Erfolge der Amerikanisches Arbeiter. Iu. Werke, Cilt 18, S.327.

¹³⁰) W.I. Lenin: Ergebnis und Bedeutung der Präsidentschaftswahlen in Amerika. a.g.y., S.395.

kişmelerin doruk noktalara ulaşması 1914 yılında oldu ve ondan sonraki yıllarda da sürüp gitti. Lenin Arşivi'nde bu yıllarda Debs'in kaleme aldığı bir dizi yazı vardır. Lenin, yaptığı konuşmalarda, özellikle ABD Sosyalist Solunun 1916 yılındaki kurultayda savaşa karşı karar alınmasını sağladığında sık sık Debs'in yazılarından alıntılar yapmıştır. ABD'nin savaşa girmesini izleyen yıllarda da, Debs yılmadan yeni Sovyetler Birliğini savunanların başında geliyordu.

1916 yılında Mooney ve Billings savaş aleyhtarı oldukları gerekçesiyle tutuklandılar. 1917'deyse Ruthenberg, Wagenknecht, Kate O'Hare, John E. Snyder ve daha başka arkadaşları, Casusluk Yasası hükümleri gereğince çeşitli cezalara çarptırıldılar. 1918'de, özellikle IWW'den (ki bunlar arasında Haywood da bulunuyordu) binlerce kişi tutuklandı. Tutuklanan sosyalistlerle görüşmeyi başaran Debs, daha sonra Canton'da (Ohio) yapılan toplu gösteride hapislerde yatan savaş aleyhtarlarının sözünü etti. Debs'in, konuşmasında da belirttiği gibi, gerçek devrimci olabilmek için sosyal devrimin yılmaz savunucusu olmak, inandığı yolda yürüyüp inancını savunabilecek yiğitlikte kişi olmak gerekliydi. Devrimci kişi, inandığı dava uğruna hapse ve gerekirse ölüme gidebilmeliydi. Bu kader gününde başlarını dik tutabilenler, tarih sayfalarında layık oldukları yeri alacaklardı.

Debs, tüm sosyalistlerini Sovyet Rusya'yı ve Bolşevikleri savunmaya çağırdıktan sonra, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Bu ülkede ve tüm dünyada iktidar olacağımız günler gelecektir. Kapitalizmin insanları köleleştiren tüm kokuşmuş kurumlarını yıkıp onların yerine özgürlüğün ve insanlığın kurumlarını getireceğiz. Dünya, gözlerimizin önünde değişiyor, kapitalizmin güneşi batmada. Sosyalizm güneşi doğuyor artık. Genç-ihtiyar, insanları hapisane duvarlarının içine sokabilirler belki, ama sosyalist hareketi durdurmaya hiçbir zaman güçleri yetmeyecektir."

Burjuva basını, Debs'e vatan haini damgasını vurdu. Derhal tutuklansın isteniyordu. Canton'da (Ohio) yaptığı konuşmasının üzerinden iki hafta geçmişti ki, Debs tutuklandı ve 12 Eylül 1918 günü on yıl ağır hapse mahkum edildi. Eugene V. Debs'in kurtarılması savaş sonrası yıllarının uluslararası düzeyde yürütülen ilk

mücadelesi oldu. Sovyetler Birliği, Debs'e karşı, sabotaj suçundan Sovyetler Birliğince tutuklu bulunan bir Amerikalıyı serbest bırakma önerisini getirdi, ama bu öneri ABD hükümetince kabul edilmedi. Hapisteyken, Debs bir kez daha Başkanlığa aday gösterildi ve savaş sonrası yıllardaki histeriye, toplu tutuklamalara karşın toplam 920.000 oy sağladı.

Debs, 1921 yılında ağır hastalandı. Aralarında Upton Sinclair, James Riley, Romain Polland, Carl Sandberg, Clarence Darrow, Henri Darbusse, H.G. Welles, Bernard Shaw, Lincoln Steffens gibi kamu yaşamının ünlü kişileri bulunan avukat, ozan ve yazarlar, Debs'i kurtarmak için seferber oldular ve Abraham Lincoln'ün doğum günü dolayısıyla kendisine af çıkarılmasını istediler. Wilson, bu isteği geri çevirdi. Bu, Wilson'un görevi başındaki son "icraatı"ydı.

1921 Mayıs'ında bir başvuru daha yapıldı ve nihayet bir başvuru daha yapıldı ve nihayet o yıld Neolde Debs, siyasi tutuklu 24 arkadaşıyla birlikte serbest bırakıldı. Bu sonuca, ulusal bir kitle hareketi ulaşmıştı.

Eugene Debs, hapiste geçirdiği yıllarda da kişiliğine sadık kaldı. Korkmadan yolmadan, Sovyet aleyhtarlığının arşısında yer aldı. Rus devrimini ve bu devrimin tüm ulusların ezilen ve sömürülen kitleleri açısından taşıdığı anlam ve önemi anlatmaya çalıştı. Sovyetler Birliğindeki kıtlık ve açlığı öğrenince, 1922 Mart'ında, Amerikalı işçileri Rus yoldaşlara yardıma koşmaya çağırdı: "Onlar, tüm ülkelerin emekçilerine eşsiz bir yiğitlik örneği oldular, özgür bir insanlık için mücadele ettiler... Erkeğiyle, kadınıyla, çocuğuyla Amerikan emekçilerine sesleniyorum. Açlıktan ölen insanların acısını yüreğinde duyabilen herese sesleniyorum: Bağış toplayın! Tasarruf edebileceğimiz son Dolara, son Cente kadar elimizden gelin esirgemeyin, Sovyet Rusya'nın dost insanlarına bağışta bulunun!"

Ve 1924... Wladimir Iljitsch Lenin'in ölümünü haber alınca şunları yazar Debs: "Benim gözümde, Avrupalı devlet adamlarının hepsinden üstündür Lenin. Varını yoğunu Rus halkına adanmıştı o. Gelecek kuşaklar, Lenin'i, devlet adamlarının en büyüğü, aydın ve yiğit kişi, emekçilerin gerçek ve vzgürlük mücadelesinin yiğit sa-

vaşçısı olarak sonsuza dek belleklerinde tutacaklardır."

Eugene V.Debs'in yapmadığı bir tek şey vardı: Sosyalist Parti saflarından ayrılmak.. Bu partiyi sınıf mücadelesini gerektirdiği yö-rüngeye sokmaya çalıştı hep. Ama bu mücadelesi sonuçsuz kaldı. Debs gerçi son adını, onyıllar süren mücadelesinin tutarlı bir sonu-cu olabilecek son adımı atarak Komünist Partiye girmişti gerçi. Ama yine de, ABD Komünist Partisinde onun bir yoldaş olarak, Amerikan emekçi sınıfına çok şey kazandıran yiğit bir mücadele yoldaşı olarak büyük bir saygınlığı vardır.

Eugene V.Debs, uzun süren hastalık yıllarından sonra 20 Ekim 1926 günü öldü. ABD'nin dört bir yanından gelen işçilerin omuzlarında taşındı tabutu. Ölümü dolayısıyla (Komünist) İşçi Partisince yayımlanan bir bildiride, Eugene Debs, Sosyalist Parti-nin bu büyük liderlerinden biri olarak niteleniyordu: "Politikada, gü-nümüz yöneticilerinden çok uzaklaşmıştı... Sosyalist Partisi öle-cektir, ama Debs'in simgelediği devrimci gelenekler partimizle bir-likte yaşayacaktır."

Kaynaklar: Will Bykow: Eugene Debs, Amerikalı Emekçilerin lideri, Isdatels-two Mysl, Moskova 1971.

William Z.Foster: Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi Tarihi, Devrimin Ssji, İnternational Publishers, New York 1939.

WILLIAM D. HAYWOOD, "BIG BILL" (1869-1928)

Salt Lake City'de (Utah) doğan Bill Haywood, "Kovboyler ve Madenciler" arasında büyüdü ("Kovboyler ve Madenciler", Haywood'un yazdığı özyaşam öyküsünün adıdır: MOPOR Yayınevi, Berlin 1930). O zamanlar ABD'nin batısında yeni yerleşim merkezleri oluşmaktaydı. İlk maden ocaklarının açılışı ve maden endüstrilerinin doğuşu o zamanlara rastlar.

Babası aslen Amerikalıydı. Batıya demiryolu götürülünceye kadar posta arabası (Pony Express) sürücülüğü yaptı. Genç Bill üzerinde pek etkisi yoktu. Haywood, babası öldüğünde 4 yaşındaydı. Ataları İrlanda-İskoçyalı olan annesi, ikinci evliliğini yaptıktan sonra madencilerin oturduğu işçi bloklarına yerleşti. Burada, tek sınıflı bir okulda Abeceyi öğrendi Bill. 9 yaşına geldiğinde bir çiftlik sahibinin yanında işe girdi ve böylece "çalışma yaşamı" başlamış oldu. 15 yaşındayken baba ocağından temelli ayrıldı ve maden işçisi olarak Nevada'ya gitti. Burada bir maden ocağında çalıştığı sıralarda, daha kıdemlice arkadaşlarının anlattıklarından ilk kez olarak 8 saatlik işgünü için verilen mücadelenin, "İş Şövalyeleri"nden, "Samanpazarı Davası"ndan haberi oldu. Emekçi sınıfın kurtuluşunun emekçilerin elinde olduğunu da ilk kez orada öğrendi. Onun bu ilk deneyimleri, Bill'in daha sonraki yıllarındaki yaşamını kalıcı bir biçimde etkilemiştir.

Gün oldu maden ocaklarında gün oldu kovboy olarak çalıştı. Genç Bill'i derinden etkileyen iki olay daha vardı. Bunlardan ilki, 1892'de Coeur d'Alene ocaklarında greve giden işçilerin ocak sahiplerinin hışmına uğramasıydı. Ocak beyleri, binin üzerinde emekçiyi 6 ay süreyle hapse attırmışlardı. Öteki olaysa, 1894'teki demir yolcular grevi ve tutuklanan grev yöneticilerinin (ki bunlar arasında Eugene V. Debs de vardı) kurtarılmaları için verilen mücadeleiydi.

1894'te Haywood, 1893 yılında kurulan Batılı Maden İşçileri Federasyonuna (WMF=Western Miners Federation) girdi. Bu örgütün en önde gelen liderlerinden biri olan Haywood, yüzyıl başla-

rında maden işçilerinin -aralarında Rockfeller'in de bulunduğu- maden ocağı tröstlerine karşı giriştikleri büyük grevleri örgütleyen kişi oldu. O zamanlar mücadele, yasalara uyması (8 saatlik işgünü yasası ABD'de ilk kez Utah'da yürürlüğe girmişti!) amacına yönelik olarak ve ekonomik amaçlarla yürütülüyordu.

O sıralarda, Haywood Sosyalist Partisinin sol kanadında yer aldı. 1904'te sol kanat yanlılarının da etkisiyle, WMF, pek açık-seçik olmamakla birlikte siyasal mücadele doğrultusunda istekler ortaya sürdü.

Haywood, kuramcı değildi. Daha sonraki yıllarda, hapisteyken Mark ve Engels'in bazı yapıtlarını okudu, Fransız Devrimini inceledi, ilk hukuk bilgilerini edindi. Haywood, kendisi hakkında şunları söyler: "Benim sosyalist olmam, savaşın gümbürtülü ortamında, sınıf savaşının ortasında oldu." 1903'te artık kimsenin kuşkusu kalmamıştı: Gompers yönetimindeki AFL, ne öteki ülke ve kıtalardan apar topar ABD'de getirilen binlerce göçmeni ne de Amerikanın yerlisi siyah işçileri ve kadınları sendikalarda örgütlenme yanlısı değildi. Tabanını yalnızca nitelikli işçilerin oluşturduğu AFL'nin yönetici takımı, sınıf mücadelesini yerine sınıfsal uzlaşma ve işbirliğinin propagandasını yapıyordu.

Açıktan açığa grev kırıcılığı da yapmaktan geri durmayan satılmış AFL yöneticilerinin oportünizmine bir tepki olarak, 1905 Haziran ayında IWW kuruldu. Haywood ve Debs bu örgütün kurulucuları arasındaydılar. Irk, milliyet, din ve cinsiyet ayırımı yapılmaksızın tüm emekçiler bu örgüte üye olabileceklerdi. Amaç, uluslararası kapitale karşı bir uluslararası işçi örgütü kurulmasıydı. Başlangıçta siyasal mücadelelerin gerekliliği yadsınmaksızın, dünya emekçilerinin büyük bir sendika (One Big Union) örgütlenerek kapitale olan mücadeleyi kazanabilecekleri görüşü egemendi. İlk kurultayda, 1905 devrimi "Rusyalı emekçilerin istibdada, zulme ve vahşete karşı büyük mücadelesi" olarak nitelendirildi.

Görevde olduğu sıra grevci işçilerin üzerine ordu birliklerini gönderen Idaho valisi, bir provakatör tarafından öldürülünce, Haywood, Moyer ve Pettibone, bu cinayeti işlemiş olmakla suçlandılar. Colorado'da tutuklanıp, sorgusuz sualsiz Boise Ölüm Hücresi adıyla bilinen Utah Cezaevine gönderildiler. O zamanka ABD

Cumhurbaşkanı Theodore Roosevelt, onları istenmeyen yurttaşlar olarak ilan etti. Tutuklamanın amacı, mücadele halinde UMF'yi liderlerden yoksun bırakmaktı. UMF, IWW ve Sosyalist Partisinin ortak çalışmalarıyla bir Savunma Komitesi oluşturuldu. Emekçilerin dıştan-tırnaktan artırdığı paralarla bir de Savunma Fonu kuruldu.

Rus devrimcileri için para toplamak amacıyla, o sıra, Rusya Sosyalist-Demokrat İşçi Partisinden aldığı görevle Maxim Gorki de ABD'de bulunuyordu. 14 Nisan 1906 günü, Gorki'nin Haywood ve Moyer'e çektiği telgraf metni yayınlandı: "Selam size, sosyalist kardeşler! Dayanın! Adalet günü, tüm dünya mazlumlarının kurtuluş günü yaklaşıyor. Sonsuza dek kardeşiniz M.Gorki."

Cezaevinden gelen yanıt da şöyleydi: "Kardeş! Sınıf mücadelesi dünyanın her yerinde, Rusya'da Amerika'da da veriliyor. Gerçekten bizi kardeş yapan da budur. Rusya'daki emekçi yoldaşlara en iyi dileklerimizizi ilet. Bütün kalbimizle onların yanındayız. Kardeş selamlarımızı kabul edesin!"

4 Kasım 1906 günlü "Daily Socialist"de Jack London'un bir makalesi yayımlandı. "Idaho'da Bir Kirli Oyun" başlıklı bir yazısında London, Haywood, Moyer ve Pettibone'un işlemedikleri bir suç için öleceklerini kanıtlarıyla anlatıyordu. Onların asıl suçu, "madden ocağı beyleri ile bu beylerin altın küplerinin arasına girmiş olmalarıydı".

Baş suçlu diye Haywood 7 Mayıs 1907 günü yargı önüne sürüldü. Duruşma öncesi ve duruşma yapılırken, AFL de dahil, sendikalar (bunların sayısı yalnız Boston'da 50.000'e ulaşıyordu!) yürüyüş yaptılar, sokaklarda şarkılar söyleyerek: "Moyer ve Haywood'un neden öldüklerini kimse saklayamayacak 20 milyon emekçiden!" Duruşmalar üç ay sürdü. Bu dava yalnızca sanığa karşı değildi, ABD'nin en sağlam sınıf bilinci olan, en güçlü sendikalarından biri aleyhine yürütülüyordu. Avukat Clarence Darrow'un yaptığı savunma onbir saat sürdü. Savunmadan çok, bir iddianameydi bu.

Sosyalist enternasyonal Stuttgart Kongresi, ABD'deki örgütlü emekçilerin çıkarları için verdiği büyük mücadele dolayısıyla, tüm dünya sosyalistleri adına Haywood'u kutladı. Sırf örgütlü proletar-

yaya hizmetleri nedeniyle suçsuz bir insanın mahkum ettirmeye çalışan maden ocağı sahipleri Kongreye kınandı. Tutukluluğu sona erdikten sonra Haywood, ABD'nin çeşitli kentlerinde yaptığı konuşmalarda emekçi sınıfın birleşmesi ve siyasi tutukluların salıverilmesinden yana çıktı. Haywood, kendisini "ele avuca sığmaz devrimci" olarak gören merkezçilerle sağ kanat yanlılarına karşı verdiği çetin mücadeleden sonra, 1910 yılında Sosyalist Parti Ulusal Yürütme Komitesi üyesi oldu. Sosyalist Parti adına II. Enternasyonelin Kopenhag Kongresinde katılan sekiz kişilik delegasyonda Haywood da vardı (Bu delegasyonun seçimi için yapılan oylama, ilginç sonuçlar vermişti: Sağ kanadın lideri Berger 10.000 oy sağlamıştı. Merkezçilerin lideri Hillqu'e 4000 ve solun adayı Haywood'a ise 9800 oy verilmişti). Haywood, Kopenhag'da Lenin, R.Luxemburg, Plechanow, Marchlewski, Jaures, C.Zetkin ve Blagojew ile görüşmeler yapma olanağı buldu. Danimarka'da, İsveç, Norveç, İngiltere, Fransa ve İtalya'da konuşmalar yaptı. Bu konuşmaların bazılarında, Clara Zetkin ve A.Kollontai ona çevirmenlik yaptılar. Lenin, aradan 10 yıl geçtikten sonra bile, Haywood ile yaptığı görüşmeyi anımsıyordu.

Bundan iki yıl sonraydı: Sosyalist Parti içindeki sağ merkezçiler, Parti tüzüğünü ihlal ettiği gerekçesiyle Haywood'u Ulusal Yürütme Komitesinden ihraç ettiler. İhraçın görünüşteki nedeni, tüzüğe yeni alınan bir maddeydi. Bu maddede, emekçi sınıfın kurtuluş mücadelesinde kaba kuvvet, yasa ihlali ve sabotaj gibi yollara başvurulmasından yanâ olan her üyenin partiden atılması öngörülüyordu. Ama asıl neden başkaydı. 1910'dan sonraki yıllarda işçi-işveren çatışmalar çoğalmıştı. IWW, belli başlı bir dizi grevde ön planda yer aldı. Bu grevlerden biri de, 1912'de Massachusetts eyaletinde 2 ayrı ulustan 25.000 tekstil emekçisinin giriştiği grevdi. elizabeth Gurley Flynn tarafından yönetilen bu grev 6 ay sürdü. Bundan yaklaşık bir yıl sonra, Patterson ipek fabrikası işçilerinin grevinde Bill Haywood, Gurley Flynn ve grev raportörlüğü yapan John Reed bir araya geldiler. Atlı polislerle askerlerin grevci maden işçilerinin çadırlarından oluşan kenti basarak kadınları ve çocukları öldürdükleri Ludlow (Colorado) toplu kıyımından sonra Haywood kendini yeni baştan maden işçilerinin yaşam mücadelesinin ortasında buldu.

Haywood, 1914 yılında IWW Genel Sekreteri oldu. IWW'nin Birinci Dünya Savaşı aleyhine giriştiği çabaları örgütledi. Bu etkinlikler sonucu, yüzlerce kişi askerlik görevinden kaçtı.

1917 yılında ABD'nin savaşa girmesiyle Casusluk Yasası ve sendikaları yasaklayan yasalar uygulamaya konuldu. IWW üyeleri arasında toplu tutuklamalar yapmaktı.

Seattles'li emekçiler, bir mektupla durumu Lenin'e bildirdiler. Sacramento (Kaliforniya), Wichita (Kansas) ve Chicago'da (Illinois) olmak üzere üç büyük toplu dava görüldü. Bunlardan birincisinde 39 üye, ikincisinde 31 üye mahkum edildi. Chicago'daysa, aralarında "Big Bill" Haywood'un da bulunduğu 100 üye yargı önüne çıkarıldı. Bu sanıkların çoğu, daha sonraki yıllarda Komünist Partisinin önde gelen üyeleri olmuşlardı. Rus göçmeni Georg Andreichin de bunların arasındaydı. Andreichin, Bill Haywood üzerine yazdığı "Bir Proleter Devrimci" adlı kitabında, Haywood'un 1918 Mayısında Rus göçmenlerine hitaben yaptığı konuşmada, Şubat devriminin onların asıl devrimi olmadığını, bunun ancak iktidarın burjuva sınıfının elinden alınmasından sonra gerçekleşeceğini söylediğini anlatır. Andreichin'in kitabında anlatıldığına göre, Rus göçmenleri "hangi partiyi destekleyelim?" diye sormuşlar. Haywood'un yanıtı şu olmuş: "Bir: İşçi ve asker temsilcilerinin iktidarını savunan, iki: Almanya'yla ayrı bir barıştan yana olan ve üç: Çarlık borçlarını kabul etmeyen partinin yanında mücadeleye katılın!"

Büyük Sosyalist Ekim Devriminin gerçekleştiği günlerde Haywood hapis yatıyordu. Düşünce yoldaşı Ralph Chaplin'e hapis haneden gönderdiği bir mektupta, bunun bekledikleri devrim olduğunu yazıyordu. 1 Şubat 1918 günü, Chicago'da vatana ihanetle suçlanan 101 sanığın davası görülmeye başladı. Karl Marx adına bir Alman'ın kaba kuvvet felsefesinin temsilcileri oldukları gerekçesiyle Haywood ve 15 arkadaşı 20'şer yıl hapis cezasına diğerleri de 1 yıl ile 10,5 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldılar. 28 Temmuz 1919 günü Haywood kefaletle serbest bırakıldı. Komünist Partisinin kuruluşundan kısa bir süre sonraydı, bu partinin saflarına katıldı. Mücadale yoldaşlarının ve diğer siyasi tutukluların (Eugene V. Debs de bunlar arasındaydı) serbest bırakılması doğrultusundaki mücadeleyi örgütlemek amacıyla ülke çapında

propaganda gezilerine çıktı. Bu amaçla düzenlenen kampanyalarda bir milyon Doları aşkın bağış toplandı. Temyiz mahkemesi yeni bir davayı kabullenmediği için Danıştaya başvuruldu.

1921 Mart ayında Haywood, William Z.Foster, "Ana Ella Resves Bloore ve daha başka delegeler, Kızıl Sendika Enternasyonalinin 1. Kurultayına katıldılar. Kurultaya, kanun kaçağı olarak gelmişlerdi. Ağır hasta durumda olan "Big Bill" Haywood'a Sovyetler Birliğince iltica hakkı tanındı. Yoldaşların tavsiyesi üzerine Haywood bu öneriyi kabul ederek Rusya'ya gitti ve Moskova'da, Sovyet Rusya'ya yardım sağlanması amacıyla yoğun çalışmalarda bulundu. Yine bu amaçla, Lenin'le yaptığı bir görüşmeden sonra Kusnesk bölgesinde bir endüstri kolonisi kurdu. Haywood'un buradaki çalışmaları 1922-1923 yıllarına rastlar. Moskova'ya döndükten sonra ise, daha çok Uluslararası Kızılhaç örgütünde çalıştı.

16 Mart 1928'de, felç oldu. Aynı yılın 18 Mayısındaysa, emekçi sınıfın mücadelesi için çarpan bir kalb, artık çarpmaz oldu. Haywood, Kremlin'de, mücadele yoldaşları John Reed ve Charles Rut-hanberg'in yanına gömüldü. Cesedi yakıldıktan sonra küllerinin bir kısmı Chicago'ya getirildi ve Walcheim mezarlığına, 1886 Chicago şehitlerinin mezarının yanına kondu.

Kaynaklar : Haywood: "Kovboyar ve Madenciler Arasında". MORP Yayınevi, Berlin 1930.

M.I. Lapitzki'nin Mowaja ve Noweischaja Istorja'daki makalesi, Sayı 2, 1974, Moskova.

Philip S.Foner: "Birleşik Devletler İşçi Hareketi Tarihi", Cilt 4, International Publishers, New York 1965.

CHARLES E. RUTHENBERG (1882-1927)

Charles E. Ruthenberg, 9 Temmuz 1882 günü Cleveland'da (Ohio) doğdu. Charles'in doğumundan kısa bir süre önce Kayzerlik Almanya'sını terkeden liman işçisi August Ruthenberg'in dokuz çocuğundan biriydi.

Genç Charles'in okul hayatı daha 14 yaşındayken sona erdi. Okuma, öğrenme için kurduğu tüm tasarılarını unutmak zorunda kaldı, ama öğrenme hırsını hiçbir zaman yitirmedi. Önceleri bir kitabevinde çalıştı. Burada öğrenme hırsını iyi-kötü tatmin edebiliyordu. Ancak, babasının ölümünden sonraydı, marangoz kalfası olarak bir fabrikaya işe girdi. Daha sonra bir büroda çalıştı. Zaten az olan boş zamanlarını hep okuyarak değerlendirdi ve bu arada Marx'ı öğrendi. Ruthenberg, Marx'ın "Kapital"ini okuyup inceledikten sonra, kişiliğinin daha başka yönde gelişmeye başladığını kendisi söylüyor. 1908 yılında sosyalist olduktan sonra 1909'da Sosyalist Partiye girdi. Debs'in de etkisiyle, Amerikan işçi hareketinin uluslararası karakterini öğrendi ve ondan sonraki yıllarda Partinin sol kanadında mücadele verdi. Ruthenberg, güncel yaşamın güncel mücadelesinde sosyalizm kuramını uygulama çabalarına başladı. Aynı yılda, Cleveland'da Sosyalist Parti sekreteri oldu ve böylece profesyonel devrimcilik yaşamı başladı. 1911 yılında Sosyalist Parti listesinden Cleveland belediye başkanlığına aday oldu. 1912'deyse valiliğe aday oldu. Ancak, onun asıl amacı daha çok Cleveland'daki, örgütlenme ve propaganda çalışmalarıydı. Ohio eyaletinde hatta Ohio dışında solcuların saygın bir lideri oldu.

Charles Ruthenberg, Birinci Dünya Savaşı yıllarında Sosyalist Partideki öteki sol güçlerle birlikte enternasyonalistlere katıldı. Kendi ülkesinde ve öteki ülkelerdeki sosyal şövenistlere karşı yoğun mücadelelere girişti, ABD hükümetinin savaş planlarını gerçek yüzüyle kamuoyuna açıklama yolunda çalıştı. ABD'nin savaşa girmesinden sonra, sol güçler savaş aleyhtarı etkinliklerini yoğunlaştırdılar. Partinin Olağanüstü Kurultayında Saint-Louis Manifestosu gündeme alındı ve Ruthenberg'in de yoğun çabaları sonucu,

şovenist Berger ile gizli şovenist Hillquit ve yandaşlarının itirazlarına karşı kabul edildi. Charles Ruthenberg, Partideki sol güçlere karşı hükümetçe girilen sindirme-yıldırma çabalarının ilk kurbanlarından biri olmuştur.

Öteki savaş aleyhtarlarınıninki ile birlikte Ruthenberg'in mahkumiyet kararı da temyize gönderildi ve Ruthenberg geçici olarak serbest bırakıldı. Çeşitli toplantılarda yaptığı konuşmalarda, Ruthenberg, kitleleri Büyük Sosyalist Ekim Devrimini, emekçi sınıfının tarihindeki bu en büyük olayı anlattı. 1918'de Ruthenberg yine hapisteydi. Sovyet Rusya'da olup bitenleri hapisten izledi. Elinden geldiği kadarıyla, genç Sovyet iktidarını savunmak, bu savunmayı örgütlemek için çaba gösterdi. 1919'da Cleveland'da yayınlanan "Ohio Socialist" in okur çevresi oldukça genişlemişti. Bu dergide, "Sovyet Rusya'ya Dokunulmasın!" parolasıyla yapılan büyük uluslararası mücadeleyi konu edinen bir dizi makale, Ruthenberg'in kaleminden çıkmıştır.

Lenin'in Amerika emekçilerine yazdığı mektubun kalıcı etkileri oldu. Charles Ruthenberg, bu mektuptan, Sosyalist Parti eski yöneticilerinin emperyalist egemenliği yıkmak ve yeni bir toplum düzeni kurmak için gerekli güce sahip olmadığını anladı. Yeniden Ohio şube sekreteri olduğunda, kendisini destekleyen öteki güçlerle ortak girişimde bulunarak III. Komünist Enternasyonale katılma sorununun tartışılmasını sağlamak için olağanüstü kurultaya gidilmesini istedi. Sosyalist Parti içinde sol güçlerle sağ merkezci-ler arasındaki uçurum daha da derinleşmişti. Bu görüş ayrılıklarının en belirgin şekliyle kendini gösterdiği sorunlar, Sovyet iktidarına karşı izlenecek çizgi, Amerikan birliklerinin Sovyet Rusya'ya müdahalesi ve III. Enternasyonale katılma sorunlarıydı.

Sağ güçler bir manevra üzerinde anlaştılar. Buna göre, yabancı dillerin üyesi bulunduğu parti örgütleri de dahil olmak üzere bir dizi yerel örgüt Partiden ihraç edileceklerdi. Bunun kılıfı da uydurulmuştu: Partinin bir başka gücün maşası olduğu yolundaki suçlamaların önüne geçeceklerdi böylece.

Sol kanat, bir karara varılmasını istiyordu ısrarla. Sonuçta, 1919 yılı yazında New York'ta, Sovyet Rusya'dan daha yeni dönmüş olan John Reed ile Charles Ruthenberg'in örgütledikleri bir sol

kanat konferansı yapıldı. Ne var ki, uygulanacak taktik konusunda görüş birliği sağlanamıyordu. Her iki grup da, emekçi sınıfını temsil edecek gerçek Marxist bir partinin kurulmasını istiyordu. Uzlaşma sağlanamadı ve 1919 Eylülünde iki ayrı parti kuruldu: Ruthenberg'in yönetimindeki Komünist Partisi ve başkanlığını John Red'in yaptığı Komünist İşçi Partisi.

Hem bu iki parti hem de ülkedeki diğer ilerici güçler, sürekli baskı ve yıldırma çabalarıyla karşı karşıyaydılar. Tutuklananların sayısı binleri buluyordu. 1920 sonlarıydı, Ruthenberg yeniden yargı önüne çıkarıldı ve 10 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı.

1921'in Mayıs ayıydı, iki komünist parti birleştiler ve yasadışı Birleşik Komünist Partisi, daha hapiste bulunan Charles Ruthenberg'i Yürütme Komitesi sekreterliğine getirdi. Parti, aynı zamanda yasal bir parti kurulmasını kararlaştırdı. 1921 Aralık ayında İşçi Partisi (Workers Party) kuruldu ve bu partinin başkanlığını William Z.Foster üstlendi. Böylece, biri yasadışı Komünist Parti, diğerleri de Yasal İşçi Partisi olmak üzere, iki parti birden vardı artık. Sıkı bir işbirliği içerisinde, bu iki parti, yasalar çerçevesinde birleşme çabasındaydılar. Charles Ruthenberg, hapisten çıktıktan sonra kendini bu amaca adadı. Ne var ki, özgürlüğü uzun sürmedi. 1922 Ağustosunda, aralarında William Z. Foster'in de bulunduğu 16 öteki yoldaşla birlikte yeniden tutuklandı. Yoldaş Ruthenberg'in duruşmaların başlamasına kadar salıverilmesini sağlamak için büyük bir güvence ödendi. Ruthenberg ise, "özgürlüğünün" her anını, Partiyi güçlendirme ve Partinin sendikalar ve zenciler üzerindeki etkinliğini artırma yolunda harcadı. 5 Ocak 1925 günü, Ruthenberg yeniden hapis hane duvarlarının ardındaydı. Temyiz sonucu yeni baştan salıverildi ve New York'ta Lenin'in anısına düzenlenen bir toplu gösteride yeniden kamuoyu karşısına çıktı.

Charles Ruthenberg, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi ve Başkanlık üyesi olduğunda yıl 1924'tü. 1927 yılı Şubatı sonlarında New York'ta Yürütme Komitesi üyeleriyle buluşup görüşmeler yaptı. Ruthenberg, oradan, Amerika'daki Partinin Siyasi Komitesinin bir toplantısına gitti. Kendini iyi hissetmiyordu, amato toplantının bitimine kadar çalışmalara katıldı. Sonra bir ameliyat için hastaneye kaldırıldı, ama 2 Mart 1927 günü kurtarılamayarak

44 yaşındayken öldü. Ölümünden önceki dileği yerine getirilerek külleri Moskova'ya götürüldü ve 26 Nisan 1927 günü Kremlin duvarına kondu.

(Komünist) İşçi Partisince Charles Ruthenberg'in ölümü üzerine yayınlanan bildiri metninde şu sözler yer alıyor: "Yoldaş Ruthenberg bir Bolşevikti. Yaşamı ve yaşamı boyunca yaptığı çalışmalar, Amerikalı yılmaz devrimci emekçiliğine örnek olmuştur. Onun ölümüyle ödün tanımaz devrimciliğimiz daha da güçlenecek, saflarımız sıklaşacak, mücadelemiz Amerikan emekçi sınıfının zaferi gerçek olana dek durmadan sürecektir...

Ruthenberg Yoldaşın Parti üyelerine... ve Amerikalı emekçilere yönelttiği son sözleri şunlardı: "Söyleyin yoldaşlara, saflarını sıklaştırın, Partiyi güçlendirsinler. Partimizin ve Comintern'in önderliğinde zafer Amerikan emekçi sınıfının olacaktır. Mücadelemizi sürdürelim! Amerika (Komünist) İşçi Partisi Merkez Yürütme Komitesi, aramızdan ayrılan önderimiz Yoldaş Ruthenberg ödünsüz yolunda sonuna dek mücadeleyi kendisi ve tüm Parti üyeleri için görev sayar."

William Z. Foster ise şunları yazar: "Genel Sekreter Charles E. Ruthenberg'in ölümüyle, Parti, 2 Mart 1927 günü yeri doldurulmaz bir mücadele yoldaşını yitirmiştir. Ruthenberg, Komünist Partisinin vazgeçilmez önderlerinden biri, inandığı davanın şaşmaz savaşçısı, akıllı bir savunucusuydu... Gerici kapitalizm, Ruthenberg'e her zaman büyük bir kin ve düşmanlık içerisinde olmuştur... Marx ve Lenin okulunun örnek bir öğrencisi olan Ruthenberg, yeni kurulan Komünist Partiyi sağlam kuramsal temeller üzerine oturtmak için, her zaman ve her fırsatta ağırlığını koymuştur. Dünya çapında yaygın bir ünü olan Ruthenberg Yoldaş, tüm dünya komünistlerinin saygınlığını kazanmıştır."

Kaynaklar:

William Z. Foster: Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi, S. 263/5. International Publishers, New York, 1952

(Komünist) İşçi Partisi Merkez Yürütme Komitesinin bildirisi, Internationale Presse-Korrespondenz, Sayı 31, S. 678, Cilt I, 1927

Charles Ruthenberg'in 90. Doğum Günü için. Woprossi, Istoria KPSS'de yayımlanmıştır. (Sayı 7, 1927, S. 107-109).

YİTİRDİKLERİMİZ

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi ve Kızıl Sendika Enternasyonalinin Ruthenberg Yoldaşın ölümü dolayısıyla yayınladıkları bildiriler hakkında
(Ayrıbasımı, basına verilmiştir)

Moskova, 3 Mart 1927

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, Amerika İşçi Partisine (Workers Party), Yoldaş Ruthenberg'in ölümünden duyduğu üzüntüyü dile getiren bir başsağlığı telgrafı gönderdi. Komünist İşçi Partisi Genel Sekreteri ölümü, tüm Komintern ve özellikle Amerikan emekçi sınıfı için yeri doldurulamayacak ağır bir kayıp olmuştur. Yoldaş Ruthenberg emperyalist savaşa karşı kızılmücadele bayrağını çekeli ve Komünist İşçi Partisinin kurulması doğrultusunda çalışmaya başlayalı beri, onun çabalarına duyulan gereksinim hiçbir zaman bugünkü kadar olmamıştır.

Kızıl Sendika Enternasyonal Yürütme Bürosu da, İşçi Partisine bir baş sağlığı telgrafı gönderdi .

Kızıl Sendika Enternasyonal Yürütme Bürosu, emperyalizme ve ücretli köleciliğe dayalı kapitalist sisteme karşı verilen mücade-
lenin yılmaz savaşçısı Ruthenberg Yoldaşın yitilmesi dolayısıyla Partiye gönderilen telgrafta, İşçi Partisinin tüm üyelerine ve Birleşik Devletlerdeki tüm devrimci işçilere başsağlığı dileniyordu.

Kaynak:

Internationale Presse-Korrespondenz, Sayı 27, 8 Mart 1927.

JOHN REED (1887-1920)

22 Ekim 1887'de Portland'da (Oregon) doğan John Reed, ABD'nin Batısında yerleşik varlıklı bir ailenin çocuğuydu. Sorunsuz bir çevrede büyüdü. Babası iş adamı, anasıysa bir yargıcın kızıydı. New York eyaletinde bir özel okula devam eden John, buradan mezun olduktan sonra 1906 yılında ünlü Harvard Üniversitesinde yüksek öğrenimine başladı. Bu yıllar, öğrencilerin uyanış yıllarıydı. O zamanlara kadar sağlık ve dokunulmaz oldukları sanılan "büyük geleneksel özgürlük" doktrinlerinin gerçek yüzleri artık ortaya çıkmış, öğrenciler reform istekleriyle, protestolarla sahneye çıkmışlardı. Kenar yerdeydi, ama ister istemez Harvard da bu hareketin içine sürüklendi. "Çağdaşlık gösterisi" diye nitelendirdiği bu üniversite reformu hareketine John Reed de katıldı. Başka türlü düşüncelere de kulak verilmesi isteniyordu. Walter Lippmann başkanlığında bir Sosyalistler Kulübü kuruldu. Ütopik düzen değiştirmelerine yakın olan bu kulübe John Reed katılmadı. Ancak bu uyanış ruhu, John Reed'in ilk gazetecilik denemelerinde yansımasını buldu.

Ne olduğunu kimsenin pek bilmediği bir yeni özgürlük kavramı, birçok konuşmalara, tartışmalara konu oldu. Gazetecilik yaşamına yeni atılan John Reed'in de bulunduğu Greewich Village (Bohème) aydınları arasında bu yeni özgürlük tartışmaları; sendikalizm, kübizm, anarşizm, bireycilik, kadın hakları ve disiplinle konformizm aleyhtarlığı gibi konular üzerinde odaklaştı. En başta sanat alanında olmak üzere, bu gençlerin çoğu için "başka türlü olma" düşüncesi giderek başlı başına bir amaç oldu.

"Halk"a inmek, aydın kişiler olarak onu "yüceltmek", modern sayılıyordu. Ve işçiler onların estetik tutumlarına bir anlam veremeyince, işçilere sırt çeviriyorlardı. Sonuçta, işçi sınıfı karşısında iki dirhem bir çekirdek, züppece davranışlar içine girdi aydınlar.

John Reed bunlardan değildi: Daha derine inmeye çalışıyordu. New York'ta sınıf çelişkilerinin belirginleştiğini, orada çeşitli uluslar ve kültürlerden oluşan bir toplumun söz konusu olduğunu anlamasa bile sezinliyordu. Anlamaya ve anlatmaya çalıştığı, bir

toplum dramıydı. Lüks içinde yaşayanlara karşı bir düşmanlık, aç gezenlere karşı bir sempatiydi çünkü. Hepsi bu kadar.

John Reed, "The Masses" (Kitleler) adlı gazetede, görüşlerini kamuoyuna ulaştırabilme olanağı bulmuştu. Sosyalistlerin yayınladığı "The Comrade"ın (Yoldaş) bir devamı niteliğinde olan "The Masses" in amacı, sosyalist felsefeyi yaratan edebiyat ve sanat ürünlerini yayınlamaktı. Yani bu gazete, Sosyalist Partinin çıkardığı haftalık dergi "Sağduyuya Çağır"ının (Appeal to Reason daha çok edebiyata ağırlık veren bir benzeriydi. "The Masses"da marksistlerin yazılarının yanı sıra, Reed gibi eskiye karşı olmakla birlikte henüz yeniye de benimsememiş olanların yazıları çıkıyordu. O zamanlar yaptığı en iyi çalışmalar olarak nitelediği "The Masses"de çıkan yazılarından başka, John Reed, dul anasıyla kendisinin geçimlerini sağlamak için gazetelere de yazılar yazıyordu.

Yıl 1913'tü, radikal görüşlü daha başka aydınlarla birlikte Patterson'a (New Jersey) gitti. Patterson'lu Ipek fabrikası işçileri, ücretlerin düşüklüğü nedeniyle ve örgütlenme hakkını elde etmek amacıyla IWW'nin yönetimi altında greve gitmişlerdi. Reed, Patterson'da haftalarca kaldı. Tutuklandı, hapse girdi, öğrenme çabalarını orada sürdürdü. 2300'ü aşkın işçi vardı tutuklanan. "Big Bill" Haywood ve Elizabeth Gurley Flynn de tutuklananlar arasındaydı. Saliverildikten sonraydı, Reed, grevdeki işçilere yardım işini örgütleyebilmek için "American Magazine"deki işini bıraktı. Çok şey öğrenmişti. Ama Patterson deneyimleri yine de gelip geçici olaylar olarak kaldılar. Reed, işçi hareketine giden yolu hâlâ bulamamıştı. Grevler, onun gelişiminde önemli blrer dönüm noktası olmuşlardı. Görüşleri anasını huzursuz ediyordu. John'un verdiği karşılıktaysa, "işçi hareketinin ister içinde ister dışında olsun, yaşam neredeyse orada olmak, yaşamı yaşamak ve yorumlamak benim görevim" diyordu.

George Bernard Shaw ve Lincoln Steffens'in yanı sıra Morris Hillgnit'in de yazılarının yayımlandığı "Metropolitan" gazetesi, John Reed'i, Meksika'ya giderek orada başkaldıran topraksız köylülerle (Peones) röportajlar yapmakla görevlendirdi. Reed aynı görevi, o zamanların en ünlü gazetelerinden biri olan "New York World"den de aldı. Dört ay süreyle isyancıların arasında yaşadı. Toprak işgal-

lerini at sırtında izledi, fotoğraflar çekti, topraksız köylülerin yaşamını anlatan yazılar yazdı. Reed'in gözünde bu isyancılar, toprak isteyen, başlarındaki toprak ağalarının zulmünden kurtulmaya uğraşan kölelerdi. Bireysel özgürlüğün ne olduğunu bilen insanlardı bunlar. John Reed için yeni bir deneyimdi görüp yaşadığı bu olaylar. Özgürlük mücadelelerinin bir başka türüydü. Savaşçıların yerli-yabancı zalimlere karşı savunmaya geçtikleri bir tarım devrimiydi. Reed gerçi oradan döndükten sonra da Amerikan müdahalesine karşı mücadele etti. Gerçi ABD ordu birlikleri artık Vera Cruz sokaklarındaydılar. Ama yine de, Başkan Wilson'la yaptığı bir röportajdan sonra, Başkanın haklı önlemler alacağını sanacak kadar büyük bir safdillik içindeydi.

1914 Nisan ayıydı, Reed, Ludlow'a (Colorado) geldi. Burada da devletten tam destek gören işverenin zulmüne tanık oldu. Rockefeller'ler son derec masum pozlardaydılar. Ama atlı birliklerle birlikte muhafız birliklerini grevci işçilerin çadırlarından oluşan köyü basmaya gönderiyor, yakıp yıktırıyor, kaçmaya çalışanları öldürtüyorlardı. Ancak bütün bunlara tanık olduktan sonradır ki, Reed, bu iki sınıf arasındaki aşılmaz uçurumun niteliğini açık açık anladı, mücadelenin karakterini çözümleme çabasına girdi. Artık gözlemciliği sona ermiş, sınıf mücadelesinde taraf olmuştu.

"Liberal" görüşlü bir gazeteci olarak büyük bir saygınlık kazanan ve Reed'in eski tanıdıklarından olan Walter Lippmann, onun bu şekilde artık bir taraf olarak mücadeleye girmesini entellektüel bir maceraperestlik, bir politika oyunu olarak sergilemeye çalıştı. Öteki tanıdıkları da bu konuda üstüne üstüne gittiler. Ama John Reed'in yolu artık belli olmuştu.

1914 yazıydı, Reed, "Metropolitan" gazetesince savaş raporörü olarak görevlendirilerek Avrupa'ya geçti. Görüp yaşadığı şeyler, özellikle Fransa, İngiltere ve Almanya'daki sosyalistlerin ihaneti, Redd'i çılgına çevriyordu. Savaşın artık Amerikan kapitali için büyük kârlar sağlayan bir iş olduğunu görüp anlamıştı; buna karşın, yaptığı röportajlarla, ABD'nin "yansızlığını" koruması doğrultusunda mücadeleyi elden bırakmadı. 1915'te Doğu Avrupa'ya geçti. Burada, özellikle Balkan yarımadasına "demokrasi" ve "insanlık" uğruna kan akıtılmasını protesto eden röportajlar yazdı. Liebk-

nect'in savaş aleyhindeki direniş çabalarını ğreninciye kadar, John Reed, bunalımlı dönemler geçirdi. Ondan iki yıl önce muhabir olarak Rusya'da bulunmuş, Rusya'nın için için kaynağı, yıkıcı patlamalara gebe olduğunu seziñlemiřti. Bu bakımdan, Rusya'dan ulaşan haberler, Reed için özde en heyecanlı haberlerdi. şubat Devrimi, Reed'in umduğu değişikliği getirmemişti.

Ama değişim sürecinin bitmediğinin de farkındaydı. Bu nedenle, (kendi ifadesiyle) işin aslını, yani yeryüzünde yeni, insansal bir toplum kurmak isteyen Rus ktellerinin yılar yılı bastırılan başkaldırışını yerinde görmek için Rusya'ya gitti.

1917 yılı Eylül ayında, General Komilow'in uğradığı yenilgi-den kısa bir süre sonra Petrograd'a geçti. Orda işçi ve asker Sovyetlerinin giderek güçlenmekte olduğunu gördü, sonra Bolşeviklere yöneldi. Smolyn'de, Devrim kurmaylarıyla bir araya geldi. İkinci Sovyet Kongresinde Lenin'in yaptığı konuşmanın özünde, yanıtlarını bulamadığı sorulara karşılık buldu. Rus işçi sınıfı, Reed'e göre, geleceğin yolunu çizen sınıftı artık. Patterson, Meksika Ludlow ve birinci Dünya Savaşının cephelerinde edindiği deneyimler, onu devrime hazırlamışlardı. "Dünyayı Sarsan On Gün" adlı kitabında, Reed, devrime sahip kmıştır. Devrim zerine bir röportaj niteliğindeki bu kitabın Amerika baskısının nsznde Lenin'in şu sözleri yer alır: "Tüm dünya emekçilerine ... bu kitabı okumalarını salık veririm. Bu kitapta, proleter devrimin ve proletarya diktatörlüğünün özünün anlaşılabilmesi bakımından son derece önemli, gerçekci ve canlı bir anlatım var... Uluslararası işçi hreketinin temel sorununun açıklık kazanmasında John Reed'in bu kitabının büyük katkıları olacağına kuşku yoktur."

John Reed, Rhys Williams adlı bir başka Amerikalı gazeteciyle birlikte uluslararası düzeyde yeni Rusya'nın propagandacısı oldu. birleşik devletlerde, "The Masses"ın redaktrleri komploculukla suçlandılar. Reed de bunların arasındaydı. Duruşmalarda hazır bulunmak için, Reed, 1918 Nisan ayında New York'a döndü. Mahkeme kararı, "ortada"ydı.

Reed, savaş sonrası histerisinin ağlarına takıldı. Büyük gazetelerin redaksiyonları ona kapılarını kapatmışlardı. New York'tan Chicago'ya, çeşitli toplantılarda yeni Sovyet Cumhuriyeti konu-

şunda konuşmalar yaparak yeni Sovyeet iktidarını tanıtmaya çalıştı. Amerikan müdahalesini kınadı. Düşmanlarla çevrili olmasına karşın işçi sınıfının bu ilk devletini yıkmaya kimsenin gücünün yetmeyeceğini kanıtlamaya çalıştı ve çok taraftar topladı. Sonra, New York'ta vatana ihanet suçuyla tutuklandı. Tutuklamalar ve baskınlar birbirini izliyordu, ama buna karşın Sosyalist Partisinin sol kanadı ve IWW, Sovyetler Birliği için, ABD müdahalesine karşı mücadeleyi elden bırakmadılar. John Reed, burjuva basınının kin duyduğu sosyalistlerin başında geliyordu. Eski ve varlıklı bir Amerikan ailesinin çocuğu, Harvard Üniversitesi mezunu olan John Reed, Rus devrimini Amerika'ya özde yabancı gösteren masalların saçmalığını ortaya koyuyordu.

Sonra, "The Masses" redaktörleri yeniden yargıç karşısına çıkarıldılar. Sonuçta jüri kararı yine "ortada"ydı.

Bütün solcular gibi John Reed'i de yeni yeni saldırılar bekliyordu. Bu kez de, Sosyalist Parti yönetimini ellerinde bulunduran sağ kanatçıların saldırısını savmak durumundaydı. Ama Sosyalist Parti içinde değişiklik olacaktı, umudunu yitirmedi başlangıçta. Ne var ki beklediği değişiklikler olmadı. John Reed, sonraları ABD Komünist Partisinin kurucu ve yöneticileri arasında yer alacaktı.

O zamanlarda, John Reed yoğun bir şekilde Marksizmi öğrenmeye, Amerika'da işçi sınıfını temsil eden Marksist bir parti kurulmasını engelleyen nedenleri araştırmaya koyuldu: Marksizm ve Lenin'in fikirleri, Reed'in en büyük silahlarıydı artık. 1919 sonbaharıydı, Reed yeniden Sovyet Rusya'ya gitti. Her türlü müdahaleye ve işsavaşa karşın, gelecekle ilgili düşlerinin artık birer gerçek olduğunu gördü. Lenin'i ziyaret etti. Lenin'in dehası, uzlaşmaz mantığı, uzağı görebilme yeteneği ve entellektüel cesaretinden büyülenmişti. Palm baskını ve ABD'yi saran tutuklama furyası ile ilgili haberler Moskova'ya ulaştı. Chicago'daki yoldaşlarıyla birlikte Reed, komünizm "suçundan" gıyapta yargılanıyordu. ABD'ne dönmek üzere yola çıktıysa da Finlandiya polisince yakalanak gözaltına alındı. Salıverilişinden sonra Moskova'ya dönerek orada Komünist Enternasyonalin İkinci Dünya Kongresinin hazırlık çalışmalarına katıldı. 1920 yılı Temmuz ayında Kongre açıldı. Reed, Yürütme Komitesi üyesiydi. Kendini iyi hissetmiyordu, ama ricaları kırmaya-

rak Doğu Ulusları Kongresine katılmak üzere Bakü'ye gitti. Buradan Moskova'ya döndükten sonra, gelecekle ilgili planlar üzerinde çalışmaya koyuldu, ABD Komünist Partisinde yapılması gerekli çalışmalar konusunda Lenin'le görüşmeler yaptı. Sonra tifüse yakalandı. Hekimlerin tüm kurtarma çabaları sonuçsuz kaldı ve John Reed 33. doğum gününe üç gün kala öldü.

Reed'in cesedi Kremlin duvarına gömülmüştür. N. Krupskaja, John Reed'in "Dünyayı Sarsan On Gün" adlı kitabının Rusça baskısının önsözünde şunları yazar:"John Reed, tüm varlığıyla kendini Rus Devrimine adanmıştı. Sovyet Rusya'nın dostu, yakınıydı. Reed, Kızıl Duvara gömüldü, Devrim kurbanlarının toprağa verililerini John Reed gibi anlatan kişi, bu şerefi hak etmiş demektir."

Kaynaklar: John Stuart: "John Reed'in Eğitimi" (International Publishers'in 1955 cildinde New York'ta yayımlanmış, Berlin'de Leven Seas Publishers'de 1927'de yeni basımı yapılmıştır).

Political Affairs'den yorum, Ekim 1955.

"Dünyayı Sarsan On Gün"ün Amerika ve Rusya baskılarına W. I. Lenin ve N. Krupskaja'nın yazdıkları önsözler, Diatz Yayınevi, Berlin 1957.

Sovetskaja İstoričeskaja ensiklopedija. Cilt 12, S. 44-45. İzdatelstwo Sovetskaja Ensiklopedija, Moskova 1971.

WILLIAM Z. FOSTER (1881-1961)

Tauton'da (Massachusetts) doğan Foster'in çocukluk yılları Philadelphia (Pennsylvania) gecekondu semtlerinde geçti. Devrimci "Fenian Brotherhood" derneği üyesi olan babası, İngiliz ordusundaki İrlandalı askerleri kurtuluş savaşı saflarına çekmeye çalışıyordu. Ordu içindeki bu çalışmaların ortaya çıkmasından sonra ABD'ne kaçmak zorunda kaldı.

Gazete satarak ailesinin geçimine katkıda bulunmaya başladığında, Bill Foster daha 7 yaşındaydı. 10 yaşındaydı, işçiliğe başladı. Bundan sonra 26 yıl içerisinde ülkenin hemen her yöresinde çeşitli endüstri işkollarında çalıştı. Gemilerde tayfa olarak çalışmışlığı da vardır. İşçilik yıllarında, sınıf mücadelesinin çetin sınavlarından geçmiş, sınıf mücadelesinin karakterini öğrenmiştir. İlk okuduğu kitaplar, Fransız Devrimini konulayan yapıtlarla Darwin'in "Türlerin oluşumu" adlı yapıtı olmuştur.

Sosyalist Partideki kısa süren üyeliğinden sonra 1909 yılında IWW'ye girdi. Bu örgütte "Big Bill" (Haywood) ve Elizabeth Gurley Flynn'le tanıştı. Elizabeth ve yüzlerce daha başka emekçiyle birlikte, "konuşma özgürlüğü" yolunda verilen mücadele çerçevesinde ülkenin dört bir yanını gezdi. İlk hapis cezasını da onlarla birlikte çekti.

1919'da IWW muhabiri olarak gittiği Fransa'da, Fransız sendikacılarına katıldı. Almanya'da, Leien'in mücadelesini destekleyişine tanık oldu.

Edindiği bu deneyimler, Foster'in, uluslararası dayanışmanın zorunluluğu konusundaki görüşlerini pekiştirdi, daha sonraki girişimlerine temel oldu. IWW'li yoldaşlarından ayrı olarak, emekçilerin çoğunluğunun örgütlü bulunduğu reformist sendikalarda da çalışmalar yapmanın zorunlu olduğunu anladı. Daha sendikacılığın etkisi altındaydı. Bu nedenle de, devrimcilerin siyasal bir parti örgü-

* 19.yy. sonlarıyla 20. yy. başlarında, İrlanda'nın Büyük Britanya'dan ayrılması için mücadele veren bir İrlanda gizli örgütü (Ç.N.)

tü kurmalarının gerekli olduğunu göremiyordu. "Sendikacılar Ligi" (Syndicalist League) başkanı. İkeñ, iki yıl dağınık sendikal örgütlerin birleşmesi doğrultusunda çabaları oldu, sendikaların devrimci bir sulh kazanması için mücadele etti.

Chicago'da (o zamanlar ilerici nitelikte olan AFL Bölge Dayanışma Kurulunun da desteğiyle), endüstri işkollarına göre düşlediği sendikaları gerçekleştirme amacına yönelik çalışmalar yaptı. Yaşamları Upton Sinclair'in "The Jungle" adlı romanında en çarpıcı bir biçimde anlatılan mezbaha işçileri arasında bu çalışmaları kısmen de olsa başarılı oldu.

Sonra, Foster çelik işçilerine yöneldi. Çoğu göçmen olan bu emekçiler, haftada genellikle 7 gün üzerinden günde 12 saat çalışıyorlardı. 500 000 çelik işçisinin sadece birkaç bini (ki onların da çoğu nitelikli işçilerdi) sendikalarda örgütlüydü. Foster'in çabaları daha çok örgütsüz işçileri hedef alıyordu.

Gompers, Foster'in yetenekli bir kişi olduğunu görerek ona destek olmaya söz verdi, ama 1919'daki büyük grev başladığında grev kırıcıların saflarında yer aldı. Bu grev her ne kadar polis ve asker baskısıyla insanlık dışı yöntemlerle bastırıldıysa da, 1930'lar da CIO'nun çelik endüstrisinde kazandığı zaferin ilk temel taşları bu grevle atılmıştır.

Foster, devrimci bir partinin kaçınılmaz olduğunu anlamıştı artık. İşçi Partisi (Workers Party) ve daha sonraki adı TUUL olan "Sendika Eğitim Ligi" (TUEL= Trade UNION Education League) kanadıyla, partiye endüstri işkollarında taban sağlayabilmek için yoğun çalışmalar yapıldı. TUEL'in programının içerdiği başlıca maddeler şunlardı: Sendikaların endüstri işkollarına göre federasyonlaşması, bir işçi Partisinin kurulması ve Sovyetler Birliğinin tanınması.

1922 yılında işverenler saldırıya geçtiler. AFL yöneticilerinin çoğunluğu ödünler vererek geri çekildiler. Bu nedenledir ki, emekçi sınıfının 20'li yıllarındaki en önemli mücadelelerinin çoğu TUEL'in önderliğinde yürütülmüştür. ABD'nin güney eyaletlerindeki ilk büyük grevlerden biri olan Gastonia grevi (1929) ve maden işçilerinin 1931 yılındaki büyük grevi, bunlardandır.

İşsizlerin mücadelesi 1930 yılında ilk doruk noktasına ulaştı.

Bu mücadelenin en kızgın günleriydi, Foster, aralarında örneğin Robert Minor ve Israel Amter'in de bulunduğu önde gelen daha başka yoldaşlarla birlikte tutuklandı.

ABD Komünist Partisi 1932 yılında Foster'i yeniden başkanlığa aday gösterdi. ABD tarihinde ilk kez olarak bir siyahla bir beyaz başkanlık listesinde bir arada yer alıyordu. Seçim kampanyasında Foster'in rakibi, komünist hareketin önde gelen liderlerinden olan James Ford'du.

Bu seçim kampanyası sırasında Foster bir kalb krizi geçirdi. Foster'in bu yıllarda işçi hareketine en büyük katkısı, -çelik otomobil, lastik, elektrik cihazları, petrol, tarım ve ihtiyaç maddeleri dallarında- tekelleşmiş CIO'ya bağlı şirketlerde çalışan işçilerin örgütlenmesi doğrultusunda verdiği mücadele oldu. Köklü deneyimleri ve örgütlenme konusundaki yetenekleriyle, bir genç sendika yöneticileri kuşağı yetiştirdi. Bu sendikacılardan biri olan Gus Hall, Foster üzerine şunları yazar: "Günün birinde Foster söylemişti, hiç unutmam: "Bir davanın peşinde olan adam hiçbir zaman büyük yanılgılara düşmez. Ufak tefek yanılgıları olabilir, ama büyük yanılgıları asla. Bu sınıf davasıdır, bizim sınıfımızın, emekçilerin davasıdır." ("Daily World", 6 Ekim 1970).

Yeniden sağlığına kavuştuktan sonraydı, Foster, ABDKP Genel Başkanlığına seçildi. Strateji, taktik ve kuram alanlarında Parti çalışmalarına büyük katkıları oldu. "Anma çizgileriyle Dünya İşçi Sendikacılığı Tarihi", "Amerikan Tarihi Boyunca Siyahlar", "Birleşik Devletler Komünist Partisi Tarihi" ve "Üç Enternasyonal Tarihi" adlı kitapları, Foster'in Amerikan ve uluslararası işçi hareketi tarihi konusundaki değerli katkılarını simgeler. Sendikalar ve grevler üzerine hazırladığı broşürler, birer el kitabı olarak bugün de büyük bir önem taşırlar.

Partinin kuruluşu için verdiği mücadele, oportünizme, özellikle revizyonistlere ve tasfiyecilere karşı takındığı tutarlı ve ödün tanımaz tutum, İkinci Dünya Savaşı yıllarında Browder ve 1956-1957 yıllarında Gates ve yandaşlarına karşı giriştiği mücadele, Foster'in Partiye yaptığı en yüce hizmetlerdir.

Geçirdiği bir kalb krizinden sonra, William Z. Foster, 1957'de Partinin fahri başkanı oldu. 1961 yılındaydı, Parti, McCarran Yasa-

sının getirdiği pasaport kısıtlamalara karşın ne yapıp yaptı, Foster'in Sovyetler Birliğine gidebilmesini sağladı. Orada son kez olarak, 80. doğum gününü kutladıktan sonra 1 Eylül 1961 günü öldü. Moskova'da Kızıl Meydan'da Foster'ın anısına düzenlenen tören, tüm dünya komünistlerinin uluslararası dayanışmasını simgeleyen bir gösteri olmuştur.

Foster, 8 saatlik işgünü mücadelenin gömülü olduğu Waldheim Mezarlığında toprağa verilmiştir.

Gus Hall, William Z. Foster'in 90. doğum günü dolayısıyla şunları yazıyordu: "William Z. Foster, ABD işçi sınıfının bağrından çıkan en iyi işçi liderini simgeliyordu. O, başka bir Amerikalıydı. Çeşitli bakımlardan, orta halli bir ABD'li işçisine benzer yanları vardı. Şu farkla ki, çağının adamıydı, ama yine de çağından çok ilerideydi. Amerikalıydı, ama aynı zamanda bu dünya vatandaşıydı. Reform mücadeleleri verdi, ama her şeyden önce bir devrimciydi. Çalışkan bir tarih öğrencisiydi, ama tarih yolunda derin izler bırakan da yine kendisi oldu. İşçiydi, ama aynı zamanda bir aydıındı. Hem bir örgüt adamı, hem de öğrenci ve öğretmen... Foster Yoldaş için Birleşik Devletlerin özel bir yeri vardı, ama bu özel yer dünyanın bütünlüğü içerisinde bir yerdı.... William Z.Foster, bir başka insandı. Çünkü onun düşüncelerinin dayandığı bir bilim vardı: Devrimci süreçler bilimi Marksizm-Leninizm...

Foster, çeşitli bakımlardan da tipik bir işçiydi, ama kitleden ayrıldığı, sivrildiği noktalar vardı. Reform mücadelesinde bir sendika yöneticisiydi; ama bu mücadeleyi sürekli olarak devrimci bir yaklaşımla ele aldığı içindir ki, alışılmış ayrı bir yönetiydi... Foster, dünya banşı için verilen mücadelede de önderdi, ama yine bir başka önder: Çünkü ABD dış politikasının emperyalist karakterini görüp anlamış bir kişiydi... Aynı ödü tanımazlık içinde, mazlum ulusların özgürlük mücadelelerinin de destekçisi oldu... Foster, ırkçılığın amansız düşmanlarından biriydi. Ne ki, ırkçı poitikanın ve ırkçı uygulamaların özde kapitalizmden, sömürüden kaynaklandığını bildiği için, bir başka düşmandı. Ayrı bir insandı Foster. Yaşamı boyunca emekçi sınıfının mücadelesi ana görevi olmuş, devrimci harekete bağlı kalmıştı. Kapitalizmle mücadele, sosyalizm uğruna mücadelede görmüştür yaşamının anlamını...William Z. Foster'in

o 6ğretileri.giderek 6nem kazanacaktı. 6nk6 o yalnızca g6n6n6n değil, geleceğin de insanıydı, Gelecekse, Foster'in dediği gibi çıktı. D6nya devrimciliği yeni yeni g6ler kazandı, yeni yeni durumlar ortaya çıkardı.

90. doğum g6n6n6 kutladığımız bug6n, Foster'in istekleri doğrultusunda da ona layık bir şekilde m6cadelemizi s6rd6rmeye and içiyoruz. Sosyalist Birleşik Devletler, William Z. Foster'in anısına bir anıt olacaktır."

Kaynaklar: Gus Hall, William Z. Foster: "Anılan 6n6nde" ve Art Shields: "Bir B6y6k İşçi Sınıfı Lideri". Political Affairs, şubat 1971, Political Affairs Publishers, New York.

EUGENE DENNIS (1904-1961)

Bir işçi çocuğu olan Eugene Dennis, 10 Ağustos 1904 günü eattle'de (Washington) doğdu. 13 yaşındaydı, ilk Sovyet gemilerinin bir Amerikan limanına demirlemelerine tanık oldu. Daha 15 yaşlarında bir işçiyken Centralia (Washington) dramını yaşadı. Centralie'de, İşverenler Birliği ve Amerikan Lejyonu'nun kışkırttığı bir güruh, Kuzey Batı Ağaç İşçilerinin bağlı olduğu IWW merkezine saldırdı. Arkadaşlarıyla birlikte merkez binasını savunduğu sırada, Wesley Everest bu serseri güruhu tarafından linç edildi. Arkadaşları hapse atıldı, işkenceli sorgularla çıldırma raddesine getirildikten sonra 25-40 yıl arasında hepis cezasına çarptırıldılar. Bu olaylardan sonradır ki, ABD'nin bu bölgesi sürekli olarak açık terör kol gezer oldu. Eugene Dennis, daha sonra IWW üyesi oldu ve elektrikçi çırağı, marangoz ve liman işçisi olarak çalıştığı sıralarda başlatılan grevlere katıldı. Bu grevler, Dennis'in sınıf mücadelesinde gördüğü ilk okullar olmuştur.

1926 yılıydı, Eugene dennis Komünist Partisine girdi. Dennis yoldaş, örgütlenme alanında büyük yetenekleri olduğunu ortaya koyuyordu. Çok geçmeden Partinin Kaliforniya şube sekreterliğine getirildi. İşçi sınıfının mücadelesinde önderlik eden Dennis 1930 Mart ayında tutuklandı. O yıllarda Kaliforniya endüstri kollarında (liman, petrol, gemi yapımı, makinacılık vb.) oldukça gelişmişti gerçi, ama en önemli iş alanı hâlâ tarım kesimiydi.

Aralarında Çinli, Japon ve Filipinlilerin de bulunduğu sezon işçilerinin çoğu Meksika'dan geliyorlardı. Tarlalarda çalıştırılan çocukların sayısı belirsizdi. Ücretler en düşük düzeyde, işçi konutları oturulmaz durumdaydı. TUUL bu bölgede ilk tarım işçileri birliklerini kurma yolunda çabalara girişti. Sadece Imperial vadisinde, ABD'nin dört yanına sebze ve meyve gönderen bu yoğun tarım bölgesinde 7000 tarım işçisi greve gittiler. Grevler gittikçe genişleyip yayıldı. Bunun üzerine gıda ve ihtiyaç maddeleri tröstleri, Kaliforniya resmî makamlarının da desteğiyle grevleri kırmak ve "düzen düşmanları" dedikleri grev yöneticisi yoldaşları tutuklatmak için büyük çiftlik sahipleriyle ittifak kurdular. Parti, Eugene Dennis'i mücadelenin ön saflarından geri çekme kararı aldı. Yeraltında giz-

lenecekti. Denis, adı Tim Ryan olarak değiştirildikten sonra yeni bir görev üstlendi ve Komünist Partisinin Komintern temsilcisi oldu. 30'lu yıllarda ulusal kurtuluş savaşlarına katıldı, Çin'de Japon saldırısına karşı mücadele verdi. O zamanların ABD sömürgesi Filipinlerde ve Güney Afrika'da Partinin yeniden kurulup güçlendirilmesi çalışmalarına katıldı.

1935 yılında, Birleşik Devletler dönüşünden sonraydı, Dennis, Partinin Wisconsin eyalet şube sekreterliğine getirildi. Dennis'in parti yönetim kadrosunda çalıştığı iki yıl içerisinde, bu eyalette partinin üye sayısı 450'den 1700'e yükseldi.

Dennis, 1936 yılında Partinin Ulusal Komitesi üyeliğine, 1938'deyse bu komitenin sekreterliğine getirildi. Bu komitedeki çalışmaları çerçevesinde, çiftçiler arasında büyük huzursuzluk ve kaynaşmanın olduğu Iowa'ya ve Pennsylvania'daki çelik işçileriyle görüşmeler yapmaya gitti. Yine aynı amaçla, ABD'nin bu güney uçlarında da çalışmalar yaptı. Özellikle bu yörede parti çalışması yapmak demek -Ku-Klux Klanının eline düşmek istemiyorduysa da eğer- yasadışı ya da yarıyasal, fazla açılıp saçılmadan çalışmak demekti. Tüm bu tehlikelere ve teröre karşın, burada da, yarıcılarının, siyahların ve beyazların örgütlenmeleri doğrultusunda gösterilen çabalarda olumlu gelişmeler kaydedildi. Fabrika işçileri, özellikle tekstil işçileri arasında yürütülen parti çalışmaları da keza olumlu sonuçlar verdi.

Ancak parti çalışmaları, giderek, yaklaşımakta olan savaş, geniş bir antifaşist cephe hareketinin oluşturulması, faşist saldırılar ve ülkede boy atmayabasılayan faşizm üzerinde yoğunlaşmaya başlamıştı zorunlu olarak. Eugene Dennis'in bu alanda da övgüye değer çabaları oldu.

Pearl Harbor baskınından sonra ABD'nin İkinci Dünya Savaşına girmesi, ABD'nin Hitler aleyhtarı ittifaka katılması üzerine, artık faşizmi yenebilmek için tüm güçlerin gerçek anlamda bir güçbirliğine gitmeleri gerekiyordu. Eugene Dennis, yoldaşlarıyla birlikte, Sovyet ulusunun savaşta gösterdiği büyük çabaların tanınması ve ikinci cephenin çalışması yolunda canla başla mücadele etti.

1944'te Browder bir yolunu bulup da Partiyi tasfiye ettiğinde, Dennis, Partinin güvenilir temsilcilerinin ve Foster'in yanında yer

aldı ve revizyonuzme, tasfiyeciliğe karşı, Amerikan emekçi sınıfının partisi olarak Komünist Partisinin yeniden kurulması, korunması ve güçlendirilmesi doğrultusunda mücadele etti. Yıl 1945'ti, Parti yeniden kuruldu ve Eugene Dennis, partinin genel sekreterliğine seçildi.

Partiyi içten sağlamlaştırmak ve işçi örgütlerinde yitirilen kilit noktaları yeniden kazanmaya çalışmak yetmiyordu. Soğuk savaşın bir uzantısı olarak Partiye yönelen gerici saldırıları da savmak, püskürtmek gerekiyordu. Parti yönetimindeki yoldaşlar, ABD'ndeki soğuk savaşın ve tohumları bu soğuk savaşla yeşeren McCarthy'ciliğin ilk kurbanları oldular.

Yıl 1947'ydi: Dennis, "Amerikan Alehtarı Eylemler Araştırma Kongresi"nce oluşturulan komite huzurunda ifade vermeyi kabul etmediği için bir yıl hapis ve 100 Dolar para cezasına çarptırıldı. Yargıç karşısında şunları söyledi Dennis: "Kişi olarak özgürlüğüm elbette ki değerli benim için. Ama tüm Ameikan ulusunun özgürlüğü çok daha önemli!". Bunun üzerine Partinin Genel Serkreterliği-ne geçici olarak Gus Hall getirildi.

Hapisten çıkışından kısa bir süre geçmişti ki, Dennis 1948 Temmuz ayında yeniden tutuklandı ve Parti Ulusal Komitesinden onbir üye ile birlikte bu kez beş yıl hapis cezasına çarptırıldı. Götürüldüğü Atlanta hapisanesinde, 1918'de, Birinci Emperyalist Savaşa karşı verdiği mücadele ve genç Sovyet iktidarına bağlılığı yüzünden tutuklanan Eugene V. Debs de yatmıştı. Daha önceki davalarda olduğu gibi, bu kez de Dennis kendi savunmasını kendisi yaptı. Savunmasında şunları söylüyordu: "Biz komünistler, Partimize, sınıfımıza, halkımıza, ülkemize duyduğumuz inanç içinde geleceğe bakıyoruz... Barış, demokrasi ve sosyalizme adadık kendimizi ve bu davalara hizmetimizi düşüneneğiz... Bu davaları güdenlerin zaferi kaçınılmazdır. Tarihin gidişine kimse engel olmayacak, ulusun yürüyüşünü kimse durduramayacaktır. Kimsenin de gücü fikirleri öldürmeye, ülke ve inançları zindana atmaya yetmeyecektir."

Smith Yasası hükümleri gereğince çeşitli cezalara çarptırılan yoldaşlar hakkındaki kararlar 1951'de ABD yargıtayınca da onaylanınca, Dennis, Amerikan ulusuna uyarıda bulunarak gerici, sal-

dırılırların komünistlere de yöneleceğini söyledi. Eugene Dennis'e göre, gericiler bu anayasaya aykırı kararlardan yararlanarak yalnızca Parti üzerindeki baskılarını yoğunlaştırmakla kalmayacak, aynı zamanda sendikaların da üzerine yürüyecek, zenciler üzerindeki terörü katmerleştirecek, gelişmede olan barış hareketini boğacaklardı. Amerikan halkına yönelik açıklamasında Dennis daha sonra şunları söylüyordu: "Hangi koşullar altında olursa olsun, Komünist Partisi, milletimizi üçüncü bir dünya savaşının kucağına atmak isteyen tekeller ve onların kuklalarına karşı Amerikan ulusunu birleştirme çabalarını sürdürecektir. Yine hangi koşullar altında olursa olsun, barış, demokrasi ve sosyal ilerleme davası bundan böyle de yandaş kazanacak, düşmanlarını yenmesini bilecektir."

Dennis'in yaşamı, son saatine varıncaya dek bu amaçlar doğrultusunda mücadele vermekle geçti. 1955 yılında hapisten çıktığında sağlık durumu iyice kötüleşmişti. Buna karşın sürekli gözaltında tutuldu. Her türlü seyahati yasaklamışlardı. Yeniden tutuklanma tehdidi altındaydı. "Fikire Zincir Vurulamaz" (Ideas they cannot Jail) ve "Hapisaneden Mektuplar" (Prison Letters) adlı kitapları yayımlandı. Olanca gücüyle Parti çalışmalarını sürdürüyordu. Ne var ki, bir çetin sınavı daha vardı: 1956'da toplanan XVI. Kurultaydaki parti içi çekişmeler. Bu kurultayda, gündemdeki en önemli sorun, tasfiyecilikle mücadele ve Partinin Marksist-Leninist çizgisini korumasıydı. Gus Hall, Henry Winston, Claudia Lightfoot ve Gurley Flynn gibi yoldaşlar, tutuklanmış oldukları ya da çeşitli baskılar altında oldukları için kurultaya gelememişlerdi. Bu nedenle, kurmaylarının hazır bulunamayışı Partiyi geçici olarak da olsa zayıf düşürmüştü. Kimi yoldaşlar hapisten çıkalı daha birkaç gün olmuştu. Kalbi yüzünden pek yataktan çıkamayan William Z. Foster bile mücadeleye kalemle katılmak durumundaydı. John Williamson gibi eski Sekretery üyelerinin sınırdışı edilmiş olmaları yetmiyormuş gibi, Parti organı da revizyonistlerin elindeydi. Ama yine de, bu yıpratıcı ve acı mücadeleye karşın Genel sekreter olarak Parti içindeki en sağlam güçlere dayanan Eugene Dennis, Marksist çizgiden ödün vermedi. 1959'da, ABDKP Genel Başkanı oldu. Ne var ki bu görevde fazla kalamadan 5 Şubat 1961 günü öldü.

Ancak ölümlerden de korkanlar vardı. New York City'nin göbe-

ğinde, Broadway'deki Riviere Salonunda cenaze töreni yapıldığı sırada, polis birlikleri gelerek giriş kapısını tuttular. Bir hazır kuvvet arabası da kenarda bekliyordu. Sekreteryaya üyesi "Worker" redaktörlerinden olan James Jackson tören açış konuşmasına başladı. İnda salon hıncahınç dolmuştu. Jackson, Eugene Dennis'in yaşam yolunu, yorulmadan verdiği mücadeleyi, -sağığına zarar veren, ama mücadele ruhunu hiçbir zaman kıramayan- tutuklanış ve altı kez hapse girişini anlattı. Claude Lightfoot, yaptığı konuşmada, Dennis'in zencilere eşit haklar verilmesi doğrultusunda verdiği mücadeleyi ele aldı. Elizabeth Gurley Flynn ise , Parti için mücadelesinden, bir insan ve bir yoldaş olarak sahip olduğu erdemlerinden söz etti. 87 ülkenin Komünist ve İşçi Partisinden gelen telgraf- lar okundu. Baş konuşmacı Gus Hall, Partinin hazırladığı bildiri- yi okuduktan sonra yaptığı konuşmada, Dennis'in Parti saflarının Marksist-Leninist çizgide sağlamlaştırılması amacına yönelik çalışmalarını, proleter enternasyonilizm ilkelerine bağlılığını, Amerikan ve Sovyet halklarının dostluğunu amaç edinen mücadelesini övdü. "Eugene Dennis" diyordu Gus Hall, "ülkemizin en değerli evlatlarından biriydi. Çünkü komünistti. Amerikan.halkı, onun anısını sonsuza dek yaşatacaktır."

Kaynaklar: "Eugene Dennis'in Yaşamı", Statement of the National Committee, ABDKP.

Guss Hall, Elizabeth Gurley Flynn ve James Jackson'un "Political Affairs"deki yazıları (Mart 1961, "Political Affairs Publishers", New York).

Prawda, 2 ve 6 Şubat 1961 , Moskova

ELIZABETH GURLEY FLYNN (1890-1964)

Elizabeth Gurley Flynn 7 Ağustos 1990 günü Concord'da(New Hampshire) doğdu. Birer işçi ve sosyalist olan hem babası, hem de anası İrlandalı göçmendiler . Elizabeth, kendi sınıfından, ABD emekçilerinin mücadelesinden kıvanç duymayı ve aynı zamanda İrlanda halkının kurtuluş mücadelesiyle dayanışmayı onlardan öğrendi. Gözde bir öğrenciydi, öğrenciliğinde çeşitli ödüller aldı. Çok geçmeden, kendi konuşma yeteneklerinin farkına vardı. Dinleyicilerinin can kulagina hitap etmesini biliyordu. Nitekim, daha 16 yaşındaydı, New York'ta konuşmacı olarak sahneye çıktı: "Big Bill" Haywood, Charles Moyer ve George Pettibone'u bakır madeni patronlarının tuzağından kurtarıp özgürlüklerine kavuşturmak için konuşmalar yaptı. O zamanlar "Broadway Magazin'in redaktörlerinden olan Theodore Dreiser, Elizabeth Gurley Flynn için "Batı New York'un Jeanne d'Arc"ı diyordu. Elizabeth, etkileyici konuşması, gençliği ve güzelliğiyle dinleyicilerini büyülüyordu.

Aradan iki yıl geçti, Elizabeth "konuşma özgürlüğü" için mücadeleye girdi, bu amaçla ABD'nin çeşitli kentlerinde konuşmalar yaptı, IWW'li mücadele arkadaşlarının çoğuyla birlikte hapse girdi.

1910 yılında, Los Angeles'te (Kaliforniya) suçsuz-yere idamı istenen işçi lideri J.B. McNamara'nın hayatını kurtarmak için mücadeleye atıldı. İşçi ozanı Jeo Hill'i , cellatlarının elinden kurtarmak içinvar gücüyle mücadele etti. JeoHill, "İsyancı Kız" adlı şiirini Elizabeth için yazmıştı. Elizabeth'in yazdığı özyaşamöyküsü de aynı başlığı taşır.

Yıl 1916'ydı, savaş aleyhtarı işçi lideri Tom Mooney ve Warren K. Billings, parayla tutulan yalancı tanıkların ifadeleriyle elektrikli sandalyede yaşamlarını yitireceklerdi. Onları kurtarmak, savunmalarını örgütemek amacıyal elizabeth yine yollara düştü.

Elizabeth, tek suçları emperyalist savaşa karşı olmak olan IWW ve Sosyalist Partinin sayısız üyelerini desteklemekten hiçbir zaman geri durmadı. 1920 yılında, ilerici Amerikalıları hedef alan

Palm başkını kurbanları için bir savunma ve dayanışma kampanyasını örgütleme çabasıındaydı. Yedi yıl boyunca Saccove Vanzetti'nin yaşamlarını kurtarmak için mücadele etti. Bu mücadelenin son yıllarında, Uluslararası Kızıl Yardım örgütüne bağlı bir seksiyon olan İşçi Savunma Ligi (Labor Defens League) yöneticilerindendi.

Ancak Flynn'in yaptığı çalışmalar bu kadarla kalmıyordu. Çalışma alanı çok daha genişti. İlk grev deneyimlerini 17 yaşındayken edindi. 21 yaşındaydı, Lawrence'li 25 000 tekstil işçisinin Morgan tröstünün bir şubesinde gittikleri grevi yönetti. Pek azı İngilizce bilen, 25 değişik ulustan olan bu işçiler altı ay sürdürdüler bu grevi. Dayanışmaları sonuç verdi, mücadeleyi kazandılar. Bu grevi, kısa aralıklarla tekstil işçilerinin daha başka grevleri izledi: Patterson, New Jersey, Dayton, Ohio, Lowell, Massachusetts... Sonra, -yıl 1916- Messoba sırtlarında greve giden maden işçilerine yardıma koştu. Bunlar arasında Gus Hall'in babası da vardı ve bu yüzden de yıllar süreyle kara listeye alınmıştı.

Elizabeth'in grev çalışmaları sıralanacak olsa, listeler tutar. O, üstün yetenekli bir örgütçüydü. Mücadele onun için herşeydi.

Sacco ve Vanzetti'in yaşamları için verilen uzun, ama başarısız mücadele sonucunda Elizabeth Gurley Flynn'in sağlık durum öylesine kötüleşti ki, on yıl süreyle mücadelenin ön saflarından ayrılmak zorunda kaldı. 30'lu yılların yaklaşmakta olan mücadelelerini büyük bir ilgiyle izliyordu: İşsizlerin mücadelesi, açlık yürüyüşleri, savaş mağdurlarının mücadelesi ve sendikaların endüstri işkollarına göre örgütlenmesi ve CIO'nun kurulması doğrultusundadır. Elizabeth, mücadele yoldaşlarıyla derin bir dayanışma içindeydi. 20'li yılların başlarında antikomünist davaların sanıklarından olan yakın arkadaşı Anita Whitney, Elizabeth'e, Komünist entelmasyonel'in VII. kurultayında Dimitroff'un yaptığı konuşmasının metnini getirdi. Elizabeth, olup bitenleri kenardan izleyemeyecekti artık. Doktorlarının tavsiyesini dinlemedi ve -bu kez ABD Komünist Partisi üyesi olarak- 1936 yılında yeni baştan mücadele saflarına katıldı. William Z. Foster ve Partide "ana" diye bilinen Ella Reeves Bloore, ona kefil olmuşlardı.

1937 Nisan ayında, yeniden, ilk kez kamuoyu karşısına çıktı ve

İspanya'ya özgürlük isteyen bir konuşma yaptı. Sonraları, eyalet eyalet Amerika'yı dolaşarak İspanyol halkının haklı mücadelesinin savunuculuğunu yaptı. Örgütçü bir kişi olarak Flynn, özellikle çelik endüstrisi ve kömür madenlerinde CIO için çalıştı, işçilerin sevgi ve saygısını kazandı. Aynı yıldır, "Daily Worker" de işçi yaşamının ilk yargıları yayımlandı.

Elizabeth Gurley Flynn, 1938 yılında, ondan sonraki kurultayların hepsi de dahil , ABTKP'nin Ulusal Komitesi üyeliğine seçildi. Partinin Kadınlar Komisyonu başkanı olarak 1945 yılında, Paris'te Uluslararası Demokratik Kadınlar Fedarasyonunun kuruluş çalışmalarına katıldı. 50'li yılların ortalarında Parti revizyonist Gates ve şürekâsının saldırılarıyla karşı karşıya kaldığında, Elizabeth yerini açık-seçik belli etti. Hapisten daha yeni çıkmış olmasına karşın, Parti için, Partinin Marksist-Leninist ilkeleri için ve ilk sosyalist ülke Sovyetler Birliği için ödünsüz bir mücadelenin içine girdi. 1960 yılında ABD Komünist Partisinin Genel Başkanlığına getirildi ve aynı yıl da ilk kez olarak SSCB'ne gitti. 1917 yılından başlayarak büyük bir bağlılık ve dayanışma içerisinde Sovyetler Birliğini savunmuş, bu yeni sosyalist devletin başarılarını günü gününe izlemişti. 1960 yılında 81 komünist ve işçi partisinin katıldığı konferansta, Amerikan delegasyonunun başkanı olarak Elizabeth, ABDKP'nin ideolojik çizgisini, politikasını savundu ve dünya sosyalist hareketinin birliği için, geçmiş yıllarda olduğu gibi, Parti çizgisinden ödün vermeden Maoist saldırılara karşı koydu.

Görüşme hazırlıkları tamamlandığında, toplantının açılışına kadar olan süreyi değerlendirmek amacıyla Elizabeth, sosyalist ülkelere ziyaretlerde bulundu. Partimizin konuğu olduğu sıralar, yorulmak-dinlenmek nedir bilmeden, kazanımlarımızı öğrenmek, özümsemek çabasıındaydı. Sorduğu soruların sonu gelmiyordu.Elizabeth, yaşamının son 16 yılını Partinin ve ilkelerinin savunmasına adanmıştı. McCarthy döneminde çıkarılan Smith Yasasının kurbanları arasında o da vardı. Kendisini yargılayan yargıçlara şunları söylüyordu: "Vücudumu zincire vurabilirsiniz, ama fikirlerimi asla!"

60'lı yıllarda Partiyeni baştan yeraltına itilme tehlikesiyle karşı karşıya kalıp da Gus Hall, Ben Davis ve daha başka yoldaşlar yar-

gı önüne çıkarıldıklarında, Elizabeth varını yoğun ortaya koyarak, bu yoldaşların savunmasını örgütlemek ve Partinin yasallığını korumak için mücadeleye girdi.

Sonraları Elizabeth Gurley Flynn iki kez daha Sovyetler Birliği'ne gitti. 1961 yılındaydı, ABDKP delegesi olarak SBKP'nin XXII. Kurultayına katıldı. McCarran Yasasının getirdiği pasaport kısıtlamalarına karşı giriştiği başarılı bir mücadeleden sonra dinlenmek amacıyla 1964 yılında Moskova'ya gitti. Orada, özyaşamöyküsünün 2. cildini de tamamlamak düşüncesindeydi. Ama olmadı. Hiç beklenmedik bir şekilde, 5 Eylül 1964 günü damar tıkanıklığından öldü. Bir mücadele yoldaşı daha yitirilmişti. Cenaze töreni Moskova'da yapıldıktan sonra külleri ABD'ne gönderildi.

Hyman Lumer, Elizabeth Gurley Flynn hakkında şunları yazar: "Amerikan emekçi sınıfının bağrından çıkmıştı, herşeyi ile bu sınıfın çocuğuydu. Sadece yaşam boyunca yaptığı çalışmalar değil, aynı zamanda insan olarak kişiliği, alışkanlıkları, ilgi duyduğu konular ve çevresiyle ilişkileri de bunun kanıtlarıdır. İnsanların karşısına çıktığı her yerde, her zaman aynı gülünç terane tutturulmuş, komünizmin kökeninin dışarda olduğunu, onun ülkemize yabancı bir ideoloji olduğu söylenmiştir... Elizabeth Gurley Flynn'in kişiliğinde, büyük siyasî önderlere özgü nitelikler ve insancıl özellikler bir aradaydı. Bundandır ki, onun ölümünden Komünist Parti ve solcular dışında kalan çevrelerin de üzümlük duymasına şaşılmamalıdır... Şöyle böyle 60 yıllık bir süreyle, Amerikan emekçi sınıfının verdiği önemli mücadelelerin her biri, Elizabeth Gurley Flynn'in soylu ve onurlu yaşamına anlam kattı... Tüm yaşamını, aralarında yaşadığı, birlikte mücadele ettiği sade insanların düşleri, umutları ve özlemlerinin gerçek olmasına adadı. Açık ve sağlam fikirleriyle, güzel ve sade konuşmasıyla, ilkelerinin bütünlüğüyle ve yöneticilik yetenekleriyle o insanlara güç verdi, onlarla omuz omuza dövüştü..."

Kaynaklar: "Büyük Bir Ses Sıştı" adlı başyazı. Hyman Lumer:Elizabeth Gurley Flynn, A.Tribute, (Political Affairs, Ekim 1964, S. 2-7 ve 17-19. Political Affairs Publishers, New York ve özel anılar

Halk ozanı Jeo Hill,

19 kasım 1915 günü idam edilmeden önceki akşam, Elizabeth Gurley Flynn'e şu mektubu yazdı:

Salt Lake City,

18 Kasım 1915, Saat 22.00

Dear Friend Gurley:

I have ben saying Good Bye so much now that it is becoming monotonous but I just cannot help to send you a few more lines because you have been more to me then a Fellow Worker. You have been an inspiration and when I composed The Rebel Girl you was right there and helped me all the time. As you furnished the idea I will now that I am gone, give you all the credit for that song, and be sure to locate a few more Rebel Girls like yourself, because they are needed and needed badly. I gave Busters picture Hilda and she will watch so his pony doesn't run away. With a warm handshake across the continent and a last fond Good-Bye to al. I remain Yours as Eve

Joe Hill

Sevgili Dost Gurley:

Sana, bilmiyorum kaç kez "Sağlıcakla Kal" dedim. Biliyorum bu kadarı sıkıcı oluyor. Ama sana birkaç satır daha yazmadan edemeyeceğim. Sen, yalnızca bir mücadele yoldaşı değildin benim için, esin kaynağımdın anı zamanda... The Rebel Girl'i (İsyancı Kız) bestelerken yanımdaydın, hep yardımcım oldun. Bana bu fikri veren sendin. Onun için, göçüp gitmeden önce, bu ezgiyi sana armağan ediyorum. Senin gibi daha nice isyancı kızlar bulmaya bak. Gerekli onlar, çok gerekli. Buster'in resmini Hilda'ya verdim. Küçük atına göz-kulak olacak, kaçmasın diye. Kıtadan kıtaya en içten selamlarımla son kez, sevgiyle hepinize "Sağlıcakla Kalın" diyorum

Sonsuza dek arkadaşın
Joe Hill

Kaynaklar: Halktan, Halk İçin Pictorial Highlights of fifty years of the Communist Party, USA, 1919-1969, Communist Party, USA 23 West 28th Street, New York, N.Y

JOHN LOUIS ENGDAHL (1884-1932)

Moskova, 22 Kasım 1932

Uluslararası Kızıl Yardım örgütü Dünya Kongresi başkanlık Divan üyesi ve ABD Kızıl Yardım (IRH) örgütü başkanı Engdahl Yoldaş, kısa süren ağır bir hastalık sonucu 21 Kasım 1932 günü Moskova'da yaşama gözlerini kapadı.

New York, 23 Kasım 1932

IRH Kongresi başkanlık divanının Moskova'da gripten ölen üyesi Yoldaş John Louis Engdahl, devrimci işçi hareketinin aktif savaşçılarındandı. Bir işçinin çocuğu olan Engdahl, 11 Kasım 1884'te Minneapolis'te doğdu. Daha yedi yaşındayken çalışmaya başladı. Gazete satıcılığı yaptı, gündelikli işçi ve gazeteci olarak çalıştı. 1903 yılında Minneapolis'te inşaat işçilerinin grevine katıldı. 1907 yılındaydı, Sosyalist Partiye girdi. Konuşmacı ve yazar olarak, özellikle 1910'u izleyen yıllarda sayısız greve katıldı. 1911 ve 1912 yıllarında sosyalist gazeteci "Chicago Daily Socialist"ın, daha sonra da "Daily World"un şef rektörlüğünü yaptı. 1910 yılında, Amerika Sosyalist Partisinin delegesi olarak Kopenhag Kurultayına katıldı. 1915'ten 1919'a kadar da, Amerika Sosyalist Partisi merkez organı "American Socialist"ın şef rektörlüğünü yaptı. 1918 yılındaydı, savaşa karşı olduğu gerekçesiyle yargıç karşısına çıkarıldı ve 20 yıl hapse mahkûm edildi.

Amerikan Sosyalist Partisinin bölünüp Komünist Partinin kurulmasından sonra Engdahl, önceleri, çoğu gibi Sosyalist Partide kaldı. Bu partide, "İşçi Konseyleri Grubu" adı altında örgütlü olan sol kanadı oluşturdu. 1921 yılındaydı, Engdahl Sosyalist Partiden ayrılarak Komünist Partisine üye oldu ve o zamandan başlayarak, aralıksız, Merkez Komitesinde görev aldı. Komünist hareketin yönetiminde kilit noktalarda çalıştı. ABDKP'nin 1924'ten sonra günlük gazete olarak çıkmaya başlayan haftalık merkez organında redaktör olarak görev aldı.

1928'den başlayarak Birleşik Devletler IRH sekreterliği ve daha sonra da başkanlığı yaptı. Aynı zamanda ABDKP Merkez Denetim Kurulu üyesiydi.

Ölüme mahkûm edilen Scottsboru'lu yedi genç zenciyi linç edilmekten kurtarmak için son aylarda Avrupa'da giriştiği kampanya, Engdahl'in devrimci hareket uğruna ne denli bir özveri ve canla başla çalıştığını gösteren unutulmaz örneklerden biridir. Engdahl, ölüm cezasına çarptırılan bu genç zencilerden birinin anası olan Ada Wright ile birlikte Avrupa'da başlatıp yürüttüğü bu kampanyada, Avrupa ülkelerinin hemen hepsini dolaşarak yüzlerce toplantıda konuşmalar yaptı. Bu kampanya sırasında aşırı hırpalanıp bitkin düşen Engdahl, yakalandığı akciğer iltihaplanmasından kurtulamayarak öldü. Engdahl Yoldaş, kapitalistler hukukunun kurbanları olan emekçileri savunma mücadelesi verirken öldü. Devrimci işçiler, Scottsboro'lu genç zencilerin kurtarılması için onun başlattığı mücadeleyi sürdürerek, IRH'yi geliştirip güçlendirerek Engdahl'in anısını yaşatacaklardır.

ABDKP MERKEZ KOMİTESİ

Kaynak: Internationale Presse -Korrespondenz, Sayı 99, 25 Kasım 1932, S. 3172

BENJAMİN J. DAVIS (1904-1964)

Benjamin Davis, 8 Eylül 1904 günü Dawson'da (Georgia) doğdu. Ataları, köleydiler. "Independent"ın redaktörlerinden olan babası, Georgia temsilcisi olarak Cumhuriyetçi Parti Ulusal Komitesi'ne seçildi. Ku-Klux Klanınca, uyarı ve tehdit için evinin önünde haç yakıldı.

Benjamin, okuma yazmayı ırk ayrımının uygulandığı eski bir okulda öğrendi. Georgia'nın başkenti Atlanta'da 6. sınıfı bitiren zenci çocuklarının gidebileceği bir okul olmadığı için, öğrenimini bir özel okulda sürdürmek zorunda kaldı. 1925'te Amherst Kolejinden mezun olduktan sonra, 1929 yılında Haward Hukuk Okulundan hukuk diploması aldı. Avukat olarak çalışmak için Atlanta'ya (Georgia) döndü ve 1932 yılı başlarında Georgia Eyalet Barosuna kabul edildi.

Daha avukatlığının ilk yılında bir siyasal karar verme durumuyla karşı karşıya kaldı. Angelo Hemdon adlı bir siyah delikanlının savunmasını üstlenmişti. Angelo, işsizleri, yarıcıları, siyah ve beyazları bir toplu gösteride bir araya getirmeye çalışmıştı, bu yüzden yargılanacaktı. Bu dava, Benjamin Davis'in yaşamında bir dönüm noktası oldu. Duruşmalar sırasında, yargının ırkçı ve sınıfsal karakteri apaçık ortaya çıkmıştı. 1933'tü, Benjamin Davis Komünist Partiye girdi.

1935 yılında New York'a yerleşti. Burada "Negro Liberator"da redaktörlük yaptı, ondan kısa bir süre sonra da "Daily Worker"ın redaksiyon kurulunda görev aldı. Bu çalışmalarının yanı sıra, Scottsboro'lu gençler, Atlanta'lı Altılar ve daha başka ırkçı baskı kuranlarının savunucularına danışmanlık yaptı.

Komünist Parti Harlem ilçe başkanı olarak adı her yana yayılmıştı. 1943 yılında 44 000 oyla Şehir Meclisi üyeliğine seçildi. 1945'te ise, bu kez 63 498 oyla dört yıllığına yeniden aynı üyeliğe seçildi. İlk komünist meclis üyesi olma özelliğini Peter Cachione ile paylaşıyordu. Harlem'de ve büyük kentin tüm işçi semtlerinde yaşayanların ekonomik ve sosyal durumlarının iyileştirilmesi yolunda

verdiği çetin mücadeleler, böylece ödüllendirilmişti. Çevresinde sevilir, "Savaşçı Ben" (Fightin Ben) diye çağrılırdı. Benjamin Davis, yalnızca reform için çalışmakla kalmadı. Seçmenlerini, yaşamda tek amacı olan sosyalizme de yaklaştırdı. "Sosyalizm" diyordu Davis, "halkımın ve milletin içinde bulunduğu duruma tek seçenek.. İnsanlar, ancak sosyalist düzende gerçekten hür olabileceklerdir."

Sosyalizmin denenmemiş yoluna ilk kez giren Sovyetler Birliği, kapitalizmin egemenliği altında olmayan bir halkın kendi yazgısını kendisinin çizeceğinin en canlı kanıtıydı. Benjamin Davis, sosyalist ülkelerin kazanmalarını gıpta ile izliyordu. İnaniyordu ki, Amerikan işçi sınıfı, kendi halkının ekonomide, politikada ve sosyal yaşamda eşitliğe kavuşması için mücadele vererek, iş için, insanca çalışma koşulları için, demokrasi ve dünya barışı için de mücadelenin gerekli olduğunu günün birinde anlayacaktı.

1948 yılında Benjamin Davis, dokunulmazlığı hiçe sayılarak Smith Yasası hükümleri çerçevesinde tutuklandı. İddiaaamede, ABD hükümetini zorla devirmek ve yoketmek amacıyla komplo girişiminde bulunmakla suçlanıyordu.

Davis, mahkemede şunları söylüyordu: "Beni korkutamazsınız. Georgia mahkeme salonunda da korkutamadılar beni. Hiçbir mahkeme, hiçbir gerici güç ne beni, ne halkımı ve ne de Partimi yıldıramayacaktır." Karar, beş yıl hapisti.

Hapisten çıkar çıkmaz yeniden Parti çalışmalarına verdi kendini Benjamin. Birkaç yıl süreyle, Komünist Partisinin ülkedeki en büyük yerel örgütü olan New York eyalet şubesine başkanlık yaptı. "Worker"i yayımladı, ABDKP'nin kuramsal organı olan "Political Affairs"ın redaksiyon kurulunda görev aldı.

Partinin 1959 yılında toplanan 17. kurultayında Ulusal Komite üyeliğine, oradan da Yürütme Kurulu Ulusal Sekreterliğine getirildi. Benjamin Davis, aynı zamanda Zenciler Ulusal Komisyonu (National Commission on Negro Affairs) başkanıydı.

15 Mart 1962'de Ben Davis, Gus Hall ile birlikte yeniden tutuklandı. Tutuklanma nedeni, bu kez, o ünlü McCarran Yasasına hareket etmiş olmaktı. Davis ve Hall'den, Komünist Partisini "uluslararası komplo" örgütü ve Parti üyelerini de "yabancı ajanlar" ola-

rak nitele meleri isteniyordu. Davis, suçlamalara şu karşılığı verdi: "Partimizi ve yoldaşlarımızı satmaktansa, onlara hain ve dinsiz diyerek yalan söylemekten, bir tek yoldaşımızı bile bu yasanın kucağına atmaktansa, Amerika'da siyasal örgütlerin yokedilmesine katkıda bulunmaktansa, vücutlarımız çürüyene kadar hapiste yatmayı yeğ tutarız."

"Political Affairs", ABDKP adına Ben Davis'in anısına bir bildiri yayımladı. Bildiride şu sözler yer almaktadır: "Komünist Partiye girdiği ilk günden başlayarak, Ben Davis, tüm yetenekleri ve olanca gücüyle bilimsel sosyalizm ilkelerini kitlelere götürmek, Komünist Partinin etki ve saygınlığını arttırarak ve mücadele saflarına yeni savaşçılar kazandırmak için çalışmıştır. Davis, Partinin bütünlüğünü ve örgüt olarak birliğini, kapitalist çevrenin baskılarını yansıtan tüm yabancı fikirlere karşı canla başla savunmuş, Partinin dağıtılmasını ya da dogmatik bir tarikata dönüştürülmesini isteyenlerle amansız bir mücadele içerisinde olmuştur. Dünya komünist hareketinin birliği ve işçi sınıfının uluslararası dayanışması da, Benjamin Davis'te ödünsüz bir savunucusunu bulmuştur."

İşte, Benjamin Davis buydu: Düşmanı karşısında korku nedir bilmez, halkının ve milletin esenlik dolu bir geleceğe kavuşması için verdiği mücadelede yorulmaz, haksızlık ve zulme karşı mücadelesinde başı dik..."

Kaynaklar: Benjamin J. Davis, "Harlem'de Komünist Bir Meclis Üyesi", Devlet Cezaevinde kaleme aldığı, özyaşamına değgin notlar (International Publishers, New York 1969)
ABD Komünist Partisi Bildirisi: "Eylemleri yaşayacaktır." (Political Affairs Publishers", New York).

ONLAR DA PARTİNİN YOLUNDAYDI

DR. W.E.B. DU BOIS

W.E.B. Du Bois, Niagara Hareketi temsilcilerine yazıyor (1906):

"The morning breaks over the hills. Courage, brothers! The battle for humaityt is not lostor losing. The Slav is rising in his might, the yellow minions are testin liberty, the black Africans are writhing toward the light, and evrywhere the laborer opening the gates of Oportuity and Peace." (Güneş tepelerin ardından göründü. Dayanın, kardeşler! İnsanlık mücadelesini yitirmedik, yitirmeyeceğiz. Köle, tüm haşmetiyle doğruluyor. Sarı köleler özgürlük sınavında, siyah Afrikalıları ışığa doğru uzanmadalar...Emekçi, geleceğin ve barışın kapılarını açıyor her yanda.)

Barış Danışma Merkezi (Peace Information Center) başkanırken, Dr.W. E.B. du Bois, 1951 Kasım ayında, siciline "yabancı ajan" kaydının düşülmesine razı olmadığı için tutuklandı, ancak dünya çapında girilen protesto kampanyası sonucunda saliverildi.

W.E.B. du Bois, Gus Halle yazdığı 1 Ekim 1961 tarihli mektubuyla ABD Komünist Partisine üye olmak için başvurdu. Diyordu ki: "Kapitalizmde reform olmaz. Kendi kendini yoketmeye mahkûmdur Kapitalizm... Özde, tüm insanlara gereksinimleri kadar vermek, ellerinden geleni istemek olan komünizm, insanca yaşama için tek yoldur.Amaç zorlu, yol çetin...Yanılığlara düşüldüğü oldu. Bugün de düşölüyor, ama komünizm ilerlemde bugün... Zafer, komünizmin olacaktır. Zafer gününe giden yolda yardımcı olmak isterim."

Gus Hall ise, şu sözlerle yanıtlıyordu onun mektubunu: "Bugün Komünist Partiye girmeniz, sadece dünyanızın yeni gerçekte-

rını, dünya uluslarının insanlığın gereksinimleri için, barış için, kardeşlik ve esenlik için sosyalizme yönelişlerini kabul ettiğinizi göstermekle kalmıyor. Bu kararınız, aynı zamanda, bilim ve kültür adamlarına, zenci kitlelerine ve zenci liderlerine yönelik bir çağrısı simgeliyor: Marksist-leninist toplum bilimini ve komünist partiler arasındaki kardeşliği benimseme, bu bilimin ve bu partilerin davasını güçlendirme çağrısı.. Sevgili Dr. Du Bois, partimize hoş geldiniz diyor, sizi üyemiz olarak selamlıyoruz. Partimize üyelik, onurverici, kıvandırıcı bir ünvanıdır. İnsanlığın mutlu bir geleceğe kavuşması için verilen savaşın en ileri saflarında dövüşen, tüm dünya ulusları, onların emekçileri, oğluyla kızıyla, kıvançla taşıyorlar bu ünvanı..."

Dr.Martin Luther King, W.E.B. du Bois'nın 100. doğum yıldönümü dolayısıyla yaptığı konuşmada, bu kararı şu sözlerle över: "Dr. Du Bois'dan söz edeceksek, önce, onun yaşamı boyunca radikal bir kişi olduğunu kabul etmemiz gerekir... Bazıları var ki, onun son yıllarında komünist olduğunu görmezlikten gelme eğilimindedir...Sean O'Casey, 20. yüzyılın bir edebiyat deviydi ve Komünistti... Bugün yaşayan ozanların en büyüğü sayılan Pablo Neruda da Şili Senatosuna girmiş bir Komünistti. Dr.Du Bois'nın komünist olmayı yeğleyen bir deha olduğunu herkesin açık açık kabul etmesinin zamanı artık gelmiştir. Usdışı antikomünizm hastalığımızın bizi süreklediği bataklık kalmamıştır."

THEODERE DREISER

Theodore Dreiser, William Z. Foster'e yazdığı bir mektubunda, ABD Komünist Partisine girmek istemesinin nedenlerini şu sözlerle açıklıyor:

"Amerikalıların geleneksel özgürlük anlayışının, bugünün eylemleri yararına derinleşmesinde Komünist Partisinin katkısı olduğunu düşünüyorum...Beni derinden etkileyen bir gerçek de, İspanya'da Pablo Picasso ve Fransa'da Louis Aragon gibi kendini halklarının davasına adanmış sanatçı ve yazarların komünist harekete katılmış olmalarıdır. Hareketi yönlendiren kültür büyüklerine, Danimarkalı büyük romancı Martin Anderson Nexö ve İrlandalı oyun yazarı Sean O'Casey'i de eklemek gerek."

Kaynak: "Halktan, Halk İçin", Pictorial Highlights of fifty years of the Communist Part, USA 1919-1969, The Communist Party US, 23 West 26th Street, New York, N.Y.

ABDKP tarihi ABD işçi sınıfının sendikal ve politik özgürlük mücadelesinin kendi ülkeleri orjiniindeki seyrinin kuramsal ve kılıgısal anlatımıdır. Öyle ki, Birleşik Devletler emekçileri kapitalistlerle ekonomik, demokratik çıkarlarında üste gelme isteğıyle rekabet, meşruluk ve yasallık mücadelesindeyken, öte yandan da dünya emekçilerinin aynı anlamdaki kapişmalarıyla dayanışma içinde olmanın unutulmaz örneklerini vermişlerdir.

Tabi "ırkçılık" politikası da bu potada kırılmıştır. Nihayet, bu kitap demokrasi ve insanlık, dünya halklarının barış içinde kardeşçe birarada yaşama mücadelesini de anlatır.

ABDKP tarihi ABD tarihinin önemli bir kısmıdır, dünya tarihinin de!

2. BASKI